

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Güney ÇETİNKAYA

DOĞA YÜRÜYÜŞÜ PARKURLARININ TURİZM AMAÇLI DEĞERLENDİRİLMESİ:
ANTALYA BEYDAĞLARI ÖRNEĞİ

Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Ana Bilim Dalı

Doktora Tezi

Antalya, 2014

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Güney ÇETİNKAYA

DOĞA YÜRÜYÜŞÜ PARKURLARININ TURİZM AMAÇLI DEĞERLENDİRİLMESİ:
ANTALYA BEYDAĞLARI ÖRNEĞİ

Danışman
Prof.Dr.Tuncay NEYİŞÇİ

Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Ana Bilim Dalı

Doktora Tezi

Antalya, 2014

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Güney ÇETİNKAYA'nın bu çalışması, jürimiz tarafından Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Ana Bilim Dalı Doktora Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan	: Doç. Dr. Beykan ÇİZEL	(İMZA)
Üye (Danışmanı)	: Prof. Dr. Tuncay NEYİŞÇİ	(İMZA)
Üye	: Yrd. Doç. Dr. Güçlü ÖZEN	(İMZA)
Üye	: Yrd. Doç. Dr. Faik ARDAHAN	(İMZA)
Üye	: Yrd. Doç. Dr. Evren TERCAN	(İMZA)

Tez Başlığı: Doğa Yürüyüşü Parkurlarının Turizm Amaçlı Değerlendirilmesi: Antalya Beydağları Örneği

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 14/01/2014

Mezuniyet Tarihi : 23/01/2014

Prof. Dr. Zekeriya KARADAVUT
Müdür

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ	iii
TABLOLAR LİSTESİ	iv
KISALTMALAR LİSTESİ	x
ÖZET	xi
SUMMARY	xii
ÖNSÖZ	xiii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SERBEST ZAMAN, TURİZM, REKREASYON ve TURİZMİN ÇEŞİTLENMESİ

1.1. Turizm Kavramı	5
1.1.1. Turizm, Rekreasyon ve Serbest Zaman İlişkisi.....	8
1.1.2. Turizmin Çeşitlendirilmesi.....	12
1.2. Sürdürülebilir Kalkınma Kavramının Gelişimi	20
1.2.1. Sürdürülebilir Turizm Kavramı.....	21

İKİNCİ BÖLÜM

TURİZM ETKİNLİĞİ OLARAK DOĞA YÜRÜYÜŞÜ ve İLGİLİ ÇALIŞMALAR

2.1. Dağlık Alanlar ve Turizm.....	27
2.2. Turizm Etkinliği Olarak Dağ ve Doğa Yürüyüşü.....	27
2.3. Turizm Etkinliği Olarak Dağ ve Doğa Yürüyüşü'nün Gelişimi	29
2.4. Antalya Turizminin Özellikleri	32
2.5. Antalya'nın Dağ ve Doğa Yürüyüşü Kaynaklı Turizminin Durumu	34

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DOĞA YÜRÜYÜŞÜ PARKURLARINI TURİZM AMAÇLI DEĞERLENDİRİLMESİ:

ANTALYA BEYDAĞLARI ÖRNEĞİ KONULU BİR ARAŞTIRMA

3.1. Tezin Amacı ve Kapsamı	39
3.2. Araştırmanın Yöntemi	40
3.3. Araştırmanın Evreni ve Kaynak Kişiler	42
3.4. Veri Toplama Yöntemleri.....	44

3.4.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme (Mülakat)	44
3.4.2. Anket Yöntemi	45
3.4.3. Anketin Pilot Çalışması.....	46
3.5. Veri Analiz Yöntemleri	46
3.5.1. Nitel Veri Analiz Yöntemleri.....	46
3.5.3. Nicel Veri Analiz Yöntemleri	46
3.6. Bulgular ve Yorum	47
3.6.1. Doğa Yürüyüşü Organizasyonu Gerçekleştiren “Seyahat Acentaları” ile İlgili Bulgular.....	47
3.6.2. Doğa Yürüyüşü Organizasyonu Gerçekleştiren “Kulüpler/Dernekler” ile İlgili Bulgular.....	63
3.6.3. Kaynak Kişilere ile İlgili Bulgular	70
3.6.4. Doğa Yürüyüşü Organizasyonlarına Katılan Kişilere Ait Bulgular	84
SONUÇ	150
KAYNAKÇA.....	173
EKLER	183
EK 1 - Seyahat Acentalarına Uygulanan Anket Formu	184
EK 2 - Kulüp/ dernek Yetkililiklerine Uygulanan Anket Formu	185
EK 3 - Kaynak Kişilerle Yapılan Görüşmelerde Kullanılan Mülakat Formu	187
EK 4 - Kaynak Kişi Celal Güzelyürek.....	188
EK 5 - Kaynak Kişi Cemal Ertugay	188
EK 6 - Kaynak Kişi Erol Sarı.....	188
EK 7 - Kaynak Kişi: İsmail Ülker	189
EK 8 - Kaynak Kişi: Kate Clow	189
EK 9 - Kaynak Kişi: Ömer Faruk Gülşen.....	189
EK 10 - Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylere Uygulanan Anket	191
EK 11 - Örnek Doğa Yürüyüşü Parkurları	195
ÖZGEÇMİŞ.....	202

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1 Seyahat ve Turizm Talebinin Yapısı.....	7
Şekil 1.2 Serbest Zaman, Rekreasyon ve Turizm Arasındaki İlişki.....	10
Şekil 1.3 Yıllara Göre Dünya Nüfus Artışı.....	13
Şekil 1.4 Yıllara Göre Dünya Turist Sayıları	14
Şekil 1.5 Kitle Turizmi ve Alternatif Turizmin Özellikleri.....	17
Şekil 1.6 Turizmin Farklı Tipleri	19
Şekil 1.7 Turizm İlişkileri	25
Şekil 1.8 Turizm Gelişmesinin Sihirli Beşgeni	26
Şekil 2.1 Doğa Yürüyüşü ve Diğer Turizm Türelerinin İlişkisi	28
Şekil 2.2 Likya Yolu.....	37
Şekil 2.3 Aziz Paul Yolu	38
Şekil 3.1 Araştırma Akış Şeması	41
Şekil 3.2.Araştırma Alanı Uydu Görüntüsü	42
Şekil 3.3 Katılımcıların Doğa Yürüyüşü İçin Tercih Ettikleri Aylara Göre Dağılım	88
Şekil 3.4 Katılımcılara Göre Antalya’da Doğa Yürüyüşü Yapmak İçin İdeal Ayların Dağılım.....	90

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1. Sürdürülebilir Turizmin Amaçları.....	22
Tablo 2.1. Türkiye'ye Gelen Ziyaretçi ve Turizm Geliri	34
Tablo 3.1. Krejcie ve Morgan'ın Anakütleden Çekilecek Örneklem Sayısı Tablosu	43
Tablo 3.2. Doğa yürüyüşü Organizasyonları Düzenleyen Seyahat Acentalarına Ait Bilgiler	48
Tablo 3.3. Temalar ve Kodların Acenta Yetkililerine Göre Dağılımı	51
Tablo 3.4. Acenta Yetkililerine Göre Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Parkur Tercihlerini Etkileyen Faktörlere Ait Kategoriler	62
Tablo 3.5. Acenta Yetkililerine Göre Doğa Yürüyüşü Amaçlı Yoğun Bölgeler	63
Tablo 3.6. Doğa Yürüyüşü Organizasyonu Gerçekleştiren Kulüplere/Derneklere Ait Bilgiler	64
Tablo 3.7. Temalar ve Kodların Kulüp Yetkililerine Göre Dağılımı	65
Tablo 3.8. Kulüp Yetkililerine Göre Doğa Yürüyüşü Amaçlı Yoğun Kullanılan Parkurlar	70
Tablo 3.9. Kulüp Yetkililerine Göre Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Parkur Tercihlerini Etkileyen Faktörlere Ait Kategoriler	71
Tablo 3.10. Temalar ve Kodların Kaynak Kişilere Göre Dağılımı	72
Tablo 3.11. Kaynak Kişilere Göre Doğa Yürüyüş Etkinlikleri Karşısındaki Problemleri Çözecek Kişilere Ait Kategoriler	81
Tablo 3.12. Kaynak Kişilere Göre Doğa Yürüyüşü Amaçlı Yoğun Kullanılan Parkurlar	81
Tablo 3.13. Kaynak Kişilere Göre Doğa Yürüyüşü Amaçlı Geliştirilebilecek Parkurlar	81
Tablo 3.14. Kaynak Kişilerin Doğa Yürüyüşüne Katılan Kişilerin Parkur Tercih Nedenlerine Ait Görüşleri	83
Tablo 3.15. Katılımcıların Bazı Demografik Özelliklere Göre Dağılımı	84
Tablo 3.16. Katılımcıların Sosyoekonomik Durumlarına Göre Dağılımı	85
Tablo 3.17. Katılımcıların Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı.....	85

Tablo 3.18. Katılımcıların Doğa Yürüyüşüne Katılım Biçimlerine Göre Dağılımı	86
Tablo 3.19. Katılımcıların Doğa Yürüyüşüne Kiminle Katıldıklarına Göre Dağılımı.....	86
Tablo 3.20. Katılımcıların Doğa Yürüyüşüne Katılım Sıklıklarına Göre Dağılımı.....	86
Tablo 3.21. Katılımcıların Doğa Yürüyüşüne Katılım Sürelerine Göre Dağılımı	87
Tablo 3.22. Katılımcıların Doğa Yürüyüşü İçin Ayırdıkları Bütçeye Göre Dağılımı.....	87
Tablo 3.23. Katılımcıların Doğa Yürüyüşü ile İlk Kez Nasıl Tanıştıklarına Göre Dağılımı.....	88
Tablo 3.24. Katılımcıların Doğa Yürüyüşü İçin Tercih Ettikleri Yürüyüş Mesafesine Göre Dağılımı	89
Tablo 3.25. Katılımcıların Doğa Yürüyüşü İçin Tercih Ettikleri Yürüyüş Süresine Göre Dağılımı	89
Tablo 3.26. Katılımcıların Doğa Yürüyüşü İçin Tercih Ettikleri Araçla Ulaşım Süresine Göre Dağılımı	89
Tablo 3.27. Katılımcıların Doğa Yürüyüşü Parkurlarındaki Yönetmelik Özelliklerine Göre Dağılımı	91
Tablo 3.28. Katılımcıların Yemek Hizmeti Tercihlerine Göre Dağılımı.....	91
Tablo 3.29. Katılımcılara Göre Doğa Yürüyüşü Organizasyonlarına Katılan Mevcut ve İdeal Yürüyüşçü Sayısının Dağılımı	92
Tablo 3.30. Katılımcıların İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Zemin Yapısı Özelliklerine Göre Görüşlerinin Dağılımı	92
Tablo 3.31. Katılımcıların İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Çeşitli Özelliklerine Göre Görüşlerinin Dağılımı.....	94
Tablo 3.32. Katılımcıların İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Bitki Örtüsü Özelliklerine Göre Görüşlerinin Dağılımı.....	100
Tablo 3.33. Katılımcıların İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Görsel Niteliklerine Göre Görüşlerinin Dağılımı.....	103
Tablo 3.34. Katılımcıların İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Sunulan Hizmetlere Göre Görüşlerinin Dağılımı.....	106
Tablo 3.35. Katılımcıların İdeal Bir Yürüyüş Parkurundaki Çeşitli Etkinliklere Göre Görüşlerinin Dağılımı.....	112

Tablo 3.36. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Yaşı ile İdeal Yürüyüş Mesafesine Ait Ki-Kare Tablosu.....	113
Tablo 3.37. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Yaşı ile Yemek/Kumanya Tercihlerine Ait Ki-Kare Tablosu.....	114
Tablo 3.38. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Yaşı ile İdeal Yürüyüşçü Sayısına Ait Ki-Kare Tablosu.....	115
Tablo 3.39. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Yaşı ile İdeal Bir Yürüyüş Parkuru Tanınmış/Popüler Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	116
Tablo 3.40. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile Aylık Doğa Yürüyüşüne Katılım Sıklığına Ait Ki-Kare Tablosu.....	117
Tablo 3.41. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile Yıllık Doğa Yürüyüşüne Katılım Sıklığına Ait Ki-Kare Tablosu.....	117
Tablo 3.42. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile Doğa Yürüyüşüne Katılım Süresine Ait Ki-Kare Tablosu.....	118
Tablo 3.43. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile Doğa Yürüyüşü İçin Ayrılan Aylık-Yıllık Bütçeye Ait Ki-Kare Tablosu.....	118
Tablo 3.44. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile İdeal Yürüyüş Mesafesine Ait Ki-Kare Tablosu.....	119
Tablo 3.45. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile İdeal Bir Yürüyüş Parkuru Riskli Geçişler/Bölgeler İçermemesine Ait Ki-Kare Tablosu.....	119
Tablo 3.46. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Çöp Konteynerleri Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	120
Tablo 3.47. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Tuvalet/Duş Noktaları Bulunmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	120
Tablo 3.48. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Acil Durum Noktaları Bulunmasına Ait Ki-Kare Tablosu	121
Tablo 3.49. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Eğitim Seviyesi ile İdeal Araçla Ulaşım Süresine Ait Ki-Kare Tablosu.....	122
Tablo 3.50. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Eğitim Seviyesi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Kurallar Bulunmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	122

Tablo 3.51. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Eğitim Seviyesi ile Mevcut/İdeal Yürüyüşçü Sayısına Ait Ki-Kare Tablosu.....	123
Tablo 3.52. Doğa Yürüyüşüne Katılım Biçimi ile Doğa Yürüyüşü İçin Ayrılan Aylık/Yıllık Bütçeye Ait Ki-Kare Tablosu.....	124
Tablo 3.53. Doğa Yürüyüşüne Katılım Biçimi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun İşaretlenmiş Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	124
Tablo 3.54. Doğa Yürüyüşüne Aylık Katılım Sıklığı ile İdeal Yürüyüş Mesafesine Ait Ki-Kare Tablosu.....	125
Tablo 3.55. Doğa Yürüyüşüne Aylık Katılım Sıklığı ile İdeal Araçla Ulaşım Süresine Ait Ki-Kare Tablosu.....	126
Tablo 3.56. Doğa Yürüyüşüne Aylık Katılım Sıklığı ile İdeal Yürüyüşçü Sayısına Ait Ki-Kare Tablosu.....	126
Tablo 3.57. Doğa Yürüyüşüne Aylık Katılım Sıklığı ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Riskli Geçişler/Bölgeler İçermemesine Ait Ki-Kare Tablosu.....	127
Tablo 3.58. Doğa Yürüyüşüne Aylık Katılım Sıklığı ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Tuvalet/Duş Noktaları Bulunmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	128
Tablo 3.59. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Sıklığı ile Mevcut/İdeal Yürüyüşçü Sayısına Ait Ki-Kare Tablosu.....	129
Tablo 3.60. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Sıklığı ile İdeal Yürüyüş Mesafesine Ait Ki-Kare Tablosu.....	130
Tablo 3.61. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Sıklığı ile İdeal Yürüyüş Süresine Ait Ki-Kare Tablosu.....	130
Tablo 3.62. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Sıklığı ile İdeal Araçla Ulaşım Süresine Ait Ki-Kare Tablosu.....	131
Tablo 3.63. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Sıklığı ile Yemek/Kumanya Tercihlerine Ait Ki-Kare Tablosu.....	132
Tablo 3.64. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Sıklığı ile İdeal Bir Yürüyüş Parkuru Çoğunlukla Düz Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	133
Tablo 3.65. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Sıklığı ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Çöp Konteynerleri Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	134

Tablo 3.66. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Yürüyüş Mesafesine Ait Ki-Kare Tablosu.....	135
Tablo 3.67. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Yürüyüş Süresine Ait Ki-Kare Tablosu.....	135
Tablo 3.68. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile Yemek/Kumanya Hizmetlerine Ait Ki-Kare Tablosu.....	136
Tablo 3.69. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile Mevcut Yürüyüşçü Sayısına Ait Ki-Kare Tablosu.....	137
Tablo 3.70. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Yürüyüşçü Sayısına Ait Ki-Kare Tablosu.....	137
Tablo 3.71. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Çoğunlukla Düz Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	138
Tablo 3.72. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Çoğunlukla Dağlık Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	139
Tablo 3.73. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Başlangıç Ve Bitiş Noktaları İşaretlerle Belirlenmiş Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu....	140
Tablo 3.74. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Tanınmış/Popüler Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	141
Tablo 3.75. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkuru Yerleşim Yerine Yakın Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	142
Tablo 3.76. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Dinlenme/Mola Noktaları Düzenlenmiş Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	143
Tablo 3.77. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Başlangıç Ve Bitiş Noktaları Düzenlenmiş Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	144
Tablo 3.78. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Riskli Bölgelerde Güvenlik Tedbirleri Alınmış Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	145
Tablo 3.79. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Seyir Noktaları Düzenlenmiş Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	146
Tablo 3.80. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Çöp Konteynerleri Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	147

Tablo 3.81. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Tuvalet/Duş Noktaları Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	148
Tablo 3.82. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Yeme İçme Hizmetleri Sunan Yerel İşletmeler Bulunmasına Ait Ki-Kare Tablosu.....	149

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	Avrupa Birliği
DTÖ	Dünya Turizm Örgütü
UNFPA	Dünya'da Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu
UN	Birleşmiş Milletler
KKS	Küresel Konumlama Sistemi
vb.	Ve benzerleri
s.	Sayfa
TURSAB	Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
GSYİH	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
www	World Wide Web

ÖZET

Bu tez çalışmanın amacı; doğa yürüyüşü amaçlı gerçekleştirilen turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin durumunu incelemek, bu etkinliklere katılan kişilerin parkurlara ait tercihlerini ve beklentilerini belirlemek, uzman görüşlerine dayalı olarak Antalya ilinde bulunan turizm amaçlı kullanılabilir yürüyüş parkurlarını belirleyerek, kullanıcı beklentileri doğrultusunda bu parkurların turizm ve rekreasyonel amaçlı kullanılmasına yönelik öneriler getirmektir. Bu amaçla, 2012-2013 yılında, doğa yürüyüşü etkinlikleri düzenleyen seyahat acentaları ve kulüp/dernek yetkililerine, doğa yürüyüşü etkinliklerine katılan kişilere anket uygulaması yapılmış, kaynak kişiler belirlenerek yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiş ve belirlenen örnek parkurlar Küresel Konumlama Sistemi ile işaretlenerek dijital haritaya aktarılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler ve anket formları içerisinde bulunan açık uçlu sorulara verilen yanıtlar nitel veri analiz yöntemleri kullanılarak, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkur tercih nedenleri ile ilgili anketten elde edilen veriler ise SPSS 18 (Sosyal Bilimler için İstatistik Paket Programı) kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesi aşamasında, frekans (f) yüzde (%) ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (Ss) gibi tanımlayıcı istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Değişkenlerin ikili karşılaştırmaları Ki-kare (Pearson Chi-Square) değeri $p < 0,05$ düzeyinde önemlilik arz eden ilişkiler belirlenmiştir.

Çalışma sonucunda, doğa yürüyüşü etkinliklerinin mevcut durumu, bu etkinlikler karşısındaki problemler, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkura yönelik tercihleri ve Antalya da yoğun kullanılan doğa yürüyüşü parkurları belirlenmiştir. Doğa yürüyüşü etkinlikleri ile ilgili mevcut durumun çoğunlukla problemlerden meydana geldiği görülmektedir. Bu problemlerin genel turizm yapısındaki problemlere benzer olduğu tespit edilmiştir. Doğa yürüyüşü etkinlikleri karşısındaki en önemli sorunun, bu etkinlikleri kontrol eden ve yöneten bir sistemin olmamasıdır. Bu nedenle, doğa yürüyüşü etkinlikleriyle ilgili bir yönetim sisteminin geliştirilmesi, bu etkinlikleri daha sürdürülebilir hale getirebilir. Günümüze kadar yapılan parkur düzenleme çalışmaları çoğunlukla arz odaklıdır. Bu nedenle yapılan çalışma da, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin, bu etkinliklere ve parkurlara yönelik tercihleri belirlenmiştir. Doğa yürüyüşü etkinliklerine katılan bireyler çoğunlukla bu etkinliklere yönelik düzenlemelerin yapılması görüşündedir. Ayrıca, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin demografik özellikleri ve doğa yürüyüşü konusundaki deneyimleri bireylerin parkur tercihlerini farklılaştırmaktadır. Bu nedenle, yapılacak olan düzenleme çalışmalarının da, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercihlerinin de göz önünde bulundurulması önerilmektedir.

SUMMARY
THE ASSESSMENT OF THE HIKING TRACKS FOR TOURISM:
THE CASE OF ANTALYA BEYDAĞLARI

The objectives of this study are; to analyze the current status of hiking activities which are performed for tourism and recreation, to determine the hikers' expectation and preference from hiking activities, to determine ideal hiking tracks for tourism in Antalya, and to make suggestions to use hiking tracks for tourism and recreation in the direction of user expectations. For that purpose, the questioner was applied to the authorized persons of travel agencies and clubs which organize hiking tours, and semi-structured interviews were made with core group. And also determined sample hiking tracks were marked with GPS (Global Positioning system) device and transferred to the digital map. Qualitative methods were used to in order to analyze the open-ended questions in Semi-structured interviews and questionnaires results of participant, and SPSS 18 (Statistical Package for the Social Sciences) software was used to analyze the survey results. Descriptive statistics were used as Frequency (f), Percent / proportion (%), mean (\bar{X}) and standart deviation (Ss) for evaluation of data. Significant relations are observed as a result of pairwise comparison of variables chi-square (Pearson's Chi-Square) value in the level of $p < 0.05$.

As a result, the current status of hiking activities/events, the problems facing these activities/events, hikers' preferences and heavily used hiking trails in Antalya have been identified. It is observed that problems often arise from the current status regarding hiking activities. These problems have been identified analogous to problems in the general tourism. The most important problem facing hiking activities / events is that there is not system that controls and manages. Therefore, the development of a management system related to trekking activities can make these activities more sustainable. The track editing work done so far is mostly supply-driven. Therefore, in the study, individuals who participate in hiking, and trail preferences for these activities is determined. Hikers often consider arrangements for this event. In addition, the demographic characteristics of hikers and hiking experience are differentiation of individual preferences of the trails. Therefore, the preferences of the individuals involved hiking is recommended to be taken into consideration while the arrangements work.

ÖNSÖZ

Yapılan bu çalışmada, katkılarını hiçbir zaman esirgemeyen, konuları ele alış biçimleri, farklı yaklaşımları ve kişiliği ile her zaman örnek aldığım, kendisiyle geçirilen her anı bir ders olarak değerlendirdiğim danışmanım Sayın Prof.Dr.Tuncay Neyişçi'ye, kapılarını her çaldığımda bana desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocalarım Sn.Doç.Dr.Beykan Çizel'e, Sn. Yrd.Doç.Dr. Faik Ardahan'a, Sn.Yrd.Doç.Dr.Evren Tercan'a, Yrd.Doç.Dr.Güçlü Özen'e, Sn.Yrd.Doç.Dr.Tennur Yerlisu Lapa'ya, ve Sn.Yrd.Doç.Dr. Alparslan Erman'a,

Dağcılığa başlamama olanak sağlayan, bana bilgilerini ve deneyimlerini aktaran değerli hocalarım, dostlarım Sn.Öğt.Gör.Yılmaz Sevgül'e, Okt.Güray Ekici'ye ve Sn.Dr.Alkan Uğurlu'ya,

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde büyük katkıları olan, Sn.Ömer Faruk Gülşen'e, Sn.Cemal Ertugay'a, Sn. Celal Güzelyürek'e, Sn.Erol Sarı'ya, Sn.Kate Clow'a, Sn.İsmail Ülker'e, Sn.Evrin Çetiner'e, Sn.Ayşe Kaplan'a, Sn.Cenk Toprak'a ve adını sayamadığım bütün doğa yürüyüşleri ile ilgili faaliyetlerde bulunan seyahat acentaları ve spor kulübü yetkililerine,

Son olarak, beni yetiştiren Anneme ve kendisinden çaldığım her zamanı sabırla karşılayan, beni hep destekleyen sevgili eşim Sn. Pelin Çetinkaya'ya çok teşekkür ederim.

Yapılan çalışmanın hem teoriye, hem de uygulamaya katkı sağlaması dileği ile,

Güney Çetinkaya

Antalya, 2014

GİRİŞ

Geçtiğimiz yüzyıl dünyada birçok gelişimin ve değişimin yaşandığı bir zaman dilimidir. Bu dönemde, insanoğlunun bedensel ağırlıklı üretimden beyinsel ağırlıklı üretime geçiş gösterdiği ve makinelerin birçok işi yapar hale geldiği söylenebilir. Bu değişim ve gelişim insanoğlunun yaşadıkları yerlerde ve yaşam biçiminde köklü değişimlere neden olmuştur. Kırsal alanda daha çok tarım ve hayvancılık kaynaklı yaşayan insanoğlu, dağınık yerleşim biçiminden, sanayileşmenin oluşmaya başladığı kentlere göç ederek, yaşadığı yerleri ve yaşam koşullarını değiştirmiştir. Bu değişim süreci, kentlerin insanların yeni “doğal yaşam alanları” olmasına neden olmuştur.

Kentleşmenin birçok olumlu etkisinin yansısı, kentleşme sürecinin hızlı olması ve kent nüfuslarının kontrolsüz biçimde artması; aşırı kalabalık, düşük yaşam standartları, işsizlik, yoksulluk, suç oranının artması, kültürel değişim/bozulma, trafik sorunları gibi birçok olumsuzluklara neden olmaktadır. Kentleşmenin diğer bir önemli etkisi de insanların doğadan uzaklaşmasıdır. Doğada daha dingin ve yavaş yaşayan insanlar, kentleşerek hızlanmış ve yoğunlaşmış bir yaşama geçiş göstermiştir. Bu hızlı ve yoğun yaşam, insanların biyolojik hızlarının ötesindedir. Bu nedenle de kentleşmenin insanlar üzerinde olumsuz etkiler yarattığı, bu etkilerinde insanların doğal yaşamın dinginliğine ve sakinliğe olan ihtiyacını arttırdığı düşünülmektedir. Özellikle uzun süredir kentlerde yaşayan insanların doğada zaman geçirme istekleri artmaktadır. Hatta insanların, bu isteği kısa sürede karşılayabilmek için yaşadıkları kentlerin içerisine, yeşil alanlar ve park alanları inşa ederek, “yapay doğal alanlar” oluşturdukları görülmektedir. Kentleşmenin etkilerinin yansısı, çalışma koşullarındaki ve iş yapısındaki değişimlerden kaynaklı olarak, insanların dinlenme ve serbest zaman değerlendirme talepleri de değişim göstermiştir. Günümüzde insanların sadece doğada olmaya yönelik serbest zaman değerlendirme faaliyetlerinin yenilenme ihtiyacını karşılamak için yeterli olmadığı bu nedenle de doğal alanlarda çeşitli etkinliklere katılım taleplerinin ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Bir endüstri olarak turizm kavramı 20. Yüzyılda ortaya çıkarak, önemli yapısal değişiklikler geçirmiştir. Başlangıçta, bireysel ve sınırlı bir hareket olan turizm etkinliği özellikle sanayileşmenin, kentleşmenin ve teknolojik gelişimlerin etkisiyle kitlesel bir yapı haline gelmiştir. Bu değişim özellikle 2. Dünya savaşından sonra hız kazanmıştır. Turizm sanayi devrimi ve buna bağlantılı olarak kentleşme kökenli bir kavramdır. Kentleşmenin ve sanayileşmenin hızlı bir biçimde gerçekleştiği toplumların talepleri doğrultusunda ortaya çıkan ve gelişen turizm; günümüzde büyük bir endüstri olarak değerlendirilirken, dünya

istihdamının %7,6'sını oluşturan ve dünya gayri safi milli yurtiçi hasılasının (GSYİH) %9,2'sine tekabül ettiği tahmin edilen (BAKA, 2012, s. 9) bir yapıya kavuşmuştur. 1950'lerde 25 milyon (dünya nüfusunun yaklaşık %0,8'i) civarında olan uluslararası turist sayısı günümüzde 1 milyar (dünya nüfusunun yaklaşık %14'ü) sınırını aşmıştır. Bu gelişim ve artış birçok etkiyi de beraberinde getirmiştir. Günümüz turizminin yoğun kitlesel bir hareket olduğu, bu hareketin de çevresel, sosyokültürel ve ekonomik birçok etki yarattığı tartışılan bir konudur. Ancak kitle turizmi, turizm talebinin ve bu talep kaynaklı olarak turizm arzının şekillendirdiği bir turizm ürünüdür. Bu anlamda turizm bireysel hareketlerden, kitlesel hareketlere doğru değişim göstermiştir. Kitle turizminin olumsuz etkiler yarattığı ve bu etkilerden kaynaklı olarak turizmin çeşitlendirildiği bir tartışma konusudur. Ancak bir turizm ürününün kendi başına olumsuz etkiler yaratması söz konusu değildir. Turizm etkinliklerinin; çevresel, sosyokültürel, tarihi ve ekonomik etkileri göz önünde bulundurulmadan gerçekleştirilmesi durumunda, bütün turizm ürünleri olumsuz etkilere yol açabilir. Kitle turizminin olumsuz etkiler yaratmasının temel nedenleri de bunlarla ilgilidir. Bu turizm türüne olan yoğun ilgi ve kaynakların sürdürülebilir sınırları aşacak biçimde kullanılması, bu turizm türünün olumsuz sonuçlara yol açmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmanın konusu olan doğa yürüyüşü kaynaklı etkinlikler geliştirilirken, sürdürülebilir yapı benimsenmeli ve bölgeye olan talep artarken, kaynakların kontrolsüz tüketilmesi engellenmelidir. Aksi takdirde, bir rekreasyon ve turizm ürünü olan doğa yürüyüşü etkinlikleri de, kitle turizmine benzer bir yapıya dönüşerek, çevresel, sosyokültürel ve ekonomik olumsuzluklar yaratma riski taşımaktadır.

Doğa yürüyüşü, insanların zamanlarını doğa içerisinde geçirmelerine olanak sağlarken, aynı zamanda spor yapmalarına, farklı kültürler tanımalarına, egzotik yerler görmelerine, tarihi ve arkeolojik mekânları ziyaret etmelerine, doğal yaşamı gözlemlemelerine, sosyalleşmelerine, psikolojik olarak rahatlama ve sağlık-zindelik kazanmalarına vb. olanak sağlamaktadır. Doğa yürüyüşü etkinlikleri çeşitli faydalar sağlarken, diğer doğa içerisinde yapılan etkinliklerden farklı olarak özel beceri, teknik malzeme gerektirmeden ve toplumun her kesimine yönelik olarak gerçekleştirilebilmektedir. Bu nedenle de doğa yürüyüşü çok fazla talep gören turistik ve rekreasyonel bir etkinliktir.

Antalya önemli bir turizm merkezdir ve yoğun olarak kitle turizmine yönelik kullanılmaktadır. Bölgedeki turizm hareketinin dar bir kıyı şeridi üzerinde ve yaz sezonunda yoğunlaşması çeşitli çevresel, sosyokültürel ve ekonomik etkilere neden olmaktadır. Bu nedenle Antalya da turizm ürünlerini çeşitlendirmeye yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Bu çeşitlendirme çalışmalarından biri de doğa yürüyüşü ile ilgilidir. Antalya; sunduğu deniz,

kum, güneş ve eğlence kaynaklı turizm ürününün dışında, sahip olduğu doğal, sosyokültürel ve tarihi kaynaklar nedeniyle de, doğa yürüyüşü için önemli bir merkez olabilecek konumdadır. Ayrıca Antalya'nın coğrafi özellikleri incelendiğinde, kentin %77,8'inin dağlık ve %12'sinin engebeli (Dünden Bugüne Antalya, 2010, s. 47) arazi yapısından meydana geldiği görülmektedir. Bu anlamda Antalya'nın bir "sahil" kentinden daha çok bir "dağ" kenti olduğu söylenebilir. Geliştirilecek olan turistik ve rekreasyonel ürünlerin de bu özelliği dikkate alarak düzenlenmesi, doğal kaynakların etkin kullanılması açısından da önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı, kıyı kesimlerinde yoğunlaşan geleneksel turizm yapısının kırsal alanlara doğru genişlemesine, bu sayede turizmin içinde bulunduğu mevsimsellik, sınırlı kaynak kullanımı gibi problemlerinden kurtararak 12 aya yayılması düşüncesine destek sağlayacak doğa yürüyüşü etkinliklerinin sürdürülebilir bir biçimde planlanmasına katkı sağlamaktır. Bu amaçla yapılan çalışmada, Türkiye'deki ve Antalya'daki doğa yürüyüşü amaçlı gerçekleştirilen turizm faaliyetlerinin mevcut durumu, bu etkinliklere katılan kişilerin parkurlara ait tercihleri ve beklentileri incelenmiş, ideal olarak kullanılabilir parkurlara ait örnekler verilmiş, bu parkurların turizm ve rekreasyonel amaçlı kullanılmasına yönelik öneriler getirilmiştir.

Çalışma 4 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, turizm, serbest zaman, rekreasyon kavramları ve bu kavramların birbirleri ile ilişkileri irdelenmiş daha sonra turizmin çeşitlendirilmesi ve sürdürülebilir hale getirilmesine yönelik kavramlar tartışılmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde dağlık alanlar ve turizm kavramları tartışılmış, doğa yürüyüşü etkinliklerinin ortaya çıkışı ve turizm faaliyeti olarak değerlendirilmesi irdelenmiştir. Daha sonra Antalya'nın turizm özellikleri ve Antalya'da doğa yürüyüşü etkinliklerinin durumu tartışılmıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde, çalışmada kullanılan araştırma yöntemi açıklanmış, veri toplama yöntemleri ortaya konmuştur.

Çalışmanın dördüncü bölümde ise, araştırmadan elde edilen bulgular aktararak, yorumlanmış ve araştırma sonuçları tartışılmıştır. Öncelikle doğa yürüyüşü etkinliklerinin mevcut durumunu, problemlerini ve bu problemlere ait çözüm önerilerini, yoğun kullanılan parkurları, kullanıcıların beklentilerini belirlemek amacıyla konu ile ilgili seyahat acenta ve spor kulübü yetkilileri ile görüşülerek anket uygulanmıştır. Daha sonra doğa yürüyüşü ve bölge ile ilgili kaynak olarak kullanılabilir kişiler belirlenmiş ve bu kişiler ile yarı yapılandırılmış görüşmeler (mülakatlar) gerçekleştirilmiştir. Kaynak kişilerden, doğa yürüyüşü etkinliklerinin bölgedeki mevcut durumuna, problemlerine ve çözüm önerilerine,

yoğun kullanılan parkurlara ve kullanıcıların beklentilerine ait görüşler alınmıştır. Çalışmanın sonraki bölümünde, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine ve parkurlarına ait beklentilerini belirlemek amacıyla anket uygulaması yapılmıştır. Çalışmanın son bölümünde elde edilen sonuçlar incelenerek ideal doğa yürüyüşü parkuruna ait özellikler ve doğa yürüyüşü etkinliğinin yönetimine ait öneriler getirilmiş ve örnek parkurlar sunulmuştur. Sunulan örnek parkurlar kaynak kişilerin ideal olarak önerdiği parkurlar olup, küresel konumlama sistemi vasıtası ile araştırmacı tarafından işlenerek ve haritalara aktarılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

SERBEST ZAMAN, TURİZM, REKREASYON ve TURİZMİN ÇEŞİTLENMESİ

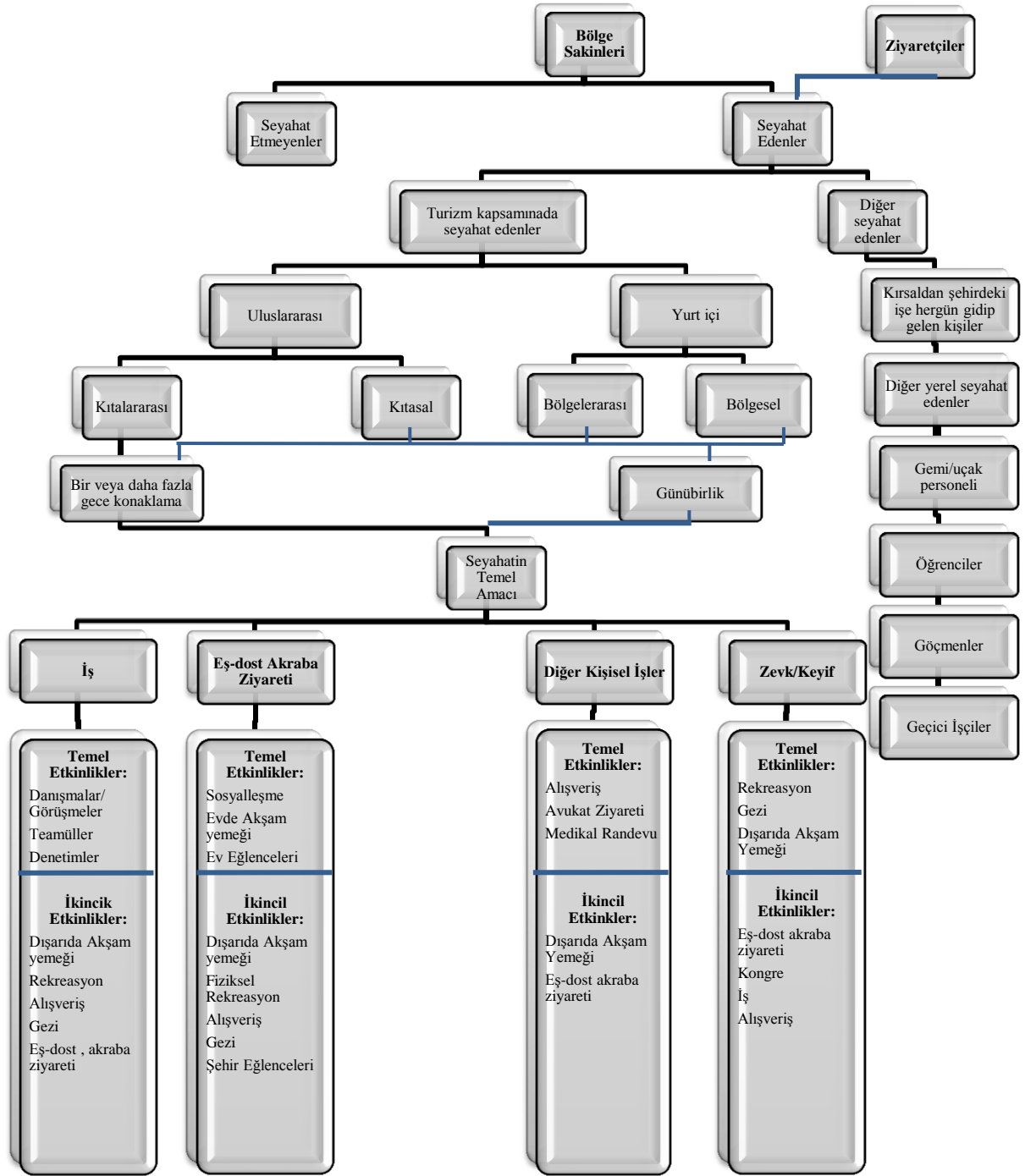
1.1. Turizm Kavramı

Turizm, özellikle geçtiğimiz yüzyılda dünyanın gündemine oturmuş, olumlu ve olumsuz birçok etkisi ile tartışılan, güncelliğini sürekli koruyan; bazı ülkeler için gelişimin ve ilerlemenin anahtarı olarak görülen, kimi ülkeler için sosyal yapının sağlıklı olarak kalabilmesinin en önemli faktörlerinden olan bir kavramdır. Hiç şüphesiz turizm küresel bir endüstridir. Dünya çapında çok büyük bir yapıya ulaşmış ve büyümeye devam etmektedir. Birleşmiş Milletlerin bir acentası olan Dünya Turizm Örgütü'nün (DTÖ) raporuna göre 2012 yılında turistik amaçlı seyahat eden kişi sayısı 1 milyar kişiyi, turizm gelirleri ise 1 milyar doları geçmiştir (UNWTO, 2013, s. 3). Akdeniz kıyılarında tatil yapmaktan, arktik turlara, Rio Festivalinden Nepal'de doğa yürüyüşü yapmaya kadar küresel çapta genişliğe ve çeşitliliğe sahip turizm hareketini anlamak ve tanımlamak bir o kadar karmaşık ve güçtür.

Turizm kavramının endüstriyel anlamda ilk tanımları; tatil yâda eğlence amaçlı çıkılan seyahatler ve bu seyahatler sırasında gerçekleşen sosyo-ekonomik faaliyetler biçiminde yapılmıştır. Ancak zamanla bu yaklaşım değişim göstermiştir. Günümüzde seyahat endüstrisi olarak ele alınan turizm kavramı; turizmi “zevk” amaçlı yapılan seyahatlerin çok daha ötesine ulaştırmış ve “iş amaçlı” yapılan seyahatleri de içine alacak şekilde genişlemiştir. Bu nedenle kavram açıklanırken “seyahat endüstrisi” tanımlaması kullanılır hale gelmiştir. Yıllar boyunca, turizm endüstrisinin birçok tanımı yapılmış ve bu endüstrinin ne olduğu tartışılmıştır (İçöz vd., 2009, s. 1). Hatta yapılan tanımlamalarda yıllar geçtikçe değişim göstermiştir. Örneğin DTÖ'nün yaptığı tanımlamaya göre, turizm; gelir getirici etkinlikler dışında kalan, serbest zamanların hemen hepsini içine alan bir seyahat, bundan doğan konaklama, yeme-içme, ulaşım, eğlence gibi hizmetler ve ilişkileridir (Erdoğan, 2003, s. 76). Bu tanım, turizmi gelir getirici etkinliklerin dışında gerçekleştirilen faaliyetler kapsamında tutmaktadır. Ancak DTÖ'nün yaptığı daha güncel bir tanımlamada iş için gerçekleştirilen etkinlikler de turizm faaliyeti kapsamında değerlendirmektedir. Bu güncel tanım aşağıdaki gibidir.

DTÖ'ye göre turizm; kişisel veya ticari / profesyonel amaçlar için insanların yaşadıkları yer dışındaki ülkelere veya yerlere olan hareketini içeren sosyal, kültürel ve ekonomik bir olgudur. Bu insanlar ziyaretçiler olarak adlandırılırlar ve turizm bu insanların faaliyetlerinden meydana gelir (<http://media.unwto.org/en/content/understanding-tourism-basic-glossary>).

Yukarıdaki tanımda vurgulanan ve turizmi tanımlayan kavram, seyahat eden kişidir. İçöz ve arkadaşlarına göre (2009, s.2) turizm tanımlamasındaki tartışma yaratan nokta, seyahat eden bir kişinin turist olarak kabul edilebilmesi için ne kadar uzağa gitmesi gerektiğidir. Örneğin; Amerika Seyahat Endüstrisi Birliği'nin tanımlamasında bir kişinin turist sayılabilmesi için yaşadığı bölgeden yaklaşık 80 kilometre uzaklaşması gerekirken, Avustralya'da bir kişinin turist sayılabilmesi için yaşadığı bölgeden 40 kilometre uzaklaşması yeterlidir (Goeldner & Ritchie, 2009, s. 9). Bu tanımlar kendi içlerinde tezatlık yaratmaktadır. Bir kişinin turist sayılabilmesi için gerçekten kat edeceği mesafeyi belirlemek gerekli midir? yoksa bu tanımlamalarda kullanılan mesafeler sadece turist ve günübirlikçi ziyaretçileri daha kolay ayırmak için oluşturulmuş sınıflandırmalar mıdır? Örneğin; Antalya'da yaşayan bir bireyin sadece gezmek için sabah uçağı ile Atina gidip akşam uçağı ile geri dönmesi sonucunda kişi turist mi sayılmaktadır, günübirlikçi mi sayılmaktadır. Yukarıdaki her iki sınıflamaya göre bu kişi turisttir ancak yapısal olarak bakıldığında kişi günübirlik bir faaliyet gerçekleştirmiştir. Bu anlamda kişinin yaptığı seyahatin mesafesi kişinin turist ya da günübirlikçi olması kavramlarını tam karşıladığı düşünülmektedir. Başka bir bakış açısına göre, seyahat eden kişilerin özellikleri göz önünde bulundurulduğu zaman ancak turizm kavramı daha net anlaşılmaktadır. Ziyaretçilerin seyahat amaçları ve seyahat hareketlerinin yapısı turizm kavramının sınırlarının çizilmesine, hangi etkinliklerin turizm hareketi olduğu, hangilerinin turizm hareketi olmadığına anlaşılmasına olanak tanımaktadır. Bazı araştırmacılar seyahat ve turizm talebinin yapısını aşağıdaki şema ile açıklanmıştır.

Şekil 1.1 Seyahat ve Turizm Talebinin Yapısı

Kaynak: (Williams, 2003, s. 28; Goeldner & Ritchie, 2009, s. 10)

Dünya Turizm Örgütü'nün yapmış olduğu seyahat eden kişilerin sınıflaması Şekil 1.1'deki yapıya benzerlik göstermektedir. Ancak DTÖ'ye göre; sınır işçileri, geçici ve daimi göçmenler, göçebeler, transit yolcular, ordu mensupları, mülteciler, konsolosluk çalışanları ve diplomatlar turizm amaçlı seyahat etmeyen grupta değerlendirilmektedir. Ayrıca turistler ve günübirlikçiler olarak adlandırılan grup ise; yabancı ziyaretçiler, gittikleri bölgede konaklama yapan gemi veya havayolu çalışanları, bir ülkenin yurtdışında yaşayan vatandaşları, kurvaziyer yolcular, mürettebatlar ve günübirlik ziyaretçiler olarak sınıflandırılmaktadır. DTÖ

turistlerin ve gnbirlikilerin ana ziyaret amaçlarını; serbest zaman, rekreasyon-tatil, e-dost, akraba ziyareti, i-profesyonel amaçlı, tedavi amaçlı, dini veya hac amaçlı ve diğer olmak üzere sınıflandırmıştır (Boniface & Cooper, 2009, s. 8). Bu tanımlamalardan yola çıkararak, her seyahat eden kişinin turist olmadığı ve her seyahat hareketinin de turizm etkinliği olarak değerlendirilemeyeceği söylenbilir. Bu grle turizm; turist tanımına uygun kişilerin seyahat ve konaklama sırasında gerekletirmi oldukları toplumsal ve ekonomik faaliyetler bütünü olarak tanımlanabilmektedir (İçöz vd., s. 2). Turizmin tanımlanmasında diğer bir karmaşa yaratan konu da zaman kavramıdır. Çünkü turizm faaliyetleri için ayrılan zaman birimi rekreasyonel faaliyetler için ayrılan zaman birimi ile çeşitli noktalarda çakışmaktadır. Bu anlamda, turizm kavramının daha net anlaşılabilmesi için serbest zaman ve rekreasyon kavramlarının iyi bilinmesi gerekir. Bu nedenle devam eden bölümde serbest zaman ve rekreasyon kavramlarına değerilerek turizm kavramı ile aralarındaki ilişki açıklanacaktır.

1.1.1. Turizm, Rekreasyon ve Serbest Zaman İlişkisi

Turizm hareketinin sınırlarını çizmek ve neyin turizm sayılıp neyin turizmin sayılmadığına karar vermek, bilim insanlarının uzun süredir tartıtıkları bir konudur. Turizm tanımlarının bir çoğu; rekreasyon ve serbest zaman kavramlarının içinde kalmaktadır. Bu bağlamda turizm; rekreasyon ve serbest zaman kavramları ile güçlü karakteristik özellikler ve teorik temeller paylaşmaktadır (Swarbrooke vd., 2003, s. 5). Bu nedenle; serbest zaman, rekreasyon ve turizm kavramlarının anlamlarını ve birbirleriyle olan ilişkilerini irdelemek, bu kavramların anlaşılması için önemlidir. Terim olarak serbest zaman; çalışma, uyuma, kişisel ve ev ilerinden sonra arta kalan bir zaman dilimi olarak tanımlanmaktadır. Ancak gerçekte serbest zaman tek bir kavram ya da boyutta tanımlanamayacak kadar karmaşıktır (Russell & Frances, 1996, s. 108). Serbest zaman; kişinin bütün zorunluluklarının dışında kalan, zgr olduğu bir zaman dilimidir. Bir başka deyişle, serbest zaman; bireylerin istedikleri gibi kullanabildikleri bir zaman dilimidir.

Boş zaman ve serbest zaman kavramları birbirleriyle karıştırılan hatta çoğunlukla birbirleri yerine kullanılan kavramlardır ancak gerçekte boş zaman, serbest zaman içerisindeki bir kümeyi oluşturmaktadır. Mieczkowski serbest zamanı (free); hiçbir faaliyette bulunulmadan geçirilen zaman olarak, boş zamanı (leisure) ise; özel sayılabilecek nitelikteki faaliyetlere katılarak geçirilen zaman şeklinde ifade etmiştir. Bu çalışmada “leisure time” kavramının Türkçe karşılığı olarak serbest zaman kullanılmıştır. Serbest zamanın karakteristik özelliklerini;

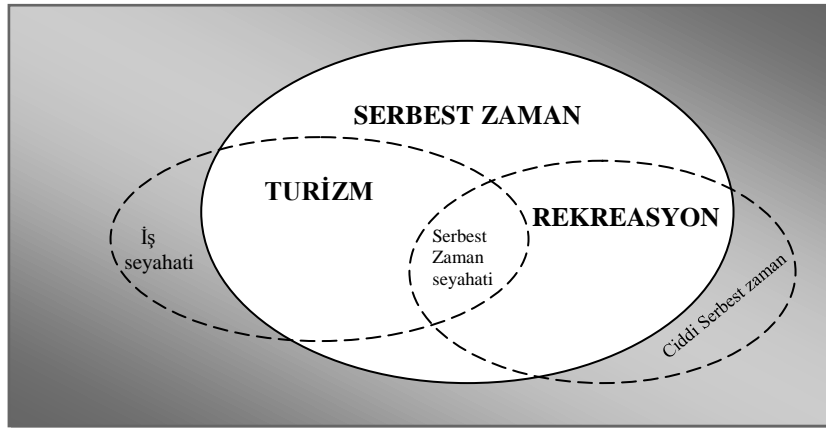
- Dıtan gelen zorlamalara bağlı kalmadan bireysel kontrolün sağlandığı,
- Eğlenme, honutluk, mutluluk duygusu uyandıran,

- Herhangi bir ücretin alınmadığı,
- Kendi kendine olan, tatmin edici deneyimlerin yaşandığı zaman aralığı biçiminde sınırlamak mümkündür. Bu zaman dilimi içerisinde gerçekleştirilen etkinliklere de rekreasyon adı verilmektedir (Demir & Demir, 2006, s. 37).

Rekreasyon kavramı; insanların, çalışma ortamının ve rutin yaşam koşullarının vermiş olduğu bedeni ve ruhi yorgunluğu gidermek ve yeniden yapılanmak için gönüllü olarak katıldıkları faaliyetlerdir. Serbest zaman kavramı, zamanın bir parçasıyken, rekreasyon bu zaman içerisinde gerçekleştirilen faaliyetlerdir. Bireyin, yenilenmesini, iyi hissetmesini ve canlanmasını sağlayan rekreasyon faaliyetleri; evde televizyon seyretmekten yurtdışı seyahatine kadar çeşitlilik göstermektedir. Buradaki anahtar konu rekreasyon faaliyetlerinin çoğunlukla katılımcılara deneyimleri sonucunda “yenileyici” etkiler sağlamasıdır.

Rekreasyon kavramı ile ilgili akademik yazında birçok tanım bulunmaktadır. Genel olarak; rekreasyon, insanların günlük yoğun çalışma temposu, alışagelmış yaşam tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden; tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığını tekrar elde etmek için gerçekleştirilen etkinliklerdir. Bunun yanında zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan, bağımsız ve kendisine ait serbest zamanda isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinliklere rekreasyon denmektedir (Hacıoğlu vd, 2003, s. 30).

Rekreasyon ve turizm bir birleri ile oldukça yakından ilişkili kavramlardır. Serbest zaman, zamanın bir birimidir ve rekreasyonda bu zaman birimi içerisinde gerçekleşen aktivitelerdir, bu anlamda turizmde açıkça rekreasyon aktivitesinin bir türüdür. Ancak pratikte rekreasyon ve turizm kavramlarının anlamlarını ayırt etmek daha zordur (Boniface & Cooper, 2009, s. 12). Serbest zaman, rekreasyon ve turizm kavramlarının ilişkisini Hall ve Page (1999) aşağıdaki gibi açıklamaya çalışmıştır (Şekil 1.2).

Şekil 1.2 Serbest Zaman, Rekreasyon ve Turizm Arasındaki İlişki

Kaynak: (Hall & Page, 2006, s. 7)

Bu şemaya göre;

- Yapılarından dolayı; rekreasyon ve turizm, serbest zaman alanının geniş bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu deneyim alanları, çoğu insanın serbest zaman olarak tanımladığı ve serbest zaman aktivitelerinin kişisel kazanım ve yarar sağlandığı yerlerdir.
- Ancak, hem rekreasyon alanında hem de turizm alanında serbest zaman alanı dışında ve çalışma zamanı içinde kalan alanları vardır. “İş turizmi” ve “Ciddi serbest zaman¹” alanları çalışma zamanı içinde kalmaktadır.
- Zaman ve mekan içinde turistlerin ve rekreasyonistlerin çakışmaları, en basit düzeyde, rekreasyon ve turizm kümelerinin örtüşmesinin önemli kanıtıdır (Williams, 2003, s. 30).

Rekreasyon ve turizm kavramları çoğunlukla aynı kaynakları paylaşmakta, aynı alanları kullanmakta, benzer tüketicilerin bütçelerinden yararlanmak için yarışmakta ve katılımcılara benzer sosyal ve psikolojik etkiler yaratmaktadır (Williams, 2003, s. 8; Carr, 2002, s. 974; Tangeland, 2011, s. 436; McKercher, 1996, s. 564). Bununla birlikte rekreasyon ve turizm kavramları birbirlerinden ayrı ancak birbirleri ile ilişkili fenomenler olarak algılanmışlardır (Brey & Lehto, 2007, s. 161) .

Mieczkowski’e göre serbest zaman, rekreasyon ve turizm kavramları birbirleri ile ilişkilidir. Ancak turizm; serbest zaman içerisinde gerçekleşen bir etkinlik olmayabilir veya turizm; serbest zaman içerisinde gerçekleşen bir etkinlik olup rekreasyonel etkinlik olmayabilir veya turizm; serbest zaman içerisinde gerçekleşen bir etkinlik olup aynı anda rekreasyonel etkinlik olarak da gerçekleşebilir (Poria vd., s. 30). Sonuç olarak, her rekreasyon

¹ Ciddi Serbest zaman; özel bilgi, beceri ve deneyim gerektiren, oldukça önemli, ilginç ve tatmin edici olan amatör, hobi ya da gönüllü faaliyetler ile ilgili kariyer elde etmek amacıyla, seçilen etkinliğe sistematik bir şekilde katılım göstererek takip etmek için harcanan zaman dilimidir (Akyıldız, 2013, s. 48).

etkinliği serbest zamanda gerekleŖmektedir ancak her serbest zaman etkinliği rekreasyon değildir. Ayrıca turizm faaliyetlerinin büyük bir kısmı serbest zamanda yapılmakla beraber turizm etkinliklerinin tamamının serbest zamanda yapılma zorunluluğu yoktur.

Leiper (1979) turizm kavramını rekreasyondan ayıran yedi tane kıstas önermektedir. Buna göre;

1. Turizm hareketinde, yaŖanan bölgeye dnŖ ve iliŖkili faaliyetler daha belirgindir.
2. Turistik seyahatlerin süresi genellikle daha uzundur.
3. Rekreasyonel geziler turistik gezilerden daha sık gerekleŖebilir.
4. Turizm, rutin rekreasyon ve serbest zamandan daha geniŖ aralıkta sosyal fırsatlar sunar.
5. Turizm faaliyetlerinin maliyetleri genellikle daha yüksektir.
6. Turizm kaynaklı deneyimler daha özeldir.
7. Turistik geziler genellikle daha farklı algılanır bu nedenle hafızada kalabilir (Williams, 2003, s. 31).

Mieczkowski Turizm ve rekreasyon faaliyetleri arasındaki farklılıkları aŖađıdaki baŖlıklar halinde ele almıŖtır (Demir C. , 2001, s. 18).

- Turizm faaliyetleri, serbest zaman ve alıŖma zamanı ile ilgiliyken, rekreasyon faaliyetleri sadece serbest zamanda gerekleŖtirilir.
- Turizm faaliyetleri geçici yer deđiŖtirme özelliği taŖırken rekreasyon faaliyetlerinde böyle bir zorunluluk yoktur.
- Rekreasyon ve turizm kavramı sadece anlamlarında birbirlerinden farklılık göstermezler, aynı zamanda uygulamada da birbirinden farklıdırlar. Rekreasyon araçlarının satın alınması aile bütçesinden turizme ayrılan kaynakların rekreasyonel kullanıma neden olduğu için eliŖki yaratabilmektedir.
- Turizm faaliyetleri, ticari açıdan önemli bir ekonomik faaliyettir. Ancak rekreasyon faaliyetlerinin de ticari özellikleri olmasına rağmen bu yapı turizm faaliyetlerine oranla daha zayıf ve yetersizdir. Özellikle devlet, sosyal organizasyonlar ve iŖverenler tarafından organize edilen ücretsiz rekreasyonel olanaklar bu olguyu gclendirmektedir.
- Turizm merkezlerindeki faaliyetlerin aksine, rekreasyon faaliyetleri bazı özel yetenekler gerektirebilir.

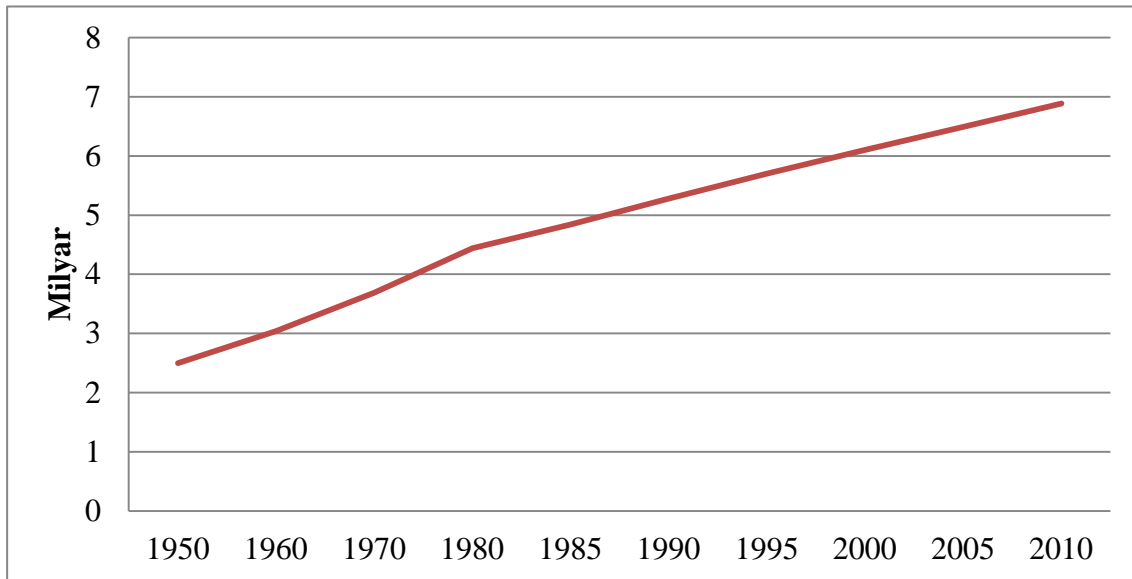
Rekreasyon ve turizm kavramlarının genel kabul gören tanımları göz önünde bulundurulduğunda, turizm kavramının bir yer deđiŖtirme hareketini barındırdığı ve bu yer

değiştirme hareketine ilave olarak bir konaklama hizmetinden yararlanıldığını görmek mümkündür. Rekreasyon kavramı içerisinde bir yer değiştirme hareketi ve gidilen yerde konaklama yapma zorunluluğunun olmaması iki kavram arasındaki en temel farktır. Turizm kavramı tanımlanırken özellikle seyahatin mesafesi, harcanılan zamanın uzunluğu ve seyahatin amacı vurgulanmaktadır. Turizm kavramının bu özellikleri rekreasyon kavramı ile arasındaki farkları biraz daha belirgin hale getirmektedir. Ancak günümüzde, ekonomilerin güçlenmesi, seyahat endüstrisindeki ve bilgi teknolojilerindeki gelişmeler, turizmin yapı taşı olarak kabul gören yer değiştirme hareketini kolaylaştırmaktadır. Bunun sonucu olarak; ev, iş yeri ve rekreasyonel çevre arasındaki sınırlar daha bulanık hale gelmekte, hangi etkinliklerin turizm etkinliği olduğu, hangi etkinliklerin turizm etkinliği olmadığını belirlemek zorlaşmaktadır. Aynı gelişmeler rekreasyon faaliyetlerini de etkileyerek zaten çok belirgin olmayan turizm ve rekreasyon kavramları arasındaki sınırları daha da belirlenemez hale getirmektedir.

1.1.2. Turizmin Çeşitlendirilmesi

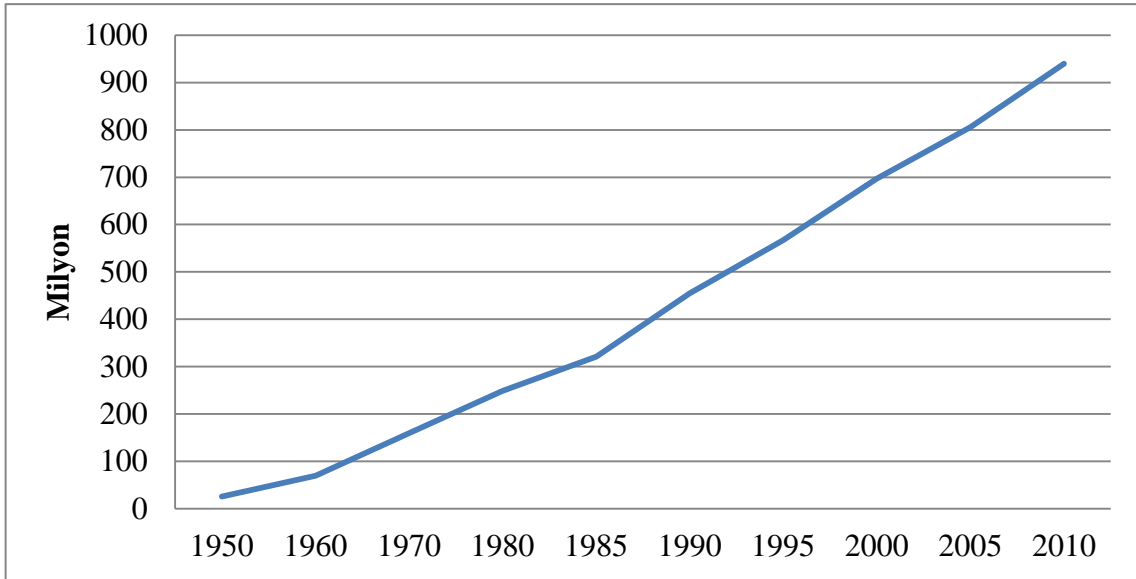
Turizm sektörü içinde bulunduğu zamanın sosyoekonomik durumundan ve toplumun genel ihtiyaçlarından etkilenecek “deniz-kum-güneş” kaynaklı olarak “Kitle turizmi” formunda gelişim göstermiştir. 18. yüzyılın sonları ile 19.yüzyılın başlarında, yeni buluşların üretime olan etkisi ve buhar gücüyle çalışan makinelerin makineleşmiş endüstriyi doğurması, bu gelişmelerin de Avrupa'daki sermaye birikimini arttırmasıyla oluşan Sanayi devrimi, ilk olarak Birleşik Krallıkta ortaya çıkmış, ardından Batı Avrupa, Kuzey Amerika ve Japonya'ya sıçramış ve ardından bütün dünyaya yayılmıştır (http://tr.wikipedia.org/wiki/Sanayi_Devrimi). İş yapısındaki ve çalışma koşullarındaki değişimin çıkış ve yayılış noktasının Birleşik Krallık olması “geleneksel turizm” yapısını da şekillendirmiştir. Coğrafi, sosyal ve ekonomik nedenlere bağlı olarak kitlesel turizm hareketi Avrupa'da ortaya çıkarak yayılmıştır. Bu anlamda, kitle turizminin ilk hareketlerinin binlerce turistin Birleşik Krallıktan, İspanya'nın güney sahillerine seyahat etmesi ile ortaya çıktığı görülmektedir (Holden, 2008, s. 17). Çalışma koşullarının bedensel güce dayalı, çalışma saatlerinin uzun olduğu ve buna ilave olarak bölgedeki iklimin soğuk ve güneşli gün sayısının az olduğu bir ortamda insanların temel serbest zaman ihtiyacının güneşli, sıcak bir ortam ve bedensel dinlenmeye yönelik olması oldukça doğaldır. Belirtilen koşullarda ve bu koşullara bağlı ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda turizm; “deniz-kum-güneş” ve dinleme formunda gelişim göstermiştir. Özellikle Sanayi devriminden sonraki süreçte gerçekleşen; teknolojik gelişmeler, çalışma koşullarındaki ve iş yapılarındaki değişimler, insan ömrünün uzaması, insanların serbest zamanlarının artması, sosyal yapıdaki değişiklikler ve harcanabilir gelirdeki

artışlar turizm hareketine yön vermektedir. 1950'lerde başlayan Dünya nüfusundaki hızlı artışla (Dünya nüfusu; son binyılda yaklaşık 23 kat artış göstermiştir (UNFPA, 2011, s. 3.)) beraber kırsal alan nüfusunun azalışı ve kent yaşamına olan talebin artışı (1950 yılında dünya nüfusun %29,1'i kentte, %70,9'u kırsalda yaşarken 2010 yılında nüfusun %50,6'sı kentte %49,4'ü kırsalda yaşamaktadır ve 2050 yılında nüfusun %69,6'sı kentte, %30,4'ü kırsalda yaşayacağı tahmin edilmektedir (<http://esa.un.org/unup/index.asp?panel=1>).) yaşam koşullarında ve iş yapılarında ciddi değişimlere neden olmuştur. Bunun sonucunda, çalışma koşullarında beden gücü ihtiyacı, sanayileşmenin de gelişim göstermesiyle azalmaya başlamış, beden gücü yerini makinelere bırakmaya başlamıştır. Çalışma koşullarının daha bedensel harekete dayandığı ve temel serbest zaman ihtiyacının dinlenme olduğu toplum yapısında, turizm talebinin dinlenme ihtiyacını karşılamaya yönelik olması oldukça doğaldır. Örneğin; hayvancılıkla uğraşan bir bireyin serbest zaman faaliyeti olarak doğa yürüyüşüne katılma isteği, ofis ortamında çalışan bir bireye göre çok daha azdır. Tersini düşünülürse ofis ortamında çalışan bir bireyin yenilenmek için sadece bedensel dinlenmeye yönelik faaliyette bulunması, bireyin dinlenme/rahatlama ve yenilenme ihtiyacını karşılamayabilir.

Şekil 1.3 Yıllara Göre Dünya Nüfus Artışı

Kaynak: (<http://search.worldbank.org/all?qterm=world%20population#>, 2013)

Şekil 1.4 Yıllara Göre Dünya Turist Sayıları

Kaynak: (Croes, 2010, s. 8)

Sanayi devriminin sonucu olarak rekreasyon ve turizm kavramları endüstriyel anlamda gelişim göstermeye başlamıştır. Kentleşmenin artması yukarıda belirtildiği gibi birçok etken yaratarak, insanların rekreasyon ve turizm taleplerine şekil vermiştir. Ancak kentleşme ve kentleşmenin getirileri günümüzde birçok sorunu da beraberinde getirmektedir. Bu değişim, en temelde insanın doğayla olan bağlantısını azaltarak insanoğlunun varoluşuna aykırı bir ortam yaratmaktadır. İnsanoğlu bu “yeni” ortama uyum sağlayabiliyor olsa bile bir noktada “doğa” da olmaya ihtiyaç duymaktadır. Bunun sonucu olarak, insanlar yaşadıkları yerlere doğal alan görünümü veren parklar düzenlemekte ve her yıl milyonlarca insan doğa içerisinde zaman geçirmek üzere rekreasyonel ve/veya turistik etkinliklere katılmaktadır. Bu etkinliklerin en önemlilerinden biri de doğa yürüyüşü etkinliğidir.

İnsanların, sahip olduğu serbest zamanların artması sanayi devriminin önemli etkilerinden biri olarak kabul edilmektedir. Bu artış, turizm ve rekreasyon kavramlarının gelişmesinde önemli bir etkidir. Bu yaklaşım doğru olarak kabul edilmekle birlikte, farklı bir bakış açısıyla kentleşme, kent yaşamı ve teknolojik gelişmeler günümüzde, ters bir etki yaratarak insanların serbest zamanlarını azaltmaktadır. Çalışma saatlerinin birim olarak azalmış olduğu gerçeğine rağmen günümüz insanları neredeyse 24 saat ulaşılabilen bir varlık olması sebebi ile ister istemez çalışma ortamına bağımlı hale gelmiştir. İnsanlar mesai saatleri dışında, mobil iletişim cihazları sayesinde işlerini takip etmektedir. Bunun yanında çalışma koşulları daha fazla beyin gücü gerektirdiği için, insanlar fiziki olarak çalışma ortamından ayrılırsalar bile beyin olarak çalışmaya devam etmektedirler. Bu varsayım göz önünde bulundurulduğunda; mesai bitimiyle iş ile ilgili düşüncelerden tamamen arınmak mümkün

müdür? Eđer insanođlu bildiđimiz anlamda mesai bitiminden sonraki zaman içerisinde iřle ilgili dūřüncelere sahip ise gerçekten mesaisini bitirmiř midir? Bu anlamda çalıřma saati gerçekten 8-9 saatle sınırlı mıdır? ve insanların serbest zamanları eskiye oranla artıř gōstermekte midir? vb. sorulara cevap vermek gittikçe daha da gūleřmektedir.

İř yapısındaki ve çalışma koşullarındaki değişime ilave olarak, kent yaşamının hızı ve yoğunluğu insanların üzerinde başlı başına bir stres yaratmaktadır. Örneđin, bŸyŸk kentlerde insanların bir yerden bire yere ulaşım için harcadıkları zaman artış gōstermekte bu durum ise sahip olunan serbest zamanı azaltmaktadır. İnsanlar artık beyin ve ruhen daha fazla yoruldukları için yenilenme ihtiyaçları da değişim gōstermiřtir. Beyin olarak yorgun bir bireyin bedensel dinlenmenin yanı sıra beyin olarak yenilenebileceği bir etkinliğe ihtiyaç duyması sōz konusudur. Örneđin, serbest zamanını sahil kenarında gŸneřlenerek geçiren bireyin, iři ile ilgili konuları dūřŸnmesi mŸmkŸnken, yŸksek bir kaya yŸzeyinden ip inişi yaptığı sırada iři ile ilgili konuları dūřŸnmesi pek de mŸmkŸn değildir. Serbest zamanında sahil kenarında gŸneřlenen birey, iř ortamından fiziki olarak uzaklaşmış olsa bile beyin olarak çalışmaktadır. Bu durum bireyin serbest zamanını verimli olarak kullanamadığı ve yenilenme ihtiyacını tam olarak karşılamadığı anlamına gelebilir. Serbest zamanları verimli kullanmanın yaşam doyumunu arttırdığı (Tekin, 2004, s. 37) gōz ŸnŸnde bulundurulduğunda verimli olarak kullanılmayan serbest zaman bireyin yaşam doyumunu olumsuz etkileyeceği dŸřŸnŸlebilir. Bu ve benzeri nedenlerin etkisiyle turizm, klasik anlamda “dinlence” formunda kalmayarak çeşitlenmiştir. Ancak bu çeşitlenme “geleneksel turizm” hareketinin sonu anlamına gelmemektedir. Neticede “Kitle turizmi” belirli bir talep sonucu şekillenmiş bir turizm formu olup, talep gōrdŸđŸ sŸrece varlığını devam ettirecektir.

1950’lerin ve 1960’ların turizm anlayışı, kitle turizminin en iyi seçim olduğu dŸřŸncesiyken, 1970’lerde çevresel, ekonomik ve sosyokŸltŸrel anlamda kitle turizminin tahrip edici olduğu akademik çevrelerce tartışılmaya başlanmıştır. 1980’lere gelindiğinde ise, daha kabul edilebilir seçenekleri içeren alternatifler ortaya çıkmış ve alternatif turizm kavramı, turizm literatŸrŸnde yer almaya başlamıştır (Weaver, 2001, s. 108). Alternatif turizm, kontrolsŸz turizm gelişiminin istenmeyen ekonomik, çevresel ve sosyokŸltŸrel sonuçlarından ortaya çıkan bir kavramdır. Ancak alternatif turizm faaliyetlerinin ortaya çıkışını sadece “kitle turizmine” karşı bir tepki olarak açıklamak yetersizdir. Bu gelişmede Ÿnemli olan insanların turizm talebindeki değişimdir. Netice olarak insanların yaşam koşulları değişmekte doğal olarak bu değişimin içerisine turizm talebi de girmektedir.

Alternatif turizm; yavaş yavaş gelişen bir turizm hareketliliğini, optimum karlılığın gōz ŸnŸnde bulundurulmasını, uzun vadeli programlarla turistik gelişmenin sağlanmasını,

değişime karşı direnci, çevre değerlerine saygıyı ve çevreyle bütünleşmeyi ifade etmektedir. Bu temel hususlar etrafında, alternatif turizm kavramından anlaşılan yerine göre değişiklikler göstermektedir (Sezgin & Ünüvar, 2008, s. 396).

Bir başka tanımlamaya göre alternatif turizm, geleneksel, klasik kitle turizmi ve şehir turizminin olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla oluşturulmuş, yeni turistik ürünlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelmiş bir turizm çeşididir (Hacıoğlu & Avcıkurt, 2008, s. 38).

“Kitle turizmi” genellikle çevresi ile düşük oranda iletişimde bulunan büyük gruplar halinde yapılan turizm hareketi olarak görülmektedir. Sıklıkla bu turizm hareketinin temel çekicilik faktörleri “4 S” olarak adlandırılan; Deniz (Sea), Güneş (Sun), Kum (Sand) ve Alışveriş (Shopping) dir. Alternatif turizm ise, daha otantik yerleri ziyaret etmeyi tercih eden küçük gruplar halinde hareket eden ve bölgesel farklılıkları, doğal ve sosyal yapıları çekicilik faktörü sayarak yapılan turizm hareketidir. Şekil 1.5’de Kitle Turizmi ile Alternatif Turizm arasındaki temel farklılıklar görülmektedir.

Özellikler	Kitle Turizmi	Alternatif Turizm
Piyasalar		
<i>Pazar</i>	Psychocentric-midcentric ²	Allocentric-midcentric
<i>Hacim ve Şekil</i>	Yüksek; paket turlar	Düşük; bireysel düzenleme
<i>Mevsimsellik</i>	Belirgin yüksek ve düşük sezonlar	Sezonsallık yok
<i>Kökeni</i>	Birkaç baskın Pazar	Baskın Pazar yok
Turistik Yerler		
<i>Yoğunlaşma</i>	Yüksek düzeyde ticarileşme	Kısmen ticarileşme
<i>Özellik</i>	Genel, 'yapay'	Spesifik alan, 'otantik'
<i>Çevre</i>	Turistler veya çoğunlukla turistler	Turistler ve yerel halk
Konaklama		
<i>Boyut</i>	Büyük ölçekli	Küçük ölçekli
<i>Mekânsal Örüntü</i>	Yoğunlaşmış, 'turist alanları'	Bölge geneline dağılmış
<i>Mimari</i>	'Uluslararası' stil; sıkışık, sempatik olmayan	Yerel Mimari; mütevazı, bütünüleyici
<i>Mülkiyet</i>	Yerel olmayan, büyük ortaklıklar	Yerel, küçük işletmeler
Ekonomik Durum		
<i>Turizmin rolü</i>	Yerel ekonomiye egemen	Var olan yapıyı tamamlayıcı
<i>Bağlantılar</i>	Çoğunlukla dışsal	Çoğunlukla içsel
<i>Sızıntılar</i>	Geniş ölçüde	En az düzeyde
<i>Çarpan etkisi</i>	Düşük	Yüksek
Yasal Düzenlemeler		
<i>Kontrol</i>	Yerel olmayan özel sektör	Yerel halk
<i>Düzye</i>	Özel sektörü kolaylaştırmak için; asgari	Olumsuz yerel etkiyi en aza indirmek için; kapsamlı
<i>İdeoloji</i>	Serbest piyasa güçleri	Kamusal müdahale
<i>Vurgu</i>	Sektöre özgü; ekonomik büyüme, karlılık	Toplum istikrarı ve refahı, bütünlük
<i>Zaman Çerçevesi</i>	Kısa dönemli	Uzun dönemli

Şekil 1.5 Kitle Turizmi ve Alternatif Turizmin Özellikleri

Kaynak: (Weaver, 1998, s. 10)

² Plog'un tanımladığı turist tipolojileri. Psychocentric; içe dönük turist tipi; Allocentric; dışa dönük turist tipi, Midcentric; içe ve dışa dönüklüğe eşit uzaklıktaki turist tipi.

Şekil 1.3'de görüldüğü gibi Alternatif Turizm, Kitle turizmine özgü birçok olumsuz faktöre karşı daha sürdürülebilir yapıdadır. Bu nedenle Alternatif turizm sürdürülebilirlik ideolojisinin erken formu olarak görülmektedir. Bu terim genellikle, geleneksel kitle turizmine göre çevreye daha uyumlu olarak nitelendirilen ürünleri ve aktiviteleri tanımlamak için kullanılır (Oriade & Evans, 2011, s. 72).

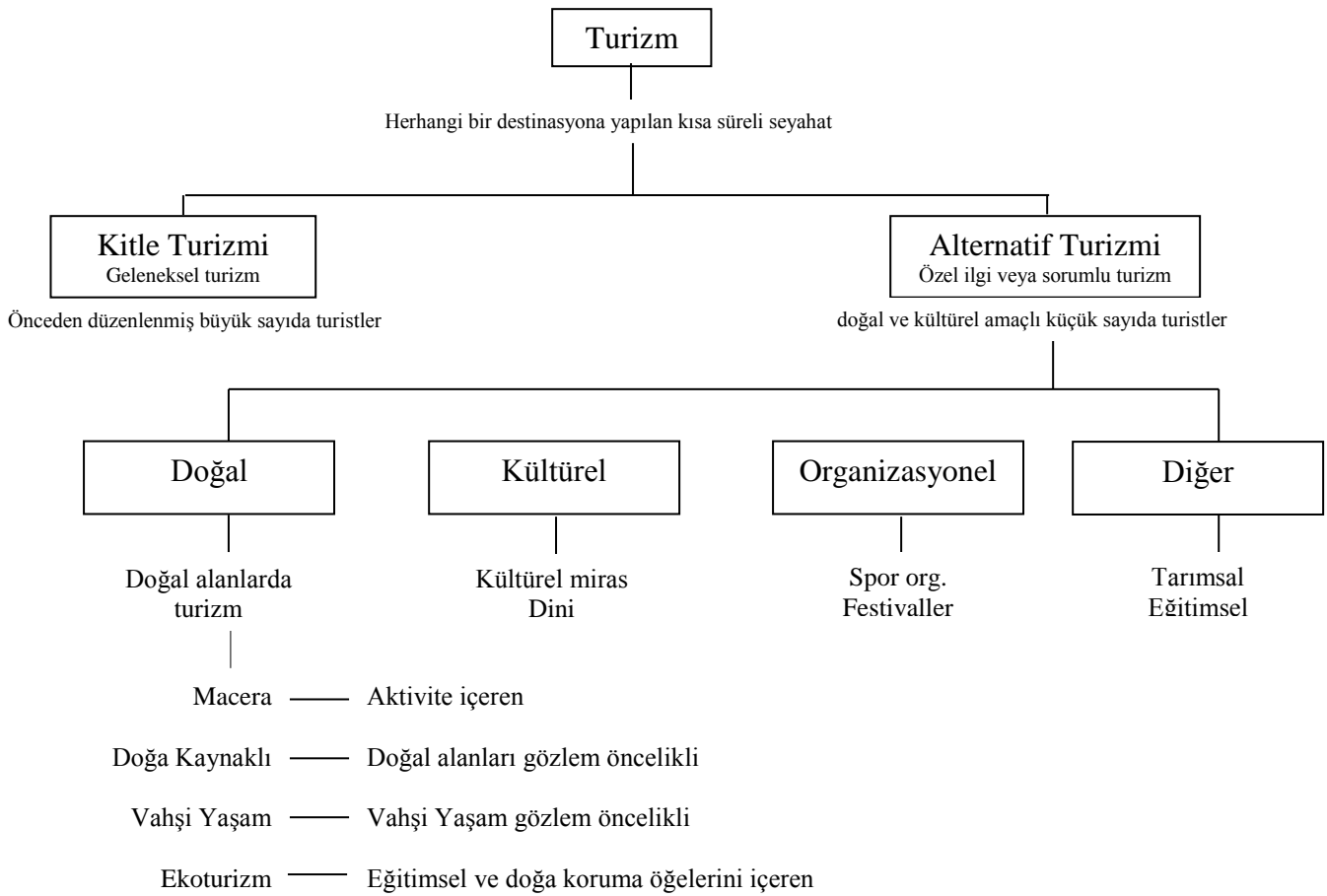
Alternatif turizm türleri değişik akademik kaynaklarda farklı sınıflara ayrılmaktadır. Bu nedenden dolayı alternatif turizm türleri ile ilgili tek ya da tamamıyla kabul görmüş bir sınıflama yapmak mümkün değildir. Örneğin Hyslop (2003, s.8) alternatif turizm türlerini; doğal, kültürel, organizasyonel ve diğer başlıkları altında gruplandırırken (Şekil 1.4) Tezcan (2004, s.22) bu kavramı içerdiği etkinliklere göre sınıflamıştır.

- Kültürel ve tarihi turizm
- Sağlık turizmi
- Konferans ve kongre turizmi
- Spor Turizmi
- Doğa kontaklı Turizm: Ekoturizm
- Eğlence Turizmi.

Bu kategori başlıklarının yanı sıra yine birçok kaynakta alternatif turizm çeşitleri arasında;

- Macera Turizmi
- Gençlik Turizmi

başlıkları da yer almaktadır (Öztürk & Yazıcıoğlu, 2002, s. 2).

Şekil 1.6 Turizmin Farklı Tipleri

Kaynak: (Hyslop, 2003, s. 8)

Yukarıda açıklandığı üzere alternatif turizm kavramının sınıflandırılması farklı biçimlerde gerçekleştirilebilmektedir. Buradaki temel düşünce, alternatif turizm kavramının, turizmin çeşitlenmesi düşüncesinin üst başlığı olduğudur. Turizmi çeşitlendirmeyi, mevsimsellik ve sınırlı kaynak kullanımı problemlerini çözmeyi, ekonomik, çevresel ve sosyokültürel kazancı en üst seviyeye ulaştırmayı hedefleyen alternatif turizm kavramı, sürdürülebilir turizm düşüncesinin de zeminini hazırlamıştır.

Dünya'daki turizm gelişimi kaçınılmaz olarak Türkiye'deki turizm hareketine de yansımıştır. Türkiye'de turizm çalışmaları, 1960 – 1970'li yıllarda DPT tarafından beş yıllık kalkınma planları içerisinde değinilmişse de, 1980'li yıllara kadar kitle turizmine yönelik herhangi bir yatırım çalışmasına girilmemiştir (Tosun vd., 2003). Turizm kavramının Kamu politikalarına yansması, 1980'lerin ortalarında hızlanan küreselleşme ve özelleştirme çalışmaları, devletin kalkınma umudunu turizme bağlaması ve turizmi teşvik için alınan kararlar, yapılan yasalar ve uygulamaları biçiminde olmuştur. Turizmin gelişimi Dünya'daki

yapıya paralel olarak kitle turizmine yönelik olmuş, daha sonraki süreçte Türkiye turizm stratejisi de alternatif turizm kaynaklarına yönelmeye başlamıştır.

Özellikle son yıllarda alternatif turizmi teşvik etmek amacıyla, Turizm Bakanlığı tarafından turizmin çeşitlendirilmesini, turizmin tüm yıla yayılması ve ülke geneline yaygınlaştırılmasını, çevreye ve kültürel değerlere duyarlı turizm olgusunun yerleştirilmesini, yerel yönetimler ve halkın turizm ile ilgili kararlara katılmasını sağlayacak alternatif turizm projelerine hız verilmiştir (Erdoğan, 2003, s. 107). Günümüzde, bu anlayış Türkiye Turizm Stratejisinin odağını oluşturmaktadır. Turizm ürünün çeşitlendirilmesi ve sezonun bütün yıla yayılması, turizm vizyonuna yönelik ilkelerin içerisinde yer alırken, turizmin çeşitlendirilerek daha sürdürülebilir hale gelmesi amacıyla hazırlanmış çeşitli eylem planları Turizm Bakanlığı (2007, s.3) tarafından hazırlanan Türkiye Turizm Stratejisinde 2023’de bulunmaktadır.

“Kitle turizmi” bünyesinde doğal olarak “Sürdürülebilirlik” bulundurulurken, “alternatif turizm” bünyesinde yine doğal olarak “Sürdürülebilirlik” bulundurmaktadır. Her ne kadar kitle turizmi sürdürülebilir olmayan bir kavram olarak nitelendirilse de Butler’e (1990, s. 40) göre ekonomik ve sosyo-psikolojik sebeplerden dolayı tamamıyla reddedilemeyecek bir kavramdır. Gerçekte kitle turizminin sahip olduğu negatif özellikler sebebiyle alternatif turizm kavramının ortaya çıktığı ve geliştiği düşünülmektedir. Ancak kitle turizminin oluşturduğu negatif etkilerin temel nedeni bu turizm türüne olan aşırı talep olduğu unutulmamalıdır. Günümüzde alternatif turizm kavramının yerini “Sürdürülebilir Turizm” kavramının aldığı tartışılmaktadır. Alternatif turizm kavramının yerini sürdürülebilir turizm kavramına bırakmasının temel sebebi her alternatif turizm türünün sürdürülebilir olmadığı düşüncesidir. Sürdürülebilir turizm kavramını daha iyi anlamak için sürdürülebilirlik düşüncesinin nasıl ortaya çıktığını incelemek gerekir. Bu nedenle, sürdürülebilir turizm kavramı tartışılmadan önce sürdürülebilir kalkınma kavramına açıklanmaya çalışılacaktır.

1.2. Sürdürülebilir Kalkınma Kavramının Gelişimi

Sürdürülebilirlik düşüncesinin altındaki temel kavram, sürekliliğin sağlanmasıdır. Bu düşünce literatürde 19. Yüzyıl başlarında tarım, ormancılık ve balıkçılık gibi yenilenebilir kaynaklar konusunda ortaya çıkmıştır. Ancak ekolojik anlamda sürdürülebilirlik düşüncesinin arkasında daha çok 1960’lı yıllarda dünyanın gündeminde olan kalkınmacı ideolojinin yol açtığı sorunlar ile 1970’li yıllardan itibaren gelişen çevre hareketinin kazanımlarının bulunduğu söylenebilir (Bozlağan, 2005, s. 1014). Bu dönemde, Carson (1962) tarafından yazılan “Sessiz Bahar” adlı eser, dikkatleri sanayileşmenin ve özellikle kullanılan kimyasalların çevreye verdiği zararlar üzerine toplamıştır. Devam eden süreçte Massachusetts Teknoloji Enstitüsü (1972) tarafından yayınlanan “Büyümenin Sınırları” adlı eser de,

dünyanın bugünkü nüfus, sanayi, kirlenme, gıda üretimi ve kaynak tüketimindeki büyüme trendinin aynen devam etmesi halinde gelecek yüzyılda gelişme limitinin aşılacağı ve endüstriyel kapasite ile üretimin kontrolü imkânsız bir hızla çökeceği bilimsel olarak öngörülmektedir (Ayvaz & Tekalan, 1992, s. 3).

Dünya’da çevre sorunlarına yönelik ilk kitlesel hareket Wisconsin Senatörü Gaylord Nelson’un desteği ile ve Denis Hayes'in organizatörlüğünde 22 Nisan 1970 günü ilk Dünya Günü kutlamaları olarak tarihe geçmiştir. Bu kutlamalara yaklaşık 20 milyon kişi katılmış, birçok konferans ve sempozyum düzenlenerek, çevre sorunlarına dikkat çekilerek Amerika Birleşik Devletleri'nin ilk “Temiz Hava Yasası” ve “Temiz Su Yasaları” hazırlanmıştır.

Dünyada gelişen bu çevre hareketine duyarsız kalınamayarak uluslararası düzeyde atılan ilk ciddi adım, Stockholm’de düzenlenen 1972 Birleşmiş Milletler İnsani Çevre Konferansıdır. Stockholm Konferansı olarak bilinen bu konferans ile birlikte, çevre sorunları uluslararası gündemin ön sıralarını meşgul etmeye başlamıştır. Bu konferans sürdürülebilirlik düşüncesinin temel dayanaklarını ortaya koymuştur. 1973 yılında yaşanan Petrol krizi de dünyadaki kaynakların tükenebileceği düşüncesini ortaya çıkararak kaynakların daha ekonomik kullanılması düşüncesini doğurmuştur.

Ancak sürdürülebilirlik kavramı açısından asıl dönüm noktası; 1983 yılında, Birleşmiş Milletler bünyesinde “Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu”nun kurulmasıdır. Bu Komisyon Norveç Başbakanı Gro Harlem Brundtland başkanlığında 1987 yılında “Ortak Geleceğimiz” başlıklı bir rapor hazırlamıştır. Ekonomik gelişmeyle çevre koruma arasındaki bağdaşmazlığın giderilmesi yolundaki düşünsel çalışmaların bu raporla birlikte olumlu bir evreye girdiği genellikle benimsenen bir görüştür. Dolayısıyla “sürdürülebilir kalkınma” kavramının tanınmaya ve yaygın biçimde kullanılmaya başlanması bu raporla olmuştur denilebilir. Raporda, “sürdürülebilir kalkınma” kavramı; “bugünün ihtiyaçlarını, gelecek kuşakların da kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme olanağından ödün vermeksizin karşılamak” olarak tanımlanmıştır (Sipahi, 2004, s. 334).

1.2.1. Sürdürülebilir Turizm Kavramı

Sürdürülebilir turizm, dünyada gelişen sürdürülebilir kalkınma ideolojisinin dışında olan bir kavram değildir. Turizm faaliyetlerinin doğal ve kültürel kaynaklar üzerindeki olumsuz etkileri ve bu etkilerin turizmin kendi geleceğini tehlikeye attığının anlaşılmaya başlaması sonucunda daha uzun vadeli kullanıma dayanan sürdürülebilir turizm, alternatif turizm, ekoturizm, sorumlu turizm, yeşil turizm, yumuşak turizm, özel ilgi turizmi ve doğa

turizmi gibi içerikleri hemen hemen aynı olan fakat farklı zamanlarda farklı isimlerle adlandırılan turizm türlerini gündeme getirmiştir (Erdoğan, 2003, s. 99).

Turizmin sürdürülebilir olabilmesi için birçok araştırmacıya göre belirli amaçlar ve ilkeler etrafında hareket edilmesi gerekmektedir. Bu amaç ve ilkelerin bir kısmı turizm faaliyetleri için uygulanabilir ve geçerli olduğu kabul edilirken bir kısmının sadece ilke olarak kaldığını söylemek yanlış olmayacaktır. Erdoğan'a göre amaçların sadece ilke olarak kalmasının temel sorunu öncelikli kısa dönemli çıkarların uzun dönemli sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel çıkarların önünde tutulması sorunudur (Erdoğan, 2003, s. 101).

Tablo 1.1 Sürdürülebilir Turizmin Amaçları

<p>1. Kaynakların Sürdürülebilir Kullanımı Doğal, sosyal ve kültürel kaynakların korunarak sürdürülebilir kullanımı</p>
<p>2. Aşırı kullanımın ve atıkların azaltılması Aşırı kullanımın ve atıkların azaltılması, uzun dönemli çevre hasarlarının geri dönüşümü için ve turizm kalitesinin devamlılığı için maliyetleri azaltır.</p>
<p>3. Çeşitliliğin muhafaza edilmesi Uzun dönemli sürdürülebilir turizm ve turizm endüstrisinin elastik temeli için doğal, sosyal ve kültürel çeşitliliğin muhafaza edilmesi ve desteklenmesi önemlidir.</p>
<p>4. Turizmin Planlamaya Dâhil Edilmesi Turizmin uzun dönemli olabilmesi için, turizm gelişimini ulusal ve bölgesel planlama stratejilerine dâhil etmek gerekir.</p>
<p>5. Bölgesel Ekonomilerin Desteklenmesi Turizm, bölgesel ekonomik etkinlikleri büyük oranda destekler.</p>
<p>6. Yerel Halkı Kapsar Turizm sektörü, turizm deneyiminin kalitesini arttırarak yerel halkı ve çevreyi tam olarak kapsar.</p>
<p>7. Halka ve Paydaşlara Danışır Yerel halk ve turizm endüstrisi arasında müzakerede bulunur, ilgililer arasında oluşabilecek potansiyel anlaşmazlıkları çözer.</p>
<p>8. Personeli Eğitir Turizm ürünlerinin kalitesini geliştirmek için tüm noktalardaki personeli eğitir.</p>
<p>9. Sorumlu Turizm Pazarlaması Müşteri memnuniyetini ve destinasyonlardaki doğal, sosyal ve kültürel çevreye saygıyı arttıracak tam ve sorumlu bilgilendirmeyi içeren pazarlama anlayışı sunar.</p>
<p>10. Araştırmaları Üstlenir Endüstri ile ilgili problemlerin çözülmesi ve turizm bölgelerine fayda sağlanması için araştırmaların yapılmasını ve desteklenmesini sağlar.</p>

Kaynak: (Fennel D. A., 2003, s. 12)

Sürdürülebilir turizm düşüncesi, kültürel ve çevresel zararları en aza indirmeyi, ziyaretçi memnuniyetini optimize etmeyi, bölge için uzun dönemli ekonomik gelişmeyi en üst seviyeye çıkarmayı amaçlamaktadır. Günümüzde bu kavram, turizm ve çevre arasında denge sağlamanın yolu olarak görülmektedir (Lane, 2005, s. 14).

Sürdürülebilir turizm belirli amaçlar doğrultusunda çeşitli ilkelere bağlı kalarak gerçekleştirilebilecek bir yapıdadır. Sürdürülebilir turizmin yerel, bölgesel, ulusal ya da uluslararası düzeyde başarılabilmesi için turizmin planlanıp yönetilmesi, doğayla uyum içinde bir turizm gelişimi için bölgesel ya da yerel düzeyde bazı temel ilkelere uyulması zorunluluğu vardır (Sarkım, 2007, s. 89). Bu yapılandırma çalışması uygulamada oldukça zordur çünkü turizmin sürdürülebilir olması için merkezi ve yerel yönetimlerin, ticari işletmelerin, sivil toplum kuruluşlarının, yerel halkın ve hatta turistlerin hep birlikte uyumlu halde hareket etmeleri gerekir. Daha geniş bir bakış açısı ile sürdürülebilirlik yapısının uygulanabilmesi için toplumda yaşayan bireylerin tamamının bu yapıyı kabullenmesi ve bu şekilde davranış göstermesi gereklidir. Aksi takdirde kurumların kendi başlarına sürdürülebilir bir yapıyı benimsemesi beklenemez.

1990'ların başlarından itibaren çok yaygın olarak tartışılan sürdürülebilir turizm kavramı çeşitli yaklaşımlar ile gelişim göstermiştir. Başlangıçta kitle turizmi hareketine tamamen karşı olarak algılanan sürdürülebilir turizm düşüncesi süreçle beraber değişim göstermiştir. Bu anlayış kitle turizmi ile sürdürülebilir turizmin birbirlerinden farklı kavramlar olduğu algısı yaratırken günümüzde sürdürülebilirlik düşüncesinin yapısal bir gereklilik olduğu ön plana çıkmıştır. Demir (2006) sürdürülebilir turizm kavramını açıklayan yaklaşımları aşağıdaki gibi tanımlamıştır (Eren, 2009, s. 11).

1. Karşı Kutuplar Yaklaşımı: Bu yaklaşımda, sürdürülebilir turizm ve kitle turizmi karşı kutuplar olarak görülmüştür. Burada, eğer sürdürülebilir turizm geliştirilmek isteniyorsa, kitle turizminden vazgeçilmesinin zorunlu olduğu ifade edilmiştir.

2. Bütünleştirici Yaklaşım: Sürdürülebilir turizm ve kitle turizminin artık karşı kutuplar olarak görülmediği yaklaşımdır. Fakat bazı ortak noktalarda birleşmekle birlikte aralarında çeşitli farklılıkların olduğu kabul edilmektedir.

3. Eylemsel Yaklaşım: Kitle turizmini daha sürdürülebilir yapabilecek olumlu faaliyetlerin önerildiği bir yaklaşımdır.

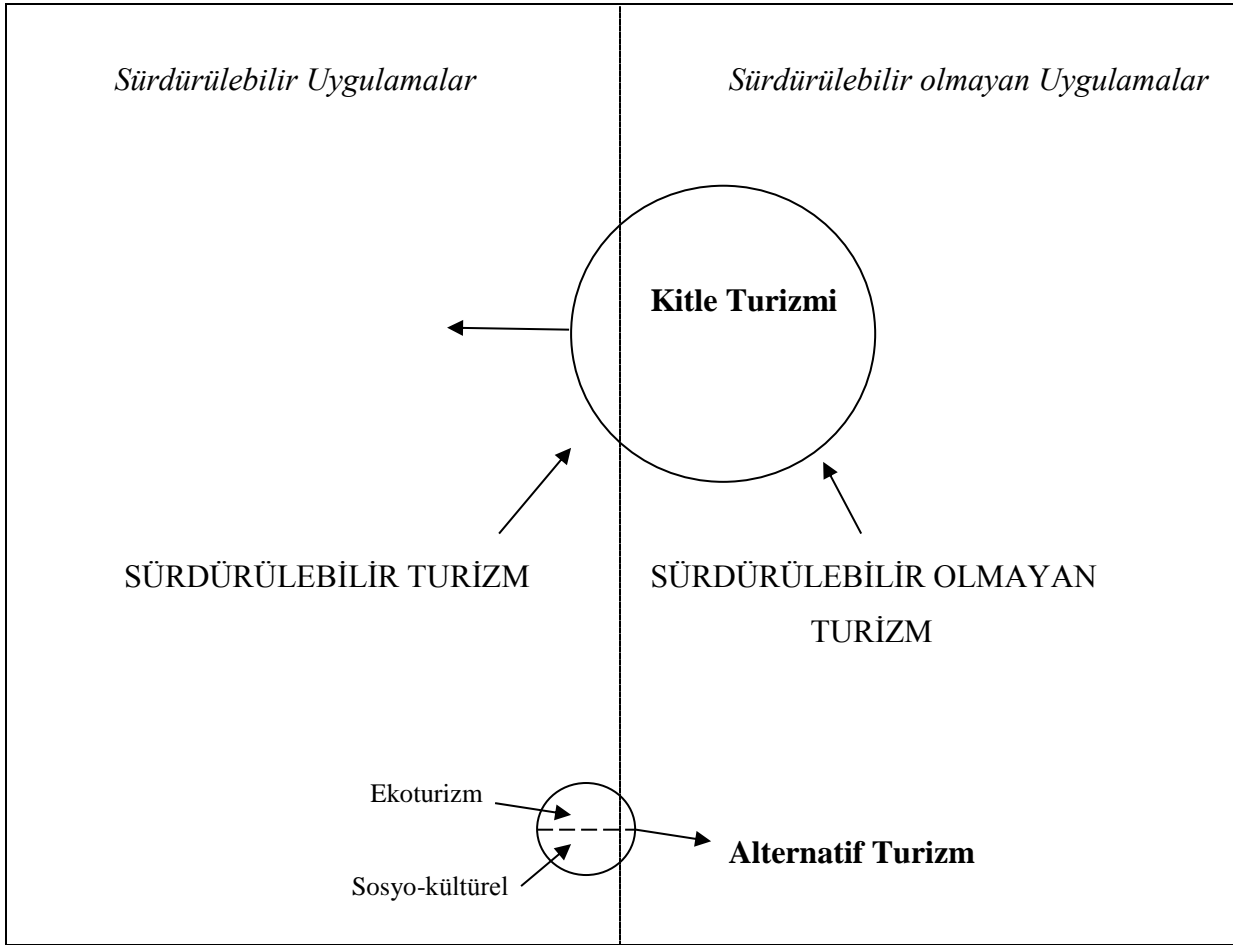
4. Uzlaşmacı Yaklaşım: Tüm turizm türlerinin sürdürülebilir olması için mücadele veren yaklaşımdır.

Sürdürülebilirlik kavramı gerçekte turizm kavramına bir nitelik kazandırmaktadır. Mevcut turizm anlayışının üzerine, doğal ve kültürel kaynakları bir sonraki nesil'e aktaracak

düzenlemelerde bulunarak turizm sermayesinin, ziyaretçilerinin ve yerel halkın ortak bir payda içerisinde ihtiyaçların en üst düzeyde karşılanmasını amaçlamaktadır. Bu amaçla alternatif turizm olanaklarının dışında kitle turizminin de “Sürdürülebilir” yapıya ulaştırılması gereklidir. Sadece alternatif turizm olanaklarının sürdürülebilir yapıda olması, doğal ve kültürel kaynakların gelecek nesillere aktarılması için yeterli değildir. Bunun en temel sebebi zaten alternatif turizmin doğası gereği içerisinde sürdürülebilirlik bulunmasıdır. Asıl önemli olan kitle turizminin içerisine sürdürülebilirlik kavramının yerleştirilmesi olacaktır. Mevcut yapıda bu düşünce pek mümkün olmamakla birlikte kitle turizminin sürdürülebilir yapıya ulaşması için yapılacak çalışmalar turizm hareketinin geleceği için önemlidir.

Dünya turizm talebi doğrultusunda turizm sektörü gittikçe artan çevre ve sosyal bilinç duygusu ile güdülenen turizm pazarının talebine cevap olarak sürdürülebilirliğe doğru kaymaktadır. Bu durum turizm yatırımcıları için yeni yatırım, üretim ve dolayısı ile de yeni kar alanı yaratabilir. Aynı zamanda doğa temelli turizm uygulamaları için gelişen talep, sürdürülebilir turizm uygulamaları için sürdürülebilir olmayan durumlara neden olabilir. Bu gibi durumların enazlanması için doğal ve kültürel kaynakların sürdürülebilirliğinin, turizm endüstrisinin karlılığı ve büyümesinden ön planda tutulması gereklidir.

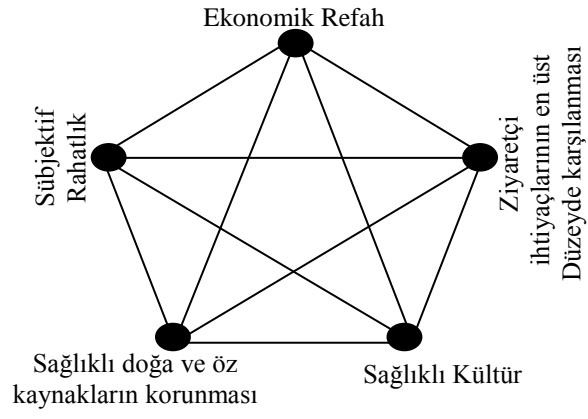
Sürdürülebilir turizm, alternatif turizm ve ekoturizm kavramları arasında güçlü bir bağ olduğu söylenebilir ancak hangi turizm türünün nerede başlayıp nerede bittiğine ilişkin kavramlar arasında belirgin sınırlar yoktur (Şekil 1.7). Kitle turizmi çoğunlukla sürdürülebilir olmayan yapıya sahipken, Alternatif turizm türleri çoğunlukla daha sürdürülebilirdir. Alternatif turizm, sosyokültürel turizm ve ekoturizm kavramlarını kapsamaktadır. Sosyokültürel turizm ve ekoturizm kavramları da ağırlıklı olarak sürdürülebilir yapıya sahiptir.

Şekil 1.7 Turizm İlişkileri

Kaynak: (Butler 1996, Aktaran (Fennel, 2008, s. 15)

Günümüz turizm yapısının çoğunlukla sürdürülebilir olmayan uygulamalara sahip olduğu görülmektedir (Şekil 1.5). Turizm hareketinin boyutları göz önüne alındığında, turizmin gerçekleştiği çevre ile uyum içerisinde olmadığı düşünülebilir. Bu uyumsuzluğun çeşitli olumsuz sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel etkiler yaratması oldukça doğaldır. Müller (1993) turizmin nitelikli olarak büyüme yada dengeli olarak gelişim göstermesi için bir yapı önermektedir. Bu yapıya göre turizmin gelişmesiyle hiçbir köşe ağırlıklı duruma gelmemekte, dönüşümlü ilişkiler birbirini karşılıklı olarak daha verimli kılmakta ve böylece daha az olumsuz etkilenme sağlamaktadır. Çevre ve sosyal uyumlu turizm bu “sihirli beşgeni” uyumlaştırmaktadır. Böylece, özellikle doğa ve kültür üzerinde olumsuz etkiler en aza indirilirken, şekildeki tüm boyutlar arasındaki ilişkiler artırılmaktadır (Avcıkurt, 2009, s. 145).

Şekil 1.8 Turizm Gelişmesinin Sihirli Beşgeni

Kaynak: (Avcıkurt, 2009, s. 145)

İKİNCİ BÖLÜM

TURİZM ETKİNLİĞİ OLARAK DOĞA YÜRÜYÜŞÜ ve İLGİLİ ÇALIŞMALAR

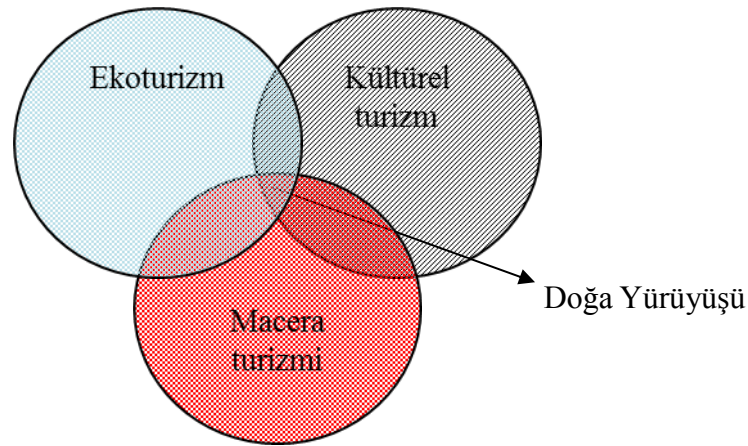
2.1. Dağlık Alanlar ve Turizm

Dünyadaki kara parçalarının %24'ü dağlık alanlardan oluşmaktadır ve dünya nüfusunun %12'si dağlık alanlarda, %14'ü ise dağlık alanların yakınlarında yaşamaktadır (UNEP, 2007, s. 6). Dağlar; su, enerji, biyoçeşitlilik, madenler, orman ürünleri ve tarım ürünleri için önemli kaynaklardır. Dağlar için bir diğer önemli değer, turizm ve rekreasyondur. Kültürel miras değerlerini koruyan dağlık bölgelerde, bu değerlerin yanı sıra sunulan doğal yiyecek ve içecek olanakları, benzer kentsel merkezlerden insanları bu bölgelere çeken cazibe merkezleri yaratmaktadır (Gürer, 2009, s. 26). Özellikle geçtiğimiz yüzyılda, kent yaşamının yaratmış olduğu olumsuz etkiler, insanların doğaya yönelişlerini ve buna bağlı olarak serbest zamanlarını dağlık ve doğal alanlarda geçirme isteklerini arttırmıştır. Dağların, küresel turizm pazarının %15-20'sini oluşturduğu ve her yıl 70 ila 90 milyar dolar civarında turizm geliri sağladığı tahmin edilmekte ve kıyı turizminden sonra dünyadaki en önemli ikinci turizm destinasyonu olduğu kabul edilmektedir (UNEP, 2007, s. 11; ICIMOD, 2007, s. 21). Dağlar, iklimsel özellikleri, temiz havası, eşsiz peyzaj yapıları, vahşi yaşam kaynakları, görsel güzellikleri, yerel kültürel yapıları, sahip oldukları tarihi yerleri ve sundukları çeşitli aktivite olanakları gibi birçok farklı nedenden dolayı turistleri çekmektedirler. Hiç şüphesiz aktivite olanakları bu çekim unsurlarının en önemlilerinden biridir. Dağlarda, doğa yürüyüşü, dağ bisikleti, dağcılık, kaya tırmanışı gibi karada yapılan; kano, rafting, su kayağı gibi suda yapılan; dağ kayağı, hedikli yürüyüş, tur kayağı gibi karda yapılan birçok aktivite gerçekleştirilmektedir. Doğa yürüyüşü bu aktiviteler içerisinde çevreye en duyarlı ve en yaygın olarak gerçekleştirilen aktivitedir.

2.2. Turizm Etkinliği Olarak Dağ ve Doğa Yürüyüşü

Turizm açısından doğa yürüyüşü ve dağ tırmanışı etkinlikleri ilgili literatürde farklı turizm çeşitleri başlıkları altında ele alınmaktadır. Bazı kaynaklarda doğa yürüyüşü ve dağ tırmanışı etkinliklerini; ekoturizm yapısı altında değerlendirirken, bazı kaynaklar da bu etkinlikleri macera turizmi içerisinde değerlendirmektedir. Başka bir bakış açısına göre Dağ turizmi ile doğa yürüyüşü etkinliği başlı başına birer turizm çeşididir. Diğer bir görüş ise doğa yürüyüşünü aktivite temelli olmasından dolayı spor turizmi çatısı altında değerlendirmektedir. Doğa yürüyüşü etkinliğinin farklı turizm türleri altında değerlendirilmesinin sebepleri; etkinliğin doğa temelli olmasına ilave olarak içerisinde aktivite barındırması, macera

deneyimi taşıması, kültürel etkileşime olanak sağlaması ve eğitsel özellikler bulundurmasıdır. Bu nedenle; doğa yürüyüşü etkinliğinin bahsi geçen bütün turizm çeşitleri ile bağlantılı olduğunu söylemek pek de yanlış olmayacaktır. Weaver (2001, s. 23) doğa yürüyüşü etkinliğini macera turizmi ve ekoturizm kavramlarının her ikisine de dâhil etmiş ayrıca bu etkinliği kültürel turizm ile de ilişkilendirmiştir (Şekil 2.2).

Şekil 2.1 Doğa Yürüyüşü ve Diğer Turizm Türlerinin İlişkisi

Kaynak: (Weaver, 2001, s. 76)

Macera turizmi ve ekoturizm kavramlarının sınırlarının ne olduğu hangi etkinliğin hangi turizm türüne dâhil olduğu tartışma konusudur. Fennel (2003, s. 29) macera turizmi ile ekoturizmi kavramlarını beraber gelişen yakın iki kavram olarak tanımlayarak, iki turizm formu arasındaki farklılığın aktivitelere katılımdaki temel motivasyon farklılıkları olduğunu savunmaktadır. Ancak macera turizmi ya da ekoturizm aktivitelerini geniş bir biçimde sınıflandırmak problem yaratmaktadır. Örneğin Kanada Turizm Komisyonu'nun Macera turizmi tanıma göre; “olağandışı, egzotik, uzak veya vahşi destinasyonlarda gerçekleşen, ulaşımında alışlagelmişin dışında çeşitli formlar içeren ve yüksek veya düşük dereceli aktiviteye eğilimli olan, bir açık hava serbest zaman aktivitesidir.” (CTC, 2001, s. 6). Macera Seyahatlerinin sınıflandırılması Kanada Turizm Komisyonu tarafından 6 basamağa ayrılmıştır. Bu sınıflandırma; (1) Doğa Gözlemciliği; (2) Vahşi Yaşam Gözlemi (örn. kuş gözlemi, balina gözlemi); (3) Su ile ilgili Macera Ürünleri (örn. kano, kayak); (4) Kara ile ilgili Macera Ürünleri (örn. yürüyüş, tırmanış); (5) Kış ile ilgili Macera Ürünleri (örn. köpekli kızak, kayak krosu); (6) Hava ile ilgili Macera Ürünleri (örn. balon turu, delta kanat uçuşu, bungee jumping, paraşütle atlama) olarak yapılmıştır. Doğa gözlemi (Ekoturizm) ve Nehir Kayağı (Macera Turizmi) arasındaki farklılıklar belirgin olmasına rağmen Kanada Turizm Komisyonunun ekoturizm ve macera turizmi ürünlerinin her ikisini de birlikte sınıflamıştır. Gerçekte bu ürünlerin hangilerinin ekoturizm ürünü, hangilerinin macera turizmi ürünü

olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Bunun temel nedeni macera turizminin, açık havada bir aktiviteyi içermenin yanı sıra risk ve özel becerileri de gerektirmesidir. Bu noktada kavramlar arasında karmaşa yaratan konu doğa yürüyüşü etkinliğinin gerçekleştiği arazi yapısına, iklime, yüksekliğe ve fiziksel özelliklere göre değişiklik göstermesidir. Doğa yürüyüşü etkinliği hiçbir özel beceri ve risk taşımayan bir ortamda gerçekleşebileceği gibi özel beceriler ve yüksek düzeyde risk taşıyan durumlarda da gerçekleşebilir. Bu durumda doğa yürüyüşü etkinliği gösterdiği özelliklere göre ekoturizm ya da macera turizmi çerçevelerinde değerlendirilebilir. Tanımlardan ziyade üzerinde durulması gereken konu, turistik amaçlı gerçekleşen doğa yürüyüşü etkinliklerinin günümüz turizm yapısındaki yeri ve önemidir.

2.3. Turizm Etkinliği Olarak Dağ ve Doğa Yürüyüşü'nün Gelişimi

İnsanların dağlara gitmelerinin ve bu ortamlarda yürüyüş/tırmanma yapmalarının geçmişi oldukça eskilere dayanmaktadır. Dini ve askeri amaçlı gerçekleştirilen bu etkinliklerin başlangıcı neredeyse insanlık tarihi kadar eskidir. Ancak modern anlamda dağcılığın ve doğa yürüyüşünün, 18.yüzyılın başlarında ortaya çıktığı kabul edilmektedir. Dağlar, muhteşem manzaraları, görkemli güzellikleri ve eşsiz değerleri ile önemli turizm destinasyonlarıdır. Ayrıca dağ ve doğa yürüyüşlerinin turizmin yayılmasında oldukça önemli yeri bulunmaktadır. Özellikle 1700'lü yıllarda başlayan dağlık alanların kullanımı Avrupa turizm tarihine damgasını vurmuştur. Fransa'da Whindham ve Poccocke adlı iki İngiliz'in 1741 yılında Chamonix³'i ziyaret etmesi turizm gelişiminin önemli tarihlerinden biridir. Bu ziyaret dağ turizminin başlangıcı olarak kabul edilmektedir (Bourdeau vd., 2002, s. 22).

Dağlara olan rekreasyonel ve turistik talebin artması, 1990'lı yıllar da dağ turizmi ile ilgili bölgesel program ve projelerin sayısının artmasına neden olmuştur (Godde vd., 2000, s. 2). Özellikle 1992 yılında Rio de Janeiro'da yapılan "Dünya Zirvesi" olarak da anılan ve çevre ve kalkınma konularında bütün dünya ülkelerini küresel düzeyde ilk kez bir araya geldiği BM Çevre ve Kalkınma Konferansının (UNCED) önemli bir belgesi olan Gündem 21'de dağlara özel bir bölüm ayrılması (Bölüm 13) dağlar verilen önemin ne düzeyde olduğunun önemli bir kanıtıdır (Funnel & Pric, 2003, s. 183; Somuncu, 2004, s. 2). Ancak bu alanla ilgili asıl önemli gelişme 2002 yılının Dünya Turizm Örgütü (WTO) ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) tarafından ekoturizm ve dağlar yılı olarak ilan edilmesidir (Akpınar & Bulut, 2010, s. 1579).

³ Mont Blanc eteklerinde yer alan Chamonix kasabası, dünya çapında bir dağ sporları merkezidir. Kozmopolit bir yapısı vardır. Fransa, İtalya ve İsviçre sınırlarının kesişim noktasına yakındır. 245 km²'lik alanıyla kıta Fransa'sının dördüncü geniş ilçesidir (<http://tr.wikipedia.org/wiki/Chamonix-Mont-Blanc>, 2012).

Geçtiğimiz 20 yılda turizm yapısındaki ciddi değişimler sonucu dağlık alanlara yönelik turizm talebi artış göstermiştir. Örneğin, Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde yapılan bir araştırmada, “tatile gidilecek en çekici noktalar neresidir?” sorusuna turistlerin %56’sı “doğal harikaları (örneğin, mağara, şelale ve dağ gibi) görmek” ve %37’si ise “bozulmamış doğal bir çevreye gitmek” cevabını vermişlerdir. Benzer bir araştırmaya göre, 1990’lı yılların başında AB ülkelerinde (ortalama nüfusun) tatillerini kırsal ve dağlık alanlarda geçirenlerin oranı %48’e ulaşması konunun önemi hakkında dikkate değer ipuçları vermektedir (Esengün vd., 2002, s. 4). Avrupa’daki en popüler spor tatili destinasyonu %24’lük Pazar payı ile Avusturya’dır. Bu ülkeyi her biri %11’lik Pazar payı ile İtalya ve Almanya takip etmektedir. Avrupa’da sporla ilgili tatil yapanların en çok tercih ettikleri etkinlik %38’lik payla doğa yürüyüşüdür. Bu etkinliği %23’lük payla bisiklet turları izlemektedir (<http://www.adventuretravelnews.com/itb-berlin-reports-on-european-sports-tourism-trend-hiking-cycling-top-trends>). Kouchener ve Lyard’ın (2000) yapmış olduğu çalışmada, İtalya ve Fransa da 3 (üç) milyondan fazla kişi, İngiltere’de de yaklaşık 10 (on) milyon kişi, İsveç de yaklaşık 3 (üç) milyon kişi ormanlık ve kırsal alanda yürüyüş etkinliğine katılmaktadır (Kastenholz & Áurea, 2007, s. 6).

Norveç’te 2004 yılında yapılan araştırmada (16-74 yaş) yetişkin bireylerin yaklaşık %82’sinin doğa yürüyüşüne katıldığı tespit edilmiştir. Odden’in (2008) farklı altı ülkede (16-74 yaş) yürüyüş yapan yetişkinleri karşılaştırdığı çalışmasında Norveçlilerin %95’inin, Danimarkalıların %92’sinin, İsveçlilerin %82’sinin ve Finlandiyalıların %81’inin son bir yıl içerisinde doğa yürüyüşü etkinliğine katıldığını belirlemiştir (Svarstad, 2010, s. 92).

Spor Malzemeleri Üreticileri Derneğinin verilerine göre Amerika da son bir yılda doğa yürüyüşüne katılan kişi sayısı 42,4 milyondur. Bu sayının 9,9 milyonu gece konaklamalı olarak doğa yürüyüşüne katılırken, 32,5 milyonu günübirlik olarak bu etkinliğine katılım göstermiştir (Miller ve Washington, 2012, s.175). Açık hava Vakfı’nın (Outdoor Foundation) yapmış olduğu çalışma bu sonucu desteklemektedir. Rapora göre 2010 yılında Amerikan halkının %11,5’i (32.496.000 kişi) günübirlik doğa yürüyüşü etkinliğine katılmıştır (The Outdoor Foundation, 2011, s. 2). Ayrıca Amerikan Seyahat Birliğine göre kampçılık ve doğa yürüyüşü Amerika’da gerçekleştirilen en popüler açık hava etkinlikleridir ve seyahate çıkan Amerikalıların %18’i kampçılık ve %9’u doğa yürüyüşü etkinliklerine katılmaktadır (Miller ve Washington, 2012, s.175).

Ekoturist Pazar Profili araştırmasına (2000) göre doğa yürüyüşü etkinliği, ekoturistlerin en önemli 3 seyahat unsurundan biridir (Argawal & Baranwal, 2012, s. 1). Ayrıca birçok destinasyonda yapılan araştırmada, doğa yürüyüşünün ekoturistler arasında en

popüler etkinlik olduğu görülmektedir (Wight, 1996, s. 3). Ekoturizmin 1990'ların başından buyana her yıl %20 ila % 34 oranında büyüyen ve DTÖ'nün tahminlerine göre uluslararası turizm pazarının % 7'sini oluşturan bir turizm türüdür (BAKA, 2012, s. 10). Ekoturizmin Pazar payı ve gelişim hızı göz önünde bulundurulduğunda doğa yürüyüşü etkinliğine olan talebin boyutları daha da iyi anlaşılmaktadır.

Türkiye sahip olduğu birçok doğal, tarihi ve sosyo-kültürel özellikler ile doğa yürüyüşü etkinlikleri için önemli bir merkezdir. Türkiye'de; Likya yolu, Aziz Paul yolu, Evliya Çelebi Yolu, Frig Yolu, İbrahim yolu, Hitit rotası, Sultanlar yolu, Karia yolu, Bağımsızlık yolu, Yenice ormanları yolu, Fethiye Yürüyüş rotaları, İdyra yolu, Egnatia yolu, Gastronomi yolu, Via Sebaste yolu, Kaçkar dağları, Küre dağları, Ağrı dağı, Aladağlar, Sarıkamış ormanları gibi birçok doğal, kültürel ve tarihi özellik taşıyan doğa yürüyüşü yapılabilecek bölgeler ve yolları bulunmaktadır. Ancak Türkiye'de doğa yürüyüşüne katılım ile ilgili derlenmiş bir çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenden dolayı Türkiye'deki doğa yürüyüşüne katılım ile ilgili her hangi bir ikincil veriye ulaşılamamıştır. Ancak Ay ve ark. (2010, s.30) Antalya'ya gelen ekoturistler üzerinde yaptıkları araştırmaya göre; ekoturistlerin Antalya'yı tercih etmelerindeki ikinci neden doğa yürüyüşü ve Likya yolunu görmektir. Bu sonuç doğa yürüyüşü etkinliklerinin bölge için önemini vurgular niteliktedir. Yukarıdaki bulunan doğa yürüyüşü yapılan bölge ve rotalardan sadece Ağrı dağı izinle tırmanış/yürüyüş yapılan bir dağdır. Bu doğrultuda Ağrı İli Valiliği ve Doğubeyazıt Kaymakamlığı ile yapılan görüşmeler sonucunda 2012-2013 yıllarında Ağrı dağına yaklaşık 2000 kişinin tırmanış gerçekleştirildiği belirlenmiştir.

Doğa yürüyüşü kaynaklı turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin geldiği nokta ortadadır. Yukarıdaki istatistik veriler incelendiğinde doğa yürüyüşü yapmak için birçok insanın doğal alanları tercih ettiği görülmektedir. Dağlık alanlarda turizmin gelişimi, sürdürülebilir ekonomik kalkınmada, çevre korumada ve insanların yaşam kalitelerinin gelişiminde anahtar rol oynamaktadır (Nepal & Chipeniuk, 2005, s. 313). Ülkemizde de doğa yürüyüşü kaynaklı turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin geliştirilmesi, özellikle kırsal alanların kalkınmasına, doğal kaynakların korunmasına ve kırsal alanda yaşayan insanların yaşam kalitelerinin artırılmasına katkı sağlayabilir. Ancak doğa yürüyüşü etkinliklerinin getirebileceği birçok olumlu etkinin dışında birçok olumsuz etkide yaratabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Turizm hareketinin kitlesel hale dönüşmesi, oluşan bu kitlesel hareketin tüketim merkezli olması, turizmi günümüzdeki bulunduğu yapıya ulaştırarak, olumsuzluklar yaratmaktadır. Doğa yürüyüşü etkinliklerinin boyutları incelendiğinde, bu etkinliklerin kitlesel bir forma dönüşebileceği düşüncesi, gelecekte doğa yürüyüşü kaynaklı çevresel, sosyokültürel ve

ekonomik birçok olumsuzlukların ortaya çıkabileceği düşüncesini yaratmaktadır. Bu nedenle, doğa yürüyüşü etkinliklerinden fayda sağlanabilmesi için gerçekleştirilen ve gerçekleştirilebilecek olan faaliyetlerin sürdürülebilir kalkınma anlayışı ile yönetilmesi gereklidir. Aksi durumda bu etkinlikler; kitle turizminin kıyı şeridi üzerine yaptığı olumsuz etkilerin bir benzerini kırsal alanlara yapacak ve kitle turizmi kaynaklı olumsuz etkiler kendini tekrarlayacaktır.

2.4. Antalya Turizminin Özellikleri

Günümüzde Türk turizmi dünya turizm endüstrisi içerisinde önemli bir yere sahiptir. Dünya Turizm Örgütü'nün 2010 yılı turizm verilerine göre Türkiye; 28 milyon ziyaretçi ile dünya sıralamasında 7. sırada ve 21,2 milyar turizm geliri ile dünya sıralamasında 9. sırada yer almaktadır (TÜROFED Turizm Raporu, 2011, s. 6). Antalya, 2010 yılı verilerine göre Türkiye'ye gelen ziyaretçilerin %32,5 ağırlayan turizm endüstrisinin önemli bir merkezidir.

Antalya ili Türkiye'nin güneybatısında 29° 20'- 32° 35' doğu boylamları ile 30° 07'- 37° 29' kuzey enlemleri arasındadır. Güneyinde Akdeniz ve kuzeyinde denize paralel uzanan Toroslar ile çevrili olan Antalya, tipik Akdeniz iklim özelliği gösteren bir kenttir. Yaklaşık 640 km'lik sahil şeridi olan kent özellikle yaz turizmi için önemli bir destinasyondur. Antalya'nın sahip olduğu birçok doğal, kültürel ve tarihi değer kenti sadece bir yaz turizmi destinasyonu olmaktan çok daha öteye götürerek 12 ay boyunca turizm etkinliklerinin gerçekleştirilebileceği bir destinasyon özelliği katmaktadır.

Antalya flora ve fauna bakımından da oldukça önemli doğal arz'a sahip bir bölgedir. Flora bakımından; 123 familya, 642 cins, 1916 tür, 2078 takson bulunduğu bilinen Antalya'da 42 familyanın, 183 cinsin, 500 türün ve 533 taksonun da endemik olduğu belirtilmektedir. Fauna bakımından da çok zengin olduğu bilinen Antalya'da alageyik, yaban domuzu, karakulak, ayı, yaban keçisi, porsuk, tavşan ve bazı yırtıcı kuş türleri, tilki, sansar, çakal, sırtlan, sincap, kurt, keklik, ispinoz, saka, serçe, üveyik, ibibik, güvercin, çoban aldatan, ağaçkakan, ardıç kuşu, karatavuk, boz bataklık, kaplumbağalar, boz yılan, kör yılan, engerek ve muhtelif cins kertenkeleler, köstebek ile ender olarak da vaşak bulunduğu bilinmektedir (Ay vd., 2010, s. 4). Ayrıca Antalya doğa koruma alanları açısından da oldukça zengin bir bölgedir. Kent sınırları içerisinde, Güllük Dağı Milli Parkı, Olimpos Beydağları Milli Parkı, Alınbeşik Mağarası Milli Parkı, Saklıkent Kanyonu Milli Parkı ve Köprülü Kanyon Milli Parkı olmak üzere 5 adet milli park ve Kurşunlu Şelalesi Tabiat Parkı, İncekum Tabiat Parkı, Güver Kanyonu Tabiat Parkı, Mavikent Tabiat Parkı olmak üzere 4 adette tabiat parkı bulunmaktadır. Bunun dışında kent içinde 3 adet tabiatı koruma alanı, 9 adet tabiat anıtı ve 31 adet ören yeri mevcuttur.

Turizm, Antalya’da 1960’lı yıllarda gelişim göstermeye başlamıştır. Antalya’da Turizm sektörü 1985’e kadar ağırlıklı olarak yerli turistlere bağlıyken bu yıldan sonra bölge uluslararası turistler için çekim merkezi olmuş ve bugünkü durumuna ulaşmıştır (İçigen, 2011, s. 48). Günümüzde Antalya ili dünya ve Türkiye turizm endüstrisi içerisinde önemli bir merkezdir. Turizm verilerine göre 2011 yılında kente yaklaşık 11 milyon ziyaretçi (<http://www.antalyakulturturizm.gov.tr/belge/1-92215/yabanci-ziyaretci-sayilari-ve-milliyet-dagilimi-2008-20-.html>) gelerek dünya sıralamasında en çok turist çeken 3. kent (<http://en.wikipedia.org/wiki/Tourism>) olmuştur. Kentin turizm gelişimi ağırlıklı olarak kitle turizmine yönelik deniz, güneş, kum ve eğlence ürünlerinden oluşmaktadır. Turizmin kıyı kesiminde sıkışması ve bununla beraber taşıdığı mevsimsellik özelliği nedeni ile turizmin çeşitlendirilmesi düşüncesi günümüz turizm anlayışına paralel olarak Antalya’nın turizm açılımı için güncel tartışma konusudur. Akdeniz Üniversitesi, Turizm Fakültesi ve ilgili kuruluşlarca gerçekleştirilen Antalya yöresi turist profili araştırmasına göre Antalya’yı ziyaret eden turistlerin %85,3’ü tatil ve eğlence amaçlı olarak bölgeye gelmektedir, bu sonuç 2008 yılında gerçekleştirilen turist profili araştırmasına göre %11,1 daha fazladır. Buna ek olarak 2011 yılında ziyaretçilerin %86,4’ünün her şey dahil sistemde konaklama yaptığını belirlenmiştir, bu sonuç 2008 yılında gerçekleştirilen turist profili araştırmasına göre %4,7 daha fazladır (Albayrak vd., 2011, s. 16). Araştırmanın sonuçları incelendiğinde ziyaretçilerin büyük çoğunluğunun Antalya’yı ziyaret etme amaçları deniz, kum, güneş ve eğlence kaynaklıdır. Bu durum turizmin kıyı şeridinden kırsal kesime doğru yayılması ve turizmin çeşitlendirilmesi düşüncesinin halen teoride kaldığı düşüncesini ortaya çıkarmaktadır. Deniz, güneş, kum kaynaklı gerçekleşen turizm türünün bir sonucu olarak bölgeye gelen ziyaretçilerin % 80’inin yaz sezonunda, % 20’sinin de geri kalan yaklaşık 6 aylık zaman dilimi içerisinde bölgeyi ziyaret etmektedir (Aydın & Boz, 2007, s. 932). Bu dengesiz dağılım turizmi mevsimsellik baskısı altına sokmaktadır. Ayrıca 2011 yılında gerçekleştirilen Antalya yöresi turist profili araştırmasının başka bir tespitine göre Antalya’ya gelen ziyaretçilerin %63,8’inin Antalya şehir merkezini ziyaret etmedikleri belirlenmiştir (Albayrak vd., 2011, s. 19). Bu durum Antalya’daki hâkim turizm ürününün bir sonucudur. Mevsimsellik baskısının yanı sıra bölgede konaklayan turistlerin şehir merkezini ziyaret etmemeleri, turizmden oluşan ekonomik hareketin sınırlı bir yapıda kalarak toplum geneline yayılmamasına neden olmaktadır. Bu ekonomik olumsuzluğun turizm gelirlerini azalttığı düşünülmektedir, Tablo 2.1. incelendiğinde ziyaretçi sayısının artış göstermesine rağmen kişi başı ortalama harcamada azalma olduğu görülmektedir (TÜROFED Turizm Raporu, 2011, s. 9). Bu durum turizmin niteliksel bir sorun yaşadığı düşüncesini ortaya çıkartmaktadır.

Tablo 2.1. Türkiye'ye Gelen Ziyaretçi ve Turizm Geliri

Yıllar	YABANCI			VATANDAŞ			TOPLAM		
	Turizm Geliri (1000\$)	Ziyaretçi Sayısı	Ortalama Harcama (\$)	Turizm geliri (1000\$)	Ziyaretçi Sayısı	Ortalama Harcama (\$)	Turizm Geliri (1000\$)	Ziyaretçi Sayısı	Ortalama Harcama (\$)
2003	9.676.623	13.701.418	706	3.526.520	2.600.632	1.356	13.203.144	16.302.050	810
2004	12.124.059	17.202.996	705	3.763.639	3.059.644	1.230	15.887.699	20.262.640	784
2005	13.929.300	20.522.621	679	4.224.203	3.601.880	1.173	18.153.504	24.124.501	752
2006	12.556.829	19.275.948	651	4.294.117	3.872.721	1.109	16.850.947	23.148.669	728
2007	13.989.952	23.017.081	608	4.497.055	4.197.907	1.071	18.487.008	27.214.988	679
2008	16.801.618	26.431.124	636	5.149.189	4.548.855	1.132	21.950.807	30.979.979	709
2009	15.853.074	27.347.977	580	5.396.260	4.658.172	1.158	21.249.334	32.006.149	664

Kaynak: (Araştırmacı tarafından TÜİK verilerinden düzenlenmiştir.)

Dünyadaki turizm talebinde oluşan değişimi yakalamak ve geleneksel turizm yapısının olumsuz etkilerini azaltmak için turizmin çeşitlendirilmesi özellikle son yıllarda daha da önem kazanmıştır. Bu nedenle, Antalya arkeolojik ve kültürel zenginliklerinin yansırı konumu nedeni ile de farklı turizm ürünleri için gerekli zenginliklere sahiptir. Kent sahip olduğu doğal, kültürel ve tarihi kaynaklarla geleneksel turizm potansiyelinin yanında farklı turizm ürünlerini de bünyesinde barındırmaktadır. Antalya'da geliştirilebilecek turizm türlerini; Kültür Turizmi, Kırsal Turizm, Yayla Turizmi, Kış Turizmi, Golf Turizmi, Kongre Turizmi, Turizm Amaçlı Sportif Faaliyetler, Dağ ve Doğa Yürüyüşü Turizmi, Mağara Turizmi, Kamp ve Karavan Turizmi, Macera Turizmi, Bitki İnceleme Turizmi, Yaban Hayatı (Av Turizmi), Deniz Turizmi ve İnanç Turizmi olarak sınıflamak mümkündür (Demircan, 2010, s. 102-117).

Doğa yürüyüşü etkinliği yukarıda bahsi geçen Antalya'da geliştirilebilecek alternatif turizm türlerinden biridir. Bu anlamda Antalya'nın doğa yürüyüşü kaynaklı turizmi konusundaki mevcut durumu aşağıdaki başlıkta açıklanmıştır.

2.5. Antalya'nın Dağ ve Doğa Yürüyüşü Kaynaklı Turizminin Durumu

Antalya ilinin ortalama olarak %77,8'i dağlık, %10,2'si ova, %12'si ise engebeldir. Akarsular ve faylar tarafından derin bir biçimde yarılmış olan Toros Dağları ve yüksek platolar geniş yayılım alanına sahiptir. Toroslar Tersiyer'de (III. Jeolojik Zaman) oluşmuş Alp-Himalaya sistemine bağlı genç kıvrım dağlardır. Torosların Batı Toroslar olarak bilinen kesimi ilin büyük bir kısmını kaplar ve Antalya Körfezinin her iki yanında yer alır (Dünden

Bugüne Antalya, 2010, s. 47). Alp Dağları'nın oluşumu sırasında kıvrılarak yükselen Güney Anadolu Dağları, oluşma hatları yönünden doğuda Toroslar, batıda Beydağları olmak üzere iki bölüme ayrılmıştır. Beydağları, etrafındaki diğer dağlarla birlikte çeşitli kuvvetlerin etkisi altında kalmış ve kıvrımlar yüksek bir yükseliş göstererek aralarında küçük ovaların bulunduğu bir çevre meydana getirmişlerdir. Yüksekliği 3.000 m.yi geçen bu dağlar, genellikle güneybatı-kuzeydoğu yönlerinde uzanmakta; denize dik indikleri ve aşırı yaklaştıkları için de dik yamaçlı, girintili, çıkıntılı ufak koylardan meydana gelen bir topografya göstermektedir (Dünden Bugüne Antalya, 2010, s. 69).

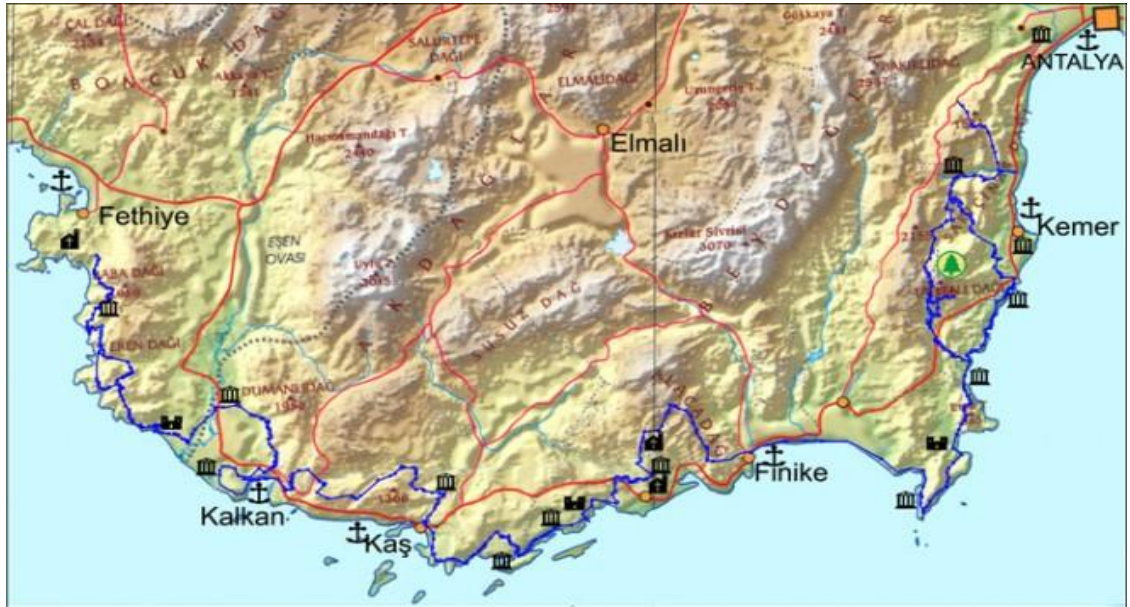
Antalya da dağ ve doğa yürüyüşü etkinliklerini gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan doğal kaynaklara sahiptir. Antalya il sınırları içinde bulunan Toros Dağlarının uzantısı olan Beydağları yanında Akdağ, Susuz Dağlar, Alaca Dağ, Tahtalı Dağı ve Geyik Dağları dağcılık ve doğa yürüyüşleri açısından son derece elverişli dağlardır (Sarkım, 2007, s. 255). Ancak bölgede dağ ve doğa yürüyüşü kaynaklı turizm etkinliklerinin geliştirilebilmesi için gerekli koşullar sağlanması gerektiği düşünülmektedir. Doğaner'e (Doğaner, 2001, s. 177) göre Dağlık alanların turizme açılması, dağlara ulaşım, konaklama, ağırlama ve rehberlik gibi hizmetlerin verilmesi sayesinde olmuştur. Dağlar macera, heyecan ve değişiklik arayanlara çeşitli rekreasyonel faaliyetler ve yeni sporlar sağlamaktadır (Sarı, 2007, s. 172). Dağ ve doğa yürüyüşü kaynaklı turizm etkinliğinin geliştirilebilmesi için yukarıda belirtilen ulaşım, konaklama, ağırlama ve rehberlik hizmetlerinin verilmesinin yanı sıra bölgenin bu anlamda tanıtılması da gereklidir. Belirtilen bu yapı turizm hareketini geliştirmektedir. Örneğin, Antalya-Geyikbayırı bölgesinde kaya tırmanışı kaynaklı turizm hareketi benzer özellikler göstererek gelişmiştir. Bölgede, sportif amaçlı olarak kaya tırmanış rotalarının açılması bölgenin Türkiye'de ve dünyada bu spor branşı ile ilgilenen kişiler tarafından tanınmasına yol açmıştır. Bölgenin tanınır olması daha fazla tırmanıcının bölgeye gelmesine ve ziyaretçi sayısının artmasına neden olmuştur. Ziyaretçi sayısının artması sonucu bölgede konaklama hizmeti sunan birçok tesis açılmıştır. Ayrıca bölgeye olan yüksek talep sonucunda 2000 yılında 30 olan rota sayısı günümüzde 1000'e yaklaşmış, bu gelişimde Antalya bölgesi ile ilgili kaya tırmanışına yönelik rehber kitapların hazırlanmasına neden olmuştur. Günümüzde Geyikbayırı bölgesi yıllık yaklaşık 10 bin kişinin konaklama yaptığı bir macera turizmi destinasyonu haline gelmiştir. Örnekte görüldüğü gibi gerekli olan koşullar sağlandığı takdirde kırsal bir bölgenin turizm açısından kullanılabilir hale gelmesi mümkündür. Ancak Geyikbayırı örneğinde olduğu gibi gelişimin plansız ve kontrolsüz olması turizmin sürdürülebilirliği adına olumsuz sonuçlar doğurabilir.

Antalya denince akıllara gelen ilk üç kavram Deniz, İklim ve Misafirperverliktir (Albayrak vd., 2011, s. 28). Bu imaja ilave olarak Antalya'nın alternatif turizm kaynaklarının vurgulandığı yeni bir turizm imajının yaratılması gereklidir. Bu sayede turizmin çeşitlendirilmesi ve alternatif turizm olanaklarına talep gösteren ziyaretçilerin bölgeye gelmesi mümkün olabilir.

Türkiye'nin ilk ve ikinci uzun mesafeli doğa yürüyüşü rotaları Likya yolu (1999) ve Aziz Paul yolu (2004) Antalya sınırları içerisinde yer almaktadır. Bu iki uzun mesafe yürüyüş yolu Kate Clow tarafından işaretlenerek, rehber kitapları oluşturulmuştur. Çeşitli kaynaklarca dünyanın en iyi 10 uzun mesafe yürüyüş rotasından biri olarak gösterilen Likya Yolu Fethiye'den başlayarak Antalya'ya kadar uzanan ve tarihte Likya olarak adlandırılan Teke Yarımadası'ndaki patikalardan bir kısmının işaretlenip haritalanması ile 1999 yılında açılmıştır. Yol 509 km olup ortalama 25 gün sürede yürüyerek tamamlanabilmektedir. Aziz Paul Yolu ise Perge ve Aspendos'tan başlayıp iki koldan devam ederek Köprülü Kanyon Milli Parkı, Eğirdir Gölü ile devam eden rotadır ki bu da 2004 yılı baharında kullanıma açılmıştır. Yolun uzunluğu 500 km olup ortalama 27 günde yürüyerek tamamlanabilmektedir. Her iki yürüyüş rotası da yerli ve yabancı ekoturistlerin en fazla ziyaret ettikleri yerlerdir (Ay vd., 2010, s. 40). Bu iki rotanın ziyaretçi sayısı ile ilgili kesin bir veri bulunmamakla birlikte Kate Clow'dan alınan bilgilere göre St.Palu yolunda yıllık ortalama yürüyüş yapan kişi sayısı yaklaşık 8 bin ve Likya yolunda yıllık ortalama yürüyüş yapan kişi sayısı yaklaşık 20 bin'dir. Bu turizm hareketi ile ilgili verilerin bulunmaması ayrı bir tartışma konusudur.

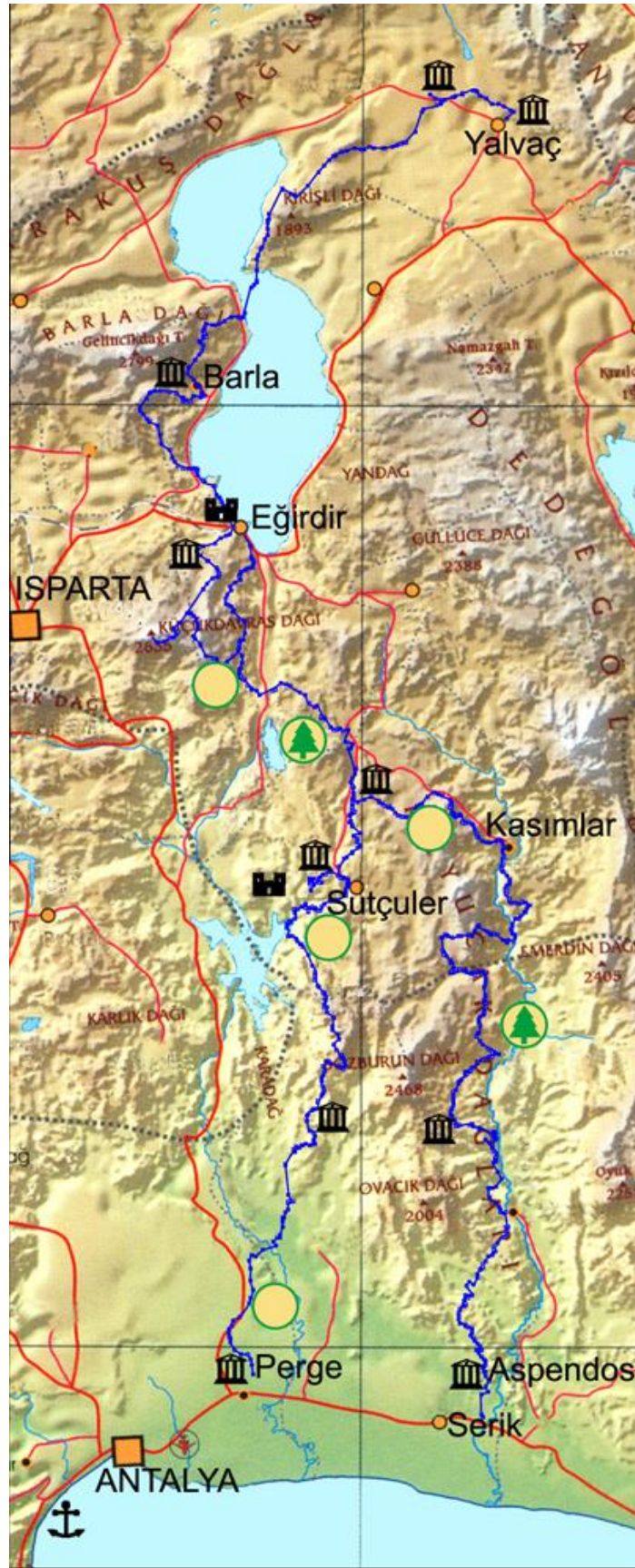
Likya ve Aziz Paul uzun mesafeli yürüyüş yolunun dışında Antalya ili içerisinde dağ ve doğa yürüyüşü amaçlı etkinliklerde kullanılacak birçok doğal kaynak bulunmaktadır. Ancak mevcut iki uzun mesafe yolunun dışına bölgede uluslararası standartlarda işaretlenmiş ve rehberlerinin çıkarılmış olduğu parkurlar bulunmamaktadır. Özellikle Antalya ilinde bulunan dağlık alanların tırmanış ve doğa yürüyüşü parkurlarının rekreasyonel ve turistik amaçlı kullanıma yönelik olarak çalışmaların yapılması gereklidir. Doğa yürüyüşü amaçlı düzenlenmiş parkurların sayısının artması daha fazla ziyaretçilerin bu amaçla bölgeye gelmesine olanak sağlayabilir. Ay ve ark. (2010) yapmış olduğu araştırmaya göre Antalya'ya gelen ekoturistlerin %61,7'si doğa yürüyüşü ve dağ tırmanışı etkinliklerine katılmaktadır. Yine aynı araştırmaya göre bölgeye gelen ekoturistlerin %80,5'i Likya yolu'nu (%66,8) ve Aziz Paul Yolu'nu (%13,7) etkinlik alanı olarak tercih etmektedir. Belirlenen oranın bu kadar yüksek olmasının temel sebebi bölgede başka düzenlenmiş yürüyüş yollarının bulunmaması olabilir. Bu anlamda alternatif turizmin gelişimi için bölgede farklı doğa yürüyüşü parkurlarının geliştirilmesi gereklidir. Bu şekilde mevcut turizm yapısını mevsimsellik

baskısından kurtarmak ve turizmi kırsal alana yaymak mümkün olabilir. Burada gözden kaçırılmaması gereken bir diğer konu ise yapılacak çalışmaların sürdürülebilir turizm anlayışını benimsemesi gerekliliğidir. Aksi takdirde turizm faaliyetleri istenmeyen ekonomik, sosyokültürel ve çevresel etkiler yaratabilir.

Şekil 2.2 Likya Yolu

Kaynak: (<http://cultureroutesinturkey.com/c/lycian-way/>)

Şekil 2.3 Aziz Paul Yolu

Kaynak: (<http://cultureroutesinturkey.com/c/st-paul-trail/>)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DOĞA YÜRÜYÜŞÜ PARKURLARINI TURİZM AMAÇLI DEĞERLENDİRİLMESİ: ANTALYA BEYDAĞLARI ÖRNEĞİ KONULU BİR ARAŞTIRMA

3.1. Tezin Amacı ve Kapsamı

Turizmin daha sürdürülebilir bir yapıya ulaşması günümüz dünya anlayışının bir gerekliliğidir. Kıyı kesimlerinde yoğunlaşan geleneksel turizm yapısının, kırsal alanlara doğru geliştirilmesi, bu sayede turizmin içinde bulunduğu mevsimsellik, sınırlı kaynak kullanımı gibi problemlerinden kurtarılarak daha sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması düşüncesi küresel turizm anlayışının hâkim görüşü durumundadır. Doğal olarak dünyadaki bu yönelime Türk turizm anlayışı da kayıtsız kalmamaktadır. Bu anlamda çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi Türkiye Turizm Stratejisi içinde önemli yer tutmaktadır. Bu çalışmanın temel düşüncesi turizm endüstrisi içerisinde önemli yeri olan Antalya da doğa yürüyüşü temelli turizm faaliyetinin önemini ve potansiyelini vurgulamak ve yeni açılımlar yaratmaktır.

Bu çalışmanın amacı; Türkiye'deki ve Antalya'daki doğa yürüyüşü amaçlı gerçekleştirilen turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin durumunu incelemek, bu etkinliklere katılan kişilerin parkurlara ait tercihlerini ve beklentilerini belirlemek, uzman görüşlerine dayalı olarak Antalya ilinde bulunan dağların turizm amaçlı kullanılabilir yürüyüş parkurlarını belirleyerek, kullanıcı beklentileri doğrultusunda bu parkurların turizm ve rekreasyonel amaçlı kullanılmasına yönelik öneriler getirmektir.

Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Türkiye'de dağ ve doğa yürüyüşü amaçlı gerçekleşen turizm etkinliğinin mevcut durumu nedir?
2. Antalya özelinde, dağ ve doğa yürüyüşü amaçlı gerçekleşen turizm etkinliğinin mevcut durumu nedir?
3. Turistik ve rekreasyonel amaçlı doğa yürüyüşüne katılan bireylerin yürüyüş parkurlarından talepleri, beklentileri ve parkur tercih etme nedenleri nelerdir?
4. Uzman görüşlerine göre Antalya dağlarındaki turizm amaçlı kullanılan/kullanılabilir ideal parkurlar nelerdir?
5. Doğa yürüyüşü amaçlı kullanılacak örnek bir yürüyüş parkuru nasıl olmalıdır?

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Çalışma, 5 ayrı araştırma bölümünden oluşmaktadır. Çalışmada, anket ve yarı-yapılandırılmış görüşme (mülakat) yöntemleri kullanılmış ve önerilen parkurların dijital haritaya aktarılması için Küresel Konumlama Sistemi (KKS) ile saha çalışması gerçekleştirilmiştir.

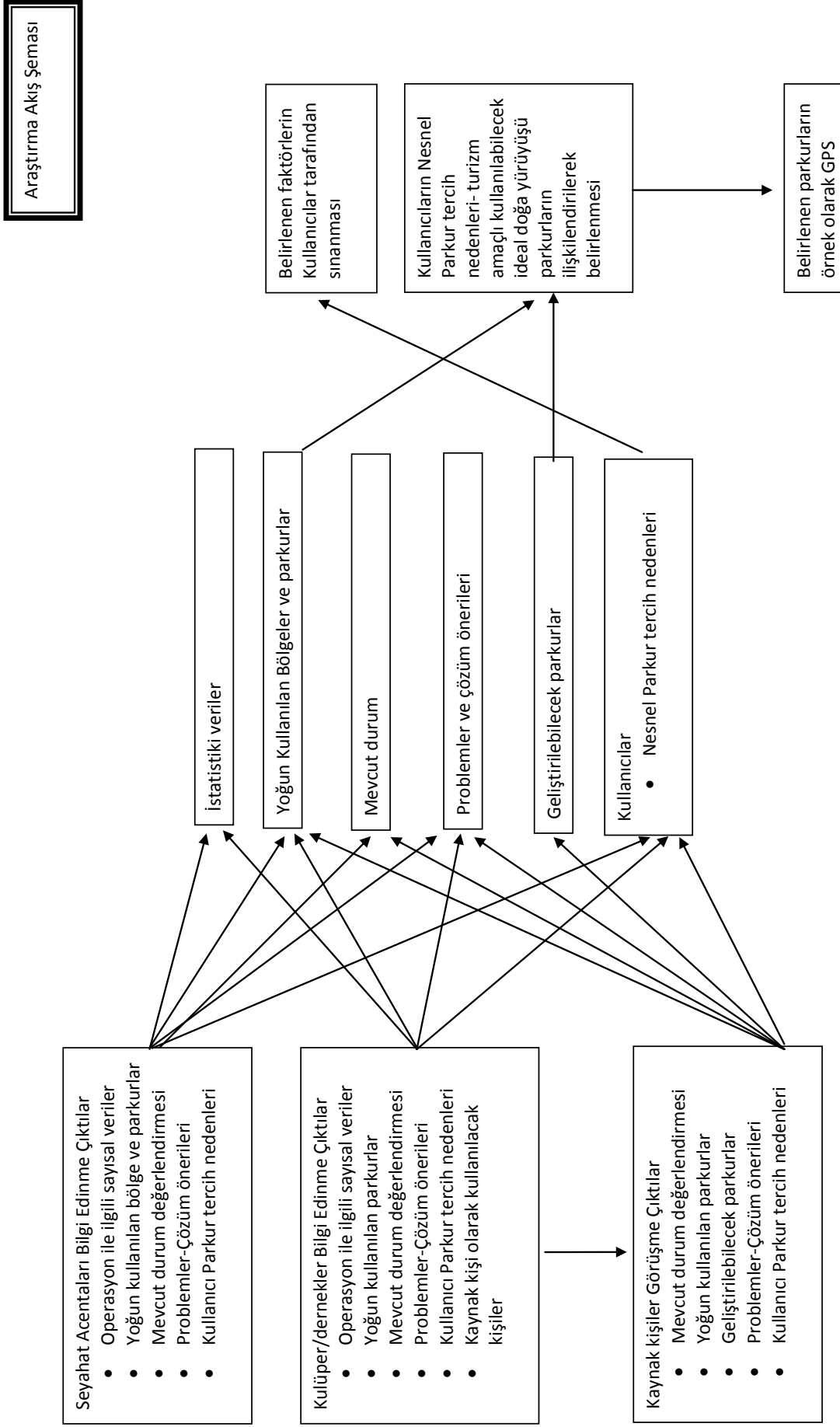
Çalışmanın birinci aşamasında, Türkiye’de ve Antalya’da doğa yürüyüşü organizasyonları düzenleyen seyahat acentalarına ulaşarak mevcut duruma ait veriler toplanmış, doğa yürüyüşü amaçlı en çok tercih edilen bölgeler belirlenmiş ve bu turizm türünün geliştirilmesine yönelik öneriler alınmıştır. Bu verilerin derlenmesi için anket yöntemi uygulanmıştır. Kullanılan anket formu ek 1’de sunulmuştur.

Çalışmanın ikinci aşamasında, Antalya ilinde doğa yürüyüşü organizasyonları gerçekleştiren, dernekler, spor kulüpleri, topluluklar ve gruplar belirlenerek, Antalya’daki doğa yürüyüşü etkinliklerinin mevcut durumuna ait bilgiler toplanmış, doğa yürüyüşü amaçlı en çok tercih edilen bölgeler belirlenmiş ve bu turizm türünün geliştirilmesine yönelik öneriler alınmıştır. Bu verilerin derlenmesi için anket yöntemi uygulanmıştır. Kullanılan anket formu ek 2’de sunulmuştur.

Çalışmanın üçüncü aşamasında, doğa yürüyüşü etkinlikleri ile ilgili uzman sayılabilecek kişiler belirlenmiş ve bu uzman kişilerden kaynak olarak yararlanmak amacıyla yarı-yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Mülakatlarda kullanılan görüşme formu ek 3’de sunulmuştur.

Dördüncü aşamada ise, doğa yürüyüşü etkinliklerine katılan bireylerin parkur tercih nedenleri araştırılarak, kullanıcıların bir yürüyüş parkuruna yönelik beklenti ve taleplerine ait bilgileri toplanmıştır. Bu bilgilerin toplanması için anket yöntemi kullanılmıştır. Kullanılan anket formu ek 5’de sunulmuştur.

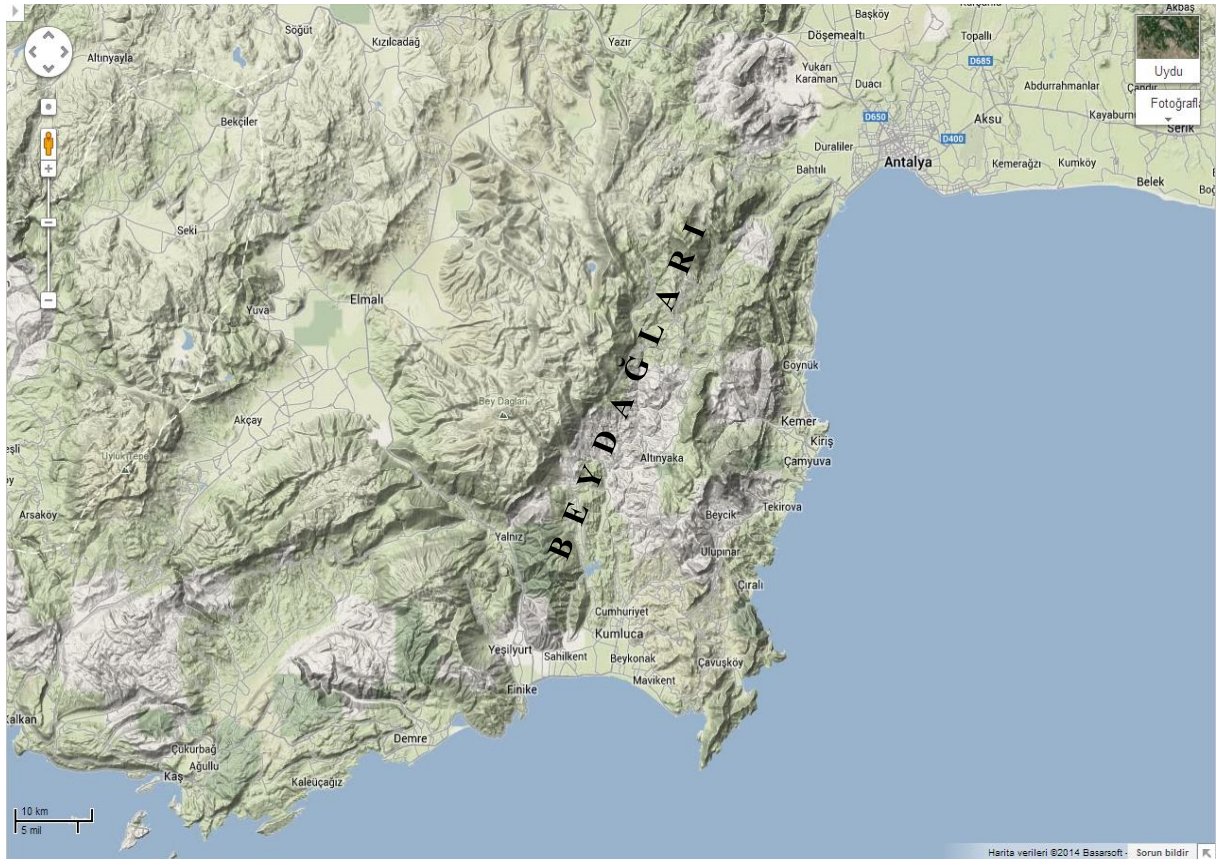
Çalışmanın son aşamasında, elde edilen veriler derlenerek ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun yapısına yönelik öneriler getirilmiştir. Getirilen öneriler doğrultusunda belirlenen doğa yürüyüşü parkurları araştırmacı tarafından Küresel Konumlandırma Sistemiyle işaretlenmiş ve dijital haritaya aktarılmıştır. Örnek parkur çizimleri ekte sunulmuştur. Araştırmanın akış şeması aşağıdaki gibidir.

Şekil 3.1.Araştırma Akış Şeması

3.3. Araştırmanın Evreni ve Kaynak Kişiler

Araştırmada kullanılan veriler farklı gruplardan elde edilmiştir. Bu anlamda araştırmanın evrenini; Türkiye’de TURSAB’a bağlı doğa yürüyüşü faaliyeti gösteren seyahat acentaları, Antalya ilinde bulunan doğa yürüyüşü ile ilgili faaliyet gösteren spor kulüpleri/grupları ve bölgedeki doğa yürüyüşüne katılan bireyler ile; Antalya’nın batısında yer alan, doğu eteklerini Antalya körfezine; batı yamaçlarını Elmalı ovasına yaslayan, güneyde Gelidonya burnundan kuzeyde Korkuteli sınırına kadar uzanan Beydağları (Şekil 3.1) (Dünden Bugüne Antalya, 2010, s. 47) oluşturmaktadır.

Şekil 3.2 Araştırma Uydu Görüntüsü

Kaynak: (<https://maps.google.com/>)

TURSAB’a bağlı doğa yürüyüşü faaliyeti gösteren 70 adet seyahat acentası belirlenmiş ve acentaların tamamına ulaşmak amacı ile hazırlanan anket formu elektronik posta yolu ile gönderilmiştir. Bu acentaların 41 tanesinden geri dönüş alınarak çalışma gerçekleştirilmiştir.

Antalya ilinde bulunan doğa yürüyüşü etkinlikleri düzenleyen spor kulüplerinin belirlenmesi için Antalya Gençlik ve Spor İl müdürlüğü ile görüşülmüş, alınan tescilli spor kulübü listesi doğrultusunda 5 adet spor kulübü belirlenerek çalışmaya dâhil edilmiştir.

Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin sayısı ile ilgili her hangi bir veri bulunmamaktadır. Bu anlamda, araştırma evrenine ait bir bilgi bulunmadığı için, literatürde bulunan ana kütlelerden çekilecek örneklem sayısı tablosuna başvurulmuştur. Bu tablo incelendiğinde evren sayısı arttıkça doğrusal bir orantı ile örneklem sayısının da artış gösterdiği görülmektedir. Bu amaçla 600 adet anket çoğaltılarak uygulama yapılmıştır. Yapılan anket uygulamasından 472 adet anket geri dönüş alınmış, yapılan değerlendirmeler sonucunda eksik ve hatalı uygulanan anketler çalışmadan çıkarılarak 444 anketle çalışma gerçekleştirilmiştir. Anketlerin 300 tanesi yüz yüze doldurulmuş, geri kalanı elektronik posta yolu ile geri dönmüştür. Çalışmada kullanılan anket sayısının, % 95 güven düzeyi ve %5 güven aralığında 100.000 kişi ve üzerindeki evreni temsil ettiği görülmektedir (Tablo 3.1).

Tablo 3.1. Krejcie ve Morgan’ın Anakütleden Çekilecek Örneklem Sayısı Tablosu

N	S	N	S	N	S	N	S	N	S
10	10	100	80	280	162	800	260	2.300	338
15	14	110	86	290	165	850	265	3.000	341
20	19	120	92	300	169	900	269	3.500	344
25	24	130	97	320	175	950	274	4.000	351
30	28	140	103	340	181	1.000	278	4.500	354
35	32	150	108	360	186	1.100	285	5.000	357
40	36	160	113	380	191	1.200	291	6.000	361
45	40	180	118	400	196	1.300	297	7.000	364
50	44	190	123	420	201	1.400	302	8.000	367
55	48	200	127	440	205	1.500	306	9.000	367
60	52	210	132	460	210	1.600	310	10.000	373
65	56	220	136	480	214	1.700	313	15.000	375
70	59	230	140	500	217	1.800	317	20.000	377
75	63	240	144	550	225	1.900	320	30.000	379
80	66	250	148	600	234	2.000	322	40.000	380
85	70	260	152	650	242	2.200	327	50.000	381
90	73	270	155	700	248	2.400	331	75.000	382
95	76	280	159	750	256	2.600	335	100.000	384

“N” anakütüle büyüklüğü “S” örneklem büyüklüğü.

Güven Düzeyi = %95, Güven Aralığı = %5

Kaynak: (Krejcie & Daryle, 1970, s. 609)

Araştırmada, doğa yürüyüşü amaçlı kullanılacak ideal parkurların belirlenmesi için kaynak kişilerden yararlanılmıştır. Kaynak kişiler bölgeyi çok iyi bilen ve doğa yürüyüşü konusunda deneyimli uzmanlardır. Bu kişiler araştırmacı tarafından bölgedeki spor kulüpleri yetkilileri, seyahat acentaları yetkilileri, bölgedeki deneyimli doğa yürüyüşçüleri ve Akdeniz Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda görev yapan doğa sporları ve dağcılık konularında uzman akademisyenler ile yapılan görüşmeler sonucunda belirlenmiştir. Kaynak kişi olarak 6 gönüllü kişiden yararlanılmıştır. Bu kişiler ile ilgili ayrıntılı bilgi ekte bulunmaktadır.

3.4. Veri Toplama Yöntemleri

Bu araştırma karma desenli bir araştırmadır. Genel anlamda karma araştırma yöntemi; tek bir çalışma ya da çalışma serilerindeki aynı temel fenomenlere ait nitel ve nicel veriler toplamayı, onları analiz etmeyi ve yorumlamayı içermektedir (Leech & Onwuegbuzie, 2009, s. 266). Bu araştırmada hem nicel hem de nitel veri toplama yöntemleri kullanılmıştır. Doğa yürüyüşleri ile ilgili mevcut durumun, problemlerin ve çözüm önerilerinin, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkur tercih nedenlerinin ve ideal yürüyüş parkurlarının belirlenmesi amacıyla; yarı yapılandırılmış görüşme (mülakat) ve anket yöntemleri kullanılmıştır.

3.4.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme (Mülakat)

Antalya bölgesinde turizm ve rekreasyon amaçlı düzenlenen doğa yürüyüşü etkinliklerinin mevcut durumunun, yoğun olarak kullanılan doğa yürüyüşü parkurlarının, ideal yürüyüş parkurlarının ve doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkur beklentilerinin belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler önceden hazırlanmış sorular veya konular listesinin rehberliğinde yapılmaktadır ve sorularda kullanılan sözcüklerin veya soru sıralamasının değiştirilebilmesi esnekliğine sahiptir (Ekin, 2011, s. 66). Görüşme soruları yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmada görüşme yapılacak kaynak kişiler “amaçlı örnekleme yöntemi” kuralları içinde belirlenmiştir. Bu yöntemde araştırma için gerekli bilginin elde edilebileceği bir örneklem, araştırmacının yargısına göre ve amaçlı bir biçimde belirlenmektedir (Ekin, 2011, s. 66). Bu anlamda doğa yürüyüşleri konusunda kaynak kişi olabilecek bireyler; bölgedeki kulüp yetkilileri, bölgenin deneyimli doğa sporcuları ve konunun uzmanı akademisyenlerin katkıları ile araştırmacı tarafından belirlenmiştir. Belirlenen altı kaynak kişi ile görüşmeler, kişilerin talep ettikleri yerlere gidilerek araştırmacı tarafından tek tek gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde kaynak kişilere aşağıdaki sorular yöneltilmiştir.

- Antalya bölgesinde, turizm ve rekreasyon amaçlı olarak düzenlenen doğa yürüyüşü etkinliklerinin;
 - Mevcut durumunu nedir?
 - Problemler ve çözüm önerileri.
 - Bu etkinlikler nasıl geliştirilebilir?
 - Bu etkinlikleri kim geliştirmelidir?

- Beydağlarında turizm ve rekreasyonel amaçlı **yoğun olarak kullanılan** doğa yürüyüşü (hiking) parkurları hangileridir?
- Beydağlarında turizm ve rekreasyonel amaçlı kullanılmak için **geliştirilebilecek** doğa yürüyüşü (hiking) parkurları hangileridir?
- Size göre doğa yürüyüşüne katılan bireylerin **parkur tercihlerini etkileyen faktörler** nelerdir?

Her bir görüşme yaklaşık 60 ile 90 dakika arasında sürmüştür. Görüşmeler araştırmacı tarafından ses kaydı altına alınarak bilgisayar ortamına aktarılmış ve çözümlenmiştir.

3.4.2. Anket Yöntemi

Çalışmada üç farklı anket uygulaması yapılmıştır. Bu uygulamaların ilk ikisi doğa yürüyüşü organizasyonları yapan seyahat acentaları ve spor kulübü/derneği yetkililerine uygulanan açık uçlu sorulardan oluşan anket çalışmasıdır. Yapılan bu çalışmanın amacı doğa yürüyüşü organizasyonlarının mevcut durumlarını, bu organizasyonlar karşısındaki problemleri ve çözüm önerilerini, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkur tercih nedenlerini, yoğun olarak kullanılan doğa yürüyüşü parkurlarını ve ideal olarak kullanılacak doğa yürüyüşü parkurlarını belirlemektir. Bu aşamada seyahat acentaları ve spor kulübü/derneği yetkilileri ile görüşülerek, yetkililere bilgi toplamak amaçlı oluşturulan açık uçlu soruların bulunduğu soru formu elektronik posta yolu ile gönderilmiştir.

Çalışmanın üçüncü aşaması, doğa yürüyüşü etkinliklerine katılan bireylerin doğa yürüyüşü parkur tercihlerini ve ideal parkurdan beklentilerini belirlemek amaçlı oluşturulan anketin uygulanmasıdır. Uygulanan anket araştırmacı tarafından çalışmanın ilk üç anket uygulamasından elde edilen verilere ve ilgili literatüre dayandırılarak oluşturulmuştur. Anket uygulaması, doğa yürüyüşüne katılan bireylere, doğa yürüyüşü parkurlarında yüz yüze görüşülerek ve elektronik posta yoluyla gönderilerek gerçekleştirilmiştir.

Üçüncü aşamada kullanılan anket, bireylerin doğa yürüyüşü parkur tercihlerini ve ideal parkurdan beklentilerini belirlemeye yönelik hem nicel hem de nitel yanıtlar elde etmek için tasarlanmıştır. Anketin, ilk bölümünde katılımcıların yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, çalıştığı sektör, sosyo-ekonomik düzey ve gelir düzeyini belirlemek amaçlı oluşturulan sosyo-demografik sorular bulunmaktadır. Anketin ikinci bölümünde, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin doğa yürüyüşü parkur tercihlerini ve ideal parkurdan beklentilerini belirlemeye yönelik geliştirilen sorular bulunmaktadır. İkinci bölümün ilk

aşaması açık uçlu ve çoktan seçmeli sorulardan oluşmaktadır. İkinci aşaması ise parkur özelliklerini tanımlayan 45 önermeden oluşmaktadır. Anket formunun ikinci bölümdeki sorular ve önermeler araştırmanın ilk üç aşamasından elde edilen verilere göre ve ilgili literatüre (Hugo, 1999, s. 358, Arizona State Parks, 1999, s. 7, Arizona State Parks, 2009, s. 76, A Survey of Nova Scotia Hiking Trail Users, 1999, s. 3, Bektaş, 2010, s. 37) dayandırılarak oluşturulmuştur. İkinci bölümdeki 45 önermede “1- kesinlikle katılmıyorum” ile “5- kesinlikle katılıyorum” aralığında değişen durum değerlendirmeye yönelik derecelendirme kullanılarak katılımcılardan parkur özellikleri ile ilgili beklentileri bildirmeleri istenmiştir.

3.4.3. Anketin Pilot Çalışması

Anket sorularının geçerli ve güvenilirliğinin sınanması amacıyla pilot çalışma uygulanmıştır. Anket, 20 kişilik bir gruba pilot çalışma olarak uygulanarak biçim, içerik yönünden anlaşılmayan sorular yeniden düzenlenerek anket son haline getirilmiştir. Ek 5’de anket formu bulunmaktadır.

3.5. Veri Analiz Yöntemleri

3.5.1. Nitel Veri Analiz Yöntemleri

Yarı yapılandırılmış görüşmeler ve anket formları içerisinde bulunan açık uçlu sorulara verilen yanıtlar nitel veri analiz yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir.

Gerçekleştirilen mülakatlar ses kayıt cihazı ile kayıt edilerek bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bu kayıtlar araştırmacı tarafından yazıya dökülerek çözümlenmiştir. Kaynak kişilerden elde edilen verilerin çözümlenmesinde ve açık uçlu soruların analiz edilmesinde içerik analizi yaklaşımı kullanılmıştır. İçerik analizi yaklaşımı, nitel mülakat verilerinin ve açık uçlu soruların analizinde sıkça kullanılmaktadır. Bu analiz yöntemi, elde edilen ham verilerin anlamlandırılarak belirli bir çerçeve oluşturulması ve beliren durum netlik kazandıktan sonra düzenlenerek kod ve kategorilerin ortaya çıkararak somutlaşmasını sağlamaktadır (Yaman vd., 2010, s. 1141). Bu analiz tekniği kapsamında, çalışmadan elde edilen veriler araştırmacı tarafından incelenerek kodlar bulunmuş ve bu kodlar belirli temalar altında sınıflandırılmıştır (Bulgu vd., 2007, s. 171).

3.5.3. Nicel Veri Analiz Yöntemleri

Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkur tercih nedenleri ile ilgili anketten elde edilen veriler Microsoft Excel programına kodlanarak girilmiş ve SPSS 18 (Sosyal Bilimler için İstatistik Paket Programı) kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesi

aşamasında ise, frekans (f) yüzde (%) ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (Ss) gibi tanımlayıcı istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Değişkenlerin ikili karşılaştırmaları Ki-kare (Pearson Chi-Square) değeri $p < 0,05$ düzeyinde önemlilik arz eden ilişkiler belirlenmiştir.

3.6. Bulgular ve Yorum

3.6.1. Doğa Yürüyüşü Organizasyonu Gerçekleştiren “Seyahat Acentaları” ile İlgili Bulgular

Türkiye Seyahat Acentaları Birliğinin (TÜRSAB) 2010 yılında yapmış olduğu ankete göre faaliyet alanları içinde doğa yürüyüşü yapan seyahat acenta sayısı 247 dir. Yapılan çalışmada belirlenen 247 seyahat acentasının iletişim bilgileri elde edilerek acentaların tamamına araştırmacı tarafından hazırlanan bilgi edinme formu gönderilmiştir. Elde edilen verilerin sonucunda TÜRSAB tarafından bildirilen seyahat acentalarının tamamının doğa yürüyüşü faaliyetleri ile aktif olarak ilgilenmediği tespit edilmiştir. Aktif olarak doğa yürüyüşü yapan seyahat acentalarının belirlenmesi amacı ile firmaların internet adreslerine ulaşılarak firmaların faaliyet alanları ile ilgili derinlemesine araştırma yapılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda 70 (%28,3) seyahat acentasının doğa yürüyüşü organizasyonları yaptığı belirlenmiştir. Belirlenen seyahat acentalarına hazırlanan bilgi edinme formu elektronik posta ile gönderilmiş, acentaların 41 (%58,6) tanesi geri dönüş yapmıştır. Geri dönüş yapan 41 seyahat acentasının 7 tanesi, doğa yürüyüşü organizasyonlarını aktif olarak sürdürmediklerini belirtmiştir. Ayrıca 1 seyahat acentası doğa yürüyüşü organizasyonları için araştırmada görüşülen diğer bir seyahat acentasından hizmet satın aldıklarını belirtmişlerdir. Aktif olarak doğa yürü 34 seyahat acentasının 24’ü (%70,6) Antalya ili ve çevresinde doğa yürüyüşü etkinlikleri organize etmektedir. Bu anlamda seyahat acentaları yetkililerinin görüşlerinin ülke genelinin yanı sıra, Antalya özelini de temsil ettiği kabul edilmektedir.

Yapılan çalışmadan elde edilen veriler doğrultusunda, seyahat acentaları tarafından Türkiye’de bir yıl içerisinde 1955 doğa yürüyüşü turu organize edilmektedir. Bu organizasyonlara yaklaşık 22000 kişi katılmaktadır (Tablo 1).

Tablo 3.2. Doğa Yürüyüşü Organizasyonları Düzenleyen Seyahat Acentalarına Ait Bilgiler

Acenta No	Kaç yıldır doğa yürüyüşü turları/organizasyonları düzenliyorsunuz?	Bir yıl içerisinde yaklaşık olarak kaç doğa yürüyüşü turu organize ediyorsunuz?	Geçekleştirdiğiniz organizasyonlarda doğa yürüyüşü yapan ziyaretçi sayısı yıllık ortalama kaç kişidir?	Gerçekleştirdiğiniz organizasyonda Doğa yürüyüşü için en çok tercih edilen bölge nerestir?	Gerçekleştirdiğiniz organizasyonda Doğa yürüyüşü için en çok tercih edilen parkur hangisidir? Nedenleri?	Antalya ili veya çevresinde Doğa yürüyüşü turları/organizasyonları düzenliyor musunuz?
1	20	20	250	Marmara bölgesi Doğu Karadeniz	Samanlı dağları Kaçkarlar	Hayır
2	4	6	300	Batı Karadeniz Yaylalar	Bolu - Köroğlu Dağları	Hayır
3	20	300	7000	Doğu Karadeniz Yaylaları, Bolu - Kocaeli Yalova Yürüyüş parkurları.	Kocaeli Aytepe parkuru, Yalova Erikli Yaylası parkuru.	Evet
4	7	5	50	Likya Yolu	Ölüdeniz - Gabaklar, Gelidonya Feneri - Adrasan, Tahtalı - Göynük	Evet
5	22	-	50	Likya Yolu Doğu Karadeniz Dağları	Ovacık - Sidyma Patara - Kaş Geledonya feneri Beycik Altıparmak dağları	Evet
6	13	80	280	Likya Yolu	Faralya - Kabak, Kirme - Hisarözü, Akbel- Patara	Evet
7	11	150	600	Likya Yolu	Likya Yolu geneli	Evet
8	22	25	500	Kapadokya	Ihlara Vadisi	Evet
9	6	30	900	Çanakkale Kazdağları ve çevresi	Kazdağları, Hasan boğuldu, Sarıköz, Fuulu dağı, Ayazma,	Hayır

					Evciler	
10	20	25	200	Kazdağları	Kazdağları - Sivri tepe	Hayır
11	7	4	36	Longoz Ormanları	Longoz Ormanları	Evet
12	5	4	50	Kapadokya	Ahmetler Kanyonu (Murtiçi) Ihlara Vadisi - Selime - Çat Vadisi - Ak Vadi - Babayani Platosu - Gomedada Vadisi - Kızılçukur (Kapadokya)	Evet
13	20	15	200	Ekincik- Kekova arası	Ölüdeniz - Kayaköy - Soğuksu Koyu; Ekincik - Dalyan	Evet
14	6	25	300	Doğu Karadeniz Yaylaları	Uzungöl - Ayder başlangıç ve bitişli turlar	Hayır
15	5	20	500	Mersin Çevresi Toros Dağ Parkurları	Sunturas-Fındıkpınarı	Hayır
16	20	-	500	Likya yolu	Likya yolu: Ovacık - Karaöz, Çıralı-Kekova , Fethiye-Patara St Paul yolu	Evet
17	24	150	900	Likya yolu	Göynük - Göynük yayla - Çukuryayla - Olympos - Adrasan - Gelidonya Faralya - Kabak - Alınca - Sidyma - Patara Sütleğen Gömbe Uçarsu	Evet
18	8	30	300	Likya Yolu, Kapadokya, Aladağlar	Likya yolunun geneli	Evet
19	20	140	450	Likya yolu	Ovacık - Beycik-Çıralı-Adrasan- Gelidonya Feneri	Evet
20	6	25	300	Doğu Karadeniz yaylaları	Uzungöl, Sümela, Ayder başlangıç ve bitişli turlar	Hayır
21	13	6	90	Likya yolu	St. Paul Yolu: Selge-Köprüçay	Evet
22	15	70	1000	Likya yolu	Likya Yolu - Fethiye bölgesi	Evet
23	23	300	1500	Doğu Karadeniz Yaylaları Ağrı Dağı İstanbul yakın illerindeki yaylalar ve göller. (Kocaeli, Sakarya, Bolu, Yalova, İznik doğa alanları) Likya yolu	Doğu Karadeniz - Fırtına Vadisi yaylaları	Evet
24	3	-	-	Hizmet satın alıyor.		Evet
25	20	60	1200	İstanbul yakın illerindeki yaylalar ve göller. Doğu Karadeniz Yaylaları Toroslar Dağları Ağrı Dağı	Trans Kaçkar	Hayır
26	12	85	1020	İstanbul yakın illerindeki yaylalar ve göller. (İzmit Yuvacık, Bolu, Düzce, Kastamonu) Likya Yolu Doğu Karadeniz Yaylaları (Artvin Macahel, Gümüşhane Zigana)	Fethiye - Demre Olimpos – Gelidonya Feneri	Evet
27	13	60	350	Doğu Anadolu havzası Doğu Karadeniz Yaylaları	Nemrut-Suphan-Ağrı-Artos	Hayır
28	12	20	240	Likya Yolu	Kaş-Demre	Evet

29	7	150	30	Bolu-gerede, Ankara ve çevresi	Bolu Gerede, Yedigöller	Hayır
30	16	-	1000	Doğu Karadeniz Yaylaları Likya Yolu Aziz Paul Yolu	Doğu Karadeniz yaylaları, Likya yolu, Aziz Paul yolu	Evet
31	16	100	1000	Likya Yolu Aziz Paul Yolu Doğu Karadeniz Yaylaları	Aziz Paul Yolu Geneli Likya Yolu: Fethiye-Tahtalı arası	Evet
32	4	-	-	Hizmet satın alıyor.		Evet
33	20	30	500	Alanya ve çevresi	Alaracayı-Ali Köprüsü (Günübirlük), Alanya'nın eski kervan yolları (haftalık tur)	Evet
34	11	20	130	Likya Yolu	Kaş-Demre	Evet
Maks.	24	4	30			
Min.	2	300	7000			
Toplama	-	1955	21726			

Tablo 3.3’de, doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetleri gerçekleştiren seyahat acentalarının Türkiye’deki doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetlerinin mevcut durumuna, problemlerine ve bu problemlere ait çözüm önerilerine ait görüşleri bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan acenta yetkililerine göre mevcut durum ile ilgili en sık tekrarlanan görüş; doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetleri potansiyelin altında (yetersiz) gerçekleştirildiği görüşüdür. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Olması gerekenin %10’u gerçekleştirilebiliyor. Sadece İspanyada Galisya bölgesinde 800 km’lik Hristiyanlar için kutsal sayılan parkuru yıllık 1.200.000 kişi yürüyor. Kişi başı harcama ortalaması ise günlük 200 Euro. Bizde ise bu oran 50 Euro dolaylarında (A4).”

“Üzerinde bulunduğu kuşak olarak Dünyanın en şanslı ülkesiyiz. Ülkemize ve yürüyüşçülere kazandırılan uzun mesafe yürüyüş rotaları bulunmaktadır. Bu rotalar dünyanın en iyi yürüyüş parkurları arasında gösterilmektedir. Ancak bu mevcut olanaklar kullanılmamaktadır (A5).”

Doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetleri ülkemizde yetersiz, ülke bu yönden tanınmıyor. Oysa bu konuda dünyada sayılı ülkelerdendir (A18).”

“Diğer ülkelerle karşılaştığımızda biz bu konuda çok gerideyiz, arz açısından yok denilebilecek bir durum söz konusudur. Hatta yabancı acentalar, turlarını kendileri hazırlamakta ve yurt dışından elemanlarını buraya göndererek bu açığı kapatmaya çalışmaktadır. Turizm acentalarımız doğa turlarına önem vermemekte, bu nedenle tur programları hazırlayıp arz yaratılmamaktadır (A33).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, mevcut durum ile ilgili diğer bir görüşü doğa yürüyüşünün yeni gelişim gösteren bir turizm türü olduğudur. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Doğa yürüyüşü kaynaklı turizm etkinlikleri ülkemizde henüz emekleme durumundadır. Doğa yürüyüşleri genellikle yabancılar tarafından yapılmaktadır (A17).”

“Elbette doksanlı yıllara baktığımda çok daha iyi durumda olduğumuzu söylenilirim. Bu konuda ilgili tur firmalarının daha kaliteli hizmet sunduğunu düşünüyorum. Ayrıca daha çok tanıtım olduğunu düşünüyorum. Tabi ki bu işlerin daha çok özel şirketler tarafından yapıldığı aşikârdır (A22).”

“Son yıllarda gelişme göstermesine rağmen yetersiz gibi görünüyor (A25).”

“Son 10 yılda büyük gelişme sağlanmakla beraber hala alt yapının tamamlanamaması nedeniyle sorunlar yaşanıyor (A31).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, mevcut durum ile ilgili diğer bir görüşü doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetlerine yeterince önem verilmediğidir. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Doğa yürüyüşü etkinlikleri ve buna bağlı turizm etkinlikleri ülkemizde yeterince önem verilmeyen bir konudur (A1).”

“Likya yolu projesinde bile Turizm Bakanlığının zerre kadar destek vermemesi, buna rağmen İngiliz bir Kadının hayatının önemli bir sürecini bu rotayı çıkarmaya adanması, Özel bir bankadan sponsorluk bularak ülkemize ve yürüyüşçülere kazandırdığı bu uzun mesafe yürüyüş rotası, Dünyanın en iyi 10 yürüyüş parkuru arasında yerini almıştır. Bundan kim övünç duymalıdır? veya ne yapılması gerekir? Sorularının cevapları çok açık ortada duruyor (A5).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, mevcut durum ile ilgili diğer bir görüşü doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetlerinde uzmanlaşma eksiklikleri olduğudur. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Temelinde eğitim eksikliği olan tecrübesi düşük firmalar ve çalışanları, müşteriye üzmektedirler (A7).”

“Türkiye de özellikle doğa turizmi konusunda yetersiz eleman oluşu, aktivitelerin yapıldığı bölgelerdeki yerel halkın istihdam edilmesini sağlamıştır. Bu durum beraberinde ucuz iş gücünü getirirken, paralel olarak da risk faktörlerinin göz ardı edilmesi ya da özümseyememe gibi durumların oluşmasına neden olmaktadır (A21).”

“Ülkemizde bu tür turları hazırlayabilecek (konsept düzeyinde) ve organize (beceri) edebilecek acenta çok az bulunmakta olduğu gibi, turları güvenli bir şekilde yapabilecek yeterli eğitilmiş ve süreklilik gösterebilecek eleman (rehber) bulmak zor. (A33).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, mevcut durum ile ilgili diğer bir görüşü doğa yürüyüşü parkurlarında alt ve üst yapı eksiklikleri olduğudur. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Doğa yürüyüşü kaynaklı turizm yeterli değil zira alt yapı sorunları had safhada (A20).”

“Genel talepler iyi yönde ilerlerken mevcut altyapı yetersizliği devam etmektedir (A21).”

“Alt yapı yetersizlikleri nedeniyle (tuvalet, konaklama yerlerinin azlığı) gelen misafirler şikâyetlerini dile getiriyorlar (A30).”

“Son 10 yılda büyük gelişme sağlanmakla beraber hala alt yapının tamamlanamaması nedeniyle sorunlar yaşıyor (A31).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, mevcut durum ile ilgili diğer bir görüşü doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetleri için zengin doğal kaynaklar olduğu görüşüdür. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Bölge olarak doğa yürüyüş etkinliklerine uyumlu bir bölge. Alternatif doğa yürüyüş etkinlikleri yapılabilir (A29).”

“Bu etkinlikler için doğa çok güzel ancak olaya daha profesyonel bakılması gereklidir (A30).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin mevcut durum ile ilgili diğer bir görüşü doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetleri ile ilgili tanıtım eksiklikleri olduğu düşüncesindedirler. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Doğa yürüyüş alanları çok, doğa yürüyüşü alanlarının tanıtım az (A9).”

“Doğa yürüyüşü kaynaklı turizm etkinlikleri çok zayıf, çeşitlendirilmeli ve tanıtılmalı (A10).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, mevcut durum ile ilgili diğer bir görüşü Doğa yürüyüşü kaynaklı iç turizm faaliyetlerine önem verilmesi gerektiği görüşüdür. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Bir aktivitenin gelişmesi için yerli insanların da katılması lazım. Ingoing yani ülke insanların kendi ülkeleri içinde gezmeleri turizmin lokomotifidir. Son senelerde bu konuda gelişme olmasına rağmen biz alışveriş merkezi, kahvaltı, çimme (yüzme değil) üçgenini henüz kıramadık (A17).”

“Doğa yürüyüşü faaliyetleri iç turizmde de canlandırılmalıdır. Ülkemizde Yörükler dışında yürüyen yok (A18).”

Doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetleri gerçekleştiren seyahat acentalarının Türkiye'deki doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetleri karşısındaki problemlere ait görüşleri aşağıdaki gibidir. Araştırmaya katılan acenta yetkililerine göre doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetleri karşısındaki en sık tekrarlanan problem; doğa yürüyüşü faaliyetleri ile ilgili uzman

personel eksikliğidir. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Rant olmadığından uzman yok. Bu nedenle otel işleten üç beş yabancı rehber gibi faaliyette bulunuyor (A5).”

“Konusunda uzman yürüyüş rehberi olmaması (A6).”

“Nitelikli eleman sıkıntısı; Bu tarz işlerin öğrencilik işleri değil 12 aya yayılarak daha fazla gelecek vaat eden işler olarak görülmeye başlaması gereklidir (A22).”

“Doğa turları konusunda uzman rehberlerin bulunamaması en önemli problemdir (A23).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, problemler ile ilgili diğer bir görüşü Doğa yürüyüşü faaliyetleri ile ilgili tanıtım eksikliği olduğudur. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Ben doğa yürüyüşü faaliyetleri ile ilgili eksikliği tanıtım eksikliği olarak görüyorum. (A10).”

“Doğa yürüyüşü faaliyetleri ile ilgili dış tanıtım eksikliği bulunmaktadır (A21).”

“Doğa yürüyüşü faaliyetleri ile ilgili tanıtım eksik (A28).”

“En büyük sorun dünya pazarında tanıtım eksikliği (A32).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, problemler ile ilgili diğer bir görüşü Doğa yürüyüşü parkurlarında alt yapı ve üst yapı eksikliklerinin olduğudur. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Yürüyüş parkurlarında ücretsiz ihtiyaç noktalarının olmaması doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetleri karşısındaki problemlerden biridir (A7).”

“En büyük sorun konaklama hizmetlerinin eksikliğidir (A13).”

“Mevcut altyapıların sağlamlaştırılması ve iyileştirilmesi, gerekli bölgelerde altyapı eksikliğinin kapatılması, konaklama, yiyecek-içecek gibi hizmetlerin yürüyüş parkurlarında sağlanabiliyor olması parkurun konforunu arttıracaktır (A22).”

“En büyük sorun alt yapıların tam olarak yapılamaması olduğu görüşümdedir (A32).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, problemler ile ilgili diğer bir görüşü Doğa yürüyüşü kaynaklı turizm etkinlikleri ile ilgili yasal düzenlemelerin ve standart oluşturulmadığıdır. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Doğa yürüyüşü yapılacak parkurların halen daha yasal bir çerçeveye oturtulmaması ve en önemlisi uygulamada bir standart olmaması doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetlerinin karşısındaki problemlerdendir (A3).”

“Bu konudaki diğer bir problem destek olacak bir Sivil Toplum Örgüt ağının ve resmi kuruluşun olmamasıdır (A9).”

“Doğa yürüyüşüne devlet destek vermeli ve ilgilenmelidir. Parkurlar koruma altına alınmalıdır (A17).”

“Doğa turizmi rehberliğinde yasal düzenlemeler yapılmamış durumda ve mevcut yasal düzenlemelerle ilgili sorunlar yaşamaktayız (A29).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, problemler ile ilgili diğer bir görüşü Doğa yürüyüşü parkurlarının ve doğal alanlarının tahrip edildiğidir. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Doğa yürüyüşü rotalarının korunmuyor olması ve çevre konusunda duyarsızlık önemli problemlerdendir (A9).”

“Doğa yürüyüşü rotaları koruma altında değildir. Çeşitli çalışmalar dolayısıyla işaretler kayboluyor, patika yolları değişiyor... Parkurlar koruma altına alınmalıdır (A17).”

“Bazı yürüyüş patikalarının (antik yolların) stabilize yola çevrilmesi.(A19).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, problemler ile ilgili diğer bir görüşü Doğa yürüyüşü parkurlarındaki işaretleme ve tabelalandırma eksikliği olduğudur. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Likya yolu dışında ne bir tabelalandırma ne de alt yapı var (A5).”

“Rotaların işaretlenmemiş ve korunmuyor olması önemli problemlerdendir (A9).”

“En büyük sorun konaklama ve işaretleme, özellikle işaretleme konusunda (tabelalar) çalışılmalıdır (A13).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, problemler ile ilgili diğer bir görüşü Yerel halkın doğa yürüyüşü kaynaklı turizm hareketine dahil edilmediğidir. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Yerel insanların bu sektöre çok yabancı olmaları, eğitilmeden kendi imkânlarıyla bu işe girmeleri kaliteyi düşürüyor (A4).”

“Yerel halkın bilinçsizliği; Yerel halkın bu tarz aktivitelerdeki rolü çok fazladır. Özellikle dağlık bölgelerde kapıları çalınabilecek en yakın kişilerdir. Bölgesine göre yerel halkta bu işlerden para kazanabilmektedir (A22).”

“Ayrıca doğa turları düzenlediğimiz bölgelerde doğa turizminin bölgeye sağlayacağı yararları bölge insanına doğru şekilde anlatmalıyız ve yerel halkı sisteme dahil etmeliyiz (A23).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, problemler ile ilgili diğer bir görüşü Kaçak acentacılık faaliyetleri olduğudur. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetleri karşısındaki en önemli problem kaçak acentacılık faaliyeti gösteren gruplardır (A2).”

“Büyük bir çoğunluğu maalesef TÜRSAB kaydı olamayan "kaçak acentecilik" faaliyeti dediğimiz insanlar tarafından organize edilmesidir (A15).”

“En önemli problem kaçak acentecilik faaliyetleridir (A21).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, problemler ile ilgili diğer bir görüşü Doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetlerine yönelik ilgi ve bilgi eksikliği olduğudur. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Genel olarak Türkiye’de doğa sporlarına yönelik ilgi ve bilgi eksikliği vardır (A9).”

“Diğer bir problem Turizmcilerin –Turizm Otelcilerin doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetlerine yönelik bilgi eksikliğidir (A14).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, problemler ile ilgili diğer bir görüşü Doğa yürüyüşü parkurlarına ait harita eksikliği olduğudur. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Bölgesel yürüyüş haritalarının düzenlenmemiş olmasıdır (A3).”

“Yayın - özellikle harita eksikliği. Ortalıkta hâlâ değil 1/25.000 - 1/50.000’lik yürüyüş haritaları iyi kötü kullanılabilir 1/250.000’lik harita bile yok denecek kadar az (A14).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, problemler ile ilgili diğer bir görüşü Yanlış fiyat politikaları olduğudur. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Türkiye’de doğa turu organize eden firmaların çoğu yanlış fiyat politikaları uygulamaktadır (A23).”

“Sektörde birçok sorun olmasına rağmen fiyatlar maalesef yüksek (A29).”

Doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetleri gerçekleştiren seyahat acentalarının Türkiye'deki doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetleri karşısındaki problemlere ait çözüm önerileri aşağıdaki gibidir. Araştırmaya katılan acenta yetkililerine göre doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetleri karşısındaki problemlere karşı en sık tekrarlanan çözüm önerisi; Doğa yürüyüşleri konusunda uzman personel yetiştirecek çalışmaların yapılmasıdır. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Doğa sporları alanında uzman rehber yetiştiren okullarda sektörün omurgaları yetiştirilmelidir. Bu yapılırken de asla kişide ön eğitim şartı aranmamalıdır. Üniversite okumuş, ayakları betondan başka zemine basmamış, dış hava koşullarında yön tayini yapamayan, ağacı, kuşu, kurdu tanımayan, ilk yardımdan bir haber, acil durumda yaşam koşullar kavramını sadece filmlerde seyretmiş insanların doğa sporlarında rehberlik yapması bir felakettir. Ülkesinin doğasını koruyan bilince sahip, Yetenekli, muhtemelen yabancı lisan bilen, açık ortamda bulunmaktan hem keyif alan hem de aldırnan insanlara eksik donanımları tamamlanarak alanında uzman rehberlik sıfatları verilmelidir (A6).”

“Özellikle Doğa Turizmi rehberliği yapacak insanlara gerekli eğitimler Turizm Bakanlığı, TURSAB ve Türkiye Dağcılık Federasyonu işbirliği ile verilmesi gerekir (A23).”

“Yeterli, eğitilmiş rehberlerin Federasyonlar tarafından yetiştirilmeleri ve bunların profesyonel meslek sahibi olarak acentalarda çalışabilmelidir (A34).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, çözüm önerileri ile ilgili diğer bir görüşü Ulusal düzeyde bilgilendirici ve eğitici çalışmaların yapılmasıdır. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Bakanlık düzeyinde tanıtım yapılmalıdır. Özendirici olması için yurt içinde hedef kitleleri iyi belirlenmelidir. Örneğin; Üniversiteler de tanıtım yapmak gibi. Yurt dışında ise tanıtım inisiyatifi sadece şirketlerin görevi olmamalıdır. Mutlaka (Kültür ve Turizm) bakanlık ölçeğinde branş fuarları desteklenmelidir (A7).”

“Reklam ve tanıtıma önem verilmeli, desteklenmelidir. Doğa yürüyüşü ile ilgili bilinçlendirme sağlanmalıdır. Yerel insanlara çevre ve temizlik konusunda eğitim verilmelidir. Dağ ve doğa yürüyüşü turizmi iç piyasada yoğunlaştırılmalıdır (A19).”

“Gençlik, doğa ile bütünleşme projeleriyle okullarda eğitime tabi tutulmalı, bu eğitimler her yıl uygulamalı olarak yürütülmelidir (A20).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, çözüm önerileri ile ilgili diğer bir görüşü İlgili kurumlar (İlgili bakanlıklar, STK'lar, Yerel yönetimler vb.) arası koordinasyon sağlanmasıdır. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Turizm ve Kültür bakanlığı ile yerel yönetimlerin daha aktif ve koordinasyon içinde çalışmaları ve tanıtımlara ağırlık vermeleri gerektiği kanısındayım (A13).”

“Kurumlar arasında koordinasyon sağlanarak, yasalar oluşturulmalıdır. Bu sayede uygulamalarda çakışmalar ortadan kalkabilir (A26).”

“Devletin sadece bir temsilcisinin olduğu bir çatı altında toplanılarak, bizzat bu işi yapanlar tarafından sorunlar çözülebilir (A35).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, çözüm önerileri ile ilgili diğer bir görüşü Doğa yürüyüşü parkurlarının haritalarının çıkartılması, parkur işaretleme ve tabelalandırma çalışmalarının yapılmasıdır. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Rol model Avrupa'daki gibi olmalıdır. Doğa yürüyüşü alanlarının haritalarının çıkarılması ve yürüyüş yollarını yasal bir çerçeveye oturtulması gereklidir, ayrıca yasal zorunluluklar uygulanmalıdır (A3).”

“En büyük sorun konaklama ve işaretlemedir. Özellikle işaretleme konusunda (Tabelalar) çalışılmalıdır (A12).”

“1/25.000'lik haritalar devlet sırrı olmaktan çıkarılmalı; uygun yürüyüş bölgelerinin bu ölçekte haritalarının - yayınlarının artması için Turizm Bakanlığı bu alanda bilgi sahibi olanları özendirilmeli, desteklemelidir (A14).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, çözüm önerileri ile ilgili diğer bir görüşü ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımların yapılmasıdır. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Bakanlık düzeyinde tanıtım yapılmalıdır. Özendirici olması için yurt içinde hedef kitleleri iyi belirlemek gerekir. Örneğin; Üniversiteler de tanıtım yapmak gibi. Yurt dışında ise tanıtım inisiyatifi sadece şirketlerin görevi olmamalı mutlaka bakanlık ölçeğinde branş fuarları desteklenmelidir(A6).”

“Siyasi düşüncelerden arındırılmış, siz değerli akademisyenlerin çalışma alanları genişletilerek. Güzel Yurdum Türkiye'min her yerinin cennet olduğu dağlarıyla, taşlarıyla, yaylarıyla, tarihi yerleriyle her şeyiyle geçlere tanıtılmalı sevdirmeli gençlik birliklikleri oluşturulmalıdır(A9).”

“Turizm ve Kültür Bakanlığı ile Yerel Yönetimlerin daha aktif ve koordinasyon içinde çalışmaları ve tanıtımlara ağırlık vermeleri gerektiği kanısındayım (A12).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, çözüm önerileri ile ilgili diğer bir görüşü Yasal düzenlemelerin yapılması, standartların oluşturulması ve uygulanmasıdır. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Yürüyüş yolları yasal bir çerçeveye oturtulmalıdır. Bu konuda ileri gelen ülkelerden konuyla ilgili yasal zorunluluklar örnek alınarak uygulanmalıdır (A3).”

“Parkur başlangıç ve bitiş noktalarında daha etkin kontrol edilmeli ve gerekli hallerde daha ciddi miktarda para cezaları uygulanmalıdır (A15).”

“Tüm kesimlere danışılarak 3 yıllık bir çalışmayla, iyi bir "Master plan" hazırlanması lazım (A18).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, çözüm önerileri ile ilgili diğer bir görüşü Doğa yürüyüşü kaynaklı turizm etkinliklerinin teşvik edilmesidir. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Sürdürülebilir turizm konusunda ciddi teşviklerin olması gerekiyor. Ancak o zaman alt yapıdan tutun diğer donanımlar tamamlanacak ve pazarlama aşamasına gelinecektir (A5).”

“Konferanslar düzenlenebilir. Ülkemiz özellikle Antalya doğa yürüyüşleri için çok müsait ve güzel yerlere sahip, bu özellik Dünya'ya daha iyi tanıtılmalıdır. Doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetleri büyütülmeli ve bu turizm türüne daha çok önem verilmelidir (A17).”

Görüşme yapılan acenta yetkililerinin, çözüm önerileri ile ilgili diğer bir görüşü Alt ve üst yapı (WC, su üniteleri vb.) olanaklarının ve Yerel hizmetlerin (yeme-içme, konaklama vb.) geliştirilmesidir. Acenta yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Bilinen rotalar üzerinde küçük konaklama tesisleri teşvik edilmelidir. Bölgede yaşayan insanların bu işten para kazanabilecekleri konusunda bilgilendirilmelidir (A18).”

“Öncelikle yerel halk bilinçlendirilmeli, alt yapı ve tesis sorunları halledilmelidir (A31).”

“Son 10 yılda büyük gelişme sağlanmakla beraber hala alt yapının tamamlanamaması nedeniyle sorunlar yaşanıyor. Bu sorunların çözülmesinde de en büyük iş

Bakanlığımıza düşüyor. Yörelerin sorunlarını tek tek ele alıp bölgeye göre çözümler üretilmesi gerekiyor (A32).”

Tablo 3.4. Acenta Yetkililerine Göre Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Parkur Tercihlerini Etkileyen Faktörlere Ait Kategoriler

	Sıklık
Görsellik	18
<i>Tarihi mekânların varlığı</i>	5
<i>Geniş manzara noktaları</i>	3
<i>Deniz, Akarsu, göl vb bağlantıları</i>	3
<i>Yaban hayatının varlığı</i>	1
Güvenlik	9
Kolay ulaşım	9
Bozulmamış yerel hizmetler (yeme-içme olanakları, konaklama vb.)	7
Parkurun zorluğu	7
Uzman rehberlik hizmetleri	6
Parkurun tanınmışlığı/ popülerliği	3
Parkurun kalabalık olmaması	3
Alt ve üst yapı (WC, su noktaları vb.) olanakları	2
Etkinlik maliyeti	2
Rehber kitap varlığı	2
Uygun iklim koşulları	2

Gerçekleştirilen çalışmadan elde edilen bilgilere göre doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkur tercihlerini etkileyen en önemli faktör görselliktir. Bu faktörü sırasıyla, güvenlik (sakatlanma vb. riskler), kolay ulaşım, bozulmamış yerel hizmetlerin (yeme-içme olanakları, konaklama vb.) varlığı, parkurun zorluğu, uzman rehberlik hizmetlerinin varlığı, tarihi mekânların varlığı, parkurun tanınmışlığı/ popülerliği, parkurun kalabalık olmaması, alt ve üst yapı (WC, su noktaları vb.) olanaklarının varlığı, etkinlik maliyeti, rehber kitap varlığı, uygun iklim koşulları ve yaban hayatının varlığı faktörleri takip etmektedir.

Tablo 3.5. Acenta Yetkililerine Göre Doğa Yürüyüşü Amaçlı Yoğun Bölgeler

	Sıklık
Likya Yolu	17
Doğu Karadeniz Yaylaları	11
Marmara bölgesi (İstanbul'a yakın doğal alanlar)	5
Bolu ve çevresi	5
Kapadokya	3
Aziz Paul Yolu	2
Çanakkale Kazdağları ve çevresi	2
Ağrı Dağı	2
Mersin Çevresi Toros Dağları	1
Longoz Ormanları	1
Doğu Anadolu havzası	1
Ankara ve çevresi	1
Aladağlar	1
Alanya ve çevresi	1

Tablo 3.5’de, acenta yetkililerine göre Türkiye’deki Doğa Yürüyüşü Faaliyetlerinin için yoğun olarak kullanılan parkurlara ait kategoriler bulunmaktadır. Bu kategorilere göre, doğa yürüyüşü amaçlı en yoğun kullanılan bölge; Likya yolu ve çevresidir. Bu bölgeyi sırasıyla; Doğu Karadeniz Yaylaları, Marmara bölgesi (İstanbul’a yakın doğal alanlar), Bolu ve çevresindeki doğal alanlar, Kapadokya ve çevresi vb. bölgeler izlemektedir.

3.6.2. Doğa Yürüyüşü Organizasyonu Gerçekleştiren “Kulüpler/Dernekler” ile İlgili Bulgular

Gençlik ve Spor il müdürlüğünden alınan bilgilere göre Antalya ilinde (taahhüt ettiği branşlara göre) doğa yürüyüşü ile ilgili faaliyetlerde bulunan, 10 adet spor kulübü bulunmaktadır. Bu kulüplerden 1 tanesi günümüzde faal değildir (Antalya Gençlik Spor İl Müdürlüğü, kişisel görüşme, Mayıs 2013) . Yapılan görüşmeler sonucunda belirlenen spor kulüplerinin sadece 3 tanesinin doğa yürüyüşü ve dağcılık etkinliklerine aktif olarak katıldığı belirlenmiştir. Diğer 6 spor kulübü sadece dağcılık branşını resmi olarak taahhüt etmiştir. Yapılan görüşmeler sonucu Gençlik ve Spor il müdürlüğüne taahhütte bulunmayan ancak aktif olarak doğa yürüyüşü etkinliklerinde bulunan 2 spor kulübü tespit edilerek araştırmaya dahil edilmiştir. Böylelikle Antalya ili ve çevresinde aktif olarak doğa yürüyüşü organizasyonları yapan 5 spor kulübü ile görüşmeler yapılarak Antalya’daki doğa yürüyüşü

etkinliklerinin durumu tespit etmek amaçlı hazırlanan soru formu kulüp yetkililerine uygulanmıştır.

Tablo 3.6. Doğa Yürüyüşü Organizasyonu Gerçekleştiren Kulüplere/Derneklere Ait Bilgiler

	Kaç yıldır doğa yürüyüşü turları/organizasyonları düzenliyorsunuz?	Bir yıl içerisinde yaklaşık kaç kişiye doğa yürüyüşü yaptırıyorsunuz?	Bir yıl içerisinde yaklaşık kaç doğa yürüyüşü turu organize ediyorsunuz?
Kulüp A	3	750	50
Kulüp B	2	450	20
Kulüp C	21	7000	150
Kulüp D	5	Değişkenlik gösteriyor	50
Kulüp E	16	3000	20
Toplam	-	11200	290

Yapılan çalışmadan elde edilen veriler doğrultusunda, Antalya'da doğa yürüyüşü etkinlikleri organize eden kulüpler tarafından bir yıl içerisinde yaklaşık olarak 300 doğa yürüyüşü turu organize edilmektedir. Bu organizasyonlara 11.200 kişi katılmaktadır (Tablo 3.6).

Tablo 3.7. Temalar ve Kodların Kulüp Yetkililerine Göre Dağılımı

Mevcut Durum	K1	K2	K3	K4	K5	Sıklık
Kontrolsüzlük	X	X	X			3
Yetersiz (Potansiyelin altı)	X				X	2
Mevcut Yapı		X		X		2
Sınırlı Bölgesel Kullanım	X					1
Problemler						
Yetersizlik (İlgili Kurumlar)	X					1
Kaçak acentacılık		X				1
Doğal ve tarihi alanların tahribi		X				1
Koordinasyonsuzluk (Kurumlar arası)		X				1
Giriş ücretleri			X			1
Uzman Personel				X		1
Çözüm Önerileri						
Doğa sporları kulüplerinin ve sporcularının artırılması	X	X				2
Kurumlar arası Koordinasyon			X	X		2
Bilinç artırılması	X					1
Taşıma kapasitelerinin belirlenmesi		X				1
Etkinliklerin artırılması					X	1
Yasal düzenlemeler/denetimler		X				1
Uzman Personel Yetiştirme (Rehberlik)				X		1

Tablo 3.7. 'da, doğa yürüyüşü organizasyonları düzenleyen kulüp yetkililerinin Antalya'daki doğa yürüyüşü etkinliklerinin mevcut durumuna, problemlerine ve çözüm önerilerine ait görüşleri bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan kulüp yetkililerine göre mevcut durum ile ilgili en sık tekrarlanan görüş; çok sayıda kontrolsüz doğa yürüyüşü etkinliklerinin gerçekleştirildiğidir. Kulüp yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Yapılan etkinlikler oldukça kontrolsüz, bu durum zaman zaman doğaya zarar verici bir hale dönüştürülebilir (K1).”

“Fazla sayıda internette yapılan organizasyonlar veya kar amacı güden kişilerce yapılan etkinlikler var. Bu nedenle etkinliklerin çok çok kontrollü sürdüğü söylenemez (K2).”

“Ehliyetsiz ve resmi olmayan mail gurupları ile gerçekleştirilen oluşumlarla doğa yürüyüşleri yapılmaktadır. Bu etkinlikler de insan hayatı riske edilmektedir. Kulübümüz organizasyonlarında hiçbir etkinlikte sigara içirtilmemektedir. Bu guruplar yangın riski yaratmaktadır. Dağ arama kurtarma elemanları ve ilkyardım konuları ihmal edilmektedir. Doğa tahrip edilmektedir (K3).”

Görüşme yapılan kulüp yetkililerinin, mevcut durum ile ilgili diğer bir görüşü doğa yürüyüşü etkinliklerinin potansiyelin altında (yetersiz) gerçekleştiğidir. Kulüp yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Çok zengin bir doğa yapısına sahip olan Antalya’da doğa yürüyüşü ve doğada “dağlarda” yapılan diğer etkinlikleri yeterli bulmamaktayım (K1).”

“Mevcut durumu göz önüne alırsak bize verilen nimetlerden faydalanamıyoruz. Antalya’da doğa, tarih ve iklim hepsi bir aradadır (K5).”

Görüşme yapılan kulüp yetkililerinin, mevcut durum ile ilgili diğer bir organizasyon yapısı ile ilgilidir. Kulüp yetkililerine ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Bildiğim kadarıyla Antalya genelinde üç tane doğa yürüyüşü bu amaçla kurulmuş dernek var. Genel anlamda çoğunlukla bütün organizasyonları bu kulüpler gerçekleştiriyor (K2).”

“Antalya’da doğa yürüyüşü, STK’lar ve Turizm firmaları tarafından organize edilerek, işaretli Aziz Paul ve Likya Yolu parkurlarının yansıra STK’ların kendi belirledikleri parkurlarda yapılmaktadır (K4).”

Görüşme yapılan kulüp yetkilisinin, mevcut durum ile ilgili diğer bir görüşü doğa yürüyüşü parkurlarının turizm amaçlı olarak çok az kullanıldığıdır. . Kulüp yetkilisinin konu ile ilgili görüşü aşağıda belirtilmiştir.

“Doğa yürüyüşü etkinliklerini, turizmde o kadar az pazarlıyoruz ki bu duruma hiç kullanmıyoruz demek pekte yanlış olmaz (K1).”

Kulüp yetkililerinin Antalya’da gerçekleştirilen doğa yürüyüşü etkinlikleri karşısındaki sorunlara ait görüşleri aşağıdaki gibidir. Görüşme yapılan K1 kodlu kulüp yetkilisi bu etkinlikler karşısındaki sorunun konu ile ilgili kurumların yetersizliği olarak belirtmiştir. Kulüp yetkilisinin konu ile ilgili görüşü aşağıda belirtilmiştir.

“Federasyonun yetersizliği, bilinçli kulüpleşmenin azlığı, yerel yönetimlerin bir haber oluşu, üniversitelerin vurdumduymazlığı bu etkinlikler karşısındaki en büyük problemdir (K1).”

Görüşme yapılan K2 kodlu kulüp yetkilisine göre doğa yürüyüşü kaynaklı turizm etkinlikleri karşısındaki problemler; kaçak yapılan etkinlikler, doğal ve tarihi alanların tahrip edilmesi ve ilgili kurumlar arası koordinasyonsuzluktur. Kulüp yetkilisinin konu ile ilgili görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

“Öncelikli sorun kaçak olarak yapılan etkinliklerdir. Daha sonra doğanın ve tarihin tahrip edilmesi ve ilgili kurumlar arası koordinasyonsuzluk problemleridir (K2).”

Görüşme yapılan K3 kodlu kulüp yetkilisine göre doğa yürüyüşü kaynaklı turizm etkinlikleri karşısındaki problem; giriş ücretleri ile ilgilidir. Kulüp yetkilisinin konu ile ilgili görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

“Kültür bakanlığına bağlı ören yerlerinden ücret alınması ve bazı parkurlar üzerindeki özelleşmiş yerlerde ücret alınması bu konu ile ilgili önemli problemdir (K3).”

Görüşme yapılan K4 kodlu kulüp yetkilisine göre doğa yürüyüşü etkinlikleri karşısındaki problem; doğa yürüyüşü ile ilgili uzman rehberlerin yetiştirilmemesidir. Kulüp yetkilisinin konu ile ilgili görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

“Konu ile ilgili en önemli problem rehberlikle ilgilidir. Tarihi eser lokasyonları rehberliği kursu ve yeterlilik belgesi varken doğa rehberliği kursu ve yeterlilik belgesi veren bir kurum yoktur (K4).”

K5 kodlu kulüp yetkilisi Antalya’da gerçekleştirilen doğa yürüyüşü etkinlikleri ile ilgili sorunlara yönelik bir görüş bildirmemiştir.

Kulüp yetkililerinin doğa yürüyüşü etkinliklerinin geliştirilmesine yönelik görüşleri aşağıdaki gibidir. Görüşme yapılan K1 ve K2 kodlu kulüp yetkilileri bu etkinliklerin geliştirilmesi için doğa sporları kulüplerinin ve sporcularının artırılması gerektiğini belirtmiştir. Kulüp yetkililerinin konu ile ilgili görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

“Bu etkinlikleri; lisanslı sporcu sayısını çoğaltarak geliştirebiliriz (K1).”

“Bence bu etkinlikler; doğa sporları kulüplerinin artmasıyla geliştirilebilir (K2).”

Bu görüşe ilave olarak K1 kodlu kulüp yetkilisi bu etkinliklerin geliştirilmesi için ülke içinde konu ile ilgili bilincin artırılması gerektiğini belirtmiştir. K2 kodlu kulüp yetkilisi ile yukarıdaki görüşüne ilave olarak bu etkinliklerin geliştirilmesi için düzenlenen etkinliklerde taşıma kapasitelerinin belirlenmesi, yasal düzenlemelerin ve denetimlerin yapılması gerektiğini belirtmiştir. Kulüp yetkililerinin konu ile ilgili görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

“Bu etkinlikler; bilinçli turizmciliği yaygınlaştırarak, ülke insanlarına doğa bilincini aşılıyarak, rekreasyon eğitimini bilinçli kişilerle yaygınlaştırarak ve ülke insanlarının doğayla tanışmasını sağlayarak geliştirilebilir. İran’da, Yunanistan’da, İsviçre’de nüfusun büyük oranını lisanslı dağcılık yaptığını düşünürsek, ülkemizin bu konuda sınıfta kaldığını göreceğiz (K1).”

“Doğa yürüyüşü etkinliklerine bir sınırlama getirilmesiyle, bu etkinlikler geliştirilebilir. (Sayı, zaman, bölge vb.) Örneğin, bir doğa sporları kulübü 450 kişiden fazla bir katılım ile Uçansu Şelalelerine yürüyüş yaptı. Doğanın endemik yapısı, organizasyon kalitesi hiç düşünülmeden, yapılan bu etkinlikler beraberinde sorunları da getiriyor (K2).”

“Kaçak olarak yapılan etkinliklere karşı mutlaka bir yaptırım uygulanmalıdır. Doğanın ve tarihin tahrip edilmemesi için, üzerinde anlaşılan bir metin; doğa sporları kulüpleri tarafından her etkinlikten önce mutlaka katılımcılarla paylaşılmalıdır. Ayrıca işbirliği konusunu güçlendirmek için yasal mevzuat düzenlenmeli. Bu yasal mevzuat zorunluluk haline getirilmelidir (K2).”

Görüşme yapılan K3 ve K4 kodlu kulüp yetkilileri bu etkinliklerin geliştirilmesi için ilgili kurumlar arası koordinasyon sağlanması gerektiğini belirtmiştir. Kulüp yetkililerinin konu ile ilgili görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

“Bu etkinlikler; bilgi ve donanımı olan doğa spor kulüpleri, yerel yönetimler, devlet, Turizm Bakanlığı, turizm işletmeleri ve Türkiye Dağcılık Federasyonu işbirliği ile geliştirilebilir (K3).”

“Bir federasyon çatısı altında organize olunup, teknik malzemeler ve eğitimlerle desteklenerek gelişim sağlanabilir (K4).”

Bu görüşe ilave olarak K4 kodlu kulüp yetkilisi bu etkinliklerin geliştirilmesi için Uzman doğa yürüyüşü rehberlerinin yetiştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Kulüp yetkilisinin konu ile ilgili görüşü aşağıda belirtilmiştir.

“Akdeniz bölgesi hem doğa, hem tarih, hem endemik bitki örtüsü, hem de arazisinin doğal yapısı bakımından ekoturizm, kaya tırmanış faaliyetleri ve genel olarak turizm açısından en uygun bölgedir. Bu etkinliklerin geliştirilmesi için doğa rehberleri yerleştirilmelidir. Kazalar rehber almadan gidenlerin başına gelmektedir (K4).”

Görüşme yapılan K5 kodlu kulüp yetkilisi ise bu etkinliklerin geliştirilmesi için İlgili etkinliklerin artırılması gerektiğini belirtmiştir. Kulüp yetkilisinin konu ile ilgili görüşü aşağıda belirtilmiştir.

“Doğa yürüyüşü etkinlikleri yapılan etkinliklerin sayısının artırılması ile geliştirilebilir (K5).”

Tablo 3.8. Kulüp Yetkililerine Göre Doğa Yürüyüşü Amaçlı Yoğun Kullanılan Parkurlar

	Sıklık
Likya yolu ve çevresi	
<i>Gelidonya feneri</i>	2
<i>Olimpos – Çıralı – Tekirova</i>	2
<i>Andriake – Kapaklı</i>	1
<i>Faralya - Kabak koyu</i>	1
<i>Tahtalı dağı ve çevresi</i>	1
Uçan I – II Şelaleleri	2
Kızlarsivrisi- Çamkuyular ve çevresi	1
Tunç dağı	1
Gömbe Akdağ	1
Güver Kanyonu	1
Aziz Paul yolu (Yerköprü– Selge bölümü)	1
Sapandere Kanyonu	1

Tablo 3.8.’de, kulüp yetkililerine göre Antalya’daki Doğa Yürüyüşü Faaliyetlerinin için yoğun olarak kullanılan parkurlara ait kategoriler bulunmaktadır. Bu kategorilere göre, doğa yürüyüşü amaçlı en yoğun kullanılan bölge; Likya yolu ve çevresidir. Bu bölge içerisinde ise en yoğun kullanılan parkurlar sırasıyla; Gelidonya feneri, Olimpos-Çıralı-Tekirova, Andriake-Kapaklı, Faralya-Kabak koyu ve Tahtalı dağı ve çevresindeki parkurlardır. Bu parkurları sırasıyla; Uçansu I-II Şelaleleri, Kızlarsivrisi- Çamkuyular ve çevresi, Gömbe Akdağ, Güver Kanyonu, Aziz Paul Yolu (Yerköprü-Selge parkuru) ve Sapandere Kanyonu parkurları izlemektedir.

Tablo 3.9. Kulüp Yetkililerine Göre Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Parkur Tercihlerini Etkileyen Faktörlere Ait Kategoriler

	Sıklık
Görsellik <i>Bitki Örtüsü</i> <i>Geniş manzara noktaları</i> <i>Akarsu, göl vb alanların varlığı</i> <i>Tarihi Mekanların Varlığı</i>	7
Zorluk	5
Kolay Ulaşım	4
Parkurun tanınmışlığı	3
Güvenlik	2
Rehberlik ve bilgi edinme olanakları	2
Uygun etkinlik maliyeti	1

Kulüp yetkililerine göre; doğa yürüyüşüne katılan kişilerin parkur tercihini etkileyen faktörler tablo 3.9’da görülmektedir. Buna göre, görsellik doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkur tercihini en fazla etkileyen unsurdur. Bu unsuru sırasıyla, parkurun zorluğu, kolay ulaşım, parkurun tanınmışlığı/popülerliği, güvenlik, rehberlik ve bilgi edinme olanakları ve uygun etkinlik maliyeti unsurları takip etmektedir.

3.6.3. Kaynak Kişilere ile İlgili Bulgular

Kaynak kişilerin Antalya’daki doğa yürüyüşü etkinliklerinin mevcut durumuna, problemlerine ve geliştirmek için önerilerine ait görüşleri aşağıdaki gibidir.

Tablo 3.10. Temalar ve Kodların Kaynak Kişilere Göre Dağılımı

Mevcut Durum	KK1	KK2	KK3	KK4	KK5	KK6	KK7	Sıklık
Sınırlı Bölgesel Kullanım	X			X		X	X	4
Kullanıcı Sayısı		X	X		X			3
Kontrolsüzlük		X	X	X				3
Problemler								
Çevresel Tahribat	X	X	X	X	X		X	6
Uzman Personel		X	X		X	X	X	5
İşaretlenmiş ve düzenlenmiş Patikaların azlığı	X	X	X	X				4
Yönetsel Problemler (Koordinasyonsuzluk, Denetimsizlik vb.)		X	X	X	X			4
Alt Yapı Problemleri	X		X	X			X	4
Tanıtım	X	X						2
Harita eksikliği	X		X					2
Yerel Halk			X					1
Geliştirmek için yapılması gerekenler								
Yönetsel Fonksiyonlar	X	X			X		X	4
Eğitim Faaliyetleri		X	X		X		X	4
Parkur İşaretlemeleri	X	X	X					3
Doğa Koruma			X	X			X	3
Bölgesel Harita Çalışmaları	X	X						2
Tanıtım	X			X				2
Yerel hizmet/halk gelişimi			X		X			2
Envanter Çalışmaları				X				1
Çeşitlilik					X			1

Araştırmaya katılan kaynak kişilere göre mevcut durum ile ilgili en sık tekrarlanan görüş; bölgesel kullanımlara aittir. Kaynak kişilere ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Yaygın bir kullanım şuanda kullanan yok. Özellikle yabancılar Likya bölgesi dışı yürüyüş rotalarını yürümüyorlar. Az bir kısmı sahili yürüyor ancak çok fazla değil yılda 35-40 bin deniyor ancak bu sayı yanlış. Hem Fethiye den gelen yoldan hem bu taraftaki yolda o kadar insan yürümüyor. Yürüyüş yapan kişi sayısı 2000’i geçmez. Gününbirlik turlar, kampli turlar ve 2 günden fazla süren rotalarda organizasyon yapan 1-2 acenta var. Bu acentalar da çoğunlukla Ballıbucağ bölgesine gidiyor. Ayrıca Gömbe Akdağ’da kullanılıyor. Gerçekte Likya bölgesini de çok fazla turist yürümüyor. Yollarda yabancı görmek mümkün değil bir tek Tahtalı dağı ve çevresinde görmek mümkün o da teleferik inşasından sonra arttı. Yerel kullanımda da benzer sıkıntılar var. Yerel olarak 5 tane yürüyüş yapan grupla 2 tane kulüp var. Bunların dışında çok fazla yerel kullanımda yok (KK1).”

“Doğa yürüyüşü anlamında Antalya Likya yolundan dolayı ünlü bir yer. Likya yolu ve Aziz Paul yolları biliniyor. Bu yolların dışında Akseki tarafındaki Selçuklu Roma yolları daha az bilinen bir yer. Bana göre Kate’e (Clow) teşekkür etmemiz gerekir. Kate’in yaptığı çalışmaları çok eleştiren var. Ancak kimse yapmadı o yaptı. Eleştirmek kolay sen yapsaydın o zaman (KK4).”

“Turizm faaliyeti olarak değerlendirdiğimizde, genellikle Likya bölgesinde yoğunlaştığını söyleyebilirim. Yabancı doğa yürüyüşçüleri genellikle rehber gözetiminde bu etkinliklere katılmakta. Çoğunlukla da bilinen Antik kentlere ulaşan yollar üzerinde ve kıyı bandındaki yollar üzerinde yürüyüş gerçekleştirilmektedir (KK6).”

“Likya bölgesi olmak üzere, Aziz Paul yolu doğa yürüyüşü amaçlı kullanılıyor. Bana göre şundaki mevcut yollar yeterli, bu yolları korumak lazım. Yeni yollar açılıyor ancak kullanılmıyor. İhtiyaca göre yeni yollar açılmalı. Likya bölgesinde yaklaşık 40.000 kişinin yürüdüğü tahmin ediyorum. Bu organizasyonları düzenleyen yaklaşık 80 civarında acenta var. Bunların birçoğu yabancı acentalar (KK 7).”

Görüşme yapılan kaynak kişilerin, mevcut durum ile ilgili diğer bir görüşü doğa yürüyüşüne katılan kişi sayısındaki artış ile ilgilidir. Kaynak kişilere ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Doğa yürüyüşlerini yerli ve yabancı kullanıcı olarak ikiye ayırmak gerektiği düşüncesindeyim. Son zamanlarda her ikisinin de kullanıcısı çoğaldı. Yerli kullanımda, yasal olarak yürüyüş yaptırabilen 2 adet kulüp var. TODOSK ve ADDK kulüpleri. Bunların dışında son zamanlarda sosyal medyadan oluşturulan gruplar mevcut. Grup sayısı da oldukça arttı. Rekabette başladı. Yabancı kullanımlara

gelirsek, Likya yollarının ününü duyan geliyor. Likya bölgesindeki yollarda çok yabancı ile karşılaşılıyor. Zaman zaman başlarında Türk rehber oluyor. Bazen bir bakıyorsunuz alakasız iki kişi rehbersiz yürüyüş yapıyor. Bu tür yürüyüş yapan kişi sayısında da artış olduğunu gözlemliyoruz (KK2).”

“Son yıllarda doğa sporlarına buna bağlı olarak doğa sporları ile ilgili kulüp ve grupların sayısında artış var ancak halen yeterli sayıda olduğunu düşünmüyorum (KK3).”

“Antalya’da doğa yürüyüşü aşağı yukarı 1990larda başlamıştır diye biliriz. Ancak asıl gelişim son 10 yılda arttı. Giderek hem kulüp, hem grup hem de ticari organizasyonların sayısında artış var (KK5).”

Görüşme yapılan kaynak kişilerin, mevcut durum ile ilgili diğer bir görüşü kontrolsüzlük ile ilgilidir. Kaynak kişilere ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Son zamanlarda sosyal medyadan oluşturulan gruplar mevcut. 5-10 kişi toplanıp bir grup kuruyor. Bu gruplar dağlara turlar düzenliyor. Hiçbir kontrol, hiçbir kayıt yok. En azından kulüplerin bir programı var. Hangi gün nerede olacağı belirli. Bir bakıyorsunuz yolda grupla karşılaşıyorsunuz. Diyorlar ki biz yeni bir grup kurduk. Dediğim gibi bir kontrol mekanizması, bir ciddiyet yok. Grup sayısı da oldukça arttı. Rekabette başladı şimdi. Herkes bu işin yasal bir boyutunda olsa güzel şeyler olabilir. Daha iyi olur denetimli olur düşüncesindeyim (KK2).”

“Maalesef yasal düzenlemeler ile ilgili sıkıntılarımız var. Bunlara ilave olarak doğa yürüyüşü ile ilgili yerleşmiş bir bilincimiz yok. Özellikle iç turizm olarak yolun başındayız (KK3).”

“Amatör grupların kendi hobilerini gerçekleştirmek için yaptıkları etkinlikler var. Dışardan Kate’in yazdığı kitabı alıp gelen, yürüyen insanlar var. Başı boş bir durum söz konusu. Bu anlamda çok iyi bir yerde olduğumuzu düşünmüyorum. Milli parklar, yerel yönetimler, doğa sporları kamuoyu, üniversite vb. gibi kurum ve kuruluşların içinde olduğu, Valiliğin başkanlığında bir araya gelip fikir birliğine varılmalı (KK4).”

Kaynak kişilerin Antalya’daki Doğa Yürüyüşü Faaliyetleri karşısındaki problemlere ait görüşleri aşağıdaki gibidir. Buna göre araştırmaya katılan kaynak kişilere göre doğa yürüyüşü faaliyetleri ile ilgili en sık karşılaşılan problem çevresel tahribattır. Kaynak kişilere ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Patikalara, yaylalara gün geçtikçe yol yapılıyor. Patikalar yok ediliyor. Bu dağ turizmini baltalar. Likya yolunu, antik yolu bozup yaylaya yol açıyorlar. Akseki’de Roma yolları var, bu yolda dozerle su yolu açılmış, kanal kazılmış. Yol açılmamalı, patikalar bozulmamalı. Bu durum doğa yürüyüşünü ve dağ turizmini engeller (KK1).”

“Antalya’da daha keşfedilecek o kadar çok yer var ki fakat biz tehlikeli bir iş yapıyoruz çok kısa sürede tüm grupları indirip bindirip kamyonlara, kamyon diyorum aslında otobüs diyoruz ya... çok talep var kaç kişi yazıldı 100 kişi. Biz geçmişte bu hataları yaptık ancak bugün yapmamalıyız. Ama hala yapılıyor. Çok kalabalık doğa turları düzenleniyor. Turizm amaçlı da olsa sportif amaçlı da olsa doğayı hızla tüketiyoruz. En tehlikeli şey bu. Çevre ile ilgili bilincimiz yerleşmemiş (KK5).”

“Taşocakları tehditti var. Baraj inşaatları fazla, Patikalar tahrip edilip orman yolları açılıyor. 5 sene sonra kanunlar değişmezse Likya yolu olmayabilir. Yolun başlangıcındaki 60 km’lik bölümü kaybettik. Tahribat böyle devam ederse yol kapanacak (KK7).”

Görüşme yapılan kaynak kişilerinin, doğa yürüyüşü etkinlikleri karşısındaki problemler ile ilgili diğer bir görüşü uzman personel hizmetleri ile ilgilidir. Kaynak kişilere ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Rehberlik ile ilgili problemler mevcut, çok sayıda niteliksiz kişi rehberlik yapıyor (KK2).”

“Bana göre doğa yürüyüşü etkinlikleri karşısındaki en önemli problemlerden biri yetişmiş rehber eksikliği (KK3).”

“Doğa yürüyüşü ile ilgili uzman personel sayısı az. Kendini yetiştirmiş olan uzman kişiler var ancak bu uzmanlardan yeterince yararlanılmıyor (KK5).”

Görüşme yapılan kaynak kişilerinin, doğa yürüyüşü etkinlikleri karşısındaki problemler ile ilgili diğer bir görüşü İşaretlenmiş ve düzenlenmiş patikaların azlığıdır. Kaynak kişilere ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“İşaretlenmiş ve düzenlenmiş patikalar az sayıda, bu sayının artırılması gerekli. Hala birçok yerde geleneksel işaretleme sistemi kullanılıyor. Düzenli bir işaretlemenin mutlaka olması lazım (KK2).”

“İşaretlenmiş patika sayısı az ve çeşitli yerlerdeki işaretlemeler hatalı. Patikaların düzenlenmesi gerekiyor (KK3).”

“Alt yapı anlamında işaretleme eksik. Zaten işaretlenenin dışında alt yapı diye bileceğimiz hiçbir şey yok. Bu konu ile ilgili yapılması gereken şeyler (dünya literatüründe) yazılı. Yolun henüz başındayız. Likya ve Aziz Paul de işaretleme çalışması var, diğer bölgelerde her hangi bir çalışma maalesef yok (KK4).”

Görüşme yapılan kaynak kişilerin, doğa yürüyüşü etkinlikleri karşısındaki problemler ile ilgili diğer bir görüşü planlama eksiklikleri, koordinasyonsuzluk, denetimsizlik gibi yönetsel problemlerdir. Kaynak kişiler, bu kategoriye ait bazı görüşlerini aşağıdaki gibi dile getirmişlerdir.

“Bir bakıyorsunuz yolda grupla karşılaşıyorsunuz. Diyorlar ki biz yeni bir grup kurduk. Dediğim gibi bir kontrol mekanizması, bir ciddiyet yok. Grup sayısı da oldukça arttı. Rekabette başladı şimdi. Herkes bu işin yasal bir boyutunda olsa güzel şeyler olabilir. Daha iyi olur denetimli olur (KK2).”

“Konu ile ilgili yasal düzenlemeler yok. Yapılan organizasyonlar birbirinden bağımsız, genel anlamda bir koordinasyonsuzluk söz konusu (KK4).”

“BAKA ve diğer Kamu kurum niteliğindeki kuruluşlar olsun STK niteliğindeki kuruluşlar olsun. Bütün herkes güneş-kum-deniz dışında doğal kaynakları kullanacak doğa turizmi, kültür turizmi ile ilgili birçok birbirinden kopuk kopuk projeler yapıyor. Birbirinden kopuk ve habersiz birçok iş yapılıyor. Bu anlamda kaynaklar biraz boşa harcanıyor. Ve bir moda var bu işleri kültür turizmi ile doğa turizmi ile birebir uğraşması gereken ekipler gruplar değil de hiç tanımadığım, bilmediğim kişiler gerçekleştiriyor. Bu durum herkes için geçerli değil ancak hiçte anımsanamayacak kadar fazla olduğunu söyleyebilirim (KK5).”

Görüşme yapılan kaynak kişilerinin, doğa yürüyüşü etkinlikleri karşısındaki problemler ile ilgili diğer bir görüşü alt yapı problemleridir. Kaynak kişilere ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Bu anlamda hiçbir çalışma yapılmamış. Ne dağ evleri, ne konaklama yerleri ne işaretleme çalışmaları yapılmamış. Bunlarla ilgili çalışmalar yapılmalı. Dağ evleri yok. Yerleşim yerlerinde konaklayacak yerler yok. Alışveriş yerleri yok. Bunlar hepsi engel (KK1).”

“Alt yapı eksiklikleri var. Belki alt yapı ile ilgili bir çalışma vardır ancak biz bilmiyoruz. Benim bir bilgim yok. Hem turizmci olarak hem doğa yürüyüşçüsü olarak benim bilgim yok. O anlamda çok eksiklik olduğu düşüncesindeyim (KK4).”

“Yerel lojistik hizmetler eksik; konaklama, yeme içme vb. hizmetler gibi. Ayrıca bu hizmetleri sağlayacak yerel insanlarda sistemin içerisine dâhil değil (KK3).”

Görüşme yapılan kaynak kişilerinin, doğa yürüyüşü etkinlikleri karşısındaki problemler ile ilgili diğer bir görüşü tanıtımdır. Kaynak kişilere ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Başka bir problem olarak ülkenin bu konuda yeterince tanıtılmadığını düşünüyorum (KK2).”

“Bölgedeki dağlar, yaylalar, göller, bitki türleri, anıt ağaçlar, kırsaldaki sosyal yaşam ve kültürel özellikleri ile ilgili çalışmalar yapılmamış, bu konular ile ilgi çalışmalar yapılarak bu kaynaklar tanıtılmalıdır (KK1).”

Görüşme yapılan kaynak kişilerinin, doğa yürüyüşü etkinlikleri karşısındaki problemler ile ilgili diğer bir görüşü harita eksiklikleridir. Kaynak kişilere ait bazı görüşler aşağıdaki gibi dile getirilmektedirler.

“Özellikle küçük ölçekli haritalara ulaşmak problem. Bölgenin genelinde ve parkurların özelinde haritalar çıkarılmamış (KK1).”

“Maalesef parkurlara ve bölgelere ait haritalar yok (KK3).”

Görüşme yapılan bir kaynak kişinin, doğa yürüyüşü etkinlikleri karşısındaki problemler ile ilgili diğer bir görüşü yerel halk ile ilgilidir. Kaynak kişi, bu kategoriye görüşlerini aşağıdaki gibi dile getirmiştir.

“Konu ile ilgili diğer bir problem yerel halkın gerçekleşen bu etkinlikler ile ilgili sistemin içerisinde olmamasıdır (KK3).”

Kaynak kişilerin Antalya'daki Doğa Yürüyüşü Faaliyetlerinin geliştirilmesi için yapılması gerekenlere ait görüşleri aşağıdaki gibidir. Buna göre araştırmaya katılan kaynak kişilerin en önemli gördüğü konular planlama, koordinasyon, denetim gibi yönetsel fonksiyonlar ve eğitim faaliyetleridir. Kaynak kişiler, eğitim faaliyetlerine ait bazı görüşlerini aşağıdaki gibi dile getirmişlerdir.

“Eğitimler düzenlenerek, yerel rehberler yetiştirilmelidir. Ayrıca sektörün gelişimi için yerel halk eğitilip yerel hizmetler desteklenebilir (KK3).”

“Bu işin olmazsa olmazı bölge insanlarından rehber yetiştirmektir. Dağ rehberleri yetiştirmeliyiz nasıl arkeoloji ile ilgili rehberler varsa Perge'yi, Aspendos'u gezdiriyorsa, dağlarında böyle olması lazım. Yörenin insanını bölgede turizm hareketlerinin içerisine almazsak onları da bu pastaya ortak etmezsek o zaman yöre

insanı olaya sahip çıkmaz. İnsanların bölgesindeki o faaliyetin içine çekmemiz ve fayda sağlamalarını sağlamalıyız. Mutlak suretle bu tür turizm faaliyetlerini geliştirmek istiyorsak turizme katkı sağlamak istiyorsak bölgede yaşayan insanları mutlak suretle işin içerisine dâhil etmeliyiz (KK5).”

“Yöreyi ve çevreyi iyi tanıyan bilinçli kişilerin, ekiplerin yabancılara yaklaşım ve hitaplarının iyi olması gerekmektedir. Turist gelmiş bunları kandıralım çok para kazanalım mantığı ile yapılan hizmetler gelişmeyi sekteye uğratar. Bu anlamda rehberlerin yetiştirilmesi gerekir (KK6).”

“Yerel halkın ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalı ve yerel halk konu ile ilgili eğitilmelidir (KK7).”

Kaynak kişiler, planlama, koordinasyon ve denetim gibi yönetsel fonksiyonlara ait bazı görüşlerini aşağıdaki gibi dile getirmişlerdir.

“Doğa yürüyüşü organizasyonları ile ilgili her hangi bir denetim mekanizması yok. Bu nedenle, doğal tahribat gerçekleşmekte, denetimlerin yapılarak bu tahribatın önlenmesi lazım (KK1).”

“Kontrolsüzlükten çıkması lazım birincisi bu bir kontrol olmalı gsim mü kontrol eder dernekler md kontrol eder yada valiliğin kuracağı bir birim mi kontrol eder ama birinci derecede bu önemli. Kontrolsüz gelişme, gelişme değil bence. En azından birisi denetleyecek kurallar koyacak o kurallar çerçevesinde ne yapılacaksa yapılacak (KK2).”

“Doğada, arazide eğitim çalışmalarının yapılması lazım bu bir bütündür. Modüler sistemdir. Bu sistemi oluşturan bütün bireylerin bütün kurumların hepsinin organize edip arazide çalışmasını sağlamamız lazım. Bunları yapmazsak biz birgün doğayı kaybedeceğiz. Doğayı çok hızlı tüketiyoruz (KK5).”

“Kurumlar arası koordinasyon sağlanmalı. Avrupa Kültürel Rotalar Entitüsü, Türkiye , Azerbaycan ve Gürcistan bağlantılı çalışma yapmak istiyor. Konu ile ilgili konferans düşünceleri var. Batı Akdeniz’de eğitim merkezleri var. Doğu Akdeniz’de de eğitim merkezi kurmak istiyorlar bu da bir fırsat. UNESCO Kültürel rotalar sertifikamız yok ancak yapılabilir. Bu da bir fırsat (KK7).”

“Hazırlanan 2023 Turizm Master planı gözeden geçirilerek, revize edilmeli. Doğa yürüyüşü etkinlikleri planlanarak bu plan içerisinde daha etkin bir şekilde dahil edilmeli (KK7).”

Görüşme yapılan kaynak kişiler, parkur işaretlemelerinin yapılmasının doğa yürüyüşü faaliyetlerinin geliştirilmesi için yapılması gereken bir diğer etkinlik olduğu görüşündedir. Kaynak kişiler, bu kategoriye ait bazı görüşlerini aşağıdaki gibi dile getirmişlerdir.

“İşaretleme konusunda eksikliklerimiz var, sadece belirli bölgelerde işaretleme yapıldı. Bu anlamda etkinlikleri yaygınlaştırmak için işaretlenmiş parkur sayısını arttırmalıyız (KK1).”

“Parkurların işaretlenmesi lazım, geleneksel işaretleme sisteminden vazgeçilmesi lazım. Düzenli bir işaretlemenin mutlaka olmalıdır (KK2).”

“Patika işaretlenmiş patika sayısı az ve çeşitli yerlerdeki işaretlemeler hatalı. Patika keşifleri yapılmalı, patikalar işaretlemeleri yapılmalı (KK3).”

Görüşme yapılan kaynak kişiler, doğa koruma çalışmalarının doğa yürüyüşü faaliyetlerinin geliştirilmesi için yapılması gereken bir diğer etkinlik olduğu düşüncesindedirler. Kaynak kişiler, bu kategoriye ait bazı görüşlerini aşağıdaki gibi dile getirmişlerdir.

“Kontrolsüz kullanımdan dolayı bazı parkurlara çok sayıda kişi gidiyor ve bu parkurlar tahrip oluyor. Parkurlar ıslah edilmelidir (KK3).”

“Patikalar taşlardan temizlenerek belirginleştirilmeli. Patika düzenlemeleri yapılmalı (Örn. yağmursuyu giderleri yapılarak bozulmalar önlenmeli) Belirli aralıklarla temizlik yapılmalı (KK4).”

“Taşocakları tehdidi var. Baraj inşaatı fazla, Orman yolları açılıyor. 5 sene sonra kanunlar değişmezse Likya yolu olmayabilir. Yolun başlangıcındaki 60 km’lik bölümü kaybettik. Tahribat böyle devam ederse yol kapanacak. Acilen tedbirlerin alınması gerekir (KK7).”

Görüşme yapılan kaynak kişiler, bölgesel haritaların hazırlanmasının doğa yürüyüşü faaliyetlerinin geliştirilmesi için yapılması gereken bir diğer etkinlik olduğu düşüncesindedirler. Kaynak kişiler, bu kategoriye ait bazı görüşlerini aşağıdaki gibi dile getirmişlerdir.

“Patikaların belirlenmesi lazım, haritaların çıkarılması lazım ya lokal yada tek parça çıkarılmalı. Dağların zirvelerine haritaları ve tırmanış rotaları çıkarılmalı (KK1).”

“Dünyada bu konu ile ilgili gelişmiş bir çok ülkede örnekleri olduğu gibi bizim bölgemizde de bölgesel anlamda haritalar hazırlanmalıdır (KK3).”

Görüşme yapılan kaynak kişiler, tanıtım yapılmasının doğa yürüyüşü faaliyetlerinin geliştirilmesi için yapılması gereken bir diğer etkinlik olduğu düşüncesindedirler. Kaynak kişiler, bu kategoriye ait bazı görüşlerini aşağıdaki gibi dile getirmişlerdir.

“Patikalar birbirine bağlantılıdır. Bu yolların arasında ufak tefek antik kentler var. Ekolojik bitki türleri çıkarılmalı. Bunların hepsinin yazılı hale getirilmesi gereklidir. Dağlarda bulunan göller var ancak haritalarda yok. Anıt ağaçları var bunlarla ilgili çalışmalar yapılmalı ayrıca sosyal yaşam var. Değirmenler var bunlar da hazırlanmamış. Yaylalar hazırlanmamış. Yayla kültürü var. Bunlar çalışılmalı. Çeşmeler var bu yollarda yatırımlar var. Hepsinin bir geçmişi var adı var. Bunlar tek tek ele alınmalı çalışılmalı ve tanıtılmalı (KK1).”

“Doğa yürüyüşü anlamında Antalya, Likya yolundan dolayı dünyaca ünlü bir yer. Likya yolu ve St. Paul yolu konseptleri biliniyor. Ancak genel olarak tanıtımı bu kadar. Tanıtımla ilgili bu sorun aslında çok basit bir şekilde halledilebilir. Bilinen bir şeyi sadece sen ön plana çıkaracaksın yapılması gereken çalışmanın ana amacı bu (KK4).”

Görüşme yapılan kaynak kişiler, yerel hizmetlerin ve yerel halkın geliştirilmesinin doğa yürüyüşü faaliyetlerinin geliştirilmesi için yapılması gereken bir diğer etkinlik olduğu düşüncesindedirler. Kaynak kişiler, bu kategoriye ait bazı görüşlerini aşağıdaki gibi dile getirmişlerdir.

“Yerel halk sistemin içerisine dahil değil. Bunun için yerel hizmetler desteklenerek bölge halkları bu etkinliklere dahil edilmelidir (KK3).”

“Bu etkinliklerin geliştirilmesi için yerel halk sisteme dahil edilmelidir(KK5).”

Görüşme yapılan bir kaynak kişi, konu ile ilgili envanter hazırlanmasının doğa yürüyüşü faaliyetlerinin geliştirilmesi için yapılması gereken bir diğer etkinlik olduğu düşüncesindedir. Kaynak kişi, bu kategoriye görüşlerini aşağıdaki gibi dile getirmiştir.

“Antalya'nın bu konudaki kapasiteleri nelerdir? Ne kadar doğa yürüyüşü parkuru vardır? Ne kadar kültür turizmi yapılacak parkurları vardır. Ne kadar bitki tanıma ile ilgili ağaç, orman tanıma ile ilgili parkurları vardır. Doğa ve kültüre bağlı yapılabilecek turizmin envanterinin bilimsel olarak çıkarılması lazım (KK5).”

Görüşme yapılan bir kaynak kişi, etkinliklerin çeşitlendirilmesinin doğa yürüyüşü faaliyetlerinin geliştirilmesi için yapılması gereken bir diğer etkinlik olduğu düşüncesindedir. Kaynak kişinin, bu kategoriye ait bazı görüşlerini aşağıdaki gibi dile getirmişlerdir.

“Bölgede sunulan diğer kültürel, sosyal ve turistik ürünlerle entegre paketler hazırlanıp arz edilmelidir. Likya yolu örneğinde; yürüyüşler, yayla şenlikleri ve diğer yerel etkinliklerle kombine edilmelidir. Mavi tur bağlantılı kombinasyonlar planlanıp ayrı bir yan ürün yaratılabilir. Öncelikle gençleri, sanatçıları ve diğer entelektüel kesimleri çekecek yerel ürün pazarları iç içe sanat kampları oluşturulabilir. Yayla evi konaklamalı milli park ve kırsal alan etkinlikleri entegre edilebilir. İşlek güzergahlar üzerinde ve işlek yol kavşaklarına yakın bölgelerde yöresel tatlar sunan Gastro köyler kurulabilir (KK4).”

Tablo 3.11. Kaynak Kişilere Göre Doğa Yürüyüş Etkinlikleri Karşısındaki Problemleri Çözecek Kişilere Ait Kategoriler

	Sıklık
Valilik	5
Konunun Uzmanları	4
İlgili Sivil Toplum Kuruluşları (TURSAB, BAKA vb.)	4
Orman ve Su İşleri Bakanlığı Bölge Müdürlüğü	3
İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	3
Üniversite	2
Yerel Yönetimler	2
Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü	1
Yerel Halk	1

Tablo 3.11’de, kaynak kişilerin Antalya’daki Doğa Yürüyüşü Faaliyetlerini geliştirecek kişilere ait kategoriler bulunmaktadır. Araştırmaya katılan kaynak kişilere göre; Valilik, konunun uzmanları, Orman ve Su İşleri Bakanlığı Bölge Müdürlüğü, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Üniversite, İlgili Sivil Toplum Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Türkiye Seyahat Acentaları Birliği, Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı ve Yerel Halk gibi kişi, kurum ve kuruluşlar doğa yürüyüşü etkinliklerini geliştirmelidirler.

Tablo 3.12. Kaynak Kişilere Göre Doğa Yürüyüşü Amaçlı Yoğun Kullanılan Parkurlar

	Sıklık
Likya yolu ve çevresi	31
<i>Tahtalı dağı ve çevresi</i>	7
<i>Adrasan- Olimpos</i>	6
<i>Olimpos-Fasalis</i>	5
<i>Karaöz-Gelidonya Feneri</i>	3
<i>Hisarçandır-Göynük</i>	2
<i>Mezarlıkdibi-Göynük Vadisi</i>	2
<i>Hisarönü-Faralya</i>	2
<i>Kekova-Üçağz</i>	1
<i>Demre Çayağzı-Kapaklı</i>	1
<i>Kaleköy Kekova</i>	1
<i>Kaş-Aperlai</i>	1
Tunç Dağı	1
Gömbe- Akdağ	1
Aziz Paul yolu (Yerköprü-Selge)	1
Uçansu Şelaleleri	1
Gebiz-Silyon-Perge	1
Sığla Ormanları	1

Tablo 3.12’de, kaynak kişilerin Antalya’daki Doğa Yürüyüşü Faaliyetlerinin için yoğun olarak kullanılan parkurlara ait kategoriler bulunmaktadır. Bu kategorilere göre, doğa yürüyüşü amaçlı en yoğun kullanılan parkurlar Likya yolu ve çevresinde bulunan parkurlardır. Likya yolu ve çevresinde en yoğun parkurlar sırasıyla; Tahtalı dağı ve çevresi, Adrasan-Olimpos parkuru, Olimpos – Fasalis, ve Mavikent Gelidonya Feneri parkurudur.

Tablo 3.13. Kaynak Kişilere Göre Doğa Yürüyüşü Amaçlı Geliştirilebilecek Parkurlar

	Sıklık
Likya yolu ve çevresi	27
<i>Tahtalı Dağı ve çevresi</i>	7
<i>Gelidonya Feneri- Adrasan</i>	4
<i>Adrasan-Olimpos</i>	3
<i>Çıralı-Tekirova</i>	2
<i>Karaöz-Gelidonya Feneri</i>	1
<i>Hisarçandır- Göynük</i>	1
<i>Mezarlıkdibi-Göynük vadisi</i>	1
<i>Tekirova bölgesi</i>	1
<i>Fasalis – Alacasu- Kuzdere</i>	1
<i>Kekova-Demre</i>	1
<i>Hisarçandır</i>	1
<i>Göynük Kanyonu -Marmara Antik Kenti</i>	1
<i>Elmayanı-Göynük</i>	1
<i>Üçsöğüt Yaylası</i>	1
<i>Beldibi –Acısu</i>	1
Kozan köyü – Uçan I- Uçan II Şelaleleri	3
Termessos – Gürkavak kanyonu	3
Gebiz-Silyon-Perge	2
BÜK Araştırma Ormanı	2
Alakır Vadisi	2
Kızlarsivirisi dağı	2
Çığlıkara ormanları	2
Kocain Mağrası – Ağırtaş Köyü	1
Psidia- Pamfilya Antik yol	1
İnlerönü- Trebenna- Çağlarca	1
Tünektepe bölgesi	1
Bahçealtı-Göynük	1
Sığla Ormanları	1
Karacaören Barajı	1

Tablo 3.13.'de, kaynak kişilerin Antalya'daki Doğa Yürüyüşü Faaliyetlerinin için geliştirilebilecek parkurlara ait kategoriler bulunmaktadır. Bu kategorilere göre, doğa yürüyüşü amaçlı geliştirilebilecek parkurlar Likya yolu ve çevresinde bulunan parkurlardır.

Likya yolu ve çevresinde en yoğun parkurlar sırasıyla; Tahtalı dağı ve çevresi, Gelidonya Feneri – Adrasan parkuru, Adrasan - Olimpos, ve Çıralı – Tekirova parkurudur.

Tablo 3.14. Kaynak Kişilerin Doğa Yürüyüşüne Katılan Kişilerin Parkur Tercih Nedenlerine Ait Görüşleri

	Sıklık
Görsellik	14
<i>Bitki örtüsü</i>	4
<i>Manzara</i>	1
<i>Su kaynakları</i>	3
<i>Ören yerleri/ Tarihi bölgeler</i>	3
Parkurun Zorluğu	9
<i>Yürüyüş mesafesi</i>	5
<i>Yürüyüş Süresi</i>	1
<i>Sportif etki yaratması</i>	2
Bozulmamış Doğal Ortam	3
Kolay ulaşım	3
Yöresel hizmetlerin varlığı (Konaklama, yeme, içme hizmetleri)	3
Tanınma/popülerlik	2
Güvenlik	2
Parkur İşaretlenmiş olması	2
Rehberlik/Bilgi edinme olanakları	2
Yerleşim yerine yakınlığı	1

Kaynak kişilere göre; doğa yürüyüşüne katılan kişilerin parkur tercihini etkileyen faktörler tablo 3.14.'de görülmektedir. Buna göre, görsellik doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkur tercihini en fazla etkileyen unsurdur. Bu unsuru sırasıyla, parkurun zorluğu, bozulmamış doğal ortamın varlığı, kolay ulaşım, yöresel hizmetlerin varlığı, parkurun tanınmışlığı/popülerliği, güvenlik, parkurun işaretlenmiş olması, rehberlik ve bilgi edinme olanakları ve yerleşim yerine yakınlığı unsurları takip etmektedir.

3.6.4. Doğa Yürüyüşü Organizasyonlarına Katılan Kişilere Ait Bulgular

Tablo 3.15. Katılımcıların Bazı Demografik Özelliklere Göre Dağılımı

<i>Yaş</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
>25	30	6,8
25-34	90	20,3
35-44	108	24,3
45-54	134	30,2
55-64	71	16,0
65<	11	2,5
<i>Cinsiyet</i>		
Kadın	250	56,3
Erkek	194	43,7
<i>Medeni Durum</i>		
Evli	225	50,7
Bekâr	219	49,3
<i>Öğrenim Durumu</i>		
İlköğretim	16	3,6
Lise ve dengi okullar	94	21,2
Lisans Eğitimi	274	61,7
Lisansüstü Eğitim	60	13,5
<i>Çalıştıkları Sektör</i>		
Kamu	140	31,5
Özel	93	20,9
Kendi işyerim (Esnaf vb.)	29	6,5
Serbest meslek (Avukatlık, Hekimlik vb.)	18	4,1
Ev Hanımı	21	4,7
Emekli	119	26,8
Öğrenci	17	3,8
İşsiz	7	1,6
Toplam	444	100,0

Katılımcıların çeşitli demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 3.15.'de verilmiştir. Doğa yürüyüşü yapanların % 30,2'si 44-54, %24,3'ü 35-44 yaş aralığındadır. Katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde %56,3'ü kadın, %43,7'si erkektir. Katılımcıların %50,7'si evli, %49,3'ü bekârdır. Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin %61,7'si lisans seviyesinde eğitime sahiptir. Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin %31,5'i kamu sektöründe çalışmaktadır. Bu durumu %26,8 ile emekli olan bireyler takip etmektedir.

Tablo 3.16. Katılımcıların Sosyoekonomik Durumlarına Göre Dağılımı

<i>Sosyo-ekonomik Durum</i>	f	%
Düşük	16	3,6
Ortanın Altı	49	11,0
Orta	297	66,9
Ortanın Üstü	76	17,1
Yüksek	6	1,4
Toplam	444	100,0

Katılımcıların sosyo-ekonomik durumlarına göre dağılımı Tablo 3.16'de verilmiştir. Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin %66,9'u kendi sosyo-ekonomik durumlarını orta seviyede görmektedir.

Tablo 3.17. Katılımcıların Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı

<i>Gelir Düzeyi</i>	Hane			Kişisel	
	f	%		f	%
1000 TL den az	21	4,7	1000 TL den az	46	10,4
1000-2000 TL	111	25,0			
2001-3000 TL	131	29,5	1000-2000 TL	179	40,3
3001-4000 TL	88	19,8			
4001-5000 TL	40	9,0	2001-3000 TL	151	34,0
5001-6000 TL	21	4,7			
6001-7000 TL	11	2,5	3001-4000 TL	34	7,7
7001-8000 TL	4	0,9			
8001-9000 TL	5	1,1	4001-5000 TL	17	3,8
9001-10000 TL	3	0,7			
10000 TL üzeri	9	2,0	5000 TL üzeri	17	3,8
Toplam	444	100,0	Toplam	444	100,0

Katılımcıların gelir düzeylerine göre dağılımı Tablo 3.17'da verilmiştir. Tablo göre katılımcıların %29,5'i 2001-3000 TL, %25'i 1000-2000 TL ve %19,8'i 3001-4000 TL hane gelirine, %40,3'ü 1000-2000 TL ve %34'ü 2001-3000 TL kişisel gelire sahiptir.

Tablo 3.18. Katılımcıların Doğa Yürüyüşüne Katılım Biçimlerine Göre Dağılımı

	f	%
Bireysel	182	41,0
Tur/Grup	262	59,0
Toplam	444	100,0

Katılımcıların doğa yürüyüşüne katılım biçimine göre dağılımı Tablo 3.18’de verilmiştir. Tablo göre katılımcıların %59’u tur veya grup ile, %41’i bireysel olarak doğa yürüyüşüne katılmaktadır.

Tablo 3.19. Katılımcıların Doğa Yürüyüşüne Kiminle Katıldıklarına Göre Dağılımı

	F	%
Yalnız	70	15,8
Eşimle	58	13,1
Ailemle	47	10,6
İş Arkadaşlarımla	47	10,6
Sosyal yaşamımdaki arkadaşlarımla	111	25,0
Organize olmuş bir grupla	111	25,0
Toplam	444	100,0

Katılımcıların doğa yürüyüşüne kiminle katıldığına göre dağılımı Tablo 3.19’da verilmiştir. Tablo göre katılımcıların %25’i sosyal yaşamındaki arkadaşlarıyla, yine %25’i organize olmuş bir grupla ve %15,8’i yalnız olarak doğa yürüyüşüne katılmaktadır.

Tablo 3.20. Katılımcıların Doğa Yürüyüşüne Katılım Sıklıklarına Göre Dağılımı

	Ayda			Yılda	
	f	%		f	%
1-2 gün	278	62,6	1-10 gün	203	45,7
			11-20 gün	95	21,4
3-4 gün	130	29,3	21-30 gün	56	12,6
			31-40 gün	42	9,5
5 gün ve üzeri	36	8,1	40 gün ve üzeri	48	10,8
Toplam	444	100,0	Toplam	444	100,0

Katılımcıların doğa yürüyüşüne katılım sıklığına göre dağılımı Tablo 3.20’de verilmiştir. Tablo göre katılımcıların %62,6’sı ayda 1-2 gün, %45,7’si yılda 1-10 gün ve %21,4’ü yılda 11-20 gün doğa yürüyüşüne katılmaktadır.

Tablo 3.21. Katılımcıların Doğa Yürüyüşüne Katılım Sürelerine Göre Dağılımı

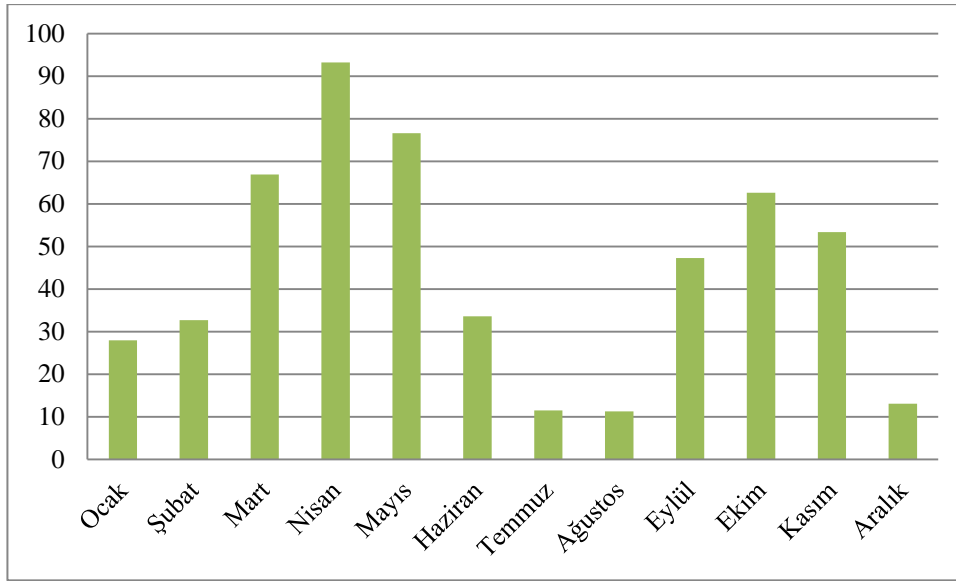
	f	%
1 yıldan az	129	29,1
1-4 yıl	196	44,1
5-8 yıl	44	9,9
9 yıldan fazla	75	15,9
Toplam	444	100,0

Katılımcıların doğa yürüyüşüne katılım sürelerine göre dağılımı Tablo 3.21’de verilmiştir. Tablo göre katılımcıların %44,1’i 1-4 yıldır, , %29,1’i 1 yıldan az süredir ve %15,9’u 9 yıldan fazla süredir doğa yürüyüşüne katılmaktadır.

Tablo 3.22. Katılımcıların Doğa Yürüyüşü İçin Ayırdıkları Bütçeye Göre Dağılım

	Ayda			Yılda	
	f	%		f	%
50 TL’den az	126	28,4	500 TL’den az	150	33,8
			500 - 999 TL	73	16,4
51-100	148	33,3	1000 - 1499 TL	35	7,9
101-150	89	20,0	1500 - 1999 TL	18	4,1
151-200	51	11,5	2000 TL’den fazla	27	6,1
201 ve üstü	30	6,8	Cevap Yok	141	31,8
Toplam	444	100,0	Toplam	303	68,2

Katılımcıların doğa yürüyüşü için ayırdıkları bütçeye göre dağılımı Tablo 3.22’de verilmiştir. Doğa yürüyüşü etkinlikleri için katılımcıların %33,3’ü 51-100 TL, %28,4’ü 50 TL’den az, %20’si 101-150 TL aylık bütçe ayırırken, %33,8’i 500 TL’den az, %16,4’ü 500-999TL yıllık bütçe ayırmaktadır. Katılımcıların %31,8’i yıllık ayırdıkları bütçe sorusuna cevap vermemiştir.

Şekil 3.3. Katılımcıların Doğa Yürüyüşü İçin Tercih Ettikleri Aylara Göre Dağılım

Katılımcıların doğa yürüyüşü için tercih ettikleri aylara göre dağılımı Şekil 3.1.'de verilmiştir. Katılımcıların %93,2'si Nisan ayını, %76,6'sı Mayıs ayını, %66,9'u Mart ayını doğa yürüyüşü yapmak için tercih etmektedir.

Tablo 3.23. Katılımcıların Doğa Yürüyüşü ile İlk Kez Nasıl Tanıştıklarına Göre Dağılımı

	f	%
Arkadaş önerisi	288	64,9
Aile	28	6,3
Üniversite	25	5,6
Yazılı medya	38	8,6
Görsel medya	38	8,6
İşitsel medya	3	0,7
Tesadüfen	24	5,4
Toplam	444	100,0

Katılımcıların doğa yürüyüşü ile ilk kez nasıl tanıştıklarına göre dağılımı Tablo 3.23'de verilmiştir. Katılımcıların %64,9'u arkadaş önerisi ile doğa yürüyüşü ile tanıştıkları görülmektedir. Bu durumu %8,6'şar oranla yazılı ve görsel medya seçenekleri izlemektedir.

Tablo 3.24. Katılımcıların Doğa Yürüyüşü İçin Tercih Ettikleri Yürüyüş Mesafesine Göre Dağılımı

	f	%
10 km den az	91	20,5
10-14 km	178	40,1
15-19 km	133	30,0
20-24 km	30	6,8
25-29 km	5	1,1
30 km den fazla	7	1,6
Toplam	444	100,0

Katılımcıların doğa yürüyüşü için tercih ettikleri yürüyüş mesafesine göre dağılımı Tablo 3.24’de verilmiştir. Katılımcıların %40’ı 10-14 km, %30’u 15-20 km mesafede doğa yürüyüşü yapmayı tercih etmektedirler.

Tablo 3.25. Katılımcıların Doğa Yürüyüşü İçin Tercih Ettikleri Yürüyüş Süresine Göre Dağılımı

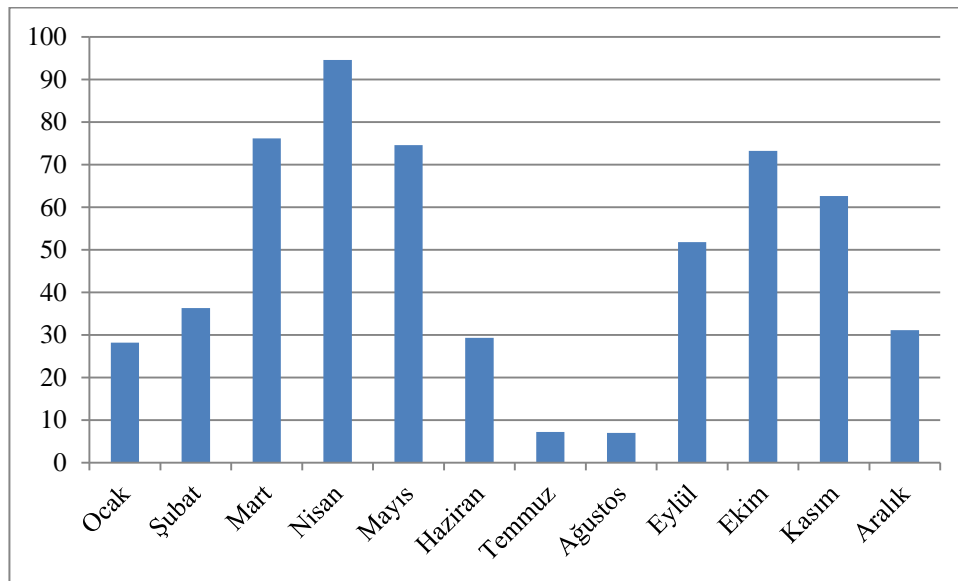
	f	%
3 saatten az	17	3,8
3-5 saat	128	28,8
5-8 saat	220	49,5
8-10 saat	64	14,4
10-12 saat	9	2,0
12 saatten fazla	6	1,4
Toplam	444	100,0

Katılımcıların doğa yürüyüşü için tercih ettikleri yürüyüş süresine göre dağılımı Tablo 3.25’de verilmiştir. Katılımcıların %49,5’i 5-8 saat, %28,8’i 3-5 saat sürede doğa yürüyüşü yapmayı tercih etmektedirler.

Tablo 3.26. Katılımcıların Doğa Yürüyüşü İçin Tercih Ettikleri Araçla Ulaşım Süresine Göre Dağılımı

	Yaz saati			Kış saati	
	f	%		f	%
30 dakikadan az	15	3,4	30 dakikadan az	21	4,7
30 dakika - 1 saat	146	32,9	30 dakika - 1 saat	194	43,7
1 - 1,5 Saat	145	32,7	1 - 1,5 Saat	146	32,9
1,5-2 Saat	120	27,0	1,5-2 Saat	72	16,2
2 saatten fazla	18	4	2 saatten fazla	11	2,5
Toplam	444	100,0	Toplam	444	100,0

Katılımcıların doğa yürüyüşü için tercih ettikleri araçla ulaşım süresine göre dağılımı Tablo 3.26'da verilmiştir. Katılımcıların, yaz saati uygulamasında %32,9'u 30 dakika-1 saat, %32,7'si 1-1,5 saat ve %27'si 1,5-2 saat sürede; kış saati uygulamasında %43,7'si 30 dakika-1 saat, %32,9'u 1-1,5 saat ve %16,2'si 1,5-2 saat sürede araçla ulaşımı tercih etmektedir. Tabloda incelendiğinde, katılımcıların kış saati uygulamasında, yaz saati uygulamasına oranla araçla ulaşım için harcamak istedikleri süre nispeten de olsa daha azdır.

Şekil 3.4 Katılımcılara Göre Antalya'da Doğa Yürüyüşü Yapmak İçin İdeal Ayların Dağılımı

Katılımcılara göre Antalya’da doğa yürüyüşü yapmak için ideal ayların dağılımı Şekil 3.3.’de verilmiştir. Katılımcıların, %94,6’sı Nisan ayını, %76,1’i Mart ayını, %74,5’i Mayıs ayını ve %73,2’si Ekim ayını, Antalya’da doğa yürüyüşü yapmak için ideal aylar olarak düşünmektedir. Bu durum katılımcıların doğa yürüyüşü yapmak için tercih ettikleri aylarla (Şekil 3.1.) benzerlik göstermektedir.

Tablo 3.27. Katılımcıların Doğa Yürüyüşü Parkurlarındaki Yönetmelik Özelliklerine Göre Dağılımı

	Kurallar		Tesisler	
	f	%	f	%
Kesin Olmamalıdır	44	9,9	53	11,9
Çoğunlukla Olmamalıdır	11	2,5	33	7,4
Olmalıdır	13	2,9	28	6,3
Kararsızım	44	9,9	165	37,2
Olmalıdır	105	23,6	35	7,9
Çoğunlukla Olmalıdır	53	11,9	35	7,9
Kesin Olmalıdır	174	39,2	95	21,4
Toplam	444	100,0	444	100,0

Katılımcılara göre doğa yürüyüşü parkurlarında bulunması gereken kuralların ve tesislerin dağılımı Tablo 3.27’de verilmiştir. Katılımcılar, doğa yürüyüşü parkurlarında kurallar olması görüşüne katılırken (Kesin Olmalıdır: %39,2, Çoğunlukla Olmalıdır: %11,2, Olmalıdır: %23,6, Toplam: %74) parkurlarda tesisler olması görüşünde kararsızdır (%37,2).

Tablo 3.28. Katılımcıların Yemek Hizmeti Tercihlerine Göre Dağılımı

	f	%
Yemek/kumanya taşımayı tercih ederim	319	71,8
Yemek/kumanya hizmetlerinin organizasyon tarafından karşılanmasını tercih ederim	125	28,2
Toplam	444	100,0

Katılımcıların yemek/kumanya hizmeti tercihlerine göre dağılımı Tablo 3.28’de verilmiştir. Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin %71,8’i yemek/kumanya taşımayı, %28,2’si ise yemek/kumanya hizmetlerinin organizasyon tarafından karşılanmasını tercih etmektedir.

Tablo 3.29. Katılımcılara Göre Doğa Yürüyüşü Organizasyonlarına Katılan Mevcut ve İdeal Yürüyüşçü Sayısının Dağılımı

	Mevcut			İdeal	
	f	%		f	%
40 Kişi 'den az	129	29,1	40 Kişi 'den az	202	45,5
40 - 79 Kişi	86	19,4	40 - 79 Kişi	126	28,4
80 - 119 Kişi	83	18,7	80 - 119 Kişi	57	12,8
120 Kişi ve fazlası	146	32,8	120 Kişi ve fazlası	59	13,3
Toplam	444	100,0	Toplam	444	100,0

Katılımcılara göre doğa yürüyüşü organizasyonlarına katılan mevcut ve ideal yürüyüşçü sayısının dağılımı Tablo 3.29'da verilmiştir. Katılımcılara göre doğa yürüyüşüne katılan mevcut kişi sayısı %32,8 ile 120 kişi ve fazlasıyken, ideal yürüyüşçü sayısı %45,5 ile 40 kişi den az olmalıdır.

Tablo 3.30. Katılımcıların İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Zemin Yapısı Özelliklerine Göre Görüşlerinin Dağılımı

<i>İdeal bir yürüyüş parkuru (eğimi);</i>						
	Yaz		Kış		Bahar	
	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
<i>Çoğunlukla Düz olmalıdır.</i>	2,74	1,35	2,80	1,32	2,75	1,34
	f	%	f	%	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	115	25.9	96	21.6	111	25
Katılmıyorum	74	16.7	91	20.5	76	17.1
Kararsızım	124	27.9	126	28.4	127	28.6
Katılıyorum	72	16.2	70	15.8	72	16.2
Kesinlikle Katılıyorum	59	13.3	61	13.7	58	13.1
<i>Çoğunlukla İnişli çıkışlı olmalıdır.</i>	3,12	1,32	3,16	1,25	3,39	1,27
	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
Kesinlikle Katılmıyorum	73	16,4	60	13,5	50	11,3
Katılmıyorum	64	14,4	65	14,6	50	11,3
Kararsızım	126	28,4	137	30,9	123	27,7
Katılıyorum	100	22,5	109	24,5	117	26,4
Kesinlikle Katılıyorum	81	18,2	73	16,4	104	23,4

<i>Çoğunlukla Tepelik olmalıdır. (Çevresine göre yükseltisi 500 m'nin altında olan coğrafi oluşumlar)</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
		2,74	1,30	2,74	1,26	3,01
Kesinlikle Katılmıyorum	108	24.3	104	23.4	83	18.7
Katılmıyorum	76	17.1	73	16.4	56	12.6
Kararsızım	133	29.9	141	31.7	138	31.1
Katılıyorum	78	17.6	87	19.6	106	23.9
Kesinlikle Katılıyorum	49	11.0	39	8.8	61	13.7
Çoğunlukla Dağlık olmalıdır.						
	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	2,95	1,40	2,89	1,29	3,10	1,30
Kesinlikle Katılmıyorum	101	22.7	89	20.0	72	16.2
Katılmıyorum	58	13.1	68	15.3	59	13.3
Kararsızım	132	29.7	150	33.8	147	33.1
Katılıyorum	69	15.5	77	17.3	84	18.9
Kesinlikle Katılıyorum	84	18.9	60	13.5	82	18.5
Toplam	444	100	444	100	444	100

Katılımcılara göre ideal bir yürüyüş parkurunun zemin yapısı özelliklerine ait görüşlerinin dağılımı Tablo 3.30'da verilmiştir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “çoğunlukla düz olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %27,9, Kış: %28,4, Bahar:%28,6) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla düz olması konusunda kararsızdır. Tablo incelendiğinde katılımcıların, doğa yürüyüşü parkurlarının çoğunlukla düz olması gerektiği görüşünde kararsız oldukları ancak toplam puanlara göre; katılımcıların genel olarak bu görüşe katılmadıkları (Kesinlikle katılmıyorum ve Katılmıyorum toplam yüzdeleri: Yaz: %42,6, Kış:%42,1, Bahar:%42,1) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “çoğunlukla inişli çıkışlı olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %28,4, Kış: %30,9, Bahar: 27,7) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla inişli çıkışlı olması konusunda kararsızdır. Tablo incelendiğinde katılımcıların, doğa yürüyüşü parkurlarının çoğunlukla inişli çıkışlı olması gerektiği görüşünde kararsız oldukları ancak toplam puanlara göre; katılımcıların genel olarak bu görüşe katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve Katılıyorum toplam yüzdeleri: Yaz: %40,7, Kış:%40,9, Bahar:%49,8) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “çoğunlukla tepelik olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde; Katılımcılar (Yaz: %28,4, Kış: %30,9, Bahar: 27,7) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla tepelik olması konusunda kararsızdır. Tablo incelendiğinde katılımcılar doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla tepelik olması görüşüne, toplam puanlara göre; yaz ve kış mevsimlerinde katılmadıkları (Toplam Yüzdeler; Yaz: %41,4 Kış: %39,8), bahar mevsimlerinde ise (%37,6) katıldıkları görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “çoğunlukla dağlık olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde; Katılımcılar (Yaz: %29,7, Kış: %33,8, Bahar: 33,1) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla dağlık olması konusunda kararsızdır. Tablo incelendiğinde katılımcıların doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla dağlık olması görüşüne, toplam puanlara göre; yaz ve kış mevsimlerinde katılmadıkları (Toplam Yüzdeler; Yaz: %35,8 Kış: %35,3), bahar mevsimlerinde ise (%37,4) katıldıkları görülmektedir.

Tablo 3.31. Katılımcıların İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Çeşitli Özelliklerine Göre Görüşlerinin Dağılımı

<i>İdeal bir yürüyüş parkuru;</i>						
	Yaz		Kış		Bahar	
	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
<i>Bir hedefe ulaşmalıdır. (Göl, deniz, şelale, tarihi mekan, doğal bir görsellik vb.)</i>	4,07	1,24	4,02	1,22	4,08	1,19
	f	%	f	%	f	%
	Kesinlikle Katılmıyorum	38	8.6	34	7.6	32
Katılmıyorum	18	4.1	22	4.9	19	4.3
Kararsızım	44	9.9	53	11.9	47	10.6
Katılıyorum	118	26.6	125	28.2	128	28.8
Kesinlikle Katılıyorum	226	50.9	210	47.3	218	49.1
<i>Zirveye ulaşmalıdır.</i>						
	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,11	1,35	3,09	1,29	3,23	1,30
Kesinlikle Katılmıyorum	75	16.9	67	15.1	60	13.5
Katılmıyorum	63	14.2	68	15.3	61	13.7
Kararsızım	138	31.1	149	33.6	139	31.3
Katılıyorum	76	17.1	77	17.3	87	19.6
Kesinlikle Katılıyorum	92	20.7	83	18.7	97	21.8

<i>İşaretlenmiş olmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,46	1,34	3,64	1,32	3,60	1,32
Kesinlikle Katılmıyorum	53	11.9	48	10.8	49	11.0
Katılmıyorum	48	10.8	38	8.6	40	9.0
Kararsızım	122	27.5	95	21.4	99	22.3
Katılıyorum	83	18.7	109	24.5	109	24.5
Kesinlikle Katılıyorum	138	31.1	154	34.7	147	33.1
 						
<i>Tabelalandırılmış olmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,29	1,38	3,34	1,38	3,31	1,39
Kesinlikle Katılmıyorum	70	15.8	68	15.3	70	15.8
Katılmıyorum	47	10.6	42	9.5	45	10.1
Kararsızım	135	30.4	130	29.3	133	30.0
Katılıyorum	70	15.8	77	17.3	70	15.8
Kesinlikle Katılıyorum	122	27.5	127	28.6	126	28.4
 						
<i>Başlangıç ve bitiş noktaları işaretlerle belirlenmiş olmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,46	1,40	3,58	1,37	3,59	1,38
Kesinlikle Katılmıyorum	65	14.6	57	12.8	57	12.8
Katılmıyorum	39	8.8	41	9.2	41	9.2
Kararsızım	114	25.7	85	19.1	82	18.5
Katılıyorum	79	17.8	110	24.8	109	24.5
Kesinlikle Katılıyorum	147	33.1	151	34.0	155	34.9
 						
<i>Dairesel olmalıdır. (başlangıcı ve bitışı aynı nokta)</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	2,26	1,21	2,29	1,22	2,25	1,23
Kesinlikle Katılmıyorum	156	35.1	155	34.9	163	36.7
Katılmıyorum	111	25.0	105	23.6	104	23.4
Kararsızım	112	25.2	117	26.4	111	25.0
Katılıyorum	34	7.7	36	8.1	35	7.9
Kesinlikle Katılıyorum	31	7.0	31	7.0	31	7.0
 						
<i>Başlangıç ve bitiş noktaları farklı olmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,76	1,28	3,79	1,25	3,84	1,22
Kesinlikle Katılmıyorum	45	10.1	39	8.8	36	8.1
Katılmıyorum	26	5.9	29	6.5	24	5.4
Kararsızım	82	18.5	82	18.5	83	18.7
Katılıyorum	129	29.1	130	29.3	131	29.5
Kesinlikle Katılıyorum	162	36.5	164	36.9	170	38.3

<i>Çoğunlukla patika olmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,47	1,20	3,41	1,20	3,57	1,21
Kesinlikle Katılmıyorum	40	9.0	39	8.8	39	8.8
Katılmıyorum	36	8.1	47	10.6	35	7.8
Kararsızım	152	34.2	156	35.1	118	26.6
Katılıyorum	109	24.5	99	22.3	136	30.6
Kesinlikle Katılıyorum	107	24.1	103	23.2	116	26.1
<i>Çoğunlukla orman yolu olmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,70	1,18	3,59	1,18	3,71	1,17
Kesinlikle Katılmıyorum	34	7.7	31	7.0	29	6.5
Katılmıyorum	33	7.4	48	10.8	38	8.6
Kararsızım	93	20.9	111	25.0	100	22.5
Katılıyorum	155	34.9	138	31.1	143	32.2
Kesinlikle Katılıyorum	129	29.1	116	26.1	134	30.2
<i>Çoğunlukla stabilize yol olmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	2,61	1,26	2,60	1,25	2,61	1,29
Kesinlikle Katılmıyorum	118	26.6	116	26.1	123	27.7
Katılmıyorum	78	17.6	81	18.2	75	16.9
Kararsızım	147	33.1	148	33.3	142	32.0
Katılıyorum	60	13.5	61	13.7	61	13.7
Kesinlikle Katılıyorum	41	9.2	38	8.6	43	9.7
<i>Riskli geçişler/bölgeler içermemelidir.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,27	1,39	3,40	1,41	3,31	1,38
Kesinlikle Katılmıyorum	74	16.7	70	15.8	69	15.5
Katılmıyorum	48	10.8	42	9.5	50	11.3
Kararsızım	118	26.6	106	23.9	118	26.6
Katılıyorum	91	20.5	93	20.9	87	19.6
Kesinlikle Katılıyorum	113	25.5	133	30.0	120	27.0
<i>Tanınmış/popüler olmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	2,67	1,38	2,68	1,37	2,69	1,39
Kesinlikle Katılmıyorum	124	27.9	120	27.0	119	26.8
Katılmıyorum	83	18.7	88	19.8	91	20.5
Kararsızım	120	27.0	116	26.1	113	25.5
Katılıyorum	50	11.3	56	12.6	52	11.7
Kesinlikle Katılıyorum	67	15.1	64	14.4	69	15.5

<i>Yerleşim yerine yakın olmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	2,66	1,26	2,75	1,26	2,69	1,27
Kesinlikle Katılmıyorum	110	24.8	99	22.3	108	24.3
Katılmıyorum	82	18.5	76	17.1	80	18.0
Kararsızım	147	33.1	153	34.5	143	32.2
Katılıyorum	61	13.7	69	15.5	68	15.3
Kesinlikle Katılıyorum	44	9.9	47	10.6	45	10.1
Toplam	444	100	444	100	444	100

Katılımcılara göre ideal bir yürüyüş parkurunun çeşitli özelliklerine ait görüşlerinin dağılımı Tablo 3.31’de verilmiştir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “bir hedefe ulaşmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcıların çoğunluğu (Yaz: %50,9, Kış: %47,3, Bahar: %49,1) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun bir hedefe ulaşması görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Bu durumu; katılıyorum (Yaz: %26,6, Kış: %28,2, Bahar: %28,8) görüşü takip etmektedir. Tablo incelendiğinde, toplam puanlara göre (Toplam Yüzdeler; Yaz: %77,5, Kış: %75,5, Bahar: %77,9); katılımcılar, doğa yürüyüşü parkurlarının bir hedefe ulaşması görüşüne katılmaktadır.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “zirveye ulaşmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %31,1, Kış: %33,6, Bahar: %31,3) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun bir hedefe ulaşması görüşünde kararsızdır. Tablo incelendiğinde katılımcıların, doğa yürüyüşü parkurlarının zirveye ulaşması konusunda kararsız oldukları, ancak toplam puanlara göre (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %37,8 Kış: %36, Bahar: %41,4); genel olarak bu görüşe katıldıkları görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “işaretlenmiş olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %31,1, Kış: %34,7, Bahar: %33,1) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun işaretlenmiş olmalı görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Tablo incelendiğinde; toplam puanlara göre katılımcıların, çoğunlukla doğa yürüyüşü parkurlarının işaretlenmiş olması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %49,8 Kış: %59,2, Bahar: %57,6) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “tabelalandırılmış olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %30,4, Kış: %29,3, Bahar: %30) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun

tabelalandırılmış olması görüşünde kararsızdır. Tablo incelendiğinde katılımcıların, doğa yürüyüşü parkurlarının tabelalandırılmış olması konusunda kararsız oldukları ancak toplam puanlara göre (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %43,3, Kış: %45,9, Bahar: %44,2) katılımcıların bu görüşe katıldıkları görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun “başlangıç ve bitiş noktaları işaretlerle belirlenmiş olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %31,1, Kış: %34, Bahar: %34,9) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun başlangıç ve bitiş noktaları işaretlerle belirlenmiş olması görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Tablo incelendiğinde; toplam puanlara göre, katılımcıların çoğunlukla doğa yürüyüşü parkurlarının başlangıç ve bitiş noktaları işaretlerle belirlenmiş olması gerektiği görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %50,9, Kış: %58,8, Bahar: %59,4) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “dairesel olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %35,1, Kış: %34,9, Bahar: %36,7) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun dairesel olması görüşüne kesinlikle katılmamaktadır. Tablo incelendiğinde katılımcıların toplam puanlara göre de, doğa yürüyüşü parkurlarının dairesel olması görüşüne katılmadıkları (Kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %60,1 Kış: %58,5, Bahar: %60,1) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun “başlangıç ve bitiş noktaları farklı olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %36,5, Kış: %36,9, Bahar: %38,3) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun başlangıç ve bitiş noktaları farklı olması görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Tablo incelendiğinde; toplam puanlara göre de, katılımcıların çoğunlukla doğa yürüyüşü parkurlarının başlangıç ve bitiş noktaları farklı olması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %65,6 Kış: %66,2, Bahar: %67,8) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “çoğunlukla patika olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, toplam puanlara göre mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar, yaz ve kış mevsimlerinde (Yaz: %34,2, Kış: %35,1) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla patika olması görüşünde kararsızken, bahar mevsimlerinde bu görüşe katıldıkları (%30,6) görülmektedir. Tablo incelendiğinde katılımcıların çoğunluğunun, doğa yürüyüşü parkurlarının çoğunlukla patika olması gerektiği görüşünde kararsız oldukları ancak toplam puanlara göre (Kesinlikle katılıyorum ve

katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %48,6 Kış: %45,5, Bahar: %56,7); katılımcıların çoğunlukla bu görüşe katıldıkları görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “çoğunlukla orman yolu olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %34,9, Kış: %31,1, Bahar: %32,2) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla orman yolu olması görüşüne katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de, katılımcıların doğa yürüyüşü parkurlarının çoğunlukla orman yolu olması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %64, Kış: %57,2, Bahar: %62,4) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “çoğunlukla stabilize yol olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %33,1, Kış: %31,3, Bahar: %32) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla stabilize yol olması görüşünde kararsızdır. Tablo incelendiğinde katılımcıların, doğa yürüyüşü parkurlarının stabilize yol olması görüşünde kararsız oldukları ancak toplam puanlara göre; çoğunlukla bu görüşe katılmadıkları (Kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %44,2, Kış: %44,3, Bahar: %44,6) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun “riskli geçişler/bölgeler içermemelidir” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, toplam puanlara göre mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar, yaz mevsiminde (%26,6) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun riskli geçişler/bölgeler içermemesi görüşünde kararsızken, kış ve bahar mevsimlerinde bu görüşe kesinlikle katıldıkları (Kış: %30, Bahar: %27) görülmektedir. Tablo incelendiğinde katılımcıların çoğunlukla, doğa yürüyüşü parkurlarının riskli geçişler/bölgeler içermemesi gerektiği görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %46, Kış: %50,9, Bahar: %46,6) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “tanınmış/popüler olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %27,9, Kış: %27, Bahar: %26,8) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun tanınmış/popüler olması görüşüne kesinlikle katılmamaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de, katılımcıların doğa yürüyüşü parkurlarının tanınmış/popüler olması görüşüne katılmadıkları (Kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %46,6, Kış: %46,8, Bahar: %47,3) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “yerleşim yerine yakın olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %33,1, Kış: %34,5, Bahar: %32,2) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun

yerleşim yerine yakın olması görüşünde kararsızdır. Tablo incelendiğinde katılımcıların, doğa yürüyüşü parkurlarının yerleşim yerine yakın olması görüşünde kararsız oldukları ancak toplam puanlara göre; katılımcıların çoğunluğunun bu görüşe katılmadıkları (Kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %43,3, Kış: %39,4, Bahar: %42,3) görülmektedir.

Tablo 3.32. Katılımcıların İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Bitki Örtüsü Özelliklerine Göre Görüşlerinin Dağılımı

<i>İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunun bitki örtüsü;</i>						
	Yaz		Kış		Bahar	
	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	2,13 f	1,20 %	2,12 f	1,19 %	2,13 f	1,19 %
Kesinlikle Katılmıyorum	177	39.9	178	40.1	177	39.9
Katılmıyorum	123	27.7	120	27.0	121	27.3
Kararsızım	81	18.2	85	19.1	86	19.4
Katılıyorum	36	8.1	36	8.1	33	7.4
Kesinlikle Katılıyorum	27	6.1	25	5.6	27	6.1
Kayalık olmalıdır.						
	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	2,43	1,17	2,43	1,15	2,60	1,18
Kesinlikle Katılmıyorum	120	27.0	114	25.7	108	24.3
Katılmıyorum	119	26.8	124	27.9	83	18.7
Kararsızım	122	27.5	128	28.8	162	36.5
Katılıyorum	61	13.7	55	12.4	62	14.0
Kesinlikle Katılıyorum	22	5.0	23	5.2	29	6.5
Otluk, çimenlik olmalıdır.						
	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,64	1,19	3,57	1,18	3,74	1,17
Kesinlikle Katılmıyorum	38	8.6	37	8.3	34	7.7
Katılmıyorum	34	7.7	40	9.0	27	6.1
Kararsızım	93	20.9	104	23.4	89	20.0
Katılıyorum	166	37.4	158	35.6	163	36.7
Kesinlikle Katılıyorum	113	25.5	105	23.6	131	29.5

<i>Makilik olmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,10	1,17	3,12	1,17	3,19	1,18
Kesinlikle Katılmıyorum	60	13.5	57	12.8	55	12.4
Katılmıyorum	48	10.8	49	11.0	44	9.9
Kararsızım	176	39.6	178	40.1	172	38.7
Katılıyorum	107	24.1	102	23.0	109	24.5
Kesinlikle Katılıyorum	53	11.9	58	13.1	64	14.4
Ormanlık olmalıdır.						
<i>Ormanlık olmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,97	1,14	3,84	1,13	3,98	1,07
Kesinlikle Katılmıyorum	29	6.5	23	5.2	20	4.5
Katılmıyorum	20	4.5	34	7.7	23	5.2
Kararsızım	60	13.5	85	19.1	70	15.8
Katılıyorum	163	36.7	153	34.5	163	36.7
Kesinlikle Katılıyorum	172	38.7	149	33.6	168	37.8
Sazlık (sulak alan) olmalıdır.						
<i>Sazlık (sulak alan) olmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	2,93	1,39	2,62	1,32	2,82	1,32
Kesinlikle Katılmıyorum	97	21.8	125	28.2	99	22.3
Katılmıyorum	67	15.1	75	16.9	73	16.4
Kararsızım	132	29.7	138	31.1	142	32.0
Katılıyorum	64	14.4	56	12.6	69	15.5
Kesinlikle Katılıyorum	84	18.9	50	11.3	61	13.7
Toplam	444	100	444	100	444	100

Katılımcılara göre ideal bir yürüyüş parkurunun bitki örtüsü özelliklerine ait görüşlerinin dağılımı Tablo 3.32’de verilmiştir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “kumluk olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %39,9, Kış: %40,1, Bahar: %39,9) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun kumluk olması görüşüne kesinlikle katılmamaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de, katılımcıların doğa yürüyüşü parkurlarının kumluk olması görüşüne katılmadıkları (Kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %67,6, Kış: %67,1, Bahar: %67,2) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “kayalık olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %27,5, Kış: %28,8, Bahar: %36,5) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun kayalık olması görüşünde kararsızdır. Tablo incelendiğinde katılımcıların, doğa yürüyüşü parkurlarının

kayalık olması görüşünde kararsız oldukları ancak toplam puanlara göre (Kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %53,8, Kış: %53,6, Bahar: %43) katılımcıların çoğunlukla bu görüşe katılmadıkları görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “otluk, çimenlik olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %37,4, Kış: %35,6, Bahar: %36,7) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun otluk, çimenlik olması görüşüne katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de katılımcıların doğa yürüyüşü parkurlarının otluk, çimenlik olması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %62,9, Kış: %59,2, Bahar: %66,2) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “makilik olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %39,6, Kış: %40,1, Bahar: %38,7) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun makilik olması görüşüne katılmaktadır. Ancak tablo incelendiğinde toplam puanlara göre, katılımcıların çoğunlukla, doğa yürüyüşü parkurlarının makilik olması görüşünde kararsız (Toplam yüzdeler; Yaz: %39,6, Kış: %40,1, Bahar: %38,7) oldukları görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “ormanlık olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda büyük bir farklılık yoktur. Katılımcılar yaz ve bahar mevsimlerinde (Yaz: %38,7, Bahar: %37,8) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun ormanlık olması görüşüne kesinlikle katılırken, kış mevsiminde (34,5) bu görüşe katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre katılımcıların çoğunlukla, doğa yürüyüşü parkurlarının ormanlık olması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %75,4, Kış: %68,1, Bahar: %74,5) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “sazlık (sulak alan) olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %29,7, Kış: %31,1, Bahar: %32) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun sazlık (sulak alan) olması görüşünde kararsızdır. Tablo incelendiğinde katılımcıların, doğa yürüyüşü parkurlarının sazlık (sulak alan) olması görüşünde kararsız oldukları ancak toplam puanlara göre; katılımcıların çoğunlukla bu görüşe katılmadıkları (Kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %36,9, Kış: %45,1, Bahar: %38,7) görülmektedir.

Tablo 3.33. Katılımcıların İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Görsel Niteliklerine Göre Görüşlerinin Dağılımı

<i>İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunda (görsel açıdan);</i>						
	Yaz		Kış		Bahar	
	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
<i>İlginç yeryüzü şekilleri bulunmalıdır.</i>	3,95	1,11	3,95	1,08	4,04	1,05
	f	%	f	%	f	%
	Kesinlikle Katılmıyorum	24	5.4	19	4.3	18
Katılmıyorum	26	5.9	28	6.3	22	5.0
Kararsızım	66	14.9	71	16.0	63	14.2
Katılıyorum	162	36.5	164	36.9	164	36.9
Kesinlikle Katılıyorum	166	37.4	162	36.5	177	39.9
<i>Geniş manzara yerleri bulunmalıdır.</i>	4,21	1,01	4,16	1,02	4,28	0,94
	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	Kesinlikle Katılmıyorum	17	3.8	15	3.4	13
Katılmıyorum	10	2.3	17	3.8	7	1.6
Kararsızım	56	12.6	59	13.3	52	11.7
Katılıyorum	141	31.8	143	32.2	141	31.8
Kesinlikle Katılıyorum	220	49.5	210	47.3	231	52.0
<i>Görsel su kaynakları (deniz, göl, akarsu vb.) Bulunmalıdır.</i>	4,20	1,02	4,00	1,12	4,18	1,03
	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	Kesinlikle Katılmıyorum	19	4.3	22	5.0	18
Katılmıyorum	10	2.3	24	5.4	13	2.9
Kararsızım	53	11.9	75	16.9	56	12.6
Katılıyorum	144	32.4	135	30.4	143	32.2
Kesinlikle Katılıyorum	218	49.1	188	42.3	214	48.2
<i>Yaban hayatı bulunmalıdır.</i>	3,68	1,24	3,60	1,25	3,72	1,23
	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	Kesinlikle Katılmıyorum	41	9.2	41	9.2	38
Katılmıyorum	33	7.4	43	9.7	30	6.8
Kararsızım	92	20.7	98	22.1	96	21.6
Katılıyorum	139	31.3	133	30.0	136	30.6
Kesinlikle Katılıyorum	139	31.3	129	29.1	144	32.4

<i>Tarihi ve kültürel yerler bulunmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,95	1,13	3,91	1,13	4,00	1,12
Kesinlikle Katılmıyorum	27	6.1	25	5.6	24	5.4
Katılmıyorum	19	4.3	22	5.0	20	4.5
Kararsızım	76	17.1	89	20.0	72	16.2
Katılıyorum	149	33.6	139	31.3	142	32.0
Kesinlikle Katılıyorum	173	39.0	169	38.1	186	41.9
						
<i>Köy, eski yerleşim vb. Yerlerden geçmelidir.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,80	1,13	3,79	1,12	3,81	1,12
Kesinlikle Katılmıyorum	27	6.1	24	5.4	25	5.6
Katılmıyorum	25	5.6	29	6.5	26	5.9
Kararsızım	100	22.5	103	23.2	100	22.5
Katılıyorum	149	33.6	150	33.8	150	33.8
Kesinlikle Katılıyorum	143	32.2	138	31.1	143	32.2
Toplam	444	100	444	100	444	100

Katılımcılara göre ideal bir yürüyüş parkurunun görsel niteliklerine ait görüşlerinin dağılımı Tablo 3.33’de verilmiştir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “ilginç yeryüzü şekilleri bulunmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar yaz ve bahar mevsimlerinde (Yaz: %37,4, Bahar: %39,9) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda ilginç yeryüzü şekilleri bulunması görüşüne kesinlikle katılırken, kış mevsiminde (%36,9) bu görüşe katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de, katılımcıların çoğunlukla, doğa yürüyüşü parkurlarında ilginç yeryüzü şekilleri bulunması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %73,9, Kış: %73,4, Bahar: %76,8) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “geniş manzara yerleri bulunmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %49,5, Kış: %47,3, Bahar: %52) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda geniş manzara yerleri bulunması görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de, katılımcıların çoğunlukla doğa yürüyüşü parkurlarında geniş manzara yerleri bulunması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %81,3, Kış: %79,5, Bahar: %83,8) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “görsel su kaynakları (deniz, göl, akarsu vb.) bulunmalıdır.” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %49,1, Kış: %42,3, Bahar: %48,2) ideal bir doğa

yürüyüşü parkurunda görsel su kaynakları bulunması görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de, katılımcıların çoğunlukla, doğa yürüyüşü parkurlarında görsel su kaynakları bulunması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %81,5, Kış: %72,7, Bahar: %80,4); görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “yaban hayatı bulunmalıdır.” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar bahar mevsimlerinde (Bahar: %32,4) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda yaban hayatı bulunması görüşüne kesinlikle katılırken, kış mevsiminde (%30) bu görüşe katılmaktadır. Yaz mevsiminde ise, katılımcıların bu görüşe aynı oranda (%31,3) katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre katılımcıların çoğunlukla, doğa yürüyüşü parkurlarında yaban hayatı bulunması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %62,6, Kış: %59,1, Bahar: %63) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “tarihi ve kültürel yerler bulunmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %39, Kış: %38,1, Bahar: %41,9) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda tarihi ve kültürel yerler bulunması görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de, katılımcıların çoğunlukla doğa yürüyüşü parkurlarında tarihi ve kültürel yerler bulunması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %72,6, Kış: %69,4, Bahar: %73,9) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “köy, eski yerleşim vb. yerlerden geçmelidir” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %33,6, Kış: %33,8, Bahar: %33,8) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun köy, eski yerleşim vb. yerlerden geçmesi görüşüne katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de, katılımcıların çoğunlukla doğa yürüyüşü parkurlarının köy, eski yerleşim vb. yerlerden geçmesi görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %65,8, Kış: %64,9, Bahar: %66) görülmektedir.

Tablo 3.34. Katılımcıların İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Sunulan Hizmetlere Göre Görüşlerinin Dağılımı

	Yaz		Kış		Bahar	
	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
<i>Parkurla ilgili eğitici/bilgilendirici levhalar/tabelalar bulunmalıdır.</i>	3,80	1,26	3,83	1,24	3,82	1,26
	f	%	f	%	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	42	9.5	40	9.0	42	9.5
Katılmıyorum	26	5.9	26	5.9	24	5.4
Kararsızım	76	17.1	70	15.8	74	16.7
Katılıyorum	136	30.6	143	32.2	136	30.6
Kesinlikle Katılıyorum	164	36.9	165	37.2	168	37.8
<i>Parkura ait rehber/broşür/harita vb. Bilgilendirme araçları olmalıdır.</i>	4,09	1,13	4,12	1,12	4,10	1,14
Kesinlikle Katılmıyorum	28	6.3	26	5.9	29	6.5
Katılmıyorum	16	3.6	17	3.8	14	3.2
Kararsızım	47	10.6	45	10.1	51	11.5
Katılıyorum	149	33.6	144	32.4	141	31.8
Kesinlikle Katılıyorum	204	45.9	212	47.7	209	47.1
<i>Dinlenme/mola noktaları düzenlenmiş olmalıdır.</i>	3,81	1,32	3,81	1,32	3,82	1,32
Kesinlikle Katılmıyorum	48	10.8	49	11.0	48	10.8
Katılmıyorum	31	7.0	30	6.8	30	6.8
Kararsızım	54	12.2	53	11.9	56	12.6
Katılıyorum	134	30.2	136	30.6	132	29.7
Kesinlikle Katılıyorum	177	39.9	176	39.6	178	40.1
<i>Başlangıç ve bitiş noktaları düzenlenmiş olmalıdır.</i>	3,90	1,26	3,94	1,24	3,91	1,25
Kesinlikle Katılmıyorum	38	8.6	35	7.9	36	8.1
Katılmıyorum	33	7.4	31	7.0	31	7.0
Kararsızım	52	11.7	51	11.5	55	12.4
Katılıyorum	134	30.2	137	30.9	135	30.4
Kesinlikle Katılıyorum	187	42.1	190	42.8	187	42.1

<i>Riskli bölgelerde güvenlik tedbirlerinin alınmış olmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	4,17	1,14	4,19	1,11	4,18	1,13
Kesinlikle Katılmıyorum	30	6.8	27	6.1	29	6.5
Katılmıyorum	9	2.0	11	2.5	11	2.5
Kararsızım	48	10.8	46	10.4	45	10.1
Katılıyorum	126	28.4	126	28.4	125	28.2
Kesinlikle Katılıyorum	231	52.0	234	52.7	234	52.7
 						
<i>Seyir noktaları düzenlenmiş olmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,72	1,28	3,70	1,27	3,70	1,27
Kesinlikle Katılmıyorum	47	10.6	46	10.4	47	10.6
Katılmıyorum	28	6.3	28	6.3	26	5.9
Kararsızım	77	17.3	84	18.9	83	18.7
Katılıyorum	144	32.4	143	32.2	144	32.4
Kesinlikle Katılıyorum	148	33.3	143	32.2	144	32.4
 						
<i>Çöp konteynerleri olmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,40	1,42	3,39	1,42	3,41	1,42
Kesinlikle Katılmıyorum	68	15.3	70	15.8	69	15.5
Katılmıyorum	45	10.1	41	9.2	42	9.5
Kararsızım	116	26.1	118	26.6	116	26.1
Katılıyorum	71	16.0	74	16.7	74	16.7
Kesinlikle Katılıyorum	144	32.4	141	31.8	143	32.2
 						
<i>Tuvalet/duş noktaları bulunmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,19	1,48	3,22	1,47	3,20	1,48
Kesinlikle Katılmıyorum	97	21.8	93	20.9	96	21.6
Katılmıyorum	41	9.2	41	9.2	40	9.0
Kararsızım	107	24.1	109	24.5	109	24.5
Katılıyorum	78	17.6	78	17.6	75	16.9
Kesinlikle Katılıyorum	121	27.3	123	27.7	124	27.9
 						
<i>Kamp alanları düzenlenmiş olmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,38	1,37	3,39	1,37	3,39	1,35
Kesinlikle Katılmıyorum	69	15.5	69	15.5	65	14.6
Katılmıyorum	32	7.2	29	6.5	32	7.2
Kararsızım	128	28.8	130	29.3	135	30.4
Katılıyorum	90	20.3	92	20.7	89	20.0
Kesinlikle Katılıyorum	125	28.2	124	27.9	123	27.7

<i>Parkurla ilgili rehberlik hizmetleri olmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,98	1,18	4,02	1,15	4,05	1,14
Kesinlikle Katılmıyorum	34	7.7	31	7.0	30	6.8
Katılmıyorum	16	3.6	14	3.2	15	3.4
Kararsızım	58	13.1	58	13.1	53	11.9
Katılıyorum	151	34.0	152	34.2	153	34.5
Kesinlikle Katılıyorum	185	41.7	189	42.6	193	43.5
Acil durum noktaları bulunmalıdır.						
<i>Acil durum noktaları bulunmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,91	1,27	3,95	1,24	3,91	1,26
Kesinlikle Katılmıyorum	42	9.5	39	8.8	42	9.5
Katılmıyorum	24	5.4	19	4.3	22	5.0
Kararsızım	58	13.1	59	13.3	58	13.1
Katılıyorum	129	29.1	134	30.2	136	30.6
Kesinlikle Katılıyorum	191	43.0	193	43.5	186	41.9
Yeme içme hizmetleri sunulan yerel işletmeler bulunmalıdır.						
<i>Yeme içme hizmetleri sunulan yerel işletmeler bulunmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,10	1,37	3,12	1,37	3,11	1,36
Kesinlikle Katılmıyorum	83	18.7	80	18.0	79	17.8
Katılmıyorum	56	12.6	57	12.8	61	13.7
Kararsızım	129	29.1	128	28.8	126	28.4
Katılıyorum	84	18.9	87	19.6	86	19.4
Kesinlikle Katılıyorum	92	20.7	92	20.7	92	20.7
Kullanılabilir (iç, yüzme, temizlik) su kaynakları bulunmalıdır.						
<i>Kullanılabilir (iç, yüzme, temizlik) su kaynakları bulunmalıdır.</i>	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,74	1,23	3,69	1,21	3,75	1,19
Kesinlikle Katılmıyorum	41	9.2	39	8.8	35	7.9
Katılmıyorum	28	6.3	29	6.5	30	6.8
Kararsızım	77	17.3	95	21.4	84	18.9
Katılıyorum	157	35.4	148	33.3	156	35.1
Kesinlikle Katılıyorum	141	31.8	133	30.0	139	31.3
Toplam	444	100	444	100	444	100

Katılımcılara göre ideal bir yürüyüş parkurunda sunulan hizmetlere ait görüşlerinin dağılımı Tablo 3.34’de verilmiştir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “parkurla ilgili eğitici/bilgilendirici levhalar/tabelalar bulunmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %36,9, Kış: %37,2, Bahar: %37,8) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun parkurla ilgili eğitici/bilgilendirici levhalar/tabelalar bulunması görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de

katılımcıların doğa yürüyüşü parkurlarında parkurla ilgili eğitici/bilgilendirici levhalar/tabelalar bulunması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %67,5, Kış: %69,4, Bahar: %68,4) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “parkura ait rehber/broşür/harita vb. bilgilendirme araçları olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %45,9, Kış: %47,4, Bahar: %47,1) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun parkura ait rehber/broşür/harita vb. bilgilendirme araçları olması görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de, katılımcıların doğa yürüyüşü parkurlarında parkura ait rehber/broşür/harita vb. bilgilendirme araçlarının bulunması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %79,5, Kış: %80,1, Bahar: %78,9) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “dinlenme/mola noktaları düzenlenmiş olmalıdır.” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %39,9, Kış: %39,6, Bahar: %40,1) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda dinlenme/mola noktaları düzenlenmiş olması görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de, katılımcıların doğa yürüyüşü parkurlarında dinlenme/mola noktaları düzenlenmiş olmalı görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %70,1, Kış: %70,2, Bahar: %69,8) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “başlangıç ve bitiş noktaları düzenlenmiş olmalıdır.” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %42,1, Kış: %42,8, Bahar: %42,1) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda başlangıç ve bitiş noktaları düzenlenmiş olması görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de katılımcıların doğa yürüyüşü parkurlarında başlangıç ve bitiş noktaları düzenlenmiş olmalı görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %72,3, Kış: %73,7, Bahar: %72,5) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “riskli bölgelerde güvenlik tedbirlerinin alınmış olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %52, Kış: %52,7, Bahar: %52,7) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda riskli bölgelerde güvenlik tedbirlerinin alınmış olması görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de katılımcıların doğa yürüyüşü parkurlarında riskli bölgelerde güvenlik tedbirlerinin alınmış olması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %80,4, Kış: %81,3, Bahar: %80,9) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “seyir noktaları düzenlenmiş olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %33,3, Kış: %32,2, Bahar: %32,4) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda seyir noktalarının düzenlenmiş olması görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de, katılımcıların doğa yürüyüşü parkurlarında seyir noktalarının düzenlenmiş olması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %65,7, Kış: %64,4, Bahar: %64,4) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “çöp konteynerleri olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %32,4, Kış: %31,8, Bahar:%32,2) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda çöp konteynerleri olması görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de, katılımcıların doğa yürüyüşü parkurlarında çöp konteynerleri olması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %48,4, Kış: %48,5, Bahar: %48,9) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “tuvalet/duş noktaları bulunmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %27,3, Kış: %37,7, Bahar:%37,9) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda tuvalet/duş noktaları bulunması görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de, katılımcıların doğa yürüyüşü parkurlarında tuvalet/duş noktaları bulunmalıdır görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %44,9, Kış: %45,3, Bahar: %44,8) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “kamp alanları düzenlenmiş olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %28,8, Kış: %29,3, Bahar:%30,4) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda kamp alanlarının düzenlenmiş olması görüşünde kararsızdır. Tablo incelendiğinde katılımcıların, doğa yürüyüşü parkurlarında kamp alanları düzenlenmiş olması görüşünde kararsız oldukları ancak toplam puanlara göre çoğunluğunun bu görüşe katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %48,5, Kış: %48,6, Bahar: %47,7) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “parkurla ilgili rehberlik hizmetleri olmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %41,7, Kış: %42,6, Bahar:%43,5) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda parkurla ilgili rehberlik hizmetleri olması görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de, katılımcıların doğa yürüyüşü parkurlarında

parkurla ilgili rehberlik hizmetleri olması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %75,7, Kış: %76,8, Bahar: %78) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “acil durum noktaları bulunmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %43, Kış: %43,5, Bahar:%41,9) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda acil durum noktaları bulunması görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de, katılımcıların doğa yürüyüşü parkurlarında acil durum noktaları bulunması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %72,1, Kış: %73,7, Bahar: %72,5) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “yeme içme hizmetleri sunulan yerel işletmeler bulunmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %29,1, Kış: %28,8, Bahar:%28,4) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda yeme içme hizmetleri sunulan yerel işletmeler bulunması görüşünde kararsızdır. Tablo incelendiğinde katılımcıların, doğa yürüyüşü parkurlarında yeme içme hizmetleri sunulan yerel işletmeler bulunması görüşünde kararsız oldukları ancak toplam puanlara göre çoğunlukla bu görüşe katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %39,6, Kış: %40,3, Bahar: %40,1) görülmektedir. Ancak tablo incelendiğinde bu görüşe kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum cevabını veren katılımcı sayısının da (Toplam Yaz: %31,3, Kış: %30,8, Bahar:% 31,5) yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “kullanılabilir (iç, yüzme, temizlik) su kaynakları bulunmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %35,4, Kış: %33,3, Bahar:%35,1) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda kullanılabilir (iç, yüzme, temizlik) su kaynakları bulunması görüşüne katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de, katılımcıların çoğunluğu doğa yürüyüşü parkurlarında kullanılabilir (iç, yüzme, temizlik) su kaynakları bulunması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %67,2, Kış: %63,3, Bahar: %66,4) görülmektedir.

Tablo 3.35. Katılımcıların İdeal Bir Yürüyüş Parkurundaki Çeşitli Etkinliklere Göre Görüşlerinin Dağılımı

<i>İdeal bir doğa yürüyüşü parkuru;</i>						
	Yaz		Kış		Bahar	
	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
<i>Sadece doğa yürüyüşü amaçlı kullanılmalıdır.</i>	3,90	1,24	3,92	1,22	3,92	1,24
	f	%	f	%	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	35	7.9	33	7.4	35	7.9
Katılmıyorum	28	6.3	27	6.1	27	6.1
Kararsızım	71	16.0	72	16.2	68	15.3
Katılıyorum	122	27.5	122	27.5	123	27.7
Kesinlikle Katılıyorum	188	42.3	190	42.8	191	43.0
Doğa yürüyüşü ile aynı zamanda farklı etkinlikler (Motorsuz) için de kullanılmalıdır. (atv, motosiklet, 4x4 turları gibi motorlu araçlar ile yapılan etkinlikler hariç)						
	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	3,07	1,40	3,04	1,39	3,05	1,40
Kesinlikle Katılmıyorum	93	20.9	94	21.2	96	21.6
Katılmıyorum	49	11.0	51	11.5	49	11.0
Kararsızım	125	28.2	127	28.6	125	28.2
Katılıyorum	86	19.4	86	19.4	87	19.6
Kesinlikle Katılıyorum	91	20.5	86	19.4	87	19.6
Doğa yürüyüşü ile aynı zamanda farklı etkinlikler (Motorlu) için de kullanılmalıdır. (atv, motosiklet, 4x4 turları gibi motorlu araçlar ile yapılan etkinlikler dâhil)						
	A.O.	S.s	A.O.	S.s	A.O.	S.s
	2,28	1,31	2,29	1,31	2,29	1,33
Kesinlikle Katılmıyorum	173	39.9	174	39.2	178	40.1
Katılmıyorum	94	21.2	92	20.7	88	19.8
Kararsızım	93	20.9	93	20.9	94	21.2
Katılıyorum	46	10.4	46	10.4	41	9.2
Kesinlikle Katılıyorum	38	8.6	39	8.8	43	9.7
Toplam	444	100	444	100	444	100

Katılımcılara göre ideal bir yürüyüş parkurundaki etkinlik çeşitliliğine ait görüşlerinin dağılımı Tablo 3.35’de verilmiştir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “sadece doğa yürüyüşü amaçlı kullanılmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %42,3, Kış: %42,8, Bahar: %43) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun sadece doğa yürüyüşü amaçlı kullanılması görüşüne kesinlikle katılmaktadır. Tablo incelendiğinde toplam puanlara göre de, katılımcıların doğa yürüyüşü parkurlarının

sadece doğa yürüyüşü amaçlı kullanılması görüşüne katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %69,8, Kış: %70,3, Bahar: %70,7) görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “doğa yürüyüşü ile aynı zamanda farklı etkinlikler (Motersuz) için de kullanılmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %28,2, Kış: %28,6, Bahar: %28,2) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun doğa yürüyüşü ile aynı zamanda farklı etkinlikler (Motersuz) için de kullanılması görüşünde kararsızdır. Tablo incelendiğinde katılımcıların, doğa yürüyüşü ile aynı zamanda farklı etkinlikler (Motersuz) için de kullanılmalıdır görüşünde kararsız oldukları ancak toplam puanlara göre çoğunlukla bu görüşe katıldıkları (Kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %39,9, Kış: %38,8, Bahar: %39,2) görülmektedir. Ancak tablo incelendiğinde bu görüşe kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum cevabını veren katılımcı sayısının da (Toplam Yaz: %31,9, Kış: %32,7, Bahar: %32,6) yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcıların, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “doğa yürüyüşü ile aynı zamanda farklı etkinlikler (Motorlu) için de kullanılmalıdır” önermesine ait değerlendirmeleri incelendiğinde, mevsimsel anlamda farklılık yoktur. Katılımcılar (Yaz: %39,9, Kış: %39,2, Bahar: %40,1) ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun doğa yürüyüşü ile aynı zamanda farklı etkinlikler (Motorlu) için de kullanılması görüşüne kesinlikle katılmamaktadır. Tablo incelendiğinde katılımcıların toplam puanlara göre de, doğa yürüyüşü parkurlarının doğa yürüyüşü ile aynı zamanda farklı etkinlikler (Motorlu) için de kullanılması görüşüne katılmadıkları (Kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum toplam yüzdeleri; Yaz: %61,1, Kış: %59,9, Bahar: %59,9) görülmektedir.

Katılımcıların yaşları ile ideal doğa yürüyüşü parkurlarında bulunabilecek özelliklere ait önermelerin arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir.

Tablo 3.36. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Yaşı ile İdeal Yürüyüş Mesafesine Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal yürüyüş mesafesi		10 km den az	10-14 km	15-19 km	20 km den fazla
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Yaş	>25	6 (20)	11 (36,7)	10 (33,3)	3 (10)
	25-34	16 (17,8)	32 (35,6)	26 (28,9)	16 (17,8)
	35-44	21 (19,4)	33 (30,6)	43 (39,8)	11 (10,2)
	45-54	24 (17,9)	65 (48,5)	37 (27,6)	8 (6)
	55 <	24 (29,3)	37 (45,1)	17 (20,7)	4 (4,9)

Katılımcıların yaşları ile ideal bir doğa yürüyüşü parkurundaki yürüyüş mesafesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; yaş ile doğa yürüyüşü parkurundaki ideal yürüyüş mesafesi arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki vardır ($X^2=29,2$; sd:12; p=0,01). Tablo incelendiğinde 55 yaş üstü katılımcıların ideal doğa yürüyüşü mesafesinin 10 km. den az olması görüşünün oranı 25 yaş altı, 25-34 yaş, 35-44 yaş ve 45-54 yaş aralığındaki katılımcılara oranla daha yüksektir. Ayrıca 45-54 ve 55 yaş üstü bireylerin ideal doğa yürüyüşü mesafesinin 10-14 km. arasında olması görüşünün oranı diğer katılımcılara oranla daha yüksektir.

Tablo 3.37. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Yaşı ile Yemek/Kumanya Tercihlerine Ait Ki-Kare Tablosu

		Yemek/kumanya taşımayı tercih ederim	Yemek/kumanya hizmetlerinin organizasyon tarafından karşılanmasını tercih ederim
		f (%)	f (%)
Yaş	>25	20 (66,7)	10 (33,3)
	25-34	59 (65,6)	31 (34,4)
	35-44	80 (74,1)	28 (25,9)
	45-54	89 (66,4)	45 (33,6)
	55<	71 (86,6)	11 (13,4)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine yaşları ile doğa yürüyüşü etkinliklerindeki yemek/kumanya organizasyonu arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin yaşları ile doğa yürüyüşü etkinliklerindeki yemek/kumanya organizasyonu arasında ilişki olduğu görülmektedir ($X^2=13,2$; sd:4; p=0,01). Katılımcıların çoğunlukla yemek/kumanya taşımayı tercih ettikleri görülmektedir. Tablo incelendiğinde 55 yaş üzerindeki katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerinde diğer yaş gruplarına oranla daha fazla yemek/kumanya taşımayı tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 3.38. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Yaşı ile İdeal Yürüyüşçü Sayısına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal yürüyüşçü sayısı		40 Kişiden az	40 - 79 Kişi	80 - 119 Kişi	120 - 159 Kişi	160 Kişi ve fazlası
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Yaş	>25	12 (40)	11 (36,7)	2 (6,7)	1 (3,3)	4 (13,3)
	25-34	45 (50)	25 (27,8)	8 (8,9)	4 (4,4)	8 (8,9)
	35-44	61 (56,5)	28 (25,9)	8 (7,4)	2 (1,9)	9 (8,3)
	45-54	58 (43,3)	33 (24,6)	20 (14,9)	15 (11,2)	8 (6)
	55 <	26 (31,7)	29 (35,4)	19 (23,2)	5 (6,1)	3 (3,7)

Katılımcıların yaşları ile doğa yürüyüşüne katılan ideal yürüyüşçü sayıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin yaşları ile doğa yürüyüşüne katılan ideal yürüyüşçü sayıları arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki vardır ($X^2=35,3$; sd:16; p=0,00). İdeal doğa yürüyüşçüsü sayısının 40 kişiden az olması görüşüne ait oran; diğer yaş gruplarına göre 55 yaş üstü katılımcıların için daha düşüktür. Ayrıca ideal yürüyüşçü sayısının 80-119 kişi olması görüşüne ait oran; 25 yaş altı, 25-34 yaş, 35-44 yaş ve 45-54 yaş aralığındaki katılımcılar için %15'in altındayken, 55 yaş üstü katılımcıların için bu oran daha yüksektir.

Tablo 3.39. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Yaşı ile ideal Bir Yürüyüş Parkuru Tanınmış/Popüler Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkuru tanınmış/popüler olmalıdır.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	
Yaş	>25	Yaz	4 (13,3)	4 (13,3)	4 (13,3)	8 (26,7)	10 (33,3)
		Kış	5 (16,7)	4 (13,3)	4 (13,3)	8 (26,7)	9 (30)
		Bahar	4 (13,3)	4 (13,3)	4 (13,3)	8 (26,7)	10 (33,3)
	25-34	Yaz	26 (28,9)	14 (15,6)	28 (31,1)	8 (8,9)	14 (15,6)
		Kış	27 (30)	14 (15,6)	27 (30)	10 (11,1)	12 (13,3)
		Bahar	29 (32,2)	15 (16,7)	25 (27,8)	8 (8,9)	13 (14,4)
	35-44	Yaz	40 (37)	22 (20,4)	28 (25,9)	3 (2,8)	15 (13,9)
		Kış	37 (34,3)	27 (25)	25 (23,1)	4 (3,7)	15 (13,9)
		Bahar	37 (34,3)	26 (24,1)	25 (23,1)	5 (4,6)	15 (13,9)
	45-54	Yaz	32 (23,9)	27 (20,1)	36 (26,9)	19 (14,2)	20 (14,9)
		Kış	30 (22,4)	27 (20,1)	37 (27,6)	19 (14,2)	21 (15,7)
		Bahar	29 (21,6)	32 (23,9)	33 (24,6)	18 (13,4)	22 (16,4)
	55<	Yaz	22 (26,8)	16 (19,5)	24 (29,3)	12 (14,6)	8 (9,8)
		Kış	21 (25,6)	16 (19,5)	23 (28)	15 (18,3)	7 (8,5)
		Bahar	20 (24,4)	14 (17,1)	26 (31,7)	13 (15,9)	9 (11)

Katılımcıların yaşları ile ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun “tanınmış/popüler olmalıdır” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; katılımcıların yaşları ile ideal bir yürüyüş parkurunun tanınmış/popüler olmalıdır önermesi arasında istatistiki olarak ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=34,3$; sd:16; p=0,01, kış: $X^2=31,9$; sd:16; p=0,01, bahar: $X^2=33,5$; sd:16; p=0,01). Yirmibeş yaş altı bireylerin doğa yürüyüşü parkurunun tanınmış/popüler olması görüşüne kesinlikle katılma oranları diğer yaş gruplarına göre daha yüksekken, bu görüşe kesinlikle katılmama oranı diğer yaş gruplarına göre daha düşüktür.

Katılımcıların cinsiyetleri ile ideal doğa yürüyüşü parkurlarında bulunabilecek özelliklere ait önermelerin arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir.

Tablo 3.40. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile Aylık Doğa Yürüyüşüne Katılım Sıklığına Ait Ki-Kare Tablosu

Doğa Yürüyüşüne Katılım Sıklığı (Aylık)		1-2 gün	3-4 gün	5 gün ve üzeri
		f (%)	f (%)	f (%)
Cinsiyet	Kadın	175 (70)	63 (25,2)	12 (4,8)
	Erkek	103 (53,1)	67 (34,5)	24 (12,4)

Katılımcıların cinsiyetleri ile doğa yürüyüşüne katılım sıklığı arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; cinsiyetleri ile ideal bir doğa yürüyüşüne aylık katılım sıklığı arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir ($X^2=15,9$; sd:2; p=0,00). Kadınların ayda 1-2 gün süreyle doğa yürüyüşüne katılma tercihlerinin oranı erkekler göre daha yüksektir. Tablo incelendiğinde erkeklerin kadınlara oranla daha sık (aylık) doğa yürüyüşüne katıldıkları görülmektedir.

Tablo 3.41. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile Yıllık Doğa Yürüyüşüne Katılım Sıklığına Ait Ki-Kare Tablosu

Doğa Yürüyüşüne Katılım Sıklığı (Yıllık)		1-10 gün	11-20 gün	21-30 gün	31-40 gün	40 günden fazla
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Cinsiyet	Kadın	136 (54,4)	52 (20,8)	29 (11,6)	14 (5,6)	19 (7,6)
	Erkek	67 (34,5)	43 (22,2)	27 (13,9)	28 (14,4)	29 (14,9)

Katılımcıların cinsiyetleri ile doğa yürüyüşüne katılım sıklığı (yıllık) arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; cinsiyetleri ile ideal bir doğa yürüyüşüne yıllık katılım sıklığı arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir ($X^2=24,5$; sd:4; p=0,00). Kadınların ayda 1-10 gün süreyle doğa yürüyüşüne katılma tercihlerinin oranı erkekler göre daha yüksektir. Tablo incelendiğinde erkeklerin kadınlara oranla daha sık (yıllık) doğa yürüyüşüne katıldıkları görülmektedir.

Tablo 3.42. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile Doğa Yürüyüşüne Katılım Süresine Ait Ki-Kare Tablosu

Doğa Yürüyüşüne Katılım Süresi		1 yıldan az	1-4 yıl	5-8 yıl	9-12 yıl	12 yıldan fazla
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Cinsiyet	Kadın	89 (35,6)	117 (46,8)	19 (7,6)	10 (4)	15 (6)
	Erkek	40 (20,6)	79 (40,7)	25 (12,9)	12 (6,2)	38 (19,6)

Katılımcıların cinsiyetleri ile doğa yürüyüşüne katılım süresi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; cinsiyetleri ile ideal bir doğa yürüyüşüne katılım süresi arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir ($X^2=30,4$; sd:4; p=0,00). Kadınların 1 yıldan az süredir doğa yürüyüşüne katılım oranları erkeklerden, erkeklerin ise 12 yıldan fazla süredir doğa yürüyüşüne katılım oranları kadınlardan yüksektir. Tablo incelendiğinde erkeklerin kadınlara oranla daha uzun süredir doğa yürüyüşüne katıldıkları görülmektedir.

Tablo 3.43. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile Doğa Yürüyüşü İçin Ayırılan Aylık-Yıllık Bütçeye Ait Ki-Kare Tablosu

		Aylık bütçe	Yıllık bütçe	Aylık bütçe	Yıllık bütçe	Aylık bütçe	Yıllık bütçe	Aylık bütçe	Yıllık bütçe	Aylık bütçe	Yıllık bütçe
		50 TL'den az	500 TL'den az	50-100 TL	500-1000 TL	101-150 TL	1001-1500 TL	151-200 TL	1501-2000 TL	200 TL'den fazla	2000 TL'den fazla
		f (%)		f (%)		f (%)		f (%)		f (%)	
Cinsiyet	Kadın	87 (34,8)	84 (54,2)	95 (38)	38 (24,5)	45 (18)	19 (12,3)	20 (8)	9 (5,8)	3 (1,3)	5 (3,2)
	Erkek	39 (20,1)	66 (44,6)	53 (27,3)	35 (23,6)	44 (22,7)	16 (10,8)	31 (16)	9 (6,1)	27 (13,9)	22 (14,9)

Katılımcıların cinsiyetleri ile doğa yürüyüşü etkinlikleri için ayırdıkları aylık ve yıllık bütçeleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; cinsiyetleri ile doğa yürüyüşü etkinlikleri için ayırdıkları aylık ve yıllık bütçeleri arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (Aylık: $X^2=45,4$; sd:4; p=0,00, Yıllık: $X^2=13,1$; sd:5; p=0,02). Tablo incelendiğinde erkek katılımcıların kadınlara oranla doğa yürüyüşü etkinlikleri için ayırdıkları aylık ve yıllık bütçelerin daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 3.44. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile İdeal Yürüyüş Mesafesine Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal yürüyüş mesafesi		10 km den az	10-14 km	15-19 km	20 km den fazla
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Cinsiyet	Kadın	62 (24,8)	110 (44)	65 (26)	13 (5,2)
	Erkek	29 (14,9)	68 (35,1)	68 (35,1)	29 (14,9)

Katılımcıların cinsiyetleri ile doğa yürüyüşü parkurunun ideal yürüyüş mesafesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; cinsiyetleri ile doğa yürüyüşü parkurundaki ideal yürüyüş mesafesi arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir ($X^2=21,3$; sd:3; p=0,00). Kadınlara göre doğa yürüyüşü parkurundaki ideal yürüyüş mesafesinin 10 km'den az ve 10-14 km. olma oranı erkeklere göre daha yüksektir. Erkeklerin ise tercih ettikleri yürüyüş mesafesinin 15-19 km ve 20 km'den fazla olma oranı kadınlara göre daha yüksektir. Buna göre erkeklerin tercih ettikleri yürüyüş mesafesinin kadınlara oranla daha fazla olduğu söylenebilir.

Tablo 3.45. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile İdeal Bir Yürüyüş Parkuru Riskli Geçişler/Bölgeler İçermemesine Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkuru riskli geçişler/bölgeler içermemelidir.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	
Cinsiyet	Kadın	Yaz	42 (16,8)	26 (10,4)	48 (19,2)	57 (22,8)	77 (30,8)
		Kış	42 (16,8)	24 (9,6)	43 (17,2)	53 (21,2)	88 (35,2)
		Bahar	42 (16,8)	24 (9,6)	52 (20,8)	54 (21,6)	78 (31,2)
	Erkek	Yaz	32 (16,5)	22 (11,3)	70 (36,1)	34 (17,5)	36 (18,6)
		Kış	28 (14,4)	18 (9,3)	63 (32,5)	40 (20,6)	45 (23,2)
		Bahar	27 (13,9)	26 (13,4)	66 (34)	33 (17)	42 (21,6)

Katılımcıların cinsiyetleri ile ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “riskli geçişler/bölgeler içermemelidir” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; cinsiyetleri ile ideal bir yürüyüş parkuru riskli geçişler/bölgeler içermemelidir önermesi arasında ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=19,7$; sd:4; p=0,001, kış: $X^2=16,3$; sd:4; p=0,003, bahar: $X^2=14$; sd:4; p=0,01). Kadınların görüşe katılma oranları erkeklere göre daha yüksekken, erkeklerin bu görüşte kadınlara oranla kararsız oldukları görülmektedir.

Tablo 3.46. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Çöp Konteynerleri Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkurunda çöp konteynerleri olmalıdır.			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
			f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Cinsiyet	Kadın	Yaz	30 (12)	27 (10,8)	60 (24)	39 (15,6)	94 (37,6)
		Kış	30 (12)	26 (10,4)	60 (24)	43 (17,2)	91 (36,4)
		Bahar	29 (11,6)	28 (11,2)	58 (23,2)	42 (16,8)	93 (37,2)
	Erkek	Yaz	38 (19,6)	18 (9,3)	56 (28,9)	32 (16,5)	50 (25,8)
		Kış	40 (20,6)	15 (7,7)	58 (29,9)	31 (16)	50 (25,8)
		Bahar	40 (20,6)	14 (7,2)	58 (29,9)	32 (16,5)	50 (25,8)

Katılımcıların cinsiyetleri ile ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “çöp konteynerleri olmalıdır” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; cinsiyetleri ile ideal bir yürüyüş parkuru çöp konteynerleri olmalıdır önermesi arasında istatistiki anlamda ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=10,1$; sd:4; p=0,04, kış: $X^2=11,4$; sd:4; p=0,02, bahar: $X^2=13,5$; sd:4; p=0,01). Kadınların, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “çöp konteynerleri olmalıdır” görüşüne kesin katılma oranları erkeklere göre, erkeklerin bu görüşe kesin katılmama oranı kadınlara oranla daha yüksektir.

Tablo 3.47. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Tuvalet/Duş Noktaları Bulunmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkurunda tuvalet/duş noktaları bulunmalıdır.			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
			f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Cinsiyet	Kadın	Yaz	41 (16,4)	24 (9,6)	56 (22,4)	48 (19,2)	81 (32,4)
		Kış	38 (15,2)	23 (9,2)	61 (24,4)	46 (18,4)	82 (32,8)
		Bahar	41 (16,4)	23 (9,2)	57 (22,8)	46 (18,4)	83 (33,2)
	Erkek	Yaz	56 (28,9)	17 (8,8)	51 (26,3)	30 (15,5)	40 (20,6)
		Kış	55 (28,4)	18 (9,3)	48 (24,7)	32 (16,5)	41 (21,1)
		Bahar	55 (28,4)	17 (8,8)	52 (26,8)	29 (14,9)	41 (21,1)

Katılımcıların cinsiyetleri ile ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “tuvalet/duş noktaları bulunmalıdır” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; cinsiyetleri ile ideal bir yürüyüş parkuru tuvalet/duş noktaları bulunmalıdır önermesi arasında ilişki olduğu görülmektedir

(yaz: $X^2=14,9$; sd:4; p=0,01, kış: $X^2=14,6$; sd:4; p=0,01, bahar: $X^2=14,4$; sd:4; p=0,01). Kadınların, bu görüşe kesinlikle katılma oranları erkeklere göre, erkeklerin bu görüşte kesinlikle katılmama oranları kadınlara göre daha yüksektir.

Tablo 3.48. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Cinsiyeti ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Acil Durum Noktaları Bulunmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkurunda acil durum noktaları bulunmalıdır.			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
			f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Cinsiyet	Kadın	Yaz	22 (8,8)	11 (4,4)	19 (7,6)	77 (30,8)	121 (48,4)
		Kış	20 (8)	8 (3,2)	22 (8,8)	80 (32)	120 (48)
		Bahar	22 (8,8)	8 (3,2)	22 (8,8)	82 (32,8)	116 (46,4)
	Erkek	Yaz	20 (10,3)	13 (6,7)	39 (20,1)	52 (26,8)	70 (36,1)
		Kış	19 (9,8)	11 (5,7)	37 (19,1)	54 (27,8)	73 (37,6)
		Bahar	20 (10,3)	14 (7,2)	36 (18,6)	54 (27,8)	70 (36,1)

Katılımcıların cinsiyetleri ile ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “acil durum noktaları bulunmalıdır” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; cinsiyetleri ile ideal bir yürüyüş parkuru acil durum noktaları bulunmalıdır önermesi arasında ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=18,5$; sd:4; p=0,001, kış: $X^2=13,9$; sd:4; p=0,01, bahar: $X^2=15,4$; sd:4; p=0,004). Kadınların bu görüşe kesinlikle katılma oranı, erkeklere göre, erkeklerin ise bu görüşte kararsız olma oranı kadınlara göre daha yüksektir.

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine eğitim durumları ile ideal doğa yürüyüşü parkurlarında bulunabilecek özelliklere ait önermelerin arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonuçlarına göre ideal bir yürüyüş parkurunun işaretlenmiş olmalı önermesi dışında her hangi bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 3.49. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Eğitim Seviyesi ile İdeal Araçla Ulaşım Süresine Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal araçla ulaşım süresi		1 saat <		1 - 1,5 Saat		1,5-2 Saat		2 Saatten >	
		f (%)		f (%)		f (%)		f (%)	
		Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış
Eğitim	İlköğretim ve Lise	29 (26,4)	36 (32,7)	53 (48,2)	56 (50,9)	24 (21,8)	14 (12,7)	4 (3,6)	4 (3,6)
	Lisans ve Lisansüstü	132 (39,5)	179 (53,6)	92 (27,5)	90 (26,9)	96 (28,7)	58 (17,4)	14 (4,2)	7 (2,1)

Katılımcıların eğitim seviyeleri ile ideal araçla ulaşım süreleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; eğitim seviyeleri ile ideal araçla ulaşım süreleri arasında anlamlı istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (Aylık: $X^2=16,2$; sd:3; p=0,001, Yıllık: $X^2=23,8$; sd:3; p=0,00). Her iki mevsimde de ilköğretim ve lise eğitim seviyesinde olan katılımcıların ideal araçla ulaşım süresini 1 -1,5 saat aralığında tercih etme oranı lisans ve lisansüstü eğitimi olan bireylere göre daha yüksektir. Ayrıca mevsimde de lisans ve lisansüstü eğitim seviyesinde olan katılımcıların ideal araçla ulaşım süresini 1 saatten az tercih etme oranı ilköğretim ve lise eğitimi olan bireylere göre daha yüksektir. Bu anlamda eğitim seviyesi yüksek olan bireylerin ideal araçla ulaşım süresi olarak daha az zaman harcama eğiliminde oldukları söylenebilir.

Tablo 3.50. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Eğitim Seviyesi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Kurallar Bulunmasına Ait Ki-Kare Tablosu

Kurallar		Kesin olmamalıdır.....Kesin olmalıdır						
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
		1	2	3	4	5	6	7
Eğitim	İlköğretim ve Lise	16 (14,5)	2 (1,8)	5 (4,5)	14 (12,7)	36 (32,7)	6 (5,5)	31 (28,2)
	Lisans ve Lisansüstü	28 (8,4)	9 (2,7)	8 (2,4)	30 (9)	69 (20,7)	47 (14,1)	143 (42,8)

Katılımcıların eğitim seviyeleri ile doğa yürüyüşü parkurunda yönetsel anlamda kuralların olması arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; eğitim seviyeleri ile doğa yürüyüşü parkurunda yönetsel anlamda kuralların olması arasında anlamlı istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir ($X^2=20,6$; sd:6; p=0,002). Lisans ve lisansüstü eğitim seviyesindeki katılımcıların doğa yürüyüşü parkurunda yönetsel anlamda kuralların kesin olması oranı ilköğretim ve lise eğitiminde olan katılımcılara oranla daha yüksektir. Tablo incelendiğinde eğitim seviyesi

arttıkça doğa yürüyüşü parkurunda yönetsel anlamda kuralların olması görüşünün arttığı görülmektedir.

Tablo 3.51. Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Eğitim Seviyesi ile Mevcut/İdeal Yürüyüşçü Sayısına Ait Ki-Kare Tablosu

Yürüyüşçü sayısı		40 Kişiden az		40 - 79 Kişi		80 - 119 Kişi		120 - 159 Kişi		160 Kişi ve fazlası	
		f (%)		f (%)		f (%)		f (%)		f (%)	
		Mevcut	İdeal	Mevcut	İdeal	Mevcut	İdeal	Mevcut	İdeal	Mevcut	İdeal
Eğitim	İlköğretim ve Lise	18 (16,4)	29 (26,4)	26 (23,6)	49 (44,5)	26 (23,6)	14 (12,7)	11 (10)	6 (5,5)	29 (26,4)	12 (10,9)
	Lisans ve Lisansüstü	111 (33,2)	173 (51,8)	60 (18)	77 (23,1)	57 (17,1)	43 (12,9)	48 (14,4)	21 (6,3)	58 (17,4)	20 (6)

Katılımcıların eğitim seviyeleri ile mevcut ve ideal doğa yürüyüşçü sayıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; eğitim seviyeleri ile mevcut ve ideal doğa yürüyüşçü sayıları arasında anlamlı istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (Mevcut: $X^2=16$; sd:4; p=0,003, İdeal: $X^2=28,1$; sd:4; p=0,00). Lisans ve lisansüstü eğitim seviyesindeki katılımcılara göre mevcut ve ideal doğa yürüyüşçü sayısının 40 kişiden az olma oranı ilköğretim ve lise eğitiminde olan katılımcılara oranla daha yüksektir. Bu anlamda eğitim seviyesi yüksek olan bireylerin, katıldıkları ve ideal olarak değerlendirdikleri doğa yürüyüşü etkinliklerindeki katılımcı sayısının az olması görüşünde oldukları söylenebilir.

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım biçimleri ile ideal doğa yürüyüşü parkurlarında bulunabilecek özelliklere ait önermelerin arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Aralarında istatistiksel anlamda ilişki bulunan maddeler aşağıdaki gibidir.

Tablo 3.52. Doğa Yürüyüşüne Katılım Biçimi ile Doğa Yürüyüşü İçin Ayrılan Aylık/Yıllık Bütçeye Ait Ki-Kare Tablosu

	Bütçe	Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
		50 TL'den az	500 TL'den az	50-100 TL	500-1000 TL	101-150 TL	1001-1500 TL	151-200 TL	1501-2000 TL	200 TL'den fazla	2000 TL'den fazla
		f (%)		f (%)		f (%)		f (%)		f (%)	
Katılım Biçimi	Bireysel	62 (34,1)	75 (59,1)	63 (34,6)	28 (22)	31 (17)	10 (7,9)	12 (6,6)	4 (3,1)	14 (7,7)	10 (7,9)
	Tur	64 (24,4)	75 (42,6)	85 (32,4)	45 (25,6)	58 (22,1)	25 (14,2)	39 (14,9)	14 (5,9)	16 (6,1)	17 (9,7)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım biçimleri ile doğa yürüyüşü etkinlikleri için ayırdıkları aylık ve yıllık bütçeleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım biçimleri ile doğa yürüyüşü etkinlikleri için ayırdıkları aylık ve yıllık bütçeleri arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (Aylık: $X^2=11,9$; sd:4; p=0,02, Yıllık: $X^2=10,1$; sd:4; p=0,04). Doğa yürüyüşü etkinliklerine bireysel olarak katılanların aylık 50 TL'den az ve 50-100TL aralığında ayırdıkları bütçenin oranı bu etkinliklere tur ile katılanlara oranla daha yüksektir. Buna ek olarak doğa yürüyüşü etkinliklerine bireysel olarak katılanların yıllık 500 TL'den az ayırdıkları bütçenin oranı bu etkinliklere tur ile katılanlara oranla daha yüksektir. Bu anlamda doğa yürüyüşüne bireysel olarak katılan bireylerin turla katılan bireylere oranla bu etkinlikler için aylık ve yıllık daha az bütçe ayırdıkları söylenebilir.

Tablo 3.53. Doğa Yürüyüşüne Katılım Biçimi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun İşaretlenmiş Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkuru işaretlenmiş olmalıdır.			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
			f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Biçimleri	Bireysel	Yaz	31 (17)	16 (8,8)	56 (30,8)	35 (19,2)	44 (24,2)
		Kış	27 (14,8)	11 (6)	48 (26,4)	44 (24,2)	52 (28,6)
		Bahar	28 (15,4)	14 (7,7)	50 (27,5)	43 (23,6)	47 (23,6)
	Tur	Yaz	22 (8,4)	32 (12,2)	66 (25,2)	48 (18,3)	94 (35,9)
		Kış	21 (8)	27 (10,3)	47 (17,9)	65 (24,8)	102 (59)
		Bahar	21 (8)	26 (9,9)	49 (18,7)	66 (25,2)	100 (38,2)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım biçimleri ile ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “işaretlenmiş olmalıdır” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı

Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım biçimleri ile ideal bir yürüyüş parkuru işaretlemiş olmalıdır önermesi arasında ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=13,9$; sd:4; p=0,01, kış: $X^2=13,8$; sd:4; p=0,01, bahar: $X^2=14,6$; sd:4; p=0,01). Bireysel olarak doğa yürüyüşüne katılan bireyler ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun işaretlenmiş olması konusunda çoğunlukla kararsızken, tur/grupla bu etkinliklere katılan bireyler ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun işaretlenmiş olması gerektiğine kesinlikle katıldıkları görülmektedir.

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (aylık) ile ideal doğa yürüyüşü parkurlarında bulunabilecek özelliklere ait önermelerin arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonuçlarına göre ilişki bulunan durumlar aşağıdaki tablolarda belirtilmiştir.

Tablo 3.54. Doğa Yürüyüşüne Aylık Katılım Sıklığı ile İdeal Yürüyüş Mesafesine Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal yürüyüş mesafesi		10 km den az	10-14 km	15-19 km	20-24 km
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Sıklığı (Aylık)	1-2 gün	74 (26,6)	112 (40,3)	74 (26,6)	18 (6,5)
	3-4 gün	14 (10,8)	51 (39,2)	47 (36,2)	18 (13,8)
	5 gün ve üzeri	3 (8,3)	15 (41,7)	12 (33,3)	6 (16,7)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (aylık) ile ideal doğa yürüyüşü mesafesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (aylık) ile ideal doğa yürüyüşü mesafesi arasında istatistiki anlamda bir ilişki olduğu görülmektedir ($X^2=23,8$; sd:6; p=0,00). Ayda 1-2 gün doğa yürüyüşüne katılan bireylerin ideal doğa yürüyüşü mesafesinin 10 km. den az olması görüşüne oranı, 3-4 gün, 5 gün ve üzeri bu etkinliklere katılan bireylere göre daha yüksektir. Ayrıca aylık 1-2 gün doğa yürüyüşüne katılan bireylerin ideal yürüyüş mesafesi tercihleri 15-19 km ve 20-24 km aralıkların da 3-4 gün, 5 gün ve üzeri katılan bireylere oranla daha düşüktür. Doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklığı arttıkça, katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerindeki ideal doğa yürüyüşü mesafesi artış göstermektedir.

Tablo 3.55. Doğa Yürüyüşüne Aylık Katılım Sıklığı ile İdeal Araçla Ulaşım Süresine Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal araçla ulaşım süresi (Yaz)		30 dakika <	30 dakika - 1 saat arası	1 - 1,5 saat	1,5-2 saat	2 saat >
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Sıklığı (Aylık)	1-2 gün	13 (4,7)	102 (36,7)	94 (33,8)	60 (21,6)	9 (3,2)
	3-4 gün	1 (0,8)	33 (25,4)	43 (33,1)	45 (34,6)	8 (6,2)
	5 gün ve üzeri	1 (2,8)	11 (30,6)	8 (22,2)	15 (41,7)	1 (2,8)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (aylık) ile doğa yürüyüşü parkurlarına araçla (Yaz saati) ideal ulaşım süresi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (aylık) ile doğa yürüyüşü parkurlarına araçla (Yaz saati) ideal ulaşım süresi arasında istatistik olarak ilişki vardır ($\chi^2=19,5$; sd:8; p=0,01). Aylık 1-2 gün doğa yürüyüşü etkinliklerine katılan bireylerin ideal araçla ulaşım süresi 30 dakika 1 saat arası olmalı görüşüne verdikleri cevabın oranı, 3-4 gün ve 5 gün ve üzeri bu etkinliğe katılan bireylerin bu görüşe verdikleri cevabın orandan fazladır. Aylık 1-2 gün doğa yürüyüşüne katılan bireylerin ideal araçla ulaşım süresi tercihleri 3-4 gün, 5 gün ve üzeri katılan bireylere oranla daha düşüktür. Katılımcıların aylık doğa yürüyüşüne katılım sıklıkları artış gösterirken doğa yürüyüşü parkurlarına araçla (Yaz saati) ideal ulaşım süresileri de artmaktadır.

Tablo 3.56. Doğa Yürüyüşüne Aylık Katılım Sıklığı ile İdeal Yürüyüşçü Sayısına Ait Ki-Kare Tablosu

Mevcut ve ideal yürüyüşçü sayısı		40 Kişi'den az		40 - 79 Kişi		80 - 119 Kişi		120 - 159 Kişi		160 Kişi ve fazlası	
		f (%)		f (%)		f (%)		f (%)		f (%)	
		Mevcut	İdeal	Mevcut	İdeal	Mevcut	İdeal	Mevcut	İdeal	Mevcut	İdeal
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Sıklığı (Aylık)	1-2 gün	80 28,8%	121 43,5%	44 15,8%	66 23,7%	45 16,2%	42 15,1%	38 13,7%	23 8,3%	71 25,5%	26 9,4%
	3-4 gün	34 26,2%	64 49,2%	37 28,5%	47 36,2%	30 23,1%	10 7,7%	19 14,6%	4 3,1%	10 7,7%	5 3,8%
	5 gün ve üzeri	15 41,7%	17 47,2%	5 13,9%	13 36,1%	8 22,2%	5 13,9%	2 5,6%	-	6 16,7%	1 2,8%

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (aylık) ile doğa yürüyüşüne katılan mevcut ve ideal yürüyüşçü sayıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa

yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (aylık) ile doğa yürüyüşüne katılan mevcut ve ideal yürüyüşçü sayıları arasında ilişki olduğu görülmektedir (Mevcut: $X^2=29,1$; sd:8; p=0,000, İdeal: $X^2=21,2$; sd:8; p=0,01). Özellikle ayda 1-2 gün doğa yürüyüşü yapan bireylerin katıldıkları doğa yürüyüşü organizasyonlarındaki yürüyüşçü sayısı 160 kişi ve fazlası olması oranı diğer sıklıkta katılanlara göre daha yüksektir. Ayrıca ayda 3-4 gün, 5 gün ve üzeri doğa yürüyüşüne katılan bireylere göre ideal doğa yürüyüşçüsü sayısı 40 kişiden az olma oranı diğer 1-2 gün katılan bireylere göre oranla daha yüksektir. Katılımcıların aylık doğa yürüyüşüne katılım sıklıkları artış gösterirken doğa yürüyüşüne katılan ideal yürüyüşçü sayılarında azalma görülmektedir.

Tablo 3.57. Doğa Yürüyüşüne Aylık Katılım Sıklığı ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Riskli Geçişler/Bölgeler İçermemesine Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkuru riskli geçişler/bölgeler içermemelidir.			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
			f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Sıklığı (Aylık)	1-2 gün	Yaz	36 (12,9)	29 (10,4)	67 (24,1)	64 (23)	82 (29,5)
		Kış	34 (12,2)	24 (8,6)	59 (21,2)	66 (23,7)	95 (34,2)
		Bahar	33 (11,9)	29 (10,4)	67 (24,1)	60 (21,6)	89 (32)
	3-4 gün	Yaz	28 (21,5)	15 (11,5)	37 (28,5)	23 (17,7)	27 (20,8)
		Kış	26 (20)	13 (10)	35 (26,9)	22 (16,9)	34 (26,2)
		Bahar	26 (20)	16 (12,3)	37 (28,5)	23 (17,7)	28 (21,5)
	5 gün ve üzeri	Yaz	10 (27,8)	4 (11,1)	14 (38,9)	4 (11,1)	4 (11,1)
		Kış	10 (27,8)	5 (13,9)	12 (33,3)	5 (13,9)	4 (11,1)
		Bahar	10 (27,8)	5 (13,9)	14 (38,9)	4 (11,1)	3 (8,3)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (aylık) ile ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “riskli geçişler/bölgeler içermemelidir” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (aylık) ile ideal bir yürüyüş parkuru riskli geçişler/bölgeler içermemelidir önermesi arasında ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=18,5$; sd:8; p=0,02, kış: $X^2=20,1$; sd:8; p=0,01, bahar: $X^2=21,7$; sd:8; p=0,01). Ayda 1-2 gün doğa yürüyüşü etkinliklerine katılan bireyler riskli geçişler/bölgeler içermemelidir görüşüne kesinlikle katılırken, ayda 3-4 gün, 5 gün ve üzeri bu etkinliklere katılan bireylerin bu görüşte çoğunlukla kararsız oldukları görülmektedir. Tablo incelendiğinde doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (aylık) arttıkça ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun riskli geçişler/bölgeler içermemesi görüşünde azalma görülmektedir.

Tablo 3.58. Doğa Yürüyüşüne Aylık Katılım Sıklığı ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Tuvalet/Duş Noktaları Bulunmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkurunda tuvalet/duş noktaları bulunmalıdır.			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
			f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Sıklığı (Aylık)	1-2 gün	Yaz	56 (20,1)	23 (8,3)	65 (23,4)	54 (19,4)	80 (28,8)
		Kış	52 (18,7)	23 (8,3)	66 (23,7)	55 (19,8)	82 (29,5)
		Bahar	55 (19,8)	24 (8,6)	63 (22,7)	53 (19,1)	83 (29,9)
	3-4 gün	Yaz	26 (20)	16 (12,3)	34 (26,2)	17 (13,1)	37 (28,5)
		Kış	26 (20)	16 (12,3)	35 (26,9)	16 (12,3)	37 (28,5)
		Bahar	26 (20)	14 (10,8)	38 (29,2)	15 (11,5)	37 (28,5)
	5 gün ve üzeri	Yaz	15 (41,7)	2 (5,6)	8 (22,2)	7 (19,4)	4 (11,1)
		Kış	15 (41,7)	2 (5,6)	8 (22,2)	7 (19,4)	4 (11,1)
		Bahar	15 (41,7)	2 (5,6)	8 (22,2)	7 (19,4)	4 (11,1)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (aylık) ile ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “tuvalet/duş noktaları bulunmalıdır” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (aylık) ile ideal bir yürüyüş parkuru tuvalet/duş noktaları bulunmalıdır önermesi arasında ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=15,3$; sd:8; $p=0,05$, kış: $X^2=17,5$; sd:8; $p=0,03$, bahar: $X^2=17$; sd:4; $p=0,03$). Ayda 1-2 gün ve 3-4 gün doğa yürüyüşü etkinliklerine katılan bireyler doğa yürüyüşü parkurunda tuvalet/duş noktaları bulunmalıdır görüşüne kesinlikle katılırken, 5 gün ve üzeri katılan bireylerin bu görüşe kesinlikle katılmadıkları görülmektedir. Tablo incelendiğinde, doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklığı (aylık) arttıkça, katılımcıların ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “tuvalet/duş noktaları bulunmalıdır” görüşüne daha az katıldıkları görülmektedir.

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (yıllık) ile ideal doğa yürüyüşü parkurlarında bulunabilecek özelliklere ait önermelerin arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonuçlarına göre ilişki bulunan durumlar aşağıdaki tablolarda belirtilmiştir.

Tablo 3.59. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Sıklığı ile Mevcut/İdeal Yürüyüşçü Sayısına Ait Ki-Kare Tablosu

Mevcut ve ideal yürüyüşçü sayısı		40 Kişi'den az		40 - 79 Kişi		80 - 119 Kişi		120 - 159 Kişi		160 Kişi ve fazlası	
		f (%)		f (%)		f (%)		f (%)		f (%)	
		Mevcut	İdeal	Mevcut	İdeal	Mevcut	İdeal	Mevcut	İdeal	Mevcut	İdeal
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Sıklığı (Yıllık)	1-10 gün	54 (26,6)	84 (41,4)	27 (13,3)	46 (22,7)	33 (16,3)	33 (16,3)	31 (15,3)	17 (8,4)	58 (28,6)	23 (11,3)
	11-20 gün	26 (27,4)	38 (40)	22 (23,2)	36 (37,9)	22 (23,2)	10 (10,5)	10 (10,5)	8 (8,4)	15 (15,8)	3 (3,2)
	21-30 gün	14 (25)	27 (48,2)	14 (25)	18 (32,1)	9 (16,1)	6 (10,7)	9 (16,1)	2 (3,6)	10 (17,9)	3 (5,4)
	31-40 gün	16 (38,1)	23 (54,8)	11 (26,2)	15 (35,7)	11 (26,2)	3 (7,1)	3 (7,1)	-	1 (2,4)	1 (2,4)
	40 gün ve üzeri	19 (39,6)	30 (62,5)	12 (25)	11 (22,9)	8 (16,7)	5 (10,4)	6 (12,5)	-	3 (6,3)	2 (4,2)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (yıllık) ile doğa yürüyüşüne katılan mevcut ve ideal yürüyüşçü sayıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (yıllık) ile doğa yürüyüşüne katılan mevcut ve ideal yürüyüşçü sayıları arasında ilişki olduğu görülmektedir (Mevcut: $X^2=36,9$; sd:12; p=0,002, İdeal: $X^2=33,;$ sd:12; p=0,006). Özellikle yılda 1-10 gün doğa yürüyüşü yapan bireylerin katıldıkları doğa yürüyüşü etkinliklerindeki yürüyüşçü sayısının 160 kişi ve fazlası olması oranı diğer sıklıkta katılanlara göre daha yüksektir. Ayrıca yılda 31-40 gün, 40 gün ve üzeri doğa yürüyüşüne katılan bireylere göre ideal doğa yürüyüşçüsü sayısının 40 kişiden az olma oranı diğer sıklıktaki katılımcılara oranla daha yüksektir. Katılımcıların yıllık doğa yürüyüşüne katılım sıklıkları arttıkça doğa yürüyüşüne katılan mevcut ve ideal yürüyüşçü sayılarının 40 kişiden az olma oranı artış göstermektedir. Bu anlamda yıllık doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklığı arttıkça doğa yürüyüşü etkinliklerindeki mevcut ve ideal yürüyüşçü sayısında azalma olduğu söylenebilir.

Tablo 3.60. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Sıklığı ile İdeal Yürüyüş Mesafesine Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal yürüyüş mesafesi		10 km den az	10-14 km	15-19 km	20 km den fazla
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Sıklığı (Yıllık)	1-10 gün	60 (29,6)	82 (40,4)	50 (24,6)	11 (5,4)
	11-20 gün	16 (16,8)	40 (42,1)	30 (31,6)	9 (9,5)
	21-30 gün	5 (8,9)	25 (44,6)	22 (39,3)	4 (7,1)
	31-40 gün	4 (9,5)	19 (45,2)	12 (28,6)	7 (16,7)
	40 gün >	6 (12,5)	12 (25)	19 (39,6)	11 (22,9)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (yıllık) ile ideal doğa yürüyüşü mesafesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (yıllık) ile ideal doğa yürüyüşü mesafesi arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki vardır ($X^2=40,2$; sd:12; p=0,00). Yıllık 1-10 gün doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri yürüyüş mesafesinin 10 km'den az olma oranı; 11-20 gün, 21-30 gün, 31-40 gün ve 40 günden fazla bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha fazladır. Ayrıca yıllık 40 günden fazla doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri yürüyüş mesafesinin 20 km'den fazla olma oranı; 1-10 gün, 11-20 gün, 21-30 gün ve 31-40 gün bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha fazladır. Bu anlamda yıllık doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklığı arttıkça doğa yürüyüşü etkinliklerindeki ideal yürüyüş mesafesinin arttığı söylenebilir.

Tablo 3.61. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Sıklığı ile İdeal Yürüyüş Süresine Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal yürüyüş süresi		5 saatten az	5-8 saat	8-10 saat	10 saatten fazla
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Sıklığı (Yıllık)	1-10 gün	79 (38,9)	99 (48,8)	23 (11,3)	2 (1)
	11-20 gün	35 (36,8)	38 (40)	17 (17,9)	5 (5,3)
	21-30 gün	15 (26,8)	35 (62,5)	6 (10,7)	-
	31-40 gün	10 (23,8)	20 (47,6)	7 (16,7)	5 (11,9)
	40 gün ve üzeri	6 (12,5)	28 (58,3)	11 (22,9)	3 (6,3)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (yıllık) ile ideal doğa yürüyüşü süresi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (yıllık) ile

ideal doğa yürüyüşü süresi arasında istatistiki olarak ilişki olduğu görülmektedir ($X^2=36,7$; sd:12; $p=0,00$). Yıllık 40 günden fazla doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri yürüyüş süresinin 5 saatten az olma oranı; 1-10 gün, 11-20 gün, 21-30 gün ve 31-40 gün bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha fazladır. Ayrıca yıllık 40 günden fazla doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri yürüyüş süresinin 8- 10 saat olma oranı; 1-10 gün, 1-10 gün, 11-20 gün, 21-30 gün ve 31-40 gün bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha fazladır. Bu anlamda özellikle ideal doğa yürüyüşü süresinin 5 saatten az olma oranının yıllık doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklığı arttıkça azaldığı söylenebilir.

Tablo 3.62. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Sıklığı ile İdeal Araçla Ulaşım Süresine Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal araçla ulaşım süresi (Yaz)		1 saat <	1 - 1,5 Saat	1,5-2 Saat	2 Saatten >
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Sıklığı (Yıllık)	1-10 gün	85 (41,9)	65 (32)	47 (23,2)	6 (3)
	11-20 gün	33 (34,7)	34 (35,8)	23 (24,2)	5 (5,3)
	21-30 gün	15 (26,8)	25 (44,6)	14 (25)	2 (3,6)
	31-40 gün	13 (31)	10 (23,8)	19 (45,2)	-
	40 günden fazla	15 (31,3)	11 (22,9)	17 (35,4)	5 (10,4)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (yıllık) ile doğa yürüyüşü parkurlarına araçla (Yaz saati) ideal ulaşım süresi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (yıllık) ile doğa yürüyüşü parkurlarına araçla (Yaz saati) ideal ulaşım süresi arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($X^2=24,4$; sd:12; $p=0,02$). Yıllık 1-10 gün doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri ideal araçla ulaşım süresinin 1saatten az olma oranı; 11-20 gün, 21-30 gün, 31-40 gün ve 40 günden fazla bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha fazladır. Ayrıca yıllık 31-40 gün ve 40 günden fazla doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri ideal araçla ulaşım süresinin 1,5-2 saat olma oranı; 1-10 gün, 1-10 gün, 11-20 gün ve 21-30 gün bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha fazladır. Bu anlamda yıllık doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklığı arttıkça doğa yürüyüşü etkinlikleri için tercih edilen ideal araçla ulaşım süresinin (Yaz) arttığı söylenebilir.

Tablo 3.63. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Sıklığı ile Yemek/Kumanya Tercihlerine Ait Ki-Kare Tablosu

		Yemek/kumanya taşımayı tercih ederim	Yemek/kumanya hizmetlerinin organizasyon tarafından karşılanmasını tercih ederim
		f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Sıklığı (Yıllık)	1-10 gün	40 (71,4)	74 (36,5)
	11-20 gün	76 (80)	19 (20)
	21-30 gün	40 (71,4)	16 (28,6)
	31-40 gün	33 (78,6)	9 (21,4)
	40 gün ve üzeri	41 (85,4)	7 (14,6)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklığı (yıllık) ile doğa yürüyüşü etkinliklerindeki yemek organizasyonu arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklığı (yıllık) ile doğa yürüyüşü etkinliklerindeki yemek organizasyonu arasında ilişki olduğu görülmektedir ($X^2=15,3$; sd:4; p=0,004). Yıllık 1-10 gün doğa yürüyüşüne katılan bireylerin yemek/kumanya hizmetlerinin organizasyon tarafından karşılanmasını tercih etme oranları; 11-20 gün, 21-30 gün, 31-40 gün ve 40 günden fazla bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha fazladır.

Tablo 3.64. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Sıklığı ile İdeal Bir Yürüyüş Parkuru Çoğunlukla Düz Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkuru çoğunlukla düz olmalıdır.			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
			f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Sıklığı (Yıllık)	1-10 gün	Yaz	41 (20,2)	37 (18,2)	50 (24,6)	47 (23,2)	28 (13,8)
		Kış	34 (16,7)	42 (20,7)	55 (27,1)	37 (18,2)	35 (17,2)
		Bahar	44 (21,7)	37 (18,2)	49 (24,1)	45 (22,2)	28 (13,8)
	11-20 gün	Yaz	23 (24,2)	16 (16,8)	32 (33,7)	8 (8,4)	16 (16,8)
		Kış	23 (24,2)	11 (11,6)	33 (34,7)	15 (15,8)	13 (13,7)
		Bahar	26 (27,4)	18 (18,9)	29 (30,5)	11 (11,6)	11 (11,6)
	21-30 gün	Yaz	12 (21,4)	11 (19,6)	19 (33,9)	7 (12,5)	7 (12,5)
		Kış	12 (21,4)	12 (21,4)	17 (30,4)	8 (14,3)	7 (12,5)
		Bahar	13 (23,2)	9 (16,1)	15 (26,8)	9 (16,1)	10 (17,9)
	31-40 gün	Yaz	10 (23,8)	4 (9,5)	18 (42,9)	6 (14,3)	4 (9,5)
		Kış	10 (23,8)	6 (14,3)	18 (42,9)	4 (9,5)	4 (9,5)
		Bahar	8 (19)	6 (14,3)	20 (47,6)	3 (7,1)	5 (11,9)
	40 gün ve üzeri	Yaz	20 (41,7)	6 (12,5)	14 (29,2)	4 (8,3)	4 (8,3)
		Kış	17 (35,4)	7 (14,6)	16 (33,3)	6 (12,5)	2 (4,2)
		Bahar	20 (41,7)	6 (12,5)	14 (29,2)	4 (8,3)	4 (8,3)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (yıllık) ile ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun “çoğunlukla düz olmalı” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklığı (yıllık) ile doğa yürüyüşü parkurunun “çoğunlukla düz olmalı” önermesi arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (Yaz: $X^2=31,5$; sd:16; p=0,01, Kış: $X^2=33,5$; sd:16; p=0,006, Bahar: $X^2=26,9$; sd:16; p=0,04). Ki Kare testi sonucunda yılda; 40 gün ve fazla süredir doğa yürüyüşüne katılan bireylerin ideal bir yürüyüş parkurunun çoğunlukla düz olması önermesine katılmama oranlarının, 1-10, 11-20 gün, 21-30 gün ve 31-40 gün arasında bu etkinliklere katılan bireylere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo incelendiğinde doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklığı (yıllık) arttıkça ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun “çoğunlukla düz olmalı” görüşünde olan katılma oranı azaldığı görülmektedir.

Tablo 3.65. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Sıklığı ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Çöp Konteynerleri Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkurunda çöp konteynerleri olmalıdır.			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
			f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Sıklığı (Yıllık)	1-10 gün	Yaz	21 (10,3)	22 (10,8)	44 (21,7)	40 (19,7)	76 (37,4)
		Kış	23 (11,3)	18 (8,9)	45 (22,2)	43 (21,2)	74 (36,5)
		Bahar	24 (11,8)	19 (9,4)	42 (20,7)	42 (20,7)	76 (37,4)
	11-20 gün	Yaz	18 (18,9)	8 (8,4)	27 (28,4)	8 (8,4)	34 (35,8)
		Kış	18 (18,9)	7 (7,4)	28 (29,5)	8 (8,4)	34 (35,8)
		Bahar	16 (16,8)	7 (7,4)	32 (33,7)	8 (8,4)	32 (33,7)
	21-30 gün	Yaz	13 (23,2)	4 (7,1)	13 (23,2)	13 (23,2)	13 (23,2)
		Kış	13 (23,2)	4 (7,1)	14 (25)	13 (23,2)	12 (21,4)
		Bahar	13 (23,2)	4 (7,1)	13 (23,2)	14 (25)	12 (21,4)
	31-40 gün	Yaz	8 (19)	5 (11,9)	14 (33,3)	7 (16,7)	8 (19)
		Kış	8 (19)	6 (14,3)	13 (31)	7 (16,7)	8 (19)
		Bahar	8 (19)	5 (11,9)	12 (28,6)	7 (16,7)	10 (23,8)
	40 günden fazla	Yaz	8 (16,7)	6 (12,5)	18 (37,5)	3 (6,3)	13 (27,1)
		Kış	8 (16,7)	6 (12,5)	18 (37,5)	3 (6,3)	13 (27,1)
		Bahar	8 (16,7)	7 (14,6)	17 (35,4)	3 (6,3)	13 (27,1)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları (yıllık) ile ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “çöp konteynerleri olmalıdır” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklığı (yıllık) ile doğa yürüyüşü parkurunda “çöp konteynerleri olmalıdır” önermesi arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (Yaz: $X^2=39,1$; sd:16; p=0,02, Kış: $X^2=29,2$; sd:16; p=0,02, Bahar: $X^2=29,4$; sd:16; p=0,02). Ki Kare testi sonucunda yılda; 1-10 ve 11-20 gün doğa yürüyüşüne katılan bireylerin ideal bir yürüyüş parkurunda çöp konteynerleri olması önermesine kesinlikle katılma oranları; 21-30 gün, 31-40 gün, 40 günden fazla bu etkinliklere katılan bireylere göre daha yüksektir. Tablo incelendiğinde doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklığı (yıllık) arttıkça ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “çöp konteynerleri olmalı” görüşünde olan katılma oranı azaldığı ve katılımcıların kararsızlaştığı görülmektedir.

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ideal doğa yürüyüşü parkurlarında bulunabilecek özelliklere ait önermelerin arasında anlamlı

bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonuçlarına göre ilişki bulunan durumlar aşağıdaki tablolarda belirtilmiştir.

Tablo 3.66. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Yürüyüş Mesafesine Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal yürüyüş mesafesi		10 km den az	10-14 km	15-19 km	20-24 km	25 km den fazla
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Yılı	1 yıldan az	41 (31,8)	51 (39,5)	29 (22,5)	6 (4,7)	2 (1,6)
	1-4 yıl	39 (19,9)	87 (44,4)	55 (28,1)	11 (5,6)	4 (2)
	5-8 yıl	5 (11,4)	16 (36,4)	18 (40,9)	4 (9,1)	1 (2,3)
	9 yıl ve fazlası	6 (8)	24 (32)	31 (41,3)	9 (12)	5 (6,7)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal doğa yürüyüşü mesafesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal doğa yürüyüşü mesafesi arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir ($X^2=35,5$; sd:12; p=0,00). Bir yıldan az süredir doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri doğa yürüyüşü mesafesinin 10 km'den az olma oranı diğer sürelerde doğa yürüyüşü etkinliğine katılan bireylere oranla daha fazladır. Ayrıca, 5-8 yıl, 9 yıl ve daha uzun süredir bu etkinliklere katılan bireylerin tercih ettikleri doğa yürüyüşü mesafesinin 15-19 km olma oranı, 1 yıldan az ve 1-4 yıldır bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha fazladır. Tablo incelendiğinde doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılı arttıkça katılımcıların doğa yürüyüşü için tercih edilen yürüyüş mesafesini arttığı görülmektedir.

Tablo 3.67. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Yürüyüş Süresine Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal yürüyüş süresi		5 saatten az	5-8 saat	8-10 saat	10 saatten fazla
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Yılı	1 yıldan az	53 (41,1)	62 (48,1)	12 (9,3)	2 (1,6)
	1-4 yıl	74 (37,8)	87 (44,4)	28 (14,3)	7 (3,6)
	5-8 yıl	12 (27,3)	21 (47,7)	9 (20,5)	2 (4,5)
	9 yıl ve fazlası	6 (8)	50 (66,7)	15 (20)	4 (5,3)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal doğa yürüyüşü süresi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal doğa yürüyüşü süresi arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir ($X^2=31,7$; sd:9; p=0,00). Bir yıldan az ve 1-4 yıldır doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri doğa yürüyüşü süresinin 5 saatten az olma oranı diğer sürelerde doğa yürüyüşü etkinliğine katılan bireylere oranla daha fazladır. Ayrıca, 9 yıl ve daha uzun süredir bu etkinliklere katılan bireylerin tercih ettikleri doğa yürüyüşü süresinin 5-8 saat olma oranı; 1 yıldan az, 1-4 yıl ve 5-8 yıldır bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha fazlayken, 5 saatten az bu etkinlikleri tercih etme oranları oldukça düşüktür.

Tablo 3.68. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile Yemek/Kumanya Hizmetlerine Ait Ki-Kare Tablosu

		Yemek/kumanya taşımayı tercih ederim	Yemek/kumanya hizmetlerinin organizasyon tarafından karşılanmasını tercih ederim
		f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Yılı	1 yıldan az	70 (54,3)	59 (45,7)
	1-4 yıl	146 (74,5)	50 (25,5)
	5-8 yıl	35 (79,5)	9 (20,5)
	9 yıl ve fazlası	68 (90,7)	7 (9,3)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile doğa yürüyüşü etkinliklerindeki yemek organizasyonu arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile doğa yürüyüşü etkinliklerindeki yemek organizasyonu arasında istatistiki olarak ilişki olduğu görülmektedir ($X^2=34,8$; sd:3; p=0,00). Bir yıldan az doğa yürüyüşüne katılan bireylerin yemek/kumanya hizmetlerinin organizasyon tarafından karşılanmasını tercih etme oranı, 1-4 yıl, 5-8 yıl ve 9 yıldan ve daha uzun süredir bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha fazladır. Tablo incelendiğinde, doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılı arttıkça katılımcıların bu etkinliklerdeki yemek/kumanya taşıma tercihleri artmakta, yemek/kumanya hizmetlerinin organizasyon tarafından karşılanma tercihleri azalmakta olduğu görülmektedir.

Tablo 3.69. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile Mevcut Yürüyüşçü Sayısına Ait Ki-Kare Tablosu

Mevcut yürüyüşçü sayısı		40 Kişi 'den az	40 - 79 Kişi	80 - 119 Kişi	120 - 159 Kişi	160 Kişi ve fazlası
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Yılı	1 yıldan az	24 (18,6)	34 (26,4)	21 (16,3)	16 (12,4)	34 (26,4)
	1-4 yıl	54 (27,6)	36 (18,4)	39 (19,9)	26 (13,3)	41 (20,9)
	5-8 yıl	14 (31,8)	4 (9,1)	6 (13,6)	11 (25)	9 (20,5)
	9 yıl ve fazlası	37 (49,3)	12 (16)	17 (22,7)	6 (8)	3 (4)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile doğa yürüyüşüne katılan yürüyüşçü sayısı arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile doğa yürüyüşüne katılan yürüyüşçü sayısı arasında istatistiki olarak ilişki olduğu görülmektedir ($X^2=42,4$; sd:12; p=0,00). Tablo incelendiğinde 9 ve daha fazla süredir doğa yürüyüşü etkinliklerine katılan bireylerin; katıldıkları etkinliklerdeki doğa yürüyüşçü sayısının 40 kişiden az olma oranı diğer yıllara oranla daha fazlayken, 120-159 kişi, 160 kişi ve fazlası olma oranı diğer yıllara oranla oldukça düşüktür.

Tablo 3.70. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Yürüyüşçü Sayısına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal yürüyüşçü sayısı		40 Kişi 'den az	40 - 79 Kişi	80 - 119 Kişi	120 - 159 Kişi	160 Kişi ve fazlası
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Yılı	1 yıldan az	46 (35,7)	44 (34,1)	13 (10,1)	12 (9,3)	14 (10,9)
	1-4 yıl	86 (43,9)	56 (28,6)	30 (15,3)	11 (5,6)	13 (6,6)
	5-8 yıl	19 (43,2)	9 (20,5)	9 (20,5)	2 (4,5)	5 (11,4)
	9 yıl ve fazlası	51 (68)	17 (22,7)	5 (6,7)	2 (2,7)	-

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile doğa yürüyüşüne katılan ideal yürüyüşçü sayısı arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile doğa yürüyüşüne katılan ideal yürüyüşçü sayısı arasında istatistiki olarak ilişki olduğu görülmektedir ($X^2=33,3$; sd:12; p=0,001). Dokuz yıl ve fazla süredir doğa yürüyüşlerine katılan bireylerin ideal doğa yürüyüşçü sayısının 40 kişiden az olma oranı, 1 yıldan az, 1-4 yıl, 5-8 yıldır bu etkinliklere katılanlara oranla daha fazlayken, 80-119 kişi

olma oranının diğer yıllara oranla oldukça düşüktür. Tablo incelendiğinde doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılı arttıkça, etkinliklere katılan ideal doğa yürüyüşçüsü sayısının azaldığı görülmektedir.

Tablo 3.71. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Çoğunlukla Düz Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkuru çoğunlukla düz olmalıdır.			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
			f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Yılı	1 yıldan az	Yaz	25 (19,4)	24 (18,6)	27 (20,9)	27 (20,9)	26 (20,2)
		Kış	21 (16,3)	34 (26,4)	27 (20,9)	20 (15,5)	27 (20,9)
		Bahar	23 (17,8)	27 (20,9)	32 (24,8)	26 (20,2)	21 (16,3)
	1-4 yıl	Yaz	53 (27)	33 (16,8)	56 (28,6)	33 (16,8)	21 (10,7)
		Kış	44 (22,4)	32 (16,3)	58 (29,6)	39 (19,9)	23 (11,7)
		Bahar	53 (27)	26 (13,3)	56 (28,6)	32 (16,3)	29 (14,8)
	5-8 yıl	Yaz	15 (34,1)	8 (18,2)	11 (25)	4 (9,1)	6 (13,6)
		Kış	12 (27,3)	8 (18,2)	14 (31,8)	6 (13,6)	4 (9,1)
		Bahar	14 (31,8)	8 (18,2)	10 (22,7)	8 (18,2)	4 (9,1)
	9 yıl ve fazlası	Yaz	22 (29,3)	9 (12)	30 (40)	8 (10,7)	6 (8)
		Kış	19 (25,3)	17 (22,7)	27 (36)	5 (6,7)	7 (9,3)
		Bahar	21 (28)	15 (20)	29 (38,7)	6 (8)	4 (5,3)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun “çoğunlukla düz olmalı” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin yaz ve kış mevsimlerinde doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir yürüyüş parkurunun çoğunlukla düz olmalıdır önermesi arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=23,1$; sd:12; p=0,03, kış: $X^2=24,7$; sd:12; p=0,02) Bahar mevsiminde her hangi bir ilişki bulunamamıştır ($X^2=50,9$; sd:12; p=0,05). Dokuz yıl ve fazla süredir doğa yürüyüşüne katılan bireylerin ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla düz olmalıdır önermesinde kararsız olma oranları; diğer yıllara oranla daha yüksektir. Tablo incelendiğinde doğa yürüyüşlerine katılım yılı arttıkça, doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla düz olması önermesi görüşüne katılımın azaldığı görülmektedir.

Tablo 3.72. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Çoğunlukla Dağlık Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkuru çoğunlukla dağlık olmalıdır.			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
			f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Yılı	1 yıldan az	Yaz	38 (29,5)	27 (20,9)	35 (27,1)	13 (10,1)	16 (12,4)
		Kış	33 (25,6)	26 (20,2)	34 (26,4)	19 (14,7)	17 (13,2)
		Bahar	28 (21,7)	27 (20,9)	32 (24,8)	23 (17,8)	19 (14,7)
	1-4 yıl	Yaz	47 (24)	19 (9,7)	60 (30,6)	34 (17,3)	36 (18,4)
		Kış	45 (23)	30 (15,3)	62 (31,6)	35 (17,9)	24 (12,2)
		Bahar	34 (17,3)	20 (10,2)	69 (35,2)	35 (17,9)	38 (19,4)
	5-8 yıl	Yaz	5 (11,4)	5 (11,4)	14 (31,8)	10 (22,7)	10 (22,7)
		Kış	3 (6,8)	6 (13,6)	20 (45,5)	9 (20,5)	6 (13,6)
		Bahar	3 (6,8)	6 (13,6)	17 (38,6)	9 (20,5)	9 (20,5)
	9 yıl ve fazlası	Yaz	11 (14,7)	7 (9,3)	23 (30,7)	12 (16)	22 (29,3)
		Kış	8 (10,7)	6 (8)	34 (45,3)	14 (18,7)	13 (17,3)
		Bahar	7 (9,3)	6 (8)	29 (33,1)	17 (22,7)	16 (21,3)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun “çoğunlukla dağlık olmalı” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir yürüyüş parkurunun çoğunlukla dağlık olmalıdır önermesi arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=28,4$; sd:12; $p=0,01$, kış: $X^2=23,6$; sd:12; $p=0,02$, bahar: $X^2=22,1$; sd:12; $p=0,03$). Yaz ve Kış mevsimlerinde 1 yıldan az süredir ve 1-4 yıldır doğa yürüyüşüne kesinlikle katılan bireyler ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla dağlık olması önermesine kesinlikle katılma oranları, 5-8 yıldır ve 9 yıldan fazla süredir bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha yüksektir. Ayrıca her mevsim için ideal doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla dağlık olması önermesine katılan bireylerin oranı diğer sürelerdeki bireylere oranla daha yüksektir. Yaz ve bahar mevsimlerinde ideal doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla dağlık olması önermesine kesinlikle katılmayan bireylerin oranı 1 yıldan az süredir bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha yüksektir. Tablo incelendiğinde doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım süresi azaldıkça, doğa yürüyüşü parkurunun “çoğunlukla dağlık olmalı” önermesi katılımın azaldığı söylenebilir.

Tablo 3.73. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Başlangıç ve Bitiş Noktaları İşaretlerle Belirlenmiş Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkurunun başlangıç ve bitiş noktaları işaretlerle belirlenmiş olmalıdır.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Yılı	1 yıldan az	Yaz	14 (10,9)	8 (6,2)	27 (20,9)	29 (22,5)	51 (39,5)
		Kış	13 (10,1)	5 (3,9)	22 (17,1)	36 (27,9)	53 (41,1)
		Bahar	12 (9,3)	5 (3,9)	20 (15,5)	37 (28,7)	55 (42,6)
	1-4 yıl	Yaz	31 (15,8)	13 (6,6)	54 (27,6)	34 (17,3)	64 (32,7)
		Kış	26 (13,3)	17 (8,7)	39 (19,9)	48 (24,5)	66 (33,7)
		Bahar	25 (12,8)	17 (8,7)	39 (19,9)	46 (23,5)	69 (35,2)
	5-8 yıl	Yaz	9 (20,5)	10 (22,7)	10 (22,7)	3 (6,8)	12 (27,3)
		Kış	10 (22,7)	9 (20,5)	7 (15,9)	5 (11,4)	13 (29,5)
		Bahar	11 (25)	9 (20,5)	7 (15,9)	5 (11,4)	12 (27,3)
	9 yıl ve fazlası	Yaz	11 (14,7)	8 (10,7)	23 (30,7)	13 (17,3)	20 (26,7)
		Kış	8 (10,7)	10 (13,3)	17 (22,7)	21 (28)	19 (25,3)
		Bahar	9 (12,8)	10 (13,3)	16 (18,5)	21 (28)	19 (25,3)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun “başlangıç ve bitiş noktaları işaretlerle belirlenmiş olmalıdır” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir yürüyüş parkurunun başlangıç ve bitiş noktaları işaretlerle belirlenmiş olmalıdır önermesi arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=24,4$; sd:12; p=0,02, kış: $X^2=24,8$; sd:12; p=0,02, bahar: $X^2=28,5$; sd:12; p=0,01). Bir yıldan az süredir doğa yürüyüşüne katılan bireylerin başlangıç ve bitiş noktaları işaretlerle belirlenmiş olmalıdır önermesine kesinlikle katılma oranları, diğer sürelerde bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha yüksektir. Genel olarak ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun başlangıç ve bitiş noktaları işaretlerle belirlenmiş olması görüşüne katılma oranları yüksektir. Tablo incelendiğinde bu önermeye katılma oranlarının katılım yılı azaldıkça artış gösterdiği görülmektedir.

Tablo 3.74. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunun Tanınmış/Popüler Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkuru tanınmış/popüler olmalıdır.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Yılı	1 yıldan az	Yaz	25 (19,4)	25 (19,4)	34 (26,4)	18 (14)	27 (20,9)
		Kış	27 (20,9)	26 (20,2)	35 (27,1)	17 (13,2)	24 (18,6)
		Bahar	26 (20,2)	28 (21,7)	32 (24,8)	17 (13,2)	26 (20,2)
	1-4 yıl	Yaz	56 (28,6)	29 (14,8)	55 (28,1)	24 (12,2)	32 (16,3)
		Kış	52 (26,5)	32 (16,3)	52 (26,5)	28 (14,3)	32 (16,3)
		Bahar	52 (26,5)	33 (16,8)	52 (26,5)	24 (12,2)	35 (17,9)
	5-8 yıl	Yaz	11 (25)	10 (22,7)	12 (27,3)	7 (15,9)	4 (9,1)
		Kış	10 (22,7)	10 (22,7)	12 (27,3)	8 (18,2)	4 (9,1)
		Bahar	9 (20,5)	10 (22,7)	12 (27,3)	9 (20,5)	4 (9,1)
	9 yıl ve fazlası	Yaz	32 (42,7)	19 (25,3)	19 (25,3)	1 (1,3)	4 (5,3)
		Kış	31 (41,3)	20 (26,7)	17 (22,7)	3 (4)	4 (5,3)
		Bahar	32 (42,7)	20 (26,7)	17 (22,7)	2 (2,7)	4 (5,3)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun “tanınmış/popüler olmalıdır” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir yürüyüş parkurunun tanınmış/popüler olmalıdır önermesi arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=30,6$; sd:12; p=0,002, kış: $X^2=24,5$; sd:12; p=0,02, bahar: $X^2=30,1$; sd:12; p=0,003). Dokuz yıl ve fazla süredir doğa yürüyüşüne katılan bireylerin doğa yürüyüşü parkurunun tanınmış/popüler olması önermesine katılmama oranları, diğer sürelerde bu etkinliğe katılan bireylere oranla daha yüksekken, bu görüşe katılma oranları diğer sürede bu etkinliğe katılan bireylere oranla daha düşüktür. Tabloya göre ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun tanınmış/popüler olması görüşü doğa yürüyüşüne katılım yılının artması ile azalmaktadır.

Tablo 3.75. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkuru Yerleşim Yerine Yakın Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkuru yerleşim yerine yakın olmalıdır.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Yılı	1 yıldan az	Yaz	14 (10,9)	26 (20,2)	47 (36,4)	25 (19,4)	17 (13,2)
		Kış	15 (11,6)	24 (18,6)	45 (34,9)	26 (20,2)	19 (14,7)
		Bahar	18 (14)	23 (17,8)	44 (34,1)	28 (21,7)	16 (12,4)
	1-4 yıl	Yaz	60 (30,6)	34 (17,3)	62 (31,6)	21 (10,7)	19 (9,7)
		Kış	54 (27,6)	28 (36,8)	65 (33,2)	29 (14,8)	20 (10,2)
		Bahar	56 (28,6)	33 (16,8)	63 (32,1)	25 (12,8)	19 (9,7)
	5-8 yıl	Yaz	11 (25)	9 (20,5)	12 (27,3)	10 (22,7)	2 (4,5)
		Kış	9 (20,5)	9 (20,5)	16 (36,4)	7 (15,9)	1 (2,3)
		Bahar	10 (22,7)	10 (22,7)	12 (27,3)	10 (22,7)	2 (4,5)
	9 yıl ve fazlası	Yaz	25 (33,3)	13 (17,3)	26 (34,7)	5 (6,7)	6 (6,9)
		Kış	21 (28)	21 (28)	27 (36)	7 (9,3)	7 (9,3)
		Bahar	24 (32)	14 (18,7)	24 (32)	5 (6,7)	8 (10,7)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “yerleşim yerine yakın olmalıdır” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir yürüyüş parkuru yerleşim yerine yakın olmalıdır önermesi arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=29,1$; sd:12; $p=0,004$, kış: $X^2=21,9$; sd:12; $p=0,04$, bahar: $X^2=21,8$; sd:12; $p=0,04$). Bir – 4 yıl, 5-8 yıl, 9 yıl ve fazla süredir doğa yürüyüşüne katılan bireylerin ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “yerleşim yerine yakın olmalıdır” önermesine kesinlikle katılmama oranları, 1 yıldan az süredir bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha yüksektir. Ayrıca 9 yıl ve fazla süredir doğa yürüyüşüne katılan bireylerin ideal bir doğa yürüyüşü parkuru “yerleşim yerine yakın olmalıdır” önermesine katılma oranları, diğer sürelerde bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha düşüktür. Tabloya göre ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun yerleşim yerine yakın olması görüşü doğa yürüyüşüne katılım yılının artması ile azalmaktadır.

Tablo 3.76. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Dinlenme/Mola Noktaları Düzenlenmiş Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkurunda dinlenme/mola noktaları düzenlenmiş olmalıdır.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Yılı	1 yıldan az	Yaz	9 (7)	4 (3,1)	10 (7,8)	42 (32,6)	36 (49,6)
		Kış	9 (7)	3 (2,3)	11 (8,5)	43 (33,3)	63 (48,8)
		Bahar	9 (7)	3 (2,3)	11 (8,5)	42 (32,6)	64 (49,6)
	1-4 yıl	Yaz	20 (10,2)	15 (7,7)	22 (11,2)	59 (30,1)	80 (40,8)
		Kış	19 (9,7)	14 (7,1)	21 (10,7)	61 (31,1)	81 (41,3)
		Bahar	18 (9,2)	14 (7,1)	22 (11,2)	59 (30,1)	83 (42,3)
	5-8 yıl	Yaz	6 (13,6)	3 (6,8)	9 (20,5)	12 (27,3)	14 (31,8)
		Kış	6 (13,6)	3 (6,8)	8 (18,2)	14 (31,8)	13 (29,5)
		Bahar	6 (13,6)	2 (4,5)	9 (20,5)	14 (31,8)	13 (29,5)
	9 yıl ve fazlası	Yaz	13 (17,3)	9 (12)	13 (17,3)	21 (28)	19 (25,3)
		Kış	15 (20)	10 (13,3)	13 (17,3)	18 (24)	19 (25,3)
		Bahar	15 (20)	11 (14,7)	14 (18,7)	17 (22,7)	18 (24)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “dinlenme/mola noktaları düzenlenmiş olmalıdır” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir yürüyüş parkurunda dinlenme/mola noktaları düzenlenmiş olmalıdır önermesi arasında istatistik olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=25,3$; sd:12; p=0,01, kış: $X^2=30,6$; sd:12; p=0,002, bahar: $X^2=36,7$; sd:12; p=0,00). Bir yıldan az ve 1-4 yıldır doğa yürüyüşüne katılan bireylerin ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “dinlenme/mola noktaları düzenlenmiş olmalıdır” önermesine kesinlikle katılma oranları, 5- 8 yıl, 9 yıl ve fazla süredir bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha yüksektir. Dokuz yıl ve fazla süredir bu etkinliklere katılan bireylerin ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “dinlenme/mola noktaları düzenlenmiş olmalıdır” önermesine kesinlikle katılmama oranları diğer sürelerdir bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha yüksektir. Tabloya göre doğa yürüyüşüne katılım süresi azaldıkça, dinlenme/mola noktaları düzenlenmiş olmalıdır” önermesine kesinlikle katılma oranları artış göstermektedir.

Tablo 3.77. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Başlangıç ve Bitiş Noktaları Düzenlenmiş Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkurunda başlangıç ve bitiş noktaları düzenlenmiş olmalıdır.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Yılı	1 yıldan az	Yaz	9 (7)	3 (2,3)	12 (9,3)	39 (30,2)	66 (51,2)
		Kış	9 (7)	2 (1,6)	12 (9,3)	38 (29,5)	68 (52,7)
		Bahar	8 (6,2)	2 (1,6)	13 (10,1)	40 (31)	66 (51,2)
	1-4 yıl	Yaz	15 (7,7)	18 (9,2)	21 (10,7)	55 (28,1)	87 (44,4)
		Kış	14 (7,1)	17 (8,7)	20 (10,2)	58 (29,6)	87 (44,4)
		Bahar	14 (7,1)	17 (8,7)	23 (11,7)	55 (28,1)	87 (44,4)
	5-8 yıl	Yaz	6 (13,6)	2 (4,5)	7 (15,9)	17 (38,6)	12 (27,3)
		Kış	5 (11,4)	3 (6,8)	6 (13,6)	17 (38,6)	13 (29,5)
		Bahar	7 (15,9)	3 (6,8)	5 (11,4)	16 (36,4)	13 (29,5)
	9 yıl ve fazlası	Yaz	8 (10,7)	10 (13,3)	12 (16)	23 (30,7)	22 (29,3)
		Kış	7 (9,3)	9 (12)	13 (17,3)	24 (32)	22 (29,3)
		Bahar	7 (9,3)	9 (12)	14 (18,7)	24 (32)	21 (28)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “başlangıç ve bitiş noktaları düzenlenmiş olmalıdır” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir yürüyüş parkurunda başlangıç ve bitiş noktaları düzenlenmiş olmalıdır önermesi arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=23,5$; sd:12; p=0,02, kış: $X^2=22,5$; sd:12; p=0,03, bahar: $X^2=25,1$; sd:12; p=0,01). Bir yıldan az ve 1-4 yıldır doğa yürüyüşüne katılan bireylerin ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “başlangıç ve bitiş noktaları düzenlenmiş olmalıdır” önermesine kesinlikle katılma oranları, 5- 8 yıl, 9 yıl ve fazla süredir bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha yüksektir. Dokuz yıl ve fazla süredir bu etkinliklere katılan bireylerin ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “başlangıç ve bitiş noktaları düzenlenmiş olmalıdır” önermesine katılmama oranları diğer sürelerdir bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha yüksektir. Tablo incelendiğinde doğa yürüyüşüne katılım yılı arttıkça, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “başlangıç ve bitiş noktaları düzenlenmiş olmalıdır” önermesine katılım oranı düştüğü görülmektedir.

Tablo 3.78. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Riskli Bölgelerde Güvenlik Tedbirleri Alınmış Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkurunda riskli bölgelerde güvenlik tedbirleri alınmış olmalıdır.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Yılı	1 yıldan az	Yaz	8 (6,2)	1 (0,8)	9 (7)	25 (19,4)	86 (66,7)
		Kış	7 (5,4)	2 (1,6)	10 (7,8)	23 (17,8)	87 (67,4)
		Bahar	7 (5,4)	1 (0,8)	11 (8,5)	22 (17,1)	88 (68,2)
	1-4 yıl	Yaz	15 (7,7)	5 (2,6)	19 (9,7)	65 (33,2)	92 (46,9)
		Kış	13 (6,6)	4 (2)	18 (9,2)	67 (34,2)	94 (48)
		Bahar	13 (6,6)	5 (2,6)	17 (8,7)	68 (34,7)	93 (47,4)
	5-8 yıl	Yaz	3 (6,8)	-	8 (18,2)	12 (27,3)	21 (47,7)
		Kış	3 (6,8)	1 (2,3)	7 (15,9)	12 (27,3)	21 (47,7)
		Bahar	4 (9,1)	-	8 (18,2)	11 (25)	21 (47,7)
	9 yıl ve fazlası	Yaz	4 (5,3)	3 (4)	12 (16)	24 (32)	32 (42,7)
		Kış	4 (5,3)	4 (5,3)	11 (14,7)	24 (32)	32 (42,7)
		Bahar	5 (6,7)	5 (6,7)	9 (12)	24 (32)	32 (42,7)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “riskli bölgelerde güvenlik tedbirleri alınmış olmalıdır” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir yürüyüş parkurunda riskli bölgelerde güvenlik tedbirleri alınmış olmalıdır önermesi arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=23,5$; sd:12; p=0,02, kış: $X^2=22,7$; sd:12; p=0,03, bahar: $X^2=30,1$; sd:12; p=0,003). Bir yıldan az doğa yürüyüşüne katılan bireylerin ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “riskli bölgelerde güvenlik tedbirleri alınmış olmalıdır” önermesine kesinlikle katılma oranları, 1-4 yıl, 5- 8 yıl, 9 yıl ve fazla süredir bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha yüksektir. Tablo incelendiğinde doğa yürüyüşüne katılım yılı arttıkça, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “riskli bölgelerde güvenlik tedbirleri alınmış olmalıdır” önermesine katılım oranı düştüğü ancak yine de bu görüşün kuvvetli olduğu görülmektedir.

Tablo 3.79. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Seyir Noktaları Düzenlenmiş Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkurunda seyir noktaları düzenlenmiş olmalıdır.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Yılı	1 yıldan az	Yaz	5 (3,9)	4 (3,1)	19 (14,7)	48 (37,2)	53 (41,1)
		Kış	5 (3,9)	3 (2,3)	23 (17,8)	47 (36,4)	51 (39,5)
		Bahar	5 (3,9)	3 (2,3)	21 (16,3)	46 (35,7)	54 (41,9)
	1-4 yıl	Yaz	24 (12,2)	14 (7,1)	30 (15,3)	60 (30,6)	68 (34,7)
		Kış	21 (10,7)	16 (8,2)	30 (15,3)	62 (31,6)	67 (34,2)
		Bahar	21 (10,7)	14 (7,1)	31 (15,8)	62 (31,6)	68 (34,7)
	5-8 yıl	Yaz	6 (13,6)	1 (2,3)	13 (29,5)	15 (34,1)	9 (20,5)
		Kış	6 (13,6)	1 (2,3)	14 (31,8)	14 (31,8)	9 (20,5)
		Bahar	6 (13,6)	1 (2,3)	14 (31,8)	16 (36,4)	7 (15,9)
	9 yıl ve fazlası	Yaz	12 (16)	9 (12)	15 (20)	21 (28)	18 (24)
		Kış	14 (18,7)	8 (10,7)	17 (22,7)	20 (26,7)	16 (21,3)
		Bahar	15 (20)	8 (10,7)	17 (22,7)	20 (26,7)	15 (20)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “seyir noktaları düzenlenmiş olmalıdır” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir yürüyüş parkurunda seyir noktaları düzenlenmiş olmalıdır önermesi arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=29$; sd:12; p=0,004, kış: $X^2=32,8$; sd:12; p=0,001, bahar: $X^2=37,9$; sd:12; p=0,00). Bir yıldan az ve 1-4 yıldır doğa yürüyüşüne katılan bireylerin ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “seyir noktaları düzenlenmiş olmalıdır” önermesine kesinlikle katılma oranları, 5- 8 yıl, 9 yıl ve fazla süredir bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha yüksektir. Dokuz yıl ve fazla süredir bu etkinliklere katılan bireylerin ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “seyir noktaları düzenlenmiş olmalıdır” önermesine katılmama oranları diğer sürelerdir bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha yüksektir. Tablo incelendiğinde doğa yürüyüşüne katılım yılı arttıkça, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “seyir noktaları düzenlenmiş olmalıdır” önermesine katılım oranı düştüğü görülmektedir.

Tablo 3.80. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Çöp Konteynerleri Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkurunda çöp konteynerleri olmalıdır.			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
			f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Yılı	1 yıldan az	Yaz	10 (7,8)	12 (9,3)	27 (20,9)	26 (20,2)	54 (41,9)
		Kış	9 (7)	11 (8,5)	30 (23,3)	26 (20,2)	53 (41,1)
		Bahar	9 (7)	13 (10,1)	28 (21,7)	26 (20,2)	53 (41,1)
	1-4 yıl	Yaz	29 (14,8)	19 (9,7)	51 (26)	30 (15,3)	67 (34,2)
		Kış	32 (16,3)	16 (8,2)	49 (25)	33 (16,8)	66 (33,7)
		Bahar	30 (15,3)	16 (8,2)	51 (26)	32 (16,3)	67 (34,2)
	5-8 yıl	Yaz	9 (20,5)	7 (15,9)	18 (40,9)	2 (4,5)	8 (18,2)
		Kış	9 (20,5)	7 (15,9)	19 (43,2)	2 (4,5)	7 (15,9)
		Bahar	10 (22,7)	6 (13,6)	17 (38,6)	3 (6,8)	8 (18,2)
	9 yıl ve fazlası	Yaz	20 (26,7)	7 (9,3)	20 (26,7)	13 (17,3)	15 (20)
		Kış	20 (26,7)	7 (9,3)	20 (26,7)	13 (17,3)	15 (20)
		Bahar	20 (26,7)	7 (9,3)	20 (26,7)	13 (17,3)	15 (20)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “çöp konteynerleri olmalıdır” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir yürüyüş parkurunda çöp konteynerleri olmalıdır önermesi arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=33,8$; sd:12; $p=0,001$, kış: $X^2=35,7$; sd:12; $p=0,00$, bahar: $X^2=31,4$; sd:12; $p=0,002$). Bir yıldan az ve 1-4 yıldır doğa yürüyüşüne katılan bireylerin ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “çöp konteynerleri olmalıdır” önermesine kesinlikle katılma oranları, 5- 8 yıl, 9 yıl ve fazla süredir bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha yüksektir. Dokuz yıl ve fazla süredir bu etkinliklere katılan bireylerin ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “çöp konteynerleri olmalıdır” önermesine kesinlikle katılmama oranları diğer sürelerdir bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha yüksektir. Tablo incelendiğinde doğa yürüyüşüne katılım yılı arttıkça, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “çöp konteynerleri olmalıdır” önermesine katılım oranı düştüğü görülmektedir.

Tablo 3.81. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Tuvalet/Duş Noktaları Olmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkurunda tuvalet/duş noktaları olmalıdır.			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
			f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Yılı	1 yıldan az	Yaz	11 (8,5)	11 (8,5)	22 (17,1)	34 (26,4)	51 (39,5)
		Kış	13 (10,1)	10 (7,8)	25 (19,4)	30 (23,3)	51 (39,5)
		Bahar	13 (10,1)	11 (8,5)	21 (16,3)	32 (24,8)	52 (40,3)
	1-4 yıl	Yaz	49 (25)	18 (9,2)	50 (25,5)	39 (14,8)	50 (25,5)
		Kış	43 (21,9)	19 (9,7)	50 (25,5)	32 (16,3)	52 (26,5)
		Bahar	45 (23)	17 (8,7)	50 (25,5)	31 (15,8)	53 (27)
	5-8 yıl	Yaz	12 (27,3)	4 (9,1)	15 (34,1)	5 (11,4)	8 (18,2)
		Kış	13 (29,5)	4 (9,1)	12 (27,3)	6 (13,6)	9 (20,5)
		Bahar	13 (29,5)	4 (9,1)	14 (31,8)	5 (11,4)	8 (18,2)
	9 yıl ve fazlası	Yaz	25 (33,3)	8 (10,7)	20 (26,7)	10 (13,3)	12 (16)
		Kış	24 (32)	8 (10,7)	22 (29,3)	10 (13,3)	11 (14,7)
		Bahar	25 (33,3)	8 (10,7)	24 (32)	7 (9,3)	11 (14,7)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “tuvalet/duş noktaları olmalıdır” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir yürüyüş parkurunda tuvalet/duş noktaları olmalıdır önermesi arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=42$; sd:12; p=0,00, kış: $X^2=31,8$; sd:12; p=0,001, bahar: $X^2=42,3$; sd:12; p=0,00). Bir yıldan az süredir doğa yürüyüşüne katılan bireylerin ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “tuvalet/duş noktaları olmalıdır” önermesine kesinlikle katılma oranları, 1-4 yıl, 5- 8 yıl, 9 yıl ve fazla süredir bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha yüksektir. Dokuz yıl ve fazla süredir bu etkinliklere katılan bireylerin ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “tuvalet/duş noktaları olmalıdır” önermesine kesinlikle katılmama oranları diğer sürelerdir bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha yüksektir. Tablo incelendiğinde doğa yürüyüşüne katılım yılı arttıkça, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “tuvalet/duş noktaları olmalıdır” önermesine katılım oranı düştüğü görülmektedir.

Tablo 3.82. Doğa Yürüyüşüne Yıllık Katılım Süresi ile İdeal Bir Yürüyüş Parkurunda Yeme İçme Hizmetleri Sunan Yerel İşletmeler Bulunmasına Ait Ki-Kare Tablosu

İdeal bir yürüyüş parkurunda yeme içme hizmetleri sunan yerel işletmeler bulunmalıdır.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
		f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)	
Doğa Yürüyüşü Etkinliklerine Katılım Yılı	1 yıldan az	Yaz	16 (12,4)	13 (10,1)	37 (28,7)	27 (20,9)	36 (27,6)
		Kış	17 (13,2)	13 (10,1)	36 (27,9)	28 (21,7)	35 (27,1)
		Bahar	16 (12,4)	15 (11,6)	34 (26,4)	28 (21,7)	36 (27,9)
	1-4 yıl	Yaz	40 (20,4)	18 (9,2)	58 (29,6)	38 (19,4)	42 (21,4)
		Kış	38 (19,4)	20 (10,2)	54 (27,6)	40 (20,4)	44 (22,4)
		Bahar	35 (17,9)	22 (11,2)	55 (28,1)	41 (20,9)	43 (21,9)
	5-8 yıl	Yaz	9 (20,5)	7 (15,9)	15 (34,1)	7 (15,9)	6 (13,6)
		Kış	7 (15,9)	6 (13,6)	17 (38,6)	8 (18,2)	6 (13,6)
		Bahar	9 (20,5)	6 (13,6)	17 (38,6)	6 (13,6)	6 (13,6)
	9 yıl ve fazlası	Yaz	18 (24)	18 (24)	19 (25,3)	12 (16)	8 (10,7)
		Kış	18 (22,5)	18 (24)	21 (28)	11 (14,7)	7 (9,3)
		Bahar	19 (25,3)	18 (24)	20 (26,7)	11 (14,7)	7 (9,3)

Katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “yeme içme hizmetleri sunan yerel işletmeler bulunmalıdır” önermesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. Ki Kare testi sonucunda; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım yılları ile ideal bir yürüyüş parkurunda yeme içme hizmetleri sunan yerel işletmeler bulunmalıdır önermesi arasında istatistiki olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (yaz: $X^2=24,4$; sd:12; p=0,02, kış: $X^2=24,2$; sd:12; p=0,02, bahar: $X^2=24,9$; sd:12; p=0,02). Dokuz yıldan fazla süredir doğa yürüyüşüne katılan bireylerin ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “yeme içme hizmetleri sunan yerel işletmeler bulunmalıdır” önermesine katılmama oranları, 1 yıldan az, 1-4 yıl ve 5- 8 yıldır bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha yüksek, bu önermeye kesinlikle katılma oranları daha düşüktür. Tablo incelendiğinde doğa yürüyüşüne katılım yılı arttıkça, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda “yeme içme hizmetleri sunan yerel işletmeler bulunmalıdır” önermesine katılım oranı düştüğü görülmektedir.

SONUÇ

Bu çalışma, Antalya’da turizm ve rekreasyon amaçlı gerçekleştirilen doğa yürüyüşü faaliyetlerini incelemek, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin bu faaliyetlere ait beklentilerini belirleyerek bu doğrultuda sürdürülebilir bir yaklaşımla doğa yürüyüşü faaliyetlerine yönelik öneriler getirmek ve turizm/rekreasyon amaçlı kullanılabilir örnek doğa yürüyüşü parkurları sunmak amaçlı hazırlanmıştır.

Çalışma kapsamında, Türkiye ve Antalya da doğa yürüyüşü turları organize eden seyahat acentası yetkililerine, Antalya da doğa yürüyüşü faaliyetleri gerçekleştiren spor kulübü yetkililerine, bu konuda uzman olarak belirlenen kaynak kişilere ve doğa yürüyüşüne katılan bireylerle yönelik çalışmalar yapılmış, ilave olarak turizm/rekreasyon amaçlı kullanılabilir örnek doğa yürüyüşü parkurları sunmak için alan çalışması gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın ilk aşamasında, doğa yürüyüşü etkinliklerinin mevcut durumunu, bu faaliyetlere katılan kişilerin beklentilerini ve en çok kullanılan parkurları belirlemek amacıyla, doğa yürüyüşü turları organize eden seyahat acentası ve spor kulübü yetkililerine açık uçlu sorulardan oluşan anket uygulaması yapılmıştır. İkinci aşamada, çalışmanın ilk aşamasında elde edilen bilgilere ek olarak, araştırma alanında, turizm/rekreasyon amaçlı kullanılabilir örnek parkurları belirlemek için, doğa yürüyüşü konusunda uzman kaynak kişiler belirlenmiş ve bu kişiler ile yarı-yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen doğa yürüyüşü parkurları doğrultusunda alan çalışması yapılmış, örnek parkurlar işlenerek haritalara aktarılmıştır. Üçüncü aşamada, doğa yürüyüşü etkinliklerine katılan bireylerin, etkinliklerden ve parkurlardan beklentilerini belirlemek amacıyla, çalışmanın ilk iki aşamasından elde edilen verilerden yararlanarak ve ilgili literatür incelenerek anket formu oluşturulmuştur. Hazırlanan anket formunun geçerliliğinin sağlanması için; kaynak kişilere ve deneyimli doğa yürüyüşçülerine anket uygulanmış, yapılan öneriler doğrultusunda form yeniden yapılandırılmıştır. Son haline getirilen anket formu Ocak-Mayıs (2013) aylarında doğa yürüyüşü etkinliklerine katılan bireylere uygulanmıştır.

Çalışmada, Türkiye’de doğa yürüyüşü etkinlikleri düzenleyen seyahat acentalarının büyük bölümünün, Antalya-Likya bölgesinde turlar gerçekleştirdiği belirlenmiştir. Bu bulgu, Antalya’nın önemli bir kitle turizmi merkezi olması dışında, doğa yürüyüşü etkinlikleri için de önemli bir merkez olabileceği düşüncesini yaratmaktadır. Özellikle, Avrupa’daki en uzun 4, dünyanın da en güzel 10 yürüyüş rotasından biri olarak kabul edilen (Baştemur, 2009, s. 73) Likya yolunun Antalya’da bulunması bölgenin doğa yürüyüşü anlamında önemini

arttırmaktadır. Ekoturistlerin etkinlik alanı olarak çoğunlukla (% 66,8) Likya yolunu (özellikle Olimpos, Kaş, Adrasan ve Çıralı parkurları) tercih etmeleri de (Ay vd., 2010, s. 40) bu görüşleri destekler niteliktedir. Yolun; doğal, tarihi, kültürel özellikleri, deniz bağlantısı, doğa yürüyüşü dışındaki sunduğu farklı turizm ürünleri (deniz, kum, güneş, tırmanma, yamaç paraşütü, kanyon geçişi, otantik konaklama vb.), uygun iklim koşulları ve Antalya'nın turizm merkezi olması gibi nedenlerden dolayı yoğun kullanıldığı düşünülmektedir. Ayrıca bu yolun Türkiye'de uluslararası standartlarda açılmış, işaretlenmiş ve rehberi hazırlanmış ilk yürüyüş rotası olması da yolun yoğunluğunu arttırıyor olabilir.

Çalışmada doğa yürüyüşü etkinliklerinin mevcut durumu, bu etkinlikler karşısındaki problemler ve bu problemlere ait çözüm önerileri araştırılmıştır. Bu anlamda acenta/kulüp yetkililerinin ve kaynak kişilerin mevcut duruma ait görüşleri çoğunlukla; doğa yürüyüşü etkinliklerinin potansiyelin altında gerçekleştiği, bu etkinliklere yeterli önemin verilmediği, uzmanlaşma, tanıtım, alt ve üstyapı eksikliklerinin bulunduğudır. Buna göre, çalışmaya katılan acenta/kulüp yetkililerinin ve kaynak kişilerin mevcut duruma ait görüşlerinin, çoğunlukla problemlerden meydana geldiği söylenebilir. Bu durumun temel nedenin, doğa yürüyüşü etkinliklerin Türkiye'de yeni bir turistik ve rekreasyonel ürün olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmada, doğa yürüyüşü etkinlikleri karşısındaki problemler belirlenmiştir. Ortaya çıkan problemlerin, hem turizmin genel problemleri ile hem de sürdürülebilir ve ekoturizmin problemleri ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Doğa yürüyüşü etkinlikleriyle ilgili en çok vurgulanan problem, sektörle ilgili uzmanlaşmış, eğitilmiş personel eksikliğidir. Bu problem Türk turizminin başlangıcından beri yaşadığı ve bir türlü çözüme kavuşturulamayan sorunu olarak değerlendirilen eğitilmiş insan (Ağaoğlu, 1991, s. 19) problemi ile paraleldir. Bu duruma dayanarak, Türk Turizminin genel yapısı içerisindeki yetişmiş insan probleminin, doğa yürüyüşü kaynaklı gerçekleştirilen turizm etkinliklerinde de ortaya çıktığı söylenebilir. Çalışmada, doğa yürüyüşü etkinlikleri ile ilgili belirlenen diğer problemler; tanıtım, alt ve üst yapı eksiklikleri, yönetsel problemler, doğal alanların tahribatı, yanlış fiyat politikaları, yerel halk ile ilgili problemlerdir. Bu problemlerin Türk turizminin zayıf yönleri (Ateşoğlu, 2006, s. 104) ile bağlantılı olduğu, sürdürülebilir (Dabour, 2003, s. 39) ve ekoturizmin (Altan, 2006, s. 42; Antalya İli Doğa Turizmi Master Planı, 2012, s. 5) karşısındaki problemlerle de benzerlik gösterdiği görülmektedir. Bu problemlerin dışında işaretlenmiş ve düzenlenmiş parkurların azlığı, harita eksikliği gibi doğa yürüyüşüne özgü problemlerde belirlenmiştir. Bu problemler Antalya'da ekoturistlerin yaşadığı yol işaretlerinin ve bilgilendirme levhalarının eksiklikleri (Ay vd., 2010, s. 46) problemleriyle benzerdir. Bu anlamda yapılan çalışmanın sonuçları hem

Türk turizminin hem de sürdürülebilir ve ekoturizmin problemleriyle paralellik göstermektedir.

Doğa yürüyüşü etkinliklerine ait problemlerin çözümlerine yönelik öneriler incelendiğinde; çoğunlukla her bir problem özelinde çözüm önerilerinin getirildiği görülmektedir. Konu ile ilgili uzman personel yetiştirmek için eğitim faaliyetleri düzenlemek, ilgili kurumlar arası koordinasyon sağlamak, ülke içinde ve dışında tanıtımı artırıcı çalışmalar yapmak, doğa yürüyüşü etkinliklerini ülke içinde yaygınlaştırmak, yerel halkı sistemin içerisine dâhil etmek, doğa korumaya yönelik faaliyetlerde bulunmak, doğa yürüyüşü parkurlarını işaretlemek ve haritalarını çıkarmak gibi öneriler yoğunluktadır. Bu önerilerin nasıl uygulanacağı ya da uygulanabilir olup olmadığı tartışma konusudur. Doğa yürüyüşü etkinlikleri karşısındaki problemlerin turizmin genel yapısındaki problemler ile benzerlik gösterdiği düşüncesinden yola çıkarak, turizmin genel problemlerinin halen tam anlamıyla çözülememiş olması, doğa yürüyüşü kapsamında karşılaşılan problemlerin ne kadar sürede çözülebileceği sorusunu akla getirmektedir.

Çalışmadan elde edilen bir diğer bulgu; acenta/kulüp yetkililerine ve kaynak kişilere göre doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkur tercihlerini etkileyen faktörler ile ilgilidir. Bu doğrultuda doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkur tercihlerini etkileyen; görsellik, güvenlik, parkur zorluğu, kolay ulaşım, uzman rehberlik hizmetleri, parkurun tanınmışlığı faktörleri belirlenmiştir. Bu ortak faktörlerin dışında, acenta yetkililerine ve kaynak kişilere göre yerel hizmetlerin varlığı, alt ve üst yapı olanakları/hizmetleri gibi faktörler de doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkur tercihlerini etkilemektedir. Bu iki faktörün kulüp yetkilileri tarafından belirtilmemiş olması, kulüp yetkililerinin doğa yürüyüşü etkinliklerini daha çok sportif anlamda değerlendirmesinden kaynaklı olabilir. Araştırmada belirlenen faktörler Bektaş (Bektaş, 2010, s. 37) tarafından yapılan, bir parkurun özelliklerinin tespitinde kullanılan faktörlerle benzerlik göstermektedir. Bulgulara göre doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkur tercihlerini etkileyen en önemli faktör görsellik (doğal güzellik) olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, Gibson'ın (1994, s. 319) çalışmasında bulunan, doğal güzelliğin en çok değer verilen patika özelliği olduğu sonucu ile Dorwart ve ark.nın (2010, s. 46) çalışmasında bulunan, doğal güzelliklerin doğa yürüyüşü parkurunda en çok hoşlanılan özellik olduğu sonucu ile benzerlik göstermektedir. Bu sonuçlara ilave olarak Goosen ve Langers (2000, s. 244) çalışmasında elde ettikleri doğal güzelliklere kolay ulaşımın kırsal alanda yürüyüş yapan bireyler için en önemli kalite göstergesi olduğu bulgusu, yapılan çalışmada kolay ulaşımın doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkur tercihlerini etkileyen önemli bir faktör olduğu bulgusu ile de paralellik göstermektedir.

Çalışmanın bu aşamasında, doğa yürüyüşüne katılan bireylere ait bulgular tartışılacaktır.

Sosyal statü, yaş ve cinsiyet serbest zaman davranışını en fazla etkileyen faktörlerdir (Robert, 2000, s. 98). Bireyin yaşı arttıkça, etkinliğe aktif katılımı azalmaktadır. Gençler daha çok güce dayalı ve aktif katılımı gerektiren etkinlikleri tercih ederken, ileri yaşta olanlar daha çok pasif katılımı tercih etmektedirler (Ardahan & Yerlisu Lapa, 2011, s. 1336). Doğa yürüyüşü etkinliği temelde özel beceri ve tercihe bağlı olarak yoğun sportif performans gerektirmeden yapılabilecek bir etkinlik olmasından dolayı, yukarıda belirtildiği gibi yaş ilerledikçe aktif katılımın azaldığı bir rekreatif etkinlik değildir. Aksine ileri yaş gruplarında doğa yürüyüşü etkinliğine rekreatif katılımın arttığı görülmektedir. Yapılan çalışmada doğa yürüyüşü yapanların çoğunlukla 35-54 yaş (%24,3'ü 35-44 ve % 30,2'si 45-54) aralığında olduğu belirlenmiştir. Bu yaş aralığı, ekoturizm pazar raporunda (2000) tanımlanan ekoturistlerin yaş aralığıyla ve Antalya'da yapılan ekoturist profili araştırmasındaki yaş grubunun dağılımıyla örtüşmektedir. Doğa yürüyüşünün ekoturistler için en önemli seyahat motivasyonlarından biri (Ecotourism Statical Fact Sheet, 2000, s. 2) olduğu göz önünde bulundurulduğunda yapılan çalışmanın, ekoturist yaş profilini desteklemesi oldukça doğaldır.

Son yıllarda yapılan çalışmalarda rekreasyonel etkinliklere katılım oranlarında erkek ve kadınların arasındaki farkın azaldığı ancak erkeklerin oranının halen yüksek olduğu görülmektedir (Ardahan & Yerlisu Lapa, 2011, s. 1335). Doğa yürüyüşü ile ilgili çalışmalarda ise farklı cinsiyet dağılımları görmek mümkündür. Örneğin Kanada'da yapılan çalışmada doğa yürüyüşüne katılan Kanadalı kadınların sayısı Kanadalı erkek katılımcılara oranla daha fazlayken Amerikalı erkek katılımcıların sayısı Amerikalı kadın katılımcılara oranla daha fazladır (Tourism British Columbia, Research & Planning, 2009, s. 2). Yapılan bu çalışmada da kadın katılımcıların sayısının, erkek katılımcılara göre daha fazla olduğu görülmektedir (%56,3'ü kadın, %43,7'si erkek). Bu farkın erkek katılımcıların daha çok dağ tırmanışı, rafting vb. zorlayıcı fiziksel aktiviteler tercih ederlerken, kadın katılımcıların yürüyüş, farklı kültürlerin öğrenilmesi gibi daha yumuşak etkinlikleri tercih etmelerinden (Wight, 1996, s. 4) kaynaklandığı düşünülmektedir.

Rekreasyon ve turizm etkinliklerine katılımı etkileyen bir diğer faktör de medeni durumdur. Yapılan çalışmalarda açık hava etkinliklerine ve ekoturizm faaliyetlerine katılan bireylerin evli olma oranlarının yüksek olduğu görülmektedir (The Outdoor Foundation, 2011, s. 7; Ecotourism Statical Fact Sheet, 2000, s. 2). Yapılan çalışmanın bulguları bu durumu desteklemektedir. Çalışmaya katılan bireylerin medeni durumları incelendiğinde evli ve bekâr katılımcıların oranı birbirine oldukça yakındır (%50,7'si evli, %49,3'ü bekâr).

İlgili literatürdeki birçok araştırma da (The Atlantic Canada Tourism Partnership, 2007, s. 5; A Survey of Nova Scotia Hiking Trail Users, 1999, s. 14; Bolduc, 1973, s. 11; Wall-Reinius & Back, 2011, s. 42; Kalkan, 2012, s. 83) doğa yürüyüşüne katılan bireylerin eğitim seviyelerinin yüksek olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmada, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin %61,7'si lisans ve %13,5'i lisansüstü eğitime sahip oldukları belirlenmiştir. Bu sonuç literatürdeki sonuçları desteklemektedir. Kalkan (2012, s. 104) doğa yürüyüşüne katılan bireylerin eğitim seviyesinin yüksek olmasını iki nedenle açıklamıştır. Birincisi; toplumun eğitim düzeyindeki artış, ikincisi; tercih edilen sporun daha nitelikli ilişkiler, alt yapı gibi unsurları gerektirmesidir. Bu görüşün yanı sıra, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin eğitim seviyelerinin yüksek olmasının başka bir nedeni; çalışma koşulları ile ilgili olabilir. Araştırmaya katılanların büyük bir kısmının kamu sektöründe çalıştığı bulgusu göz önüne alınırsa; masa başında, çoğunlukla kapalı ortamda ve rutin tarzda çalışan bireylerin, serbest zamanlarında açıkavada ve aktif olma istekleri ortaya çıkabilir. Doğa yürüyüşünün en az özel beceri, teknik bilgi ve malzeme gerektiren doğa sporu olduğunu düşünürsek, açıkavada ve aktif olma isteğini en iyi karşılayacak rekreatif etkinliğin doğa yürüyüşü olabileceğini varsayabiliriz. Bu durumda yüksek eğitim seviyesi ile doğa yürüyüşü etkinliği arasındaki ilişkinin açıklanmasına katkı sağlayabilir.

Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin %31,5'i kamu sektöründe çalışırken, %26,8'i emeklidir. Yapılan çalışmanın bulguları, Antalya'da Kalkan'ın (2012, s. 83) doğa yürüyüşüne katılan bireyler üzerinde ve Ay ve ark.'nın (2010, s. 25) ekoturistler üzerine yaptıkları çalışmaların sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Bu durumun, kamu sektöründe çalışan ve emekli bireylerin sahip oldukları serbest zamanlar ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Kamu çalışanlarının diğer iş kollarına oranla daha fazla hafta sonu serbest zamanlarına sahip olması, bu bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılımını etkiliyor olabilir. Serbest zaman kavramı türlerine göre incelendiğinde, emeklilik döneminin uzun serbest zamanlara sahip olunan bir zaman dilimi olduğu görülmektedir (Çetinkaya, 2008, s. 13). Bu anlamda emekli bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılmaları, serbest zamanlarının fazlalığından kaynaklı olabilir.

Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin %66,9'unun sosyoekonomik durumu orta seviyedir. Katılımcıların hane gelirleri incelendiğinde, sırasıyla; %29,5 ile 2001-3000 TL, %25 ile 1000-2000 TL ve %19,8 ile 3001-4000 TL gelire, kişisel gelirleri incelendiğinde ise, sırasıyla; %40,3 ile 1000-2000 TL ve %34 ile 2001-3000 TL gelire sahip oldukları görülmektedir. Katılımcıların doğa yürüyüşü için ayırdıkları bütçe incelendiğinde aylık olarak %33,3'ü 51-100 TL, %28,4'ü 50 TL'den az, %20'si 101-150 TL bütçe ayırırken, yıllık olarak %33,8'i 500 TL'den az, %16,4'ü 500-999TL bütçe ayırdıkları görülmektedir. Açıkava

rekreasyon etkinlikleri ticari bir ortamda gerçekleşebileceği gibi ücretsiz olarak gerçekleştirilebilen etkinliklerdir (Tangeland, 2011, s. 436). Doğa yürüyüşü etkinlikleri de bu çerçevede az bütçe ile veya ücretsiz olarak gerçekleştirilebilir. Bu nedenle doğa yürüyüşüne katılan bireylerin çoğunlukla orta sosyoekonomik seviyede ve doğa yürüyüşü etkinlikleri için ayırdıkları bütçenin nispeten düşük olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin %59'u tur veya grup ile %41'i bireysel olarak doğa yürüyüşüne katılmaktadır. Tur veya grup ile etkinliklere katılım tercihlerinin fazla olması, doğa yürüyüşü etkinliklerinin daha sistematik bir biçimde ve kontrollü olarak organize edilmesine olanak sağlayabilir. Ayrıca tur veya grup ile gerçekleştirilen etkinliklerin bireysel olarak gerçekleştirilen etkinliklere oranla daha az risk içereceği düşünülmektedir.

Açık hava etkinliklerine katılımı etkileyen en önemli faktör aile/arkadaşlarla iyi vakit geçirmek (Destination British Columbia, 2013, s. 23), bu etkinliklere katılımı etkileyen önemli bir motivasyon faktörü aile/arkadaşlar ile birlikte olmaktır (Outdoor Foundation, 2012, s. 17). Yapılan çalışmanın sonuçlarında, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin çoğunluğunun arkadaşları ve aileleriyle doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım gösterdikleri belirlenmiştir (Toplam %59,3), bu sonuç aile/arkadaşlarla birlikte olmanın doğa yürüyüşüne katılımı etkileyen önemli bir faktör olduğu görüşünü desteklemektedir.

Türkiye'de dağ ve doğa yürüyüşü kaynaklı turizm yeni bir olgudur (Işık, 2010, s. 20). Bu anlamda bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sürelerinin (yıl bazında) az olması oldukça doğaldır. Çalışmada, katılımcıların çoğunlukla (%44,1'i) 1-4 yıldır ve (%29,1'i) 1 yıldan az süredir doğa yürüyüşüne katıldıkları belirlenmiştir. Buna ilave olarak katılımcıların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları da azdır. Bu sonuçların, doğa yürüyüşü etkinliklerinin yeni bir etkinlik olarak fazla yaygınlaşmamış olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Çalışmanın sonuçları Kalkan (2012, s. 90) tarafından yapılan çalışmayı desteklemektedir.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin bu etkinliklere katılmayı tercih ettikleri aylar ile ilgilidir. Bu anlamda, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin; Nisan (%93,2), Mayıs (%76,6) ve Mart (%66,9) aylarında doğa yürüyüşü etkinliklerine katılmayı tercih ettikleri belirlenmiştir. Bu sonuç araştırmada belirlenen, Antalya ilinde doğa yürüyüşü gerçekleştirmek için ideal aylarla paralellik göstermektedir. Aynı zamanda ekoturistlerin Antalya'ya gelmek için tercih ettikleri aylar da (Ay vd., 2010, s. 39) araştırmanın bulguları ile benzerdir. Antalya'nın yüksek turizm sezonunun yaz ayları (Turizm istatistiklerine (<http://www.antalyakulturturizm.gov.tr/TR,67172/yabanci-ziyaretci-sayilari-ve-milliyet-dagilimi-2012-yi-.html>) göre gelen ziyaretçilerin %48'i Haziran,

Temmuz, Ağustos aylarında Antalya'ya gelmiştir) olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu etkinliklerinin geliştirilmesi turizmin çeşitlendirilmesini ve 12 aya yayılmasını destekleyebilir.

Yapılan çalışmada doğa yürüyüşüne katılan bireylerin çoğunlukla arkadaş önerisi (%64,9) ile bu etkinliklerle tanıştıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç, doğa yürüyüşü etkinlikleri ile ilgili tanıtım eksiklikleri olduğu düşüncesini ortaya çıkarmaktadır.

Bir yürüyüş parkurunun zorluk derecesini; yürüyüş mesafesi, süresi, yükselti farkı, zemin yapısı gibi özellikler belirlemektedir. Yapılan çalışmada, katılımcıların çoğunlukla 10-14 km (%40), 15-20km (%30) mesafede ve 5-8 saat (%49,5), 3-5 saat (%28,8) sürede doğa yürüyüş etkinliklerine katılmayı tercih ettikleri belirlenmiştir. Bu mesafe ve sürelerle göre, katılımcılar “orta derece yorucu” ve “yorucu” (Hugo, 1999, s. 362) zorluk düzeyindeki parkurları tercih etmektedirler.

Çalışmanın diğer bir bulgusu katılımcıların, doğa yürüyüşü parkurlarına ulaşmak için çoğunlukla, 30 dakika-1 saat (Yaz:%32,9, Kış:%43,7) ve 1-1,5 saat (Yaz:%32,7, Kış:%32,9) sürede araçla ulaşımı tercih ettikleridir. Bu sonuçlara göre doğa yürüyüşüne katılan bireylerin kısa sürede doğa yürüyüşü parkuruna ulaşmak istedikleri söylenebilir. Ulaşım, özellikle ulaşım için harcanan fazla süre şehirleşmenin getirdiği başlı başına bir stres kaynağıdır. Bu anlamda doğa yürüyüşüne katılan bireylerin, sınırlı bir zaman dilimi olan serbest zamanlarını daha etkin kullanmak için doğa yürüyüşü parkurlarına kısa sürede ulaşmak istedikleri düşünülmektedir. Ayrıca, katılımcıların kış saati uygulamasında, yaz saati uygulamasına oranla araçla ulaşım için harcamak istedikleri süre daha azdır. Bu durumun nedeni kış saati uygulamasında günışığından yararlanma süresinin daha az olmasından kaynaklı olabilir.

Yapılan çalışmanın sonucunda doğa yürüyüşü organizasyonlarına katılan mevcut ve ideal kişi sayısı dağılımlarında farklılık olduğu bulunmuştur. Mevcut organizasyonlardaki doğa yürüyüşü etkinliklerine katılan kişi sayısı (120 kişi ve fazlasıyla (%32,8)), ideal olarak değerlendirilen kişi (40 kişi den az (%45,5)) sayısından fazladır. Kalabalık, ziyaretçi memnuniyetini belirleyen önemli bir faktör (Ryan & Cessford, 2003, s. 470) ve doğa yürüyüşü etkinliklerinde kalabalık olumsuz deneyimlere neden olmaktadır (Chhetri vd., 2004, s. 37). Ayrıca doğa yürüyüşü yapan bireylerin memnuniyetleri uzaklaşma ve yalnız kalma faktörleri ile yakından ilgilidir (Lynn & Brown, 2003, s. 78). Mevcut organizasyonlardaki katılımcı sayısının ideal olarak görülen katılımcı sayısından fazla olması, katılımcıların memnuniyetsizliğine ve olumsuz deneyimler yaşamasına neden olabilir. Bu anlamda verimsiz kullanılan serbest zaman insanların yaşam kalitelerini olumsuz yönde etkileyebilir. Bu sosyal ve psikolojik etkinin yanı sıra doğal alanlardaki etkinlikler çevresel etkiler de bırakabilir.

Doğa yürüyüşü ve kampçılık doğal alanlarda en fazla gerçekleşen etkinlikler olarak ekolojik etkiler bırakmaktadır (Cole, 2004, s. 41). Doğa yürüyüşü etkinliklerinin özellikle toprak yapısı, bitki örtüsü, vahşi yaşam ve su gibi doğal kaynaklara verdiği zararlar ile ilgili birçok araştırma bulunmaktadır (Hill & Pickering, 2009, s. 2). Gerçekleştirilen organizasyonlara katılan kişi sayısının taşıma kapasitesinden fazla olması doğal alanlara zarar verilebileceği gibi doğa yürüyüşü etkinliklerinin sürdürülebilirliği için de olumsuz sonuçlar doğurabilir.

Çalışmada, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin mevsimlere göre parkur tercihleri belirlenmeye çalışılmış ve mevsimsel farklılıkların bireylerin parkur tercihlerini etkilemediği görülmüştür. Bu durumun nedeninin, doğa yürüyüşü etkinliklerinin yoğunlukla bahar aylarında gerçekleştirilmesinden kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Yapılan çalışmadan elde edilen bir diğer bulgu, doğa yürüyüşü parkurlarının zemin özellikleri ile ilgilidir. Buna göre, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin, çoğunlukla inişli çıkışlı yapıda parkurları tercih ettikleri belirlenmiştir. Buna ek olarak sadece bahar mevsimi için ideal bir yürüyüş parkuru tepelik ve dağlık olabilir.

Yapılan çalışmada doğa yürüyüşüne katılan bireylerin beklentileri olan parkur özellikleri belirlenmiştir. Buna göre, ideal bir doğa yürüyüşü parkuru (sırasıyla yüksek önem düzeyinde); bir hedefe ulaşmalı (göl, deniz, şelale, tarihi mekân vb.), parkurun başlangıç - bitiş noktaları farklı olmalı ve parkur çoğunlukla orman yolu olmalıdır. Bu özelliklere ek olarak (sırasıyla düşük önem düzeyinde) ideal bir doğa yürüyüşü parkuru; çoğunlukla patika olmalı, başlangıç ve bitiş noktaları işaretlenmiş olmalı, tabelalandırılmış olmalı, riskli bölgeler ve geçişler içermemelidir. Ayrıca, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun zirveye ulaşması görüşünde de çoğunlukla kararsız oldukları belirlenmiştir.

Çalışmada doğa yürüyüşüne katılan bireylerin, doğa yürüyüşü parkurlarının bitki örtüsüne ait görüşleri belirlenmiştir. Buna göre, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun bitki örtüsü; çoğunlukla ormanlık olmalıdır. Ek olarak doğa yürüyüşüne katılan bireyler, düşük önem düzeyinde de olsa, doğa yürüyüşü parkurunun otluk/çimenlik olması görüşüne de katılmaktadır.

Yapılan çalışmadan elde edilen bir diğer bulgu, parkurların görsel özellikleri ile ilgilidir. Doğa yürüyüşüne katılan bireylere göre, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda; (sırasıyla yüksek önem düzeyinde) geniş manzara yerleri, görsel su kaynakları, ilginç yeryüzü şekilleri, tarihi- kültürel yerler, köy ve eski yerleşim yerleri bulunmalıdır. Buna ek olarak katılımcılar, daha düşük önem düzeyinde de olsa, doğa yürüyüşü parkurunda yaban hayatı bulunması görüşüne de katılmaktadır.

Çalışmada, doğa yürüyüşü parkurlarında sunulan hizmetlere ait doğa yürüyüşüne katılan bireylerin beklentileri belirlenmiştir. Buna göre, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunda sunulan hizmetler açısından; (sırasıyla önem düzeyine göre) riskli bölgelerde güvenlik tedbirleri alınmış olmalı, parkura ait rehber/broşür/harita vb. bilgilendirme araçları olmalı, rehberlik hizmetleri olmalı, acil durum noktaları bulunmalı, başlangıç ve bitiş noktaları düzenlenmiş olmalı, parkurda eğitici/bilgilendirici levhalar/tabelalar bulunmalı, kullanılabilir su kaynakları bulunmalı, seyir noktaları düzenlenmiş olmalıdır. Bu hizmetlere ek olarak doğa yürüyüşüne katılan bireylerin, (sırasıyla düşük önem düzeyinde), parkurlarda çöp konteynerleri olması, kamp alanlarının düzenlenmiş olması, tuvalet/duş noktalarının bulunması ve yeme içme hizmetleri sunan yerel işletmeler olması görüşlerine de katıldıkları belirlenmiştir. Robson ve Eagles'ın (2002, s. 72) yaptığı çalışmada doğa yürüyüşçülerinin en çok tercih ettikleri patika düzenlemeleri; tehlikeli nehir geçişlerinde önlemler (köprü), görülmeye değer özellikte bölgelere ulaşan alternatif yollar, parkur kesişim noktalarında yön işaretlemeleri, bilgilendirme tabelaları, yürüyüşçülerin ıslanmamaları için dereler üzerine köprüler, doğal özellikleri ve tarihi yapıları açıklayan tabelalardır. Yapılan çalışmada elde edilen bulgularının bir kısmı bu sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Buna dayanarak doğa yürüyüşü etkinliklerine katılan bireylerin, doğa yürüyüşü parkurlarında çeşitli düzenlemeler talep ettikleri söylenebilir.

Çalışmada doğa yürüyüşüne katılan bireylerin çoğunlukla, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun, sadece doğa yürüyüşü amaçlı kullanılması görüşünde oldukları belirlenmiştir. Buna ek olarak doğa yürüyüşüne katılan bireyler, düşük önem düzeyinde de olsa doğa yürüyüşü parkurlarının aynı zamanda motorsuz etkinlikler içinde kullanılması görüşüne katılmaktadırlar.

Yapılan çalışma sonucunda doğa yürüyüşü yapan bireylerin çeşitli demografik özellikleri ve deneyimleri ile tercih ettikleri parkur özellikleri arasında istatistiki anlamda ilişkiler belirlenmiştir. Özellikle yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, deneyim ve doğa yürüyüşlerine katılım biçimi doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercihlerini etkilemektedir.

Çalışmada, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin yaşının, bireylerin tercih ettikleri yürüyüş mesafesini, parkurdaki ideal yürüyüşçü sayısını ve doğa yürüyüşü parkurunun tanınmış/popüler olmasını etkilediği belirlenmiştir. Buna göre, doğa yürüyüşüne katılan 55 yaş ve üstü bireyler, diğer yaş aralığındaki bireylere göre ideal doğa yürüyüşü mesafesinin 10 km. den az olmasını daha çok tercih etmektedirler. Yaş, sportif performansı etkinleyken önemli bir faktördür ve birçok araştırmada yaşla birlikte bazı atletik özelliklerde gerileme olduğu gözlemlenmiştir (Bayraktar & Kurtoğlu, 2009, s.17). Çalışmadan elde edilen bulgular

doğa yürüyüşüne katılan bireylerin yaşları ile tercih ettikleri yürüyüş mesafesi arasında ters bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu sonuç yaşı sportif performansı etkilediğini ve yaşla birlikte bazı atletik özelliklerin gerilediği desteklemektedir. Yaşın etkilediği diğer bir özellik doğa yürüyüşü organizasyonlarındaki ideal kişi sayısı ile ilgilidir. Sosyalleşme doğa yürüyüşüne katılımı etkileyen önemli bir motivasyon faktörüdür (Pan & Ryan, 2007, s. 288; Ardahan & Yerlisu Lapa, 2011, s. 1331; Torbidoni, 2011, s. 483) ve doğa yürüyüşüne katılımı etkileyen bu faktör yaşı ilerlemesi ile artmaktadır (Bolduc, 1973, s. 7). Kalkan'ın (Kalkan, 2012, s. 97) yaptığı araştırma sonucunda da 55 yaş ve üstü gruptaki bireylerin diğer yaştaakilere oranla daha fazla arkadaşları ile beraber olmak için doğa yürüyüşü etkinliklerine katıldıkları görülmektedir. Buna göre, yapılan çalışmada doğa yürüyüşüne katılan bireylerin çoğunlukla doğa yürüyüşüne katılan ideal kişi sayısının 40 kişiden az olması görüşünde oldukları belirlenmiştir. Ancak 55 yaş ve üstü bireylerin bu görüşe diğer yaş gruplarına oranla daha az katıldıkları görülmektedir. Ayrıca 55 yaş ve üstü bireylerin, doğa yürüyüşüne katılan diğer yaş aralığındaki bireylere göre ideal doğa yürüyüşüne katılan kişi sayısının 80-119 kişi olmasını daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Bu sonuç, sosyalleşme faktörünün 55 yaş ve üstü bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine katılımını diğer yaş gruplarına göre daha fazla etkilediği sonucunu doğrular. Çalışmadan elde edilen sonuçlar literatürdeki çalışmalar ile benzerlik göstererek, bu çalışmaları desteklemektedir. Yaşın, etkilediği belirlenen bir başka özellik; doğa yürüyüşü parkurlarının tanınmış/popüler olmasının doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkur tercihlerini etkileyen bir faktör olması ile ilgilidir. Buna göre, 25 yaş ve altı bireylerin doğa yürüyüşü parkurunun tanınmış/popüler olması görüşüne diğer yaş gruplarına oranla daha fazla katıldıkları görülmektedir. Genç bireylerin daha fazla popülariteye önem verdikleri bu nedenden dolayı tercih ettikleri parkurların tanınmış/popüler olmasını beledikleri düşünülmektedir.

Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin cinsiyeti; doğa yürüyüşüne katılım sıklığını, katılım süresini, doğa yürüyüşüne katılım için ayrılan bütçeyi, doğa yürüyüşü parkurunun ideal yürüyüş mesafesini, parkurun riskli geçişler/bölgeler içermesini, parkurda çöp konteynerleri olmasını, parkurda tuvalet/duş noktaları olmasını ve parkurda acil durum noktaları bulunmasını etkilemektedir. Buna göre, Kadınların erkeklere oranla doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları daha azdır. Ayrıca, erkekler kadınlara oranla daha uzun süredir doğa yürüyüşü etkinliklerine katılmaktadır. Evlilik, anne olmak ve çalışma statüleri gibi durumsal faktörler kadınların serbest zamanlarında aktivitelere katılımını olumsuz etkilemektedir ve erkekler kadınlara oranla serbest zaman etkinliklerine fazla daha zaman ayırabilmektedirler (Meng & Uysal, 2008, s. 447). Buna göre, kadınların erkeklere oranla

doğa yürüyüşü etkinliklerine daha az sıklıkta ve sürede katılıyor olmaları bahsedilen sonuçlar ile örtüşmektedir.

Çalışmada, erkeklerin kadınlara oranla doğa yürüyüşü etkinlikleri için daha fazla bütçe ayırdıkları belirlenmiştir. Katılımcıların kişisel gelir düzeyleri incelendiğinde erkeklerin kadınlara oranla daha yüksek kişisel gelire sahip oldukları görülmektedir. Bu anlamda erkeklerin doğa yürüyüşü etkinlikleri için ayırdıkları bütçenin daha fazla olması oldukça doğaldır. Ayrıca doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları incelendiğinde erkeklerin kadınlara oranla daha sık doğa yürüyüşü etkinliklerine katıldıkları görülmektedir. Bu nedenle erkeklerin bu etkinlikler için daha fazla bütçe ayırması normal karşılanmaktadır.

Cinsiyetin etkilediği bir diğer faktör tercih edilen yürüyüş mesafesi ile ilgilidir. Yapılan çalışmada erkeklerin tercih ettikleri yürüyüş mesafesinin kadınlara oranla daha fazla olduğu görülmektedir. Cinsiyetin sportif performansı etkileyen en önemli belirleyicilerden biri olduğu (Thibault, vd., 2010, s. 214) göz önünde bulundurulduğunda erkeklerin kadınlara oranla daha uzun mesafeli parkurları tercih etmeleri doğal olduğu düşünülmektedir. Ancak gerçekleştirilen doğa yürüyüşü etkinliklerinin performansa yönelik olmaktan çok rekreasyoneldir. Bu nedenle kadınların doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklıkları ve süreleri arttıkça, bu farkın ortadan kalkabileceği düşünülmektedir.

Yapılan araştırma sonucunda kadınların erkeklere göre daha yüksek oranda doğa yürüyüşü parkurunun “riskli geçişler/bölgeler içermemesi” ve doğa yürüyüşü parkurunda “acil durum noktaları bulunması” görüşünde oldukları belirlenmiştir. İlgili literatürde kadınların aynı açık hava etkinliğine katılan erkeklere oranla güvenlik beklentisinin çok daha fazla olduğuna dair birçok çalışma bulunmaktadır (Ardahan & Yerlisu Lapa, 2011, s. 1335). Ayrıca kadınların, erkeklere oranla doğa spor dallarında risk algılamaları daha yüksektir. Bu durum kadınların daha az risk almayı tercih ettikleri biçiminde yorumlanmaktadır (Demirhan, 2003, s. 11). Yukarıdaki açıklamalar, çalışmanın sonuçlarında bulunan, kadınların erkeklere oranla daha fazla doğa yürüyüş parkurlarında riskli geçişler/bölgeler bulunmaması ve acil durum noktaları bulunması isteklerini açıklar niteliktedir.

Çalışmada kadınların, doğa yürüyüşü parkurunda “çöp konteynerleri ve tuvalet/duş noktaları olmasını” erkeklere oranla daha fazla tercih ettikleri belirlenmiştir. Kadınların, erkeklerden hem bireysel temizlik, hem de ev temizliği anlamında daha titiz oldukları görüşü (<http://www.sabah.com.tr/Saglik/2013/01/16/kadınlar-erkeklere-gore-daha-hijyenik>) göz önünde bulundurulduğunda bu sonucun doğal olduğu düşünülmektedir. Ayrıca doğada açık alanda tuvalet ihtiyacının giderilmesinde erkeklerin kadınlara oranla hem fiziksel olarak hem

de psikolojik olarak daha rahat olduğu söylenebilir. Bu durumda kadınların parkurlarda tuvalet noktaları olası isteklerini arttırıyor olabilir.

Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkur tercihlerini etkileyen diğer bir faktör eğitim seviyesi ile ilgilidir. Bu anlamda, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin eğitim seviyeleri; doğa yürüyüşü parkurlarına ideal araçla ulaşım süresini, parkurda yönetsel kuralların bulunmasını, doğa yürüyüşüne katılan kişi sayısı etkilemektedir. Yapılan çalışma sonuçlarına göre eğitim seviyesi yükseldikçe doğa yürüyüşüne katılan bireylerin; doğa yürüyüşü parkurlarında yönetsel kuralların olmasına ait görüşlerinin arttığı, doğa yürüyüşü parkurlarına ulaşmak için tercih ettikleri araçla ulaşım süresinin ve ideal olarak değerlendirilen doğa yürüyüşü sayısının azaldığı görülmektedir. Çeşitli kurallara bağlı olarak, az sayıda kişiyle kalabalık olmadan gerçekleştirilen doğa yürüyüşü etkinliklerinin doğaya daha az olumsuz etki edeceği ve rekreasyonel etkinliğe katılan bireylerin elde edeceği tatmini arttıracacağı düşünülmektedir. Bu anlamda araştırmada ortaya çıkan sonucun, eğitim seviyesi yüksek bireylerin, katıldıkları etkinlikleri daha bilinçli olarak gerçekleştirmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmada elde edilen diğer bir bulgu doğa yürüyüşüne katılan bireylerin etkinliklere bireysel veya tur/grupla katılımları ile ilgilidir. Bu anlamda doğa yürüyüşüne katılan bireylerin bu etkinliklere katılım biçimleri, bireylerin doğa yürüyüşü etkinlikleri için harcadıkları bütçeyi ve doğa yürüyüşü parkurunun işaretlenmiş olmasına yönelik tercihlerini etkilemektedir. Doğa yürüyüşüne bireysel olarak katılan bireylerin, tur/grupla katılan bireylere oranla daha az bütçe ayırdıkları görülmektedir. Bu sonucun, tur/grup ile bu etkinliklere katılan bireylerin, bireysel harcamaların dışında, katıldıkları organizasyonlara da bütçe ayırmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Çalışmada bireysel olarak doğa yürüyüşüne katılan bireylerin doğa yürüyüşü parkurunun işaretlenmiş olması konusunda çoğunlukla kararsız oldukları, tur/grupla bu etkinliklere katılan bireylerin ise doğa yürüyüşü parkurunun işaretlenmiş olmasına kesinlikle katıldıkları belirlenmiştir. Bu durumun nedeni bireysel olarak doğa yürüyüşüne katılan bireylerin daha fazla macera deneyimi yaşamak istemesi olabilir. Bu nedenle doğa yürüyüşü etkinliklerine bireysel olarak katılan bireylerin ideal parkurların işaretlenmiş olması konusunda kararsız oldukları düşünülmektedir. Ayrıca bireysel olarak doğa yürüyüşüne katılan bireylerin, tur ile bu etkinliklere katılan bireylere oranla daha deneyimli oldukları görülmektedir. Doğa yürüyüşü konusunda deneyimli bireylerin, doğada yönlerini bulma konusunda kendilerine daha çok güvendikleri düşünülmektedir. Bu nedenle de, bireysel olarak bu etkinliklere katılan bireyler, doğa yürüyüşü parkurlarının işaretlenmiş olması konusunda kararsız olabilirler.

Deneyimin, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkur tercih nedenlerini etkileyen en önemli faktör olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle doğa yürüyüşüne katılan bireylerin deneyim seviyelerini belirlemek için; bireylerin doğa yürüyüşü etkinliklerine (aylık-yıllık) katılım sıklıkları ve katılım süreleri araştırılmıştır. Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin bu etkinliklere aylık ve/veya yıllık katılım sıklıkları ve süreleri arttıkça, deneyimlerinin artacağı düşünülmektedir. Yapılan çalışmada, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin, bu etkinliklere (aylık) katılım sıklıklarının aşağıdaki parkur özelliklerini etkilediği belirlenmiştir.

- Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri ideal yürüyüş mesafesi,
- Doğa yürüyüşüne katılan bireylere göre ideal olan araçla ulaşım süresi,
- Doğa yürüyüşü parkurlarındaki ideal yürüyüşçü sayısı,
- Doğa yürüyüşü parkurunun riskli geçişler/bölgeler içermemesi
- Doğa yürüyüşü parkurunda tuvalet/duş olanaklarının bulunması.

Bu anlamda doğa yürüyüşüne katılan bireylerin doğa yürüyüşüne aylık katılım sıklıkları (deneyimleri) arttıkça;

- Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri ideal doğa yürüyüşü mesafesinin arttığı,
- Doğa yürüyüşü parkurlarına ideal araçla ulaşım süresinin arttığı,
- Doğa yürüyüşüne katılan ideal yürüyüşçü sayısının azaldığı,
- İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunun riskli geçişler/bölgeler içermemesine ait tercihin azaldığı,
- İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunda tuvalet/duş noktalarının bulunmasına ait tercihin azaldığı belirlenmiştir.

Çalışmada, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin, bu etkinliklere (yıllık) katılım sıklıklarının aşağıdaki parkur özelliklerini etkilediği belirlenmiştir.

- Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri ideal yürüyüş mesafesi,
- Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri ideal yürüyüş süresi,
- Doğa yürüyüşüne katılan bireylere göre ideal olan araçla ulaşım süresi,
- Doğa yürüyüşü etkinliğindeki ideal yürüyüşçü sayısı,
- Doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla düz olması,
- Doğa yürüyüşü parkurunda çöp konteynerleri olması.

Bu anlamda, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin, doğa yürüyüşüne yıllık katılım sıklıkları (deneyimleri) arttıkça;

- Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri ideal doğa yürüyüşü mesafesinin arttığı,
- Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri ideal doğa yürüyüşü süresinin arttığı,
- Doğa yürüyüşü parkurlarına ideal araçla ulaşım süresinin arttığı,
- Doğa yürüyüşüne katılan ideal yürüyüşçü sayısının azaldığı,
- İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla düz olmasına ait tercihin azaldığı,
- İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunda çöp konteynerleri olmasına ait tercihin azaldığı belirlenmiştir.

Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin, bu etkinliklere ait tercihlerini etkileyen bir diğer deneyim faktörü; doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım süresi ile ilgilidir. Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin, bu etkinliklere katılım sürelerinin aşağıdaki parkur özelliklerini etkilediği belirlenmiştir.

- Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri ideal yürüyüş mesafesi,
- Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri ideal yürüyüş süresi,
- Doğa yürüyüşü etkinliğindeki ideal yürüyüşçü sayısı,
- Doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla düz olması,
- Doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla dağlık olması,
- Doğa yürüyüşü parkurunun başlangıç ve bitiş noktalarının işaretlerle belirlenmiş olması,
- Doğa yürüyüşü parkurunun tanınmış/popüler olması,
- Doğa yürüyüşü parkurunun yerleşim yerine yakın olması,
- Doğa yürüyüşü parkurunda dinlenme/mola noktalarının düzenlenmiş olması,
- Doğa yürüyüşü parkurunun başlangıç ve bitiş noktalarının düzenlenmiş olması,
- Doğa yürüyüşü parkurunda riskli bölgelerde güvenlik tedbirlerin alınmış olması,
- Doğa yürüyüşü parkurunda seyir noktalarının düzenlenmiş olması,
- Doğa yürüyüşü parkurunda çöp konteynerlerinin olması,
- Doğa yürüyüşü parkurunda duş/tuvalet noktalarının olması,
- Doğa yürüyüşü parkurunda yeme içme hizmetleri sunan yerel işletmelerin bulunması.

Bu anlamda doğa yürüyüşüne katılan bireylerin, yıllık doğa yürüyüşüne katılım süreleri (deneyimleri) arttıkça;

- Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri ideal doğa yürüyüşü mesafesinin arttığı,
- Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin tercih ettikleri ideal doğa yürüyüşü süresinin arttığı
- Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin yemek/kumanya taşıma tercihlerinin arttığı,
- Doğa yürüyüşüne katılan ideal yürüyüşçü sayısının azaldığı,
- İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla düz olmasına ait tercihin azaldığı,
- İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunun tanınmış/popüler olmasına ait tercihin azaldığı,
- İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunun yerleşim yerine yakın olmasına ait tercihin azaldığı,
- İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunda dinlenme/mola noktalarının düzenlenmiş olmasına ait tercihin azaldığı
- İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunun başlangıç ve bitiş noktaları düzenlenmiş olmasına ait tercihin azaldığı
- İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunda riskli bölgelerde güvenlik tedbirlerinin alınmış olmasına ait tercihin azaldığı
- İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunda seyir noktalarının düzenlenmiş olmasına ait tercihin azaldığı
- İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunda çöp konteynerleri olmasına ait tercihin azaldığı
- İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunda tuvalet/duş noktaları olmasına ait tercihin azaldığı
- İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunda yeme içme hizmetleri sunan yerel işletmeler bulunmasına ait tercihin azaldığı belirlenmiştir.

Ayrıca doğa yürüyüşüne katılım süresi azaldıkça; doğa yürüyüşü parkurunun başlangıç ve bitiş noktalarının işaretlerle belirlenmiş olmasına ait tercih artmakta, ideal bir doğa yürüyüşü parkurunun çoğunlukla dağlık olmasına ait tercih azalmaktadır.

Deneyimin, katılımcıların parkur tercihlerinde ve beklentilerinde değişimlere yol açtığı görülmektedir. Özellikle 9 yıldan uzun süredir doğa yürüyüşüne katılan bireylerin

parkur beklentileri ve tercihleri diğer yıllarda bu etkinliğe katılan bireylere oranla farklılıklar göstermektedir. Bu anlamda doğa yürüyüşüne katılan bireyleri deneyim seviyelerine göre farklı kategorilere ayırarak değerlendirmek gerektiği düşünülmektedir. Deneyim arttıkça doğa yürüyüşüne katılan bireylerin yürüyüş mesafeleri, süreleri gibi performansa dönük beklentileri artmakta, aynı zamanda deneyimli bireylerin parkurda sunulan hizmetlere yönelik beklentileri azalmaktadır. Bu farklılık doğa yürüyüşüne yeni başlayan ve/veya deneyimi az olan katılımcılarla karşılaştırıldığı zaman daha da belirginleşmektedir.

Sonuç olarak, doğa yürüyüşü etkinlikleri Türkiye ve Antalya için yeni bir turistik ve rekreasyonel ürün olsa da, bu etkinlikler dünya 'da hem turistik hem de rekreasyonel anlamda önemli bir yer teşkil etmektedir. Antalya'nın sahip olduğu doğal, kültürel ve tarihi kaynaklar doğa yürüyüşü etkinliklerinin gerçekleştirilebileceği birçok ortam sunmaktadır. Buna ilave olarak Antalya'nın bir turizm merkezi olması nedeniyle sahip olduğu alt ve üst yapı olanakları doğa yürüyüşü açısından bölgeye fırsatlar sağlamaktadır. Dünya turizm talebindeki değişimler, Türkiye'nin turizm strateji, kitle turizminin etkileri ve turizmi çeşitlendirilerek 12 aya yayma düşüncesi, Antalya da gerçekleştirilen doğa yürüyüşü kapsamlı çalışmaları arttırmaktadır. Ancak bu artışın kontrolsüz biçimde gerçekleşmesi ilerleyen zamanlarda çeşitli olumsuzluklara neden olabilir. Bu amaçla, sürdürülebilirlik çatısı altında yapılacak planlamalar ile Antalya'nın önemli bir doğa yürüyüşü merkezi olması sağlanabilir. Aksi takdirde doğa yürüyüşü etkinliklerinin, kitle turizminin kıyı şeridinden ayrılmış ve dağlık/kırsal alanlara taşınmış bir formu olmasına neden olunabilir.

Öneriler

Yapılan çalışmada doğa yürüyüşü etkinlikleri ile ilgili düzenli ikincil veri kaynaklarının bulunmadığı belirlenmiştir. Bu nedenle, doğa yürüyüşü etkinlikleri ile ilgili envanter çalışmaları yapılmalı, bu çalışmalardan elde edilen verilerin kayıt altında tutulacağı bir veri tabanı oluşturulmalıdır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı ve Spor Bakanlığı gibi üst yapıların koordinasyonlu bir biçimde bulunacağı merkezi bir sistem kurulması önerilmektedir. Bu sistem Türkiye'deki yapılacak doğa yürüyüşü etkinliklerinin yönetiminden sorumlu olarak birincil karar merci olmalıdır. Bu merkezi örgütlenmenin altında doğa yürüyüşü etkinliklerinin yapıldığı veya yapılabileceği bölgelerde taşra uzantıları kurularak bölgesel yönetimler sağlanabilir, mevcut olan denetimsizlikler ve koordinasyon problemleri çözülebilir. Oluşturulacak taşra uzantılarında, konu ile ilgili sivil toplum kuruluşları, sektör temsilcileri, akademisyenler ve yerel halk temsilcileri bulunmalıdır. Bu etkinliklerin bağlı olduğu kurum tarafından, ticari amaçlı organizasyonlar düzenleyen firmalardan belirli

miktarlarda alan kullanım ücretleri talep edebilir. Bu ve benzeri gelirlerin, mevcut bölgeye aktarılmasını sağlanacak bir sistem kurulmalıdır. Bölgeden elde edilen gelirler, öncelikli olarak bölgedeki patikaların iyileştirilmesi ve temizlenmesi gibi faaliyetler için kullanılmalı, daha sonra bölge halkına destek sağlanarak, diğer doğa yürüyüşü yapılan bölgelere aktarılmalıdır. Bu sayede oluşturulan sistemin sürdürülebilir yapıya kavuşması ve yerel kalkınmaya destek sağlaması mümkün olabilir.

Kırsal alan, dağlık alan, ormanlık alan vb. doğal özellikler dünyanın her yerinde bulunabilecek çekim unsurlarıdır. Örneğin, Alp dağlarında da benzer coğrafi özelliklerde yürüyüş yapmak mümkündür. Ancak o bölgede yürürken Yörük kültürü ile karşılaşmak olası değildir. Bu nedenle doğa yürüyüşü bölgeleri belirlenirken farklılık yaratacak ve çekicilik sağlayacak doğal, sosyal, kültürel ve tarihi öğeler ön planda tutulmalıdır. Bu farklılıklar turizm ürünü olarak doğa yürüyüşü etkinlikleri ile kaynaştırılmalıdır.

Doğa yürüyüşü etkinlikleri ile ilgili iç ve dış pazarlarda tanıtımlar daha etkin hale getirilmelidir. Özellikle sektöre özgü fuarlarda tanıtımlar yapılmalı, bu tanıtımlar da tamamen sektöre odaklı olarak gerçekleştirilmelidir. Bu çalışmalar yapılırken, iç pazar ihmal edilmemelidir. Ülke içinde doğa yürüyüşü etkinlikleri ile ilgili tanıtımlar çeşitli kanallarla yapılabilir ancak bu etkinliğin daha yaygın hale getirilebilmesi için çocukluk yaşlarından itibaren bireylere eğitimler verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu anlamda Milli Eğitim kanalı ile projeler gerçekleştirilebilir. Hatta doğa sporlarına yönelik uygulamalı ve teorik dersler seçmeli halde Milli Eğitim müfredatlarına yerleştirilebilir. Çocuklara doğa eğitimi kapsamında, doğa yürüyüşü etkinlikleri düzenlenebilir. Bu etkinliklere aile ile katılım için çalışmalar yapılabilir. Doğa yürüyüşü parkur güzergahlarının yakın çevrelerinde doğa eğitim merkezleri kurularak doğa ve doğa yürüyüşü eğitimleri uygulamalı olarak gerçekleştirilebilir.

Kırsal alanlarda gerçekleştirilen doğa yürüyüşü etkinlikleri, kırsal alanların kalkınması için oldukça önemlidir. Bu anlamda yerel halk, doğa yürüyüşü parkurlarına ulaşım güzergâhlarında, parkur başlangıç-bitiş noktalarının yakınlarında çeşitli hizmetler ve ürünler sunmaları için teşvik edilmelidir. Sunulan hizmetler ve ürünler yöresel olmalı, bölgenin sahip olduğu kültür yansıtılmalıdır. Bu tür çalışmalardan önce yerel halkın turizm konusunda eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi gereklidir. Yerel halkın eğitilmesi turizmin çevresel, sosyokültürel ve ekonomik anlamda sürdürülebilirliğinin sağlanması için önemli bir noktadır.

Doğa yürüyüşü rehberliği, turist rehberliğine ek, özel beceriler gerektirmektedir. Bu nedenle doğa yürüyüşü rehberlerine, turist rehberlerinin sahip olduğu bir kısım özelliklere ek olarak, doğa yürüyüşüne ve dağcılığa özgü teknikler, doğada arama kurtarma, doğada yön bulma, doğada hayatta kalma gibi özel bilgi ve beceriler kazandıracak çalışmalar yapılmalıdır.

Bu teknik bilgi ve becerilere ek olarak, doğa yürüyüşü rehberleri, çalıştığı doğal ortamdaki bitki türlerini, yaban hayatına özgü izleri tanımalı ve bu bilgileri aktarabilecek becerilere sahip olmalıdır. Doğa yürüyüşü rehberleri yetiştirilirken, bu etkinliklerin yapıldığı bölgelerde yaşayan yerel halka öncelik tanınmalıdır. Bu sayede, yerel halkın bölgesel bilgisinden yararlanılırken, aynı zamanda yerel halk sistemin içerisine dâhil edilerek, istihdam edilmiş olacaktır. Yerel halkın sistemin içerisine dâhil olması, kırsal turizm faaliyetlerinin daha sürdürülebilir yapıya kavuşmasına katkı sağlayacaktır.

Yapılan çalışmada doğa yürüyüşüne katılan bireylerin %90,6'lık kısmının 19 km.'nin altındaki bir mesafede doğa yürüyüşüne katılmayı tercih ettikleri görülmektedir. En fazla tercih edilen yürüyüş mesafesi ise 10-14 km'dir (%40,1). Ayrıca bireylerin çoğunluğunun (%78,3) 8 saate kadar doğa yürüyüşü yapmak istedikleri belirlenmiştir. En fazla tercih edilen yürüyüş süresi ise 5-8 saattir (%49,5). Bu açıdan düzenlenecek doğa yürüyüş parkurlarının mesafeleri ve süreleri yukarıda belirlenen oranlar aralığında olması önerilmektedir. Yapılan çalışmada doğa yürüyüşüne katılan bireylerin, bu etkinliklere katılmak için tercih ettikleri araçla ulaşım süreleri belirlenmiştir. Buna göre katılımcıların tercih ettikleri araçla ulaşım süresi çoğunlukla 1,5 saatten azdır (Yaz: %65,6, Kış:%76,6). Bu anlamda doğa yürüyüşü organizasyonları düzenlenirken, belirlenen araçla ulaşım sürelerinin göz önünde bulundurulması önerilmektedir. Ulaşım süresi fazla olan bölgelerde gerçekleştirilecek doğa yürüyüş etkinlikleri konaklamalı olarak organize edilebilir, bu şekilde katılımcıların aynı gün içerisinde araç içinde geçirdikleri süre azaltılarak, katılımcıların beklentileri karşılanabilir. Ayrıca doğa yürüyüşü yapılacak bölgede konaklama yapılması, bölgedeki yerel hizmetlerden daha fazla yararlanılmasına ve yerel halka daha fazla katkı sağlanmasına yardımcı olabilir.

Çalışmada, doğa yürüyüşüne katılan bireylerin deneyimlerine göre farklı kategorilerde değerlendirilmesi gerektiği belirlenmiştir. Bu nedenle doğa yürüyüşü parkurlarının düzenlenmesi de bu farklı kategorideki kullanıcılara yönelik olmalıdır. Çalışma sonuçları, kullanıcıların özellikle deneyimlerine göre farklı parkur beklentilerinde olduklarını göstermektedir. Yapılacak olan düzenleme çalışmalarında, bu farklılıkların göz önünde bulundurulması, etkinliklerin daha sürdürülebilir yapıya kavuşmasını destekleyecektir. Aksi takdirde doğa yürüyüşü sadece bir kısım kullanıcılara hitap eden bir etkinlik olarak kalacak ve yaygın hale getirilemeyecektir. Doğa yürüyüşü, doğa sporları içerisinde en az teknik bilgi ve beceri ile yapılabilen bir etkinliktir. Bu nedenle doğa yürüyüşü etkinliğinin yaygınlaştırılması diğer doğa sporu etkinliklerine kıyasla daha kolaydır. Dünya'da bu etkinliklerin oldukça yaygın olarak gerçekleştiği bir gerçektir. Çalışmanın gerçekleştirildiği Antalya ili de bu etkinliğin gerçekleştirilebileceği doğal kaynaklara sahiptir. Ancak etkinliğin geliştirilmesi için

sadece doğal kaynaklara sahip olmak yeterli görülmemektedir. Yapılan çalışmanın doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkurlarda bulunmasını beklediği/tercih ettiği birçok özellik belirlenmiştir. Doğa yürüyüşü yapılması planlanan bölge ve/veya parkurlarda düzenleme çalışmaları yapılmalıdır. Bu düzenleme çalışmaları yapılırken doğal kaynağın sahip olduğu özellikler göz önünde bulundurularak, kullanıcıların beklentilerini karşılamaya dönük çalışmaların yapılması gereklidir. Yeni başlayan/deneyimsiz bireylere yönelik daha kısa mesafeli ve kısa süreli, lojistik hizmetlerin sağlanabileceği yapılandırılmış parkurlar düzenlenirken, deneyimli bireyler için daha çok performansla yönelik, lojistik olanakların daha sınırlı olduğu bakir parkurlar oluşturulmalıdır.

Doğa yürüyüşü etkinliklerinin gerçekleştirildiği parkurlara yönelik bir sistem kurulmalıdır. Bu sistemde parkurlar, bölgenin doğal, sosyo-kültürel özelliklerine ve kullanıcıların taleplerine göre sınıflandırılmalıdır. Çalışmada doğa yürüyüşü etkinliklerine katılan deneyimli ve deneyimsiz bireylerin beklentileri belirlenmiştir. Bu doğrultuda deneyim arttıkça parkurun zorluğuna ait beklentiler artmakta, sağlanan hizmetlere yönelik beklentiler azalmaktadır. Dünya’da birçok ülkede kurulan parkurlara ait sınıflama sistemleri de bu yapıya benzerlik göstermektedir. Bu anlamda parkurlar sınıflandırılırken özelliklerine göre Yapılandırılmış Doğa Yürüyüşü Parkuru, Yarı-yapılandırılmış Doğa Yürüyüşü Parkuru ve Yapılandırılmamış Doğa Yürüyüşü Parkuru biçiminde sınıflandırma yapılabilir. Yapılandırılmış Doğa Yürüyüşü Parkuru çoğunlukla düz zemine sahip, içerisinde yol işaretlemeleri- tabelaları, düzenlenmiş patika ağı, kamp alanları, mola/dinlenme noktaları, seyir noktaları, duş/tuvalet olanakları, çöp konteynerleri, acil durum noktaları, yeme-içme olanakları vb. alt ve üst yapı olanakları bulunan alanlar olabilir. Hatta Yapılandırılmış Doğa Yürüyüşü Parkurları kendi içerisinde de sınıflara ayrılarak engelli, yaşlı gibi fiziksel kısıtlayıcısı olan bireylerin kullanmasına yönelik olarak da düzenlenebilir. Yarı-yapılandırılmış Parkurlar, bir önceki yapıya göre daha az yapılandırılmış, içerisinde daha az alt ve üst yapı olanağı bulunduran parkurlar olabilir. Bu sınıfta zemin yapısı inişli-çıkışlı ve/veya tepelik olabilir. Parkur işaretlenmiş-tabelalandırılmış, kamp alanları, mola/dinlenme noktaları, seyir noktaları belirgin ancak düzenlenmemiş, az da olsa duş/tuvalet olanakları, çöp konteynerleri, yeme-içme olanakları vb. alt ve üst yapı olanakları ve acil durum noktaları bulunan alanlar olabilir. Yapılandırılmamış Doğa Yürüyüşü Parkurları ise, zemin yapısı olarak her türlü eğimi ve zorluğu içeren, işaretlenmiş – tabalelandırılmış ve acil durum noktaları bulunduğu parkurlar olabilir. Hatta Yapılandırılmamış Doğa Yürüyüşü parkurları kendi içerisinde sınıflanarak, bir sınıfı işaretlemelerin-tabelalandırmaların olmadığı tamamen vahşi doğal alanlar olarak bırakılmış parkurlar olabilir. Bu sayede hem bu tarz alanlarda doğa

yürüyüşü ve/veya tırmanış yapmak isteyen bireylerin talepleri karşılanacak hem de geleceğe yönelik düzenlenmemiş/ bakir kalmış doğal rezervler bırakılacaktır.

Yukarıda önerilen sistemin yaygın ve daha kullanılabilir hale getirilebilmesi için günümüz bilgi teknolojilerinden yararlanılmalıdır. Gerçekleştirilen düzenlemeler interaktif haritalara yüklenerek internet erişimine açılmalıdır. Bu sayede doğa yürüyüşüne katılmak isteyen bireyler kendi seviyelerine ve taleplerine göre parkur seçebilir ve parkur ile ilgili önbilgiler elde edebilir. Hatta çeşitli görseller eklenerek kullanıcıların parkurda karşılaşacakları manzaralara ait çekici unsurlar ön plana çıkarılabilir. Parkurla ilgili bilgilendirmeye ek olarak, bölgedeki bitki türleri, vahşi yaşam, sosyokültürel yapı, tarihi ve arkeolojik yerlere ait bilgilendirmeler de yapılabilir. Yapılacak düzenlemeler ile doğa yürüyüşü organizasyonlarına bu sistem üzerinden rezervasyon yapılabilir, bölgesel rehberlere ulaşım sağlanabilir. Bireysel tur yapmak isteyen kullanıcılar için parkurların küresel konumlama sistemine ait verileri indirilebilip, KKS ve/veya Akıllı telefonlara yüklenecek uygulamalar düzenlenebilir. Bu sayede, doğa yürüyüşü etkinlikleri ile ilgili istatistikî bilgiler tutulabilir. Hatta doğa yürüyüşü parkurlarının kullanım durumu, yoğunluğu hesaplanarak yapılacak olan bakım onarım çalışmalarına kaynak sağlanabilir. Ayrıca kurulacak sistem üzerine bölgesel konaklama, yeme-içme, yöresel hediyelik eşyalar vb. yerel hizmetler sunan işletmeler dahil edilerek bölgesel kalkınmaya destek sağlanabilir. Doğa yürüyüşüne çıkan bireylerin bu sistem üzerinden gidecekleri parkurları seçmeleri ve rezervasyon yapmaları sayesinde, kullanıcıların güvenliği daha rahat sağlanabilir ve olası kaza vb. durumlarda arama kurtarma faaliyetleri de daha etkin olarak gerçekleştirilebilir.

Yukarıdaki bilgi teknolojilerine ek olarak çeşitli yazılı materyaller de geliştirilmelidir. Yapılan çalışma sonucunda doğa yürüyüşü parkurlarının bilgilendirici, eğitici özellikte olması talebi ortaya çıkmıştır. Bu anlamda önerilen bütün parkur sınıflamaları için, parkurlara/ bölgelere ait bilgilendirici, eğitici broşürler ve haritalar düzenlenmelidir. Bu bilgilendirici ve eğitici materyaller parkur üzerine tatbik edilmelidir. Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkurda görebileceği/karşılaşabileceği; yaban hayatı izleri, bitki türleri, özel jeolojik – karstik yapılar, sosyal yaşam, tarihi-kültürel objeler hakkında ön bilgileri sağlayabilmeli ve yürüyüş esnasında bu özellikler ile karşılaşabileceği yerleri harita üzerinde görebilmelidir. Hatta yapılandırılmış ve yarı-yapılandırılmış parkurlarda bu bilgilere ait tabelalar, bilgi levhaları/taşları, seyir noktaları oluşturulmalıdır.

Doğal alanlarda boya ile birçok işaretleme çalışmalarının yapıldığı gözlemlenmiştir. İşaretleme çalışmaları için belirli standartlar oluşturulmalıdır. Bu standartlarda kullanılacak işaretleme malzemesinin nitelikleri ayrıntılı olarak tanımlanmalı ve uygulama esasları karara

bağlanmalıdır. Mevcut olan gelişigüzel işaretlemeler, doğal yapıya zarar verebileceği gibi olası kaybolma riskleri de oluşturmaktadır. Ayrıca bu yapılan işaretlemeler görsel açıdan da kirlilik yaratmaktadır.

Belirli standartlarda işaretlenen parkurlara ait haritalar oluşturulmalıdır. Doğa yürüyüşü için kullanılacak yerler bölge bölge ele alınarak, her bölgeye ait rehberler oluşturularak, yayınlanmalı, bu çalışmalara kaynak sağlanmalıdır.

Doğa yürüyüşü parkurlarında kullanılan/kullanılacak olan tabela, yön levhası, seyir noktaları, acil durum noktaları, sığınaklar vb. üst yapı ünitelerinin tamamı doğal ve kültürel yapı ile uyumlu olmalıdır. Bu sayede görsel açıdan kalite sağlanabilirken, kültürel yapılarda daha az tahrip edilmiş olacaktır.

Doğa yürüyüşüne katılan birey sayısının arttığı bir gerçektir. Bu anlamda doğa yürüyüşü etkinliklerinde oluşabilecek kazalar için, acil durum eylem planları hazırlanmalı, doğada arama kurtarma birimleri kurulmalıdır. Ayrıca özellikle yoğun kullanılan bölgelerde parkur güzergâhları içerisine acil durum noktaları ve sığınaklar konulmalıdır. Bu noktalarda ilk yardım, kumanya malzemeleri ve acil çağrı sistemleri bulunmalıdır.

Yapılan çalışmada yasal statüsü olmadan doğa yürüyüşü etkinlikleri organize eden birçok organizasyon olduğu ve bu durumda birçok paydaş tarafından önemli bir problem olarak nitelendirildiği belirlenmiştir. Yasal olmadan gerçekleşen bu organizasyonlar hem ekonomik hem de çevresel yönden çeşitli sorunlara yol açabilir. Ayrıca yetersiz bilgi ve deneyimsiz rehberlik hizmetleri ile gerçekleştirilen organizasyonlarda kaybolma, sakatlanma, kaza geçirme gibi riskler artmaktadır. Bu nedenle doğa yürüyüşü etkinlikleri denetlenerek, yasal statüsü olmayan organizasyonlar belirlenmeli ve bu organizasyonlara yasal statü kazandıracak düzenlemeler yapılmalıdır. Belirlenen kriterlere uymayan organizasyonlarda engellenmelidir.

Kitle turizminde olduğu gibi yoğun kullanım nedenli mevsimsellik baskısı doğa yürüyüşü parkurları içinde geçerlidir, özellikle bahar aylarında bazı parkurlar fazla sayıda kullanıcı tarafından yürünmektedir. Aşırı ve yoğun kullanım, kapasite üzerinde baskı yaparak çevresel bozulmalara, kalitenin düşmesine ve tatminsizliğe sebep olmaktadır. Bozulan ve yıpranan mekânlar zamanla cazibesini yitirmekte ve turistik bir alan olmaktan çıkmaktadır (Ünlüönen & Tokmak, 2009, s.18). Özellikle Likya yolunun bazı parkurları doğa yürüyüşü amaçlı yoğunlukla kullanılmaktadır. Başta yoğun kullanılan parkurlar olmak üzere, doğa yürüyüşü parkurlarının taşıma kapasiteleri belirlenmeli, belirlenen kapasitelerin aşılması konusunda önlemler alınmalıdır. Yoğun kullanılan parkurlarda, ilgili bilim dalları uzmanlarınca çevresel etki değerlendirmeleri yapılarak mevcut durumlar ortaya konmalıdır.

Tahribata uğramış parkurlar için iyileştirme programları planlanmalıdır. Özellikle tur/grup aracılığı ile doğa yürüyüşü etkinliğine katılan bireylerin çoğunlukla 120 kişi ve daha fazlası (%32,8) ile doğa yürüyüşüne katıldıkları belirlenmiştir. Oysa araştırma sonuçlarına göre doğa yürüyüşüne katılan bireylerin çoğunlukla 40 kişiden az kişi (%45,5) ile doğa yürüyüşü etkinliğine katılmak istedikleri görülmektedir. Bu anlamda taşıma kapasiteleri belirlenirken sosyal taşıma kapasitelerinin de belirlenmesi ve katılımcıların beklentileri doğrultusunda daha az kişiler ile doğa yürüyüşü etkinliklerine katılımının sağlanması önerilmektedir.

Doğa yürüyüşü, her yaş grubu ve her fiziksel özelliğe sahip bireyin gerçekleştirebileceği bir etkinliktir. Bu mantık çerçevesinde parkur düzenlemeleri yapılırken engelli bireylerin, yaşlı bireylerin ve çocuklu ailelerin de katılabileceği özellikte parkurlar da hazırlanmalıdır. Bu şekilde toplumun her kesimine doğa ile birlikte olabilme şansı sunulmalıdır. Bu tarz parkurlar; şehre yakın, ulaşımı kolay ve yürüme zorluğu bulunmayan, lojistik hizmetlerin bulunduğu yapılandırılmış parkurlar olmalıdır. Düzlerçamı bölgesi, hem rekreasyonel faaliyetler için hemde ekoturizm etkinlikleri için önemli bir kaynak değeridir. Bu bölgenin, doğa yürüyüşü etkinliklerinin yaygınlaştırılması için pilot bölge olarak kullanılabilirliği düşünülmektedir. Bölgenin çoğunlukla ormanlık olması, zengin bitki örtüsüne sahip olması, yaban hayatı gözleme olanaklarının bulunması, ilginç jeolojik yapıların bulunması, alanda tarihi ve kültürel öğelerin bulunması bölgenin doğa yürüyüşü anlamında çekiciliğini arttırmaktadır. Ayrıca bölgeye kolay ve kısa süreli ulaşım olanakları ve lojistik hizmetlerin varlığı bölgeyi toplumun neredeyse bütün kesimlerinin kullanımı için uygun hale getirmektedir. Bölgede yapılacak düzenlemelerle; çocukların, yaşlıların, çeşitli fiziksel kısıtlayıcıları olan bireylerin kullanımına uygun çeşitli parkurlar düzenlenebilir. Bu sayede hem doğa yürüyüşü etkinliklerinin daha yaygın hale gelmesine hem de çeşitli fiziksel kısıtlayıcıları olan bireylerin doğaya çıkmasına olanak sağlanacaktır. Ekte de önerilmiş olan Güver Kanyonu parkuru yapılandırılma için ideal bir parkurdur. Parkurun tamamı toprak yoldan meydana gelmektedir. Bu toprak yolun bir kısmı tekerlekli sandalye ile kullanım için düzenlenebilir. Ayrıca Mecene ve Güver kanyonlarının birleştiği, Antalya'ya doğru aktığı noktadaki seyir terası düzenlenerek, iyileştirilebilir. Hatta bu noktada Amerika-Büyük Kanyon'da ve Avusturya-Dachtstein'da bulunan Gökyüzü Yürüyüşü (Skywalk) tarzında bir seyir alanı yaratılarak bölge zenginleştirilebilir.

Yapılan çalışma sonucu Beydağları özelinde belirlenmiş olan ideal ve yoğun kullanılan doğa yürüyüşü parkurlarına ait örnekler Ek 6 da sunulmuştur. Ekteki hazırlanmış parkur haritaları ve açıklamaları yapılan araştırma sonuçları, ilgili literatür ve dünyadaki diğer örnekler incelenerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Önerilen parkurlar belirlenirken

özellikle kullanıcı beklentileri göz önünde bulundurularak araçla ulaşım süreleri 2 saatten az olan parkurlar tercih edilmiştir. Bu örnekler doğrultusunda bölgedeki diğer parkurlarda yukarıda yapılan öneriler doğrultusunda düzenlenerek, kullanıma sunulmalıdır.

Doğa yürüyüşü etkinliklerinin turizm ve rekreasyon amaçlı kullanımı ile ülke genelindeki akademik yazında yayın sayısı oldukça sınırlıdır. Bu anlamda yapılan çalışmaların niceliğinin ve niteliğinin artırılması için çalışmalar yapılmalı, bu tür projeler desteklenmelidir.

KAYNAKÇA

- A Survey of Nova Scotia Hiking Trail User* . (1999) Nova Scotia: Gardner Pinfold Consulting Economists Limited.
- Ağaoğlu, O. (1991). Türk Turizminin En Büyük Sorunu ve Çözümüne İlişkin Bir Öneri. *Anatolia*, 2(2,), 19-21.
- Akpınar, E., & Bulut, Y. (2010). Ülkemizde Alternatif Turizm Bir Dalı Olan Ekoturizm Göre Dağılımı ve Uygulama Alanları. *III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi*. 20-22 Mayıs 2010, (s. 1575-1594), Artvin: Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi.
- Akyıldız, M. (2013). Boş Zamana “Ciddi” Bir Bakış: Boş Zaman Araştırmalarında Ciddi Boş Zaman Teorisi. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 4(2), 46-59.
- Alaca, B. A. (1997). *Turizm Politikası, Turizmin Türk Ekonomisindeki Yeri, Sorunları ve Çözüm Önerileri*. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas.
- Albayrak, T., Gülmez, M., Erdinç, S. B., Toker, B., ve Aksu, A. A. (2011). *Antalya Yöresi Turist Profili Araştırması 2011*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.
- Altan, Ş. (2006). *Türkiye'de Ekoturizm Uygulamaları ve Ekonomiye Katkıları*. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde.
- Antalya İli Doğa Turizmi Master Planı. (2012). *Antalya İli Doğa Turizmi Master Planı*. Burdur: TC Orman ve Su İşleri Bakanlığı VI.Bölge Müdürlüğü.
- Ardahan, F., & Yerlisu Lapa, T. (2011). Açık Alan Rekreasyonu: Bisiklet Kullanıcıları ve Yürüyüşçülerin Doğa Sporunu Yapma Nedenleri ve Elde Ettikleri Faydalar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(11), 1328-1341.
- Argawal, K., & Baranwal, H. (2012). Environmental Sustainability of Ecotourism. *The International Journal's Research Journal of Economics & Business Studies*, 1(7), 1-7.
- Arizona State Parks. (1999). *Arizona Trails 2000: 1999 State Off-Highway Vehicle Recreation Plan and 1999 State Trails Plan*. Arizona: Arizona State Parks.
- Arizona State Parks. (2009). *Arizona Trails 2010: A Statewide Motorized & Non-Motorized Trails Plan*. Arizona: Arizona State Parks.

- Ateşoğlu, L. (2006). *Avrupa Birliği Turizm Politikası ve Avrupa Birliği İle Türkiye Turizm Sektörleri Üzerine Etkileri*. Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tez, Muğla.
- Avcıkurt, C. (2009). *Turizm Sosyolojisi Genel ve Yapısal Yaklaşım* (3.Baskı b.). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ay, Z., Güngöroğlu, C., Aydın, A. C., & Gül, A. (2010). *Antalya İlinde Ekoturistlerin Talep ve Beklentilerinin Belirlenmesi*. Antalya: Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü.
- Aydın, Ş., & Boz, M. (2007). The Importance of Alternate Types of Tourism in the Continuous Development of the Tourism Industry:Antalya Case . *Turk-Kazakh International Tourism Conference. 20-26 Kasım 2006*, Antalya.
- Ayvaz, Z., & Tekalan, Ş. (1992). Çevre Koruma Çalışmalarında Gönüllü Kuruluşların Yeri ve Önemi. *Çevre Dergisi*(5), 3-4.
- BAKA. (2012). *Ekoturizm Sektör Raporu*. Antalya: Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı (BAKA).
- Baştemur, T. (2009). *Likya Yolu ve Çevresinin Turizm ve Rekreasyon Potansiyelinin Araştırılması*.Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Bayraktar, B., & Kurtoğlu, M. (2009). Sporda Performans, Etkili Faktörler, Değerlendirilmesi ve Artırılması. *Klinik Gelişim*, 16-24.
- Bektaş, F. (2010). *Kaçkar Havzası Trekking Parkurlarının Spor Turizmi Bakımından Değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Bolduc, V. (1973). Backpacking: A Pilot Study of Hikers. *Storrs Agricultural Experiment Station*, 13, 1-22.
- Boniface, B., & Cooper, C. (2009). *Worldwide destinations casebook: The Geography of Travel and Tourism*. Oxford: Elsevier.
- Bourdeau, P., Corneloup, J., & Mao, P. (2002). Adventure Sports and Tourism in the French Mountains: Dynamics of Change and Challenges for Sustainable Development. *Current Issues in Tourism*, 5(1), 22-32.
- Bozlağan, R. (2005). Sürdürülebilir Gelişme Düşüncesinin Tarihsel Arka Planı. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*(50), 1011-1028.

- Brey, E. T., & Lehto, X. Y. (2007). The Relationship Between Daily and Vacation Activities. *Annals of Tourism Research*, 34(1), 160–180.
- Bulgu, N., Koca Arıtan, C., & Aşçı, F. H. (2007). Gündelik Yaşam, Kadın ve Fiziksel Aktivite. *Spor Bilimleri Dergisi*, 18(4), 167-181.
- Butler, R. (1990). Alternative tourism: pious or Trojan horse? *Journal of Travel Research*, 28(3), 40-45.
- Carr, N. (2002). The Tourism–Leisure Behavioural Continuum. *Annals of Tourism Research*, 29(4), 972–986.
- Chhetri, P., Arrowsmith, C., & Jackson, M. (2004). Determining hiking experiences in nature-based tourist destinations. *Tourism Management*(25), 31-43.
- Cole, D. N. (2004). Impacts of Hiking and Camping on Soil and Vegetation: A Review. R. Buckley (ed.), *Environmental Impacts of Ecotourism* (s. 41-61). London: CABI.
- Croes, R., (2010). *Anatomy of Demand in International Tourism: The Case of Aruba*. Lambert Academic Publishing.
- CTC. (2001). *Outdoor Tourism: An Industry Profile and Resource Guide*. Ottawa: Canadian Tourism Commission (CTC).
- Çetinkaya, G. (2008). *Milli Parkların Bir Rekreasyon Alanı Olarak Düzenlenmesi ve Yönetilmesi: Bir Model Önerisi*. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya.
- Dabour, N. (2003). Problems and Prospects of Sustainable Tourism Development in the OIC Countries: Ecotourism. *Journal of Cooperation*, 24, 25-62.
- Demir, C. (2001). *Milli Parklarda Turizm ve Rekreasyon Faaliyetlerinin Sürdürülebilirliği: Türkiye'deki Milli Parklara Yönelik Bir Uygulama*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.
- Demir, C., & Demir, N. (2006). Bireylerin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılmalarını Etkileyen Faktörler İle Cinsiyet Arasındaki İlişki: Lisans Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 6(1), 36-48.
- Demircan, Ş. (2010). *Turizmin Sosyo Kültürel Etkileri: Antalya/Muratpaşa İlçesi Örneği*. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya.

- Demirhan, G. (2003). Doğa Sporlarına İlişkin Riskin Algılanması. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*, 14(1), 1-13.
- Destination British Columbia. (2013). *Outdoor Recreation Study 2009/10*. British Columbia: Ministry of Jobs, Tourism and Skills Training.
- Doğaner, S. (2001). *Türkiye Turizm Coğrafyası*. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Dorwart, C. E., Moore, R. L., & Leung, Y.-F. (2010). Visitors' Perceptions of a Trail Environment and Effects on Experiences: A Model for Nature-Based Recreation Experiences. *Leisure Science*, 32, 33-54.
- Dünden Bugüne Antalya. (2010). Antalya: TC Antalya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
- Ekin, Y. (2011). *Etkinlik Turizmi Kapsamında Festivaller ve Antalya Altın Portakal Film Festivalinin Yerel Halk üzerinde etkileri konulu bir araştırma*. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Antalya.
- Erdoğan, N. (2003). *Çevre ve (eko)turizm*. Ankara: Erk Yayınları.
- Eren, İ. A. (2009). *Antalya İli, Alanya İlçesinde Sürdürülebilirlik Açısından Turizm ve Çevre Konulu Bir Alan Araştırması*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Esengün, K., Akça, H., & Sayılı, M. (2002). Dağlık ve Ormanlık Alanlarda Kırsal Turizm Faaliyeti ve Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma. *I. Ulusal Ormanlık Kooperatifleri Sempozyumu, 22-23 Mart 2002*, Kastamonu.
- Fennel, D. (2008). *Ecotourism Third Edition*. London: Routledge.
- Fennel, D. A. (2003). *Ecotourism: An Introduction*. London: Routledge.
- Funnel, D. C., & Pric, M. F. (2003). Mountain Geography: A Review. *The Geographical Journal*, 169(3), 183-190.
- Gibson, J. (1994). The visual perception of objective motion and subjectivemovement. *Psychological Review*, 101(2), 319-323.
- Godde, P. M., Price, M. F., & Zimmermann, F. (2000). Tourism and Development in Mountain Regions: Moving Forward into the New Millennium. *Tourism and Development in Mountain Regions* (s. 1-27). Wallingford, UK: CAB International.
- Goeldner, C. R., & Ritchie, J. (2009). *Tourism Principles, Practices, Philosophies* (5. Baskı b.). New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

- Goosen, M., & Langers, F. (2000). Assessing quality of rural areas in the Netherlands: Finding the most important indicators for recreation. *Landscape and Urban Planning*, 46, 241–251.
- Gürer, N. (2009). *Dağlık Alanların Kalkınmasında Turizmin Katkısı; Erzurum, Erzincan, Bayburt Bölgesi Örnek*. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Hacıoğlu, N., & Avcıkurt, C. (2008). *Turistik Ürün Çeşitlendirmesi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A., & Dinç, Y. (2003). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi Örnek Animasyon Uygulamaları*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hall, C. M., & Page, S. J. (2006). *The Geography of Tourism and Recreation Environment, place and space*. New York: Routledge.
- Hill, W., & Pickering, C. (2009). *Evaluation of impacts and methods for the assessment of walking tracks in protected areas*. Queensland, Avustralya: CRC for Sustainable Tourism.
- Holden, A. (2008). *Environment and Tourism*. New York: Routledge.
- Hugo, M. L. (1999). Energy equivalent as a measure of the difficulty rating of hiking trails. *Tourism Geographies: An International Journal of Tourism Space, Place and Environment*, 1(3), 358 - 373.
- Hyslop, C. M. (2003). *Sustainable Tourism: Understanding Development Goals For Rock Climbing Businesses In Krabi Province, Thailand*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Royal Roads University, Victoria.
- ICIMOD. (2007). *Facilitating Sustainable Mountain Tourism Vol.1*. Katmandu: International Centre for Integrated Mountain Development.
- İçigen, E. (2011). History of Summer Tourism. B. Çizel, B. Özdemir, & N. Güneş (ed.), *Summer Tourism Perspectives from Three Countries* (s. 47-54). Antalya: Akdeniz University.
- İçöz, O., Var, T., & İlhan, İ. (2009). *Turizm Planlaması ve Politikası Turizmde Bölgesel Planlama* (2. Baskı b.). Ankara: Turhan Kitapevi.
- Işık, D. (2010). *Erciyes Dağının Turizm ve Rekreasyon Bakımından Kayseri Kenti için Önemi*. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

- Kalkan, A. (2012). *Açık alan Rekreasyonu, Doğa Sporları Yapan Bireylerin Bu Sporları Yapma Nedenleri: Antalya Örneği*. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya.
- Kastenholz, E., & Áurea, R. (2007). Discussing the Potential Benefits of Hiking Tourism in Portugal. *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 18(1), 5-21.
- Krejcie, R. V., & Daryle, M. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational And Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Lane, B. (2005). Sustainable rural tourism strategies: A tool for development and conservation. *Interamerican Journal of Environment and Tourism*, 1(1), 12-18.
- Leech, N. L., & Onwuegbuzie, A. J. (2009). A typology of mixed methods research designs. *Qual Quant*, 43, 265-275.
- Lynn, N. A., & Brown, R. D. (2003). Effects of Recreational Use Impacts on Hiking Experiences in Natural Areas. *Landscape and Urban Planning*(64), 77-87.
- McKercher, B. (1996). Differences between Tourism and Recreation in Parks. *Annals of Tourism Research*, 23, 563-575.
- Meng, F., & Uysal, M. (2008). Effects of Gender Differences on Perceptions of Destination Attributes, Motivations, and Travel Values: An Examination of a Nature-Based Resort Destination. *Journal of Sustainable Tourism*, 16(445-466), 445-466.
- Miller, R. K., ve Washington, K.D. (2012). *The Leisure Market Research 2012-2013: Biennial Strategic Planning and Reference Handbook*, Richard K Miller & Associates.
- Nepal, S. K., & Chipeniuk, R. (2005). Mountain Tourism: Toward a Conceptual. *Tourism Geographies*, 7(3), 313-333.
- Oriade, A., & Evans, M. (2011). Sustainable and Alternative Tourism. P. Robinson, S. Heitmann, & P. Dieke içinde, *Research themes for tourism*. London: CAB International.
- Öztürk, Y., & Yazıcıoğlu, İ. (2002). "Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Alternatif Turizm Faaliyetleri Üzerine Teorik Bir Çalışma". *Gazi Üniversitesi Ticaret Ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*(2), 183-195.
- Pan, S., & Ryan, C. (2007). Mountain Areas and Vistor Usage-Motivations and Determinants of Satisfaction: The Case of Pirongia Forest Park, New Zealand. *Journal of Sustainable Tourism*, 15(3), 288-308.

- Poria, Y., Butler, R., & Airey, D. (2003). Revisiting Mieczkowski's Conceptualization of Tourism. *Tourism Geographies*, 5(1), 26-38.
- Robert, K. (2000). *Leisure in Contemporary Society*. Wallingford, Oxon: CABI.
- Robson, M., & Eagles, P. F. (2002). Hiking Opportunity Spectrum: Landscape and Facility Preferences of Wilderness Hikers in Ontario, Canada. *Journal of Tourism*, 5(1), 67-75.
- Russell, R. V., & Frances, K. S. (1996). Leisure as Burden: Sudanese Refugee Women. *Journal of Leisure Research*, 28(2), 108-121.
- Ryan, C., & Cessford, G. (2003). Developing a Visitor Satisfaction Monitoring Methodology: Quality Gaps, Crowding and Some Results. *Current Issues in Tourism*, 6(6), 457-507.
- Sarı, C. (2007). *Antalya'nın Alternatif Turizm Kaynakları Ve Planlaması*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Sarkım, M. (2007). *Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Turistik Ürün Çeşitlendirme Politikaları ve Antalya Örneği*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.
- Sezgin, M., & Ünüvar, Ş. (2008). Kùltürler Arası İletişimde Turizmin Önemi, Alternatif Turizm ve Pazar Olgusu. *Journal of Azerbaijani Studies*, 11(2), 392-404.
- Sipahi, E. B. (2004). Küresel Çevre Sorunlarına Kolektif Çözüm Arayışları ve Yönetişim. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(24), 331-344.
- Somuncu, M. (2004). Dağcılık ve Dağ Turizmindeki İkilem: Ekonomik Yarar ve Ekolojik Bedel. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 2(1), 1-21.
- Svarstad, H. (2010). Why Hiking? Rationality and Reflexivity Within Three Categories of Meaning Construction. *Journal of Leisure Research*, 42(1), 91-110.
- Swarbrooke, J., Beard, C., Leckie, S., & Pomfret, G. (2003). *Adventure tourism: The new frontier*. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Tangeland, T. (2011). Why Do People Purchase Nature-Based Tourism Activity Products? A Norwegian Case Study of Outdoor Recreation. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 11(4), 435-456.
- Tekin, A. R. (2004). Fiziksel Egzersiz İçeren Serbest Zaman Aktiviteleri ve Stres İlişkisi. *Sendrom Spor ve Tıp Dergisi*, 12(4), 36-39.
- Tezcan, B. (2004). *Developing Alternative Modes Of Tourism in Turkey*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

- The Atlantic Canada Tourism Partnership. (2007). *Canadian Travel Activities and Motivations Survey Hiking, Climbing & Paddling*. Charlottetown: The Atlantic Canada Tourism Partnership.
- The International Ecotourism Society (2000). *Ecotourism Statical Fact Sheet* (2000), Erişim Tarihi: 21.08.2013, <http://www.active-tourism.com/factsEcotourism1.pdf>.
- The Outdoor Foundation. (2011). *Outdoor Recreation Participation Report 2011*. Washington: The Outdoor Foundation.
- The Outdoor Foundation. (2012). *Outdoor Recreation Participation Report 2012*. Washington: The Outdoor Foundation.
- Thibault, V., Guillaume, M., Berthelot, G., El Helou, N., Schaal, K., Quinquis, L., et al. (2010). Women and men in sport performance: The gender gap has not evolved since 1983. *Journal of Sports Science and Medicine*, 9, 214-223.
- Torbidoni, E. I. (2011). Managing for Recreational Experience Opportunities: The Case of Hikers in Protected Areas in Catalonia, Spain. *Environmental Management*(47), 482-496.
- Tosun, C., Bilim, Y., & Temizkan, R. (2003). Alternatif Turizm ve Turistik Ürün Çeşitlendirme Stratejileri: Hatay Örneği. *Türkiyenin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı, 3-4 Mayıs 2003, Çankırı*.
- Tourism British Columbia. (2009). *Tourism British Columbia, Research & Planning*. Canada: Tourism British Columbia.
- Türkiye Otelciler Federasyonu. (2011). *TÜROFED Turizm Raporu*. İstanbul: Türkiye Otelciler Federasyonu (TÜROFED).
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2007). *Türkiye Turizm Stratejisi 2023 ve Eylem Planı (2007-2023)*. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- UNEP. (2007). *Tourism and Mountains a Practical Guide to Managing the Environmental and Social Impacts of Mountain Tourism*. Paris: United National Environment Programme (UNEP).
- UNFPA. (2011). *The State of World Population 2011*. New York: The United Nations Population Fund (UNFPA).
- UNWTO. (2013). *UNWTO Annual Report 2012*. Madrid: World Tourism Organization (UNWTO).

- Ünlüönen, K., & Tokmak, C. (2009). Topkapı Sarayı'nda Çalışanlar ve Ziyaretçilerin Sosyal Taşıma Kapasitesine Yönelik Değerlendirmeleri. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 17-30.
- Wall-Reinius, S., & Back, L. (2011). Changes in Visitor Demand: Interyear Comparisons of Swedish Hike Characteristics, Preferences and Experiences. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*(11), 38-53.
- Weaver, D. B. (1998). *Ecotourism in The Less Developed World.*, Wallingford, UK : CAB International.
- Weaver, D. B. (2001). *Ecotourism*. Queensland, Australia: John Wiley & Sons.
- Weaver, D. B. (2001). Ecotourism as Mass Tourism: Contradiction or Reality? *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 104-112.
- Weaver, D. B. (2001). *The Encyclopedia of Ecotourism*. Wallingford, UK : CAB International.
- Wight, P. (1996). North American ecotourism markets: Motivations, preferences, and destinations. *Journal of Travel Research*, 35(1), 3-10.
- Wight, P. A. (1996). North American Ecotourists: Market Profile and Trip Characteristics. *Journal of Travel Research*, 34(4), 2-10.
- Williams, S. (2003). *Tourism And Recreation*. Essex: Pearson Education Limited.
- Yaman, E., Vidinlioğlu, Ö., & Çitemel, N. (2010). İşyerinde psikoşiddet, motivasyon ve huzur: Öğretmenler çok şey mi bekliyor? Psikoşiddet mağduru öğretmenler üzerine. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1136-1151.

İnternet Kaynakları

- <http://www.adventuretravelnews.com/itb-berlin-reports-on-european-sports-tourism-trend-hiking-cycling-top-trends> Erişim Tarihi: 18.05.2012.
- <http://www.antalyakulturturizm.gov.tr/TR,67172/yabanci-ziyaretci-sayilari-ve-milliyet-dagilimi-2012-yi-.html> Erişim Tarihi:08.06.2013.
- <http://www.antalyakulturturizm.gov.tr/TR,67172/yabanci-ziyaretci-sayilari-ve-milliyet-dagilimi-2012-yi-.html> Erişim Tarihi: 12.10.2013.
- <http://cultureroutesinturkey.com/c/lycian-way/> Erişim Tarihi: 27.09.2013.
- <http://cultureroutesinturkey.com/c/st-paul-trail/> Erişim Tarihi: 27.09.2013.
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Tourism> Erişim Tarihi: 22.06.2012.

<http://media.unwto.org/en/content/understanding-tourism-basic-glossary> Erişim Tarihi: 17.05.2012.

<http://search.worldbank.org/all?qterm=world%20population#> Erişim Tarihi:0711.2013.

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Chamonix-Mont-Blanc> Erişim Tarihi:26.05.2012.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Sanayi_Devrimi Erişim Tarihi:15.01.2012.

<http://www.antalyakulturturizm.gov.tr/belge/1-92215/yabanci-ziyaretci-sayilari-ve-milliyet-dagilimi-2008-20-.html> Erişim Tarihi:23.08.2013.

<http://www.sabah.com.tr/Saglik/2013/01/16/kadinlar-erkeklere-gore-daha-hijyenik> Erişim Tarihi:13.11.2013.

<http://esa.un.org/unup/index.asp?panel=1> Erişim Tarihi:05.04.2013.

<https://maps.google.com/> Erişim Tarihi:09.10.2013.

EKLER

EK 1 - Seyahat Acentalarına Uygulanan Anket Formu

Değerli Katılımcı,

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Ana Bilim Dalı'nda doktora eğitimimi sürdürmekteyim. "Doğa Yürüyüşü Parkurlarının Turizm Amaçlı Değerlendirilmesi: Antalya Beydağları Örneği" konulu tezim üzerinde çalışmaktayım. Ekteki anket doğa yürüyüşü etkinlikleri ile ilgili genel konular hakkındaki görüşlerinizi değerlendirmek için hazırlanmış bir çalışmadır. Aşağıdaki sorulardan elde edilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacak ve kurumunuzun ile ilgili bilgiler herhangi bir yerde yayınlanmayacaktır. İlginiz için teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Güney Çetinkaya

Araştırma Görevlisi/ Doktora Öğrencisi

Akdeniz Üniversitesi

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu-Antalya

532 703 68 31

242 310 68 49

gchetinkaya@akdeniz.edu.tr

- Aktif olarak Doğa yürüyüşü turları/organizasyonları düzenliyor musunuz?

Evet

Hayır

- Antalya ili veya çevresinde Doğa yürüyüşü turları/organizasyonları düzenliyor musunuz?

Evet

Hayır

- Kaç yıldır doğa yürüyüşü turları/organizasyonları düzenliyorsunuz?

- Bir yıl içerisinde yaklaşık olarak kaç doğa yürüyüşü turu organize ediyorsunuz?

- Geçekleştirdiğiniz organizasyonlarda doğa yürüyüşü yapan ziyaretçi sayısı yıllık ortalama kaç kişidir?

- Gerçekleştirdiğiniz organizasyonda Doğa yürüyüşü için en çok tercih edilen bölge neresidir?Örn.*Antayla-Likya Yolu*

- Gerçekleştirdiğiniz organizasyonda Doğa yürüyüşü için en çok tercih edilen parkur hangisidir?Örn. Likya Yolu, Göynük-Ovacık-Kemer Parkuru

- Sizce Doğa yürüyüşüne katılan bireylerin parkur tercihlerini etkileyen faktörler nelerdir?

- Türkiye'deki doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetlerinin mevcut durumunu değerlendiriniz.

- Türkiye'deki doğa yürüyüşü kaynaklı turizm faaliyetleri karşısındaki problemler nedir? Sizce bu problemler nasıl çözülebilir?

Konu ile ilgili önerileriniz.

Lütfen Firmanızın Adını belirtiniz.

İlginiz için teşekkürler.

EK 2 - Kulüp/ Dernek Yetkililiklerine Uygulanan Anket Formu

Değerli Katılımcı,

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Ana Bilim Dalı'nda doktora eğitimimi sürdürmekteyim. "Doğa Yürüyüşü Parkurlarının Turizm Amaçlı Değerlendirilmesi: Antalya Beydağları Örneği" konulu tezim üzerinde çalışmaktayım. Ekteki anket doğa yürüyüşü etkinlikleri ile ilgili genel konular hakkındaki görüşlerinizi değerlendirmek için hazırlanmış bir çalışmadır. Aşağıdaki sorulardan elde edilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacak ve kurumunuzun ile ilgili bilgiler herhangi bir yerde yayınlanmayacaktır. İlginiz için teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Güney Çetinkaya

Araştırma Görevlisi/ Doktora Öğrencisi

Akdeniz Üniversitesi

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu-Antalya

532 703 68 31

242 310 68 49

gchetinkaya@akdeniz.edu.tr

Antalya bölgesinde, turizm ve rekreasyon amaçlı olarak düzenlenen doğa yürüyüşü etkinliklerinin;

- Mevcut durumunu değerlendiriniz?

- Bu etkinlikler karşısındaki problemler nelerdir?

- Doğa yürüyüşü etkinlikleri karşısındaki problemler nasıl çözülebilir?

- Antalya ilinde doğa yürüyüşü amaçlı yoğun olarak kullanılan/kullanılabilecek olan parkurlar nelerdir?

- Doğa yürüyüşü etkinliklerine katılan bireylerin parkur tercihlerini etkileyen faktörler nelerdir?

Kurum olarak,

- Kaç yıldır doğa yürüyüşü turları/organizasyonları düzenliyorsunuz?

- Bir yıl içerisinde yaklaşık kaç kişiye doğa yürüyüşü yaptırıyorsunuz?

- Bir yıl içerisinde yaklaşık kaç doğa yürüyüşü turu organize ediyorsunuz?

İlginiz için teşekkürler.

EK 3 - Kaynak Kişilerle Yapılan Görüşmelerde Kullanılan Mülakat Formu

MÜLAKAT FORMU

Mülakat Yapılan
Kişinin Adı :

Mülakat Yapan :
Tarih :

Başlama saati :
Bitiş saati: :
Toplam süre :

- Antalya bölgesinde, turizm ve rekreasyon amaçlı olarak düzenlenen doğa yürüyüşü etkinliklerinin;
 - Mevcut durumunu nedir?
 - Problemler ve çözüm önerileri.
 - Bu etkinlikler nasıl geliştirilebilir?
 - Bu etkinlikleri kim geliştirmelidir?
- Beydağlarında turizm ve rekreasyonel amaçlı **yoğun olarak kullanılan** doğa yürüyüşü (hiking) parkurları hangileridir?
- Beydağlarında turizm ve rekreasyonel amaçlı kullanılmak için **geliştirilebilecek** doğa yürüyüşü (hiking) parkurları hangileridir?
- Size göre doğa yürüyüşüne katılan bireylerin **parkur tercihlerini etkileyen faktörler** nelerdir?

Kaynak Kişiler (Alfabetik Sıraya Göre)

EK 4 - Kaynak Kişi Celal Güzelyürek

1948 Antalya-Kumluca-Yenice (Mavikent Beldesi) doğumlu. İlk ve ortaokulu Antalya'nın Finike İlçesinde okumuş, Ankara Kimya Meslek Lisesini bitirdikten sonra 1974 Yılında Y.T.Ü. Kimya Mühendisliği bölümünden mezun olmuştur. Sümerbank, Yıldız Çini ve Porselen fabrikasında ve Sağlık Bakanlığı teşkilatında çalıştıktan sonra memuriyetten ayrılarak bir süre yurt dışında kalmıştır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Tarih, Arkeoloji, Çevre, Doğa ve Gezi kültürü, Yemek kültürü ve Halk müziği alanları ile ilgilenmektedir. Antik çağdan günümüze şarap ve zeytinyağı ile ilgili çalışmalar yapmıştır.

Çeşitli tarihlerde; Olympos-Çıralı, Adrasan, Mağara Çağından Günümüze Beldibi ve Manavgat-Ilıca Gezi kültürü kitaplarını (Prof.Dr. Mustafa Adakla birlikte) yayınlamıştır. Ayrıca çeşitli televizyon kanallarına farklı zamanlarda Doğa ve Gezi Kültürü içerikli belgeseller çekmiştir. Birçok dergi ve yerel gazetede gezi kültürüyle ilgili yazıları yayınlanmıştır.

EK 5 - Kaynak Kişi Cemal Ertugay

1954 Sivas Zara doğumlu. Hacettepe Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı mezunudur. Türkiye Dağcılık Federasyonu Eğitimlerini tamamlamıştır. Yurtiçinde, başta Ağrı dağı olmak üzere Türkiye'deki Cilo Dağları dışında kalan hemen hemen bütün dağlara tırmanışlar gerçekleştirmiştir. Kilimanjaro (Afrika) ve Demavend (İran) dağlarına tırmanışlar gerçekleştirmiştir. Halen Turizm sektöründe çalışmaktadır. Ayrıca bireysel olarak dağ tırmanışları ve hafta sonları doğa yürüyüşü rehberliği yapmaktadır. Doğa yürüyüşü ve dağcılık faaliyetlerinin yanı sıra uzun yıllardır fotoğrafçılıkla ilgilenmektedir.

EK 6 - Kaynak Kişi Erol Sarı

1955 Kayseri doğumlu, 1977 yılında Yükseköğrenimini sürdürdüğü Orta Doğu Teknik Üniversitesini (ODTÜ) terk etmiştir. Vatani hizmetimi yaparken mayın patlaması sonucu, 1978 de Ordu Vazife malulü emeklisi olmuştur. Fotoğraf sanatı ile ilgilenmektedir. 1994 yılında, TODOSK (Toroslar Doğa Sporları Kulübü) ile Doğa sporlarına başlayarak, 2003 yılına kadar rehberlik, yönetim kurulu üyeliği ve başkanlık görevlerinde bulunmuştur. Yurtiçinde; Ağrı, Süphan, Erciyes, Kaçkar, Verçenik, Kızlarsivrisi, Hasan, Geyiksivrisi vs. Yurtdışı Yunanistan'da Olimpos, Parnassos ve Nepal'de Everest Ana kamp tırmanışlarına

katılmıştır. 1998 yılında Scuba Dalış eğitimi almış, yurtiçi ve yurtdışı 250 ye yakın dalışa katılmıştır. Halen hafta sonları doğa sporu etkinliklerine devam etmektedir.

EK 7 - Kaynak Kişi: İsmail Ülker

1955 doğumlu, İlk orta ve lise öğrenimini Ankara da, Yükseköğrenimini İzmir de Ege Üniversitesi İktisat Fakültesinde yapmıştır. 30 yıllık devlet memurluğunun büyük bir bölümünü Sivil Savunma Uzmanı olarak geçirmiştir. Ankara Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü, Tekirdağ Bölge Müdürlüğü, SSK Ankara İhtiyarlık Sigorta Müdürlüğü, İstanbul Sümerbank Yıldız Çini İşletmesi, son 18 yılını Antalya Büyükşehir Belediyesinde çalışarak emekli olmuştur. Antalya da 20 yıldır Dağcılık ve Doğa sporları ile ilgilenmektedir. Toroslar Doğa Sporları Kulübünde (TODOSK) 15 yıl lisanslı sporcu ve 9 yıl kulüp yönetiminde bulunmuştur. 2010 yılında ADDK (Akdeniz Dağcılık ve Doğa sporları Kulübü) nın Kurucu Başkanlığını yapmış ve 1 dönem Yönetim Kurulu Başkanlığını yürütmüştür. Halen Kurucusu olduğu kulüpte lisanslı olarak spor hayatına devam etmektedir.

EK 8 - Kaynak Kişi: Kate Clow

Kate Clow, 1999 yılında hayata geçirilen ve Dünya'nın en iyi yürüyüş rotalarından biri olarak kabul edilen Likya Yolu ve 2004 yılında hayata geçirilen St. Paul Yolu projelerinin yaratıcısı, yazar/fotoğrafçı. Kendisi ayrıca 2008 yılında Kaçkar yürüyüş rotası kitabını yazarak, Gençtur tarafından organize edilen gönüllü gruplar yardımıyla Artvin-Rize bölgesindeki rotaların işaretlenmesini sağlamış ve 2011 yılında Caroline Finkel ile Evliya Çelebi Yolu'nun kitabını hazırlayarak bu rotanın da turizme kazandırılmasına da katkıda bulunmuştur. 2012 yılında Türkiye genelindeki kültür rotalarının bakımı, tanıtımı, kırsal kesimin kalkınmasına yönelik kullanılması ve en önemlisi korunması için kurulan Kültür Rotaları Derneği'nin Yönetim Kurulu Başkanı'dır.

EK 9 - Kaynak Kişi: Ömer Faruk Gülşen

1954 Muş doğumlu. İlk, orta ve lise eğitimini burada tamamladı. 1979 yılında Diyarbakır'da Meslek Yüksek Okulu Elektrik Bölümünden mezun oldu. Muş'ta 7 yıl Dağcılık İl başkanlığı, futbol, basketbol, voleybol, spor yetiştiriciliği ve sporun birçok dallarında görev aldı. 1976 yılında Türkiye Dağcılık Federasyonunun tüm eğitimlerini tamamladı. 1997 yılından beri Türkiye Dağcılık Federasyonu Yönetim Kurulu Üyeliği görevini sürdürmektedir. Türkiye'deki tüm zirvelere defalarca tırmanmıştır. Yurt dışında değişik ülkelerde Türk Dağcılığı'nı başarıyla temsil etmiştir. Antalya'da Merkezi ve Kıyı Beydağları'nın flora, fauna,

jeolojik yapı, rota ve soysal yapısını inceleyerek bu değerli bilgilerini kitap halinde doğa severlerin ve dağcılarının hizmetine sunmuştur. Yaklaşık 1400 üyesi bulunan Likya'nın Dağları ve Yayları grubunun kurucusudur. Halen hafta sonları doğa yürüyüşü organizasyonları düzenlemektedir.

EK 10 - Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylere Uygulanan Anket

Sayın katılımcı;

Bu anket çalışması Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik ABD Doktora tez projesi kapsamında Günübürlük Doğa Yürüyüşüne katılan bireylerin sosyo-demografik özellikleri ile doğa yürüyüşü parkuru tercih nedenlerini belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Elde edilen bütün veriler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacaktır.

Ankete verdiğiniz destekten dolayı teşekkür eder, saygılar sunarım.

Arş.Gör. Güney Çetinkaya
Akdeniz Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
Spor Yöneticiliği Bölümü
e-posta:gçetinkaya@akdeniz.edu.tr
İş tel:242-310 63 49

Yaş	>25 ()	25-34 ()	35-44 ()	45-54 ()	55-64 ()	65< ()
Cinsiyet	Kadın ()	Erkek ()				
Medeni Durum	Evli ()	Bekar ()				
Eğitim Durumu	İlköğretim ()	Lise ve dengi okullar ()	Lisans Eğitimi ()	Lisansüstü Eğitim ()		
Çalıştığınız Sektör	Kamu () Ev Hanımı ()	Özel () Emekli ()	Kendi iş yerim (Esnaf vb.) () Öğrenci ()	Serbest Meslek (Avukatlık, Hekimlik vb.) () İşsiz ()		
Toplum Genelini göz önünde bulundurduğunuzda sosyo-ekonomik durumunuzu nasıl değerlendiriyorsunuz?						
Düşük ()	Ortanın altı ()	Orta ()	Ortanın Üstü ()	Yüksek ()		
Gelir Düzeyiniz? (Kişisel)	1000 TL'den az ()	1000-2000 TL ()	2001-3000 TL ()	3001-4000 TL ()	4001-5000 TL ()	5000 TL üzeri ()
Gelir Düzeyiniz? (Hane)	1000 TL'den az () 6001-7000 TL ()	1000-2000 TL () 7001-8000 TL ()	2001-3000 TL () 8001-9000 TL ()	3001-4000 TL () 9001-10000 TL ()	4001-5000 TL () 10000 TL üzeri ()	5001-6000 TL ()
Doğa yürüyüşüne katılım biçiminiz?	Bireysel ()	Tur/ grup ()				
Doğa yürüyüşü etkinliklerine çoğunlukla kimlerle katılırsınız?						
Yalnız ()	Eşimle ()	Ailemle ()	İş Arkadaşlarımla ()	Sosyal yaşamımdaki arkadaşlarımla ()	Organize olmuş bir grupla ()	
Doğa yürüyüşü etkinliklerine katılım sıklığınız?						
Ayda:	1-2 gün ()	3-4 gün ()	5 gün ve üstü ()			
Yılda:	1- 10 gün ()	11-20 gün ()	21-30 gün ()	31-40 gün ()	40 gün ve üstü ()	
Kaç yıldır doğa yürüyüşü etkinliklerine katılıyorsunuz?						
1 yıldan az ()	1-4 Yıl ()	5-8 yıl ()	9-12 yıl ()	12 yıldan fazla ()		
Doğa Yürüyüşü etkinliğine katılım için AYLIK ne kadar bütçe ayırıyorsunuz? (TL)						
0-50()	51-100 ()	101-150 ()	151-200 ()	201 ve üstü()		
Doğa Yürüyüşü malzemeleri için YILLIK ne kadar bütçe ayırıyorsunuz? (TL)						
Daha çok hangi aylarda doğa yürüyüşü etkinliğine katılmayı tercih edersiniz?						
Ocak ()	Şubat ()	Mart ()	Nisan ()	Mayıs ()	Haziran ()	
Temmuz ()	Ağustos ()	Eylül ()	Ekim ()	Kasım ()	Aralık ()	
Doğa Yürüyüşü ile nasıl tanıştınız?						
Arkadaş Önerisi ()	Aile ()	Üniversite ()	Yazılı medya () Gazete, dergi, açık hava reklam panoları vb.	Görsel medya () TV, Sinema, internet vb.	İşitsel Medya () Radyo vb.	Tesadüfen ()

Doğa yürüyüşü yapmak için tercih edeceğiniz yürüyüş mesafesi ne kadardır?

10 km den az () 10-14 km () 15-19 km () 20-24 km () 25-29 km () 30 km den fazla ()

Sizin doğa yürüyüşü yapmak için tercih edeceğiniz yürüyüş süresi ne kadardır?

3 saatten az () 3-5 saat () 5-8 saat () 8 -10 saat () 10-12 saat () 12 saatten fazla ()

Size göre doğa yürüyüşü parkuruna ideal ulaşım (araçla) süresi ne kadar olmalıdır?

Yaz saati uygulamasında (Mart-Ekim) :.....

Kış saati uygulamasında (Kasım- Nisan) :.....

Size göre Antalya ili ve çevresinde doğa yürüyüşü yapılacak ideal aylar hangileridir? (Birden çok işaretleyebilirsiniz.)

Ocak () Şubat () Mart () Nisan () Mayıs () Haziran ()

Temmuz () Ağustos () Eylül () Ekim () Kasım () Aralık ()

İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunda yönetsel anlamda; (Lütfen size en yakın gelen cevabı işaretleyiniz.)

	Kesin Olmamalıdır.....Kesin Olmalıdır						
	1	2	3	4	5	6	7
Kurallar							
Tesisler							

**Doğa yürüyüşü
organizasyonunda;**

Yemek/kumanya taşımayı tercih ederim. ()

Yemek/kumanya hizmetlerinin organizasyon tarafından karşılanmasını tercih ederim. ()

Katıldığınız doğa yürüyüşü organizasyonlarında ortalama yürüyüşçü sayısı kaç kişidir?.....

Size göre doğa yürüyüşü organizasyonlarında ideal yürüyüşçü sayısı kaç kişi olmalıdır?.....

Lütfen aşağıdaki formu örnekteki gibi doldurunuz.

Kesinlikle Katılmıyorum 1 Katılmıyorum 2 Kararsızım 3 Katılıyorum 4 Kesinlikle Katılıyorum 5	Lütfen mevsimlere göre size en yakın cevabı işaretleyiniz.	Mevsime	
		Kış Mevsimi	Bahar Mevsimleri
İdeal bir yürüyüş parkuru (zeminin fiziksel yapısı);			
Düz olmalıdır.	☒ (1) (2) (3) (4) (5)	(1) ☒ (3) (4) (5)	(1) ☒ (3) (4) (5)
İnişli çıkışlı olmalıdır.	(1) (2) ☒ (4) (5)	(1) (2) (3) ☒ (5)	(1) (2) ☒ (4) (5)
Tepelik olmalıdır. (Çevresine göre yükseltisi 500 m'rin altında olan coğrafi oluşumlar)	(1) ☒ (3) (4) (5)	☒ (2) (3) (4) (5)	☒ (2) (3) (4) (5)
Dağlık olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) ☒ (5)	(1) (2) (3) (4) ☒ (5)	(1) (2) (3) ☒ (5)

Kesinlikle Katılmıyorum 1 Katılmıyorum 2 Kararsızım 3 Katılıyorum 4 Kesinlikle Katılıyorum 5	Lütfen mevsimlere göre size en yakın cevabı işaretleyiniz. <u>Size göre mevsimsel farklılık göstermiyorsa sadece bir tane boyutu işaretleyebilirsiniz.</u>	Yaz Mevsimi	Kış Mevsimi	Bahar Mevsimleri
İdeal bir yürüyüş parkuru (eğimi);				
Çoğunlukla Düz olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Çoğunlukla İnşli çıkışlı olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Çoğunlukla Tepelik olmalıdır. (Çevresine göre yükseltisi 500 m'nin altında olan coğrafi oluşumlar)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Çoğunlukla Dağlık olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
İdeal bir doğa yürüyüşü parkuru;				
Bir hedefe ulaşmalıdır. (Göl, deniz, şelale, tarihi mekan, doğal bir görsellik vb.)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Zirveye ulaşmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
İşaretlenmiş olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Tabelalandırılmış olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Başlangıç ve bitiş noktaları işaretlerle belirlenmiş olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Dairesel olmalıdır. (başlangıcı ve bitişini aynı nokta)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Başlangıç ve bitiş noktaları farklı olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Çoğunlukla patika olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Çoğunlukla orman yolu olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Çoğunlukla stabilize yol olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Riskli geçişler/bölgeler İçermemelidir.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Tanınmış/popüler olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Yerleşim yerine yakın olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunun bitki örtüsü;				
Kumluk olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Kayalık olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Otluk, çimenlik olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Makilik olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Ormanlık olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	
Sazlık (sulak alan) olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	

<p>Kesinlikle Katılmıyorum 1 Katılmıyorum 2 Kararsızım 3 Katılıyorum 4 Kesinlikle Katılıyorum 5</p> <p>Lütfen mevsimlere göre size en yakın cevabı işaretleyiniz.</p> <p><u>Size göre mevsimsel farklılık göstermiyorsa sadece bir tane boyutu işaretleyebilirsiniz.</u></p>	Yaz Mevsimi	Kış Mevsimi	Bahar Mevsimleri
İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunda (görsel açıdan);			
İlginç yeryüzü şekilleri bulunmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Geniş manzara yerleri bulunmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Görsel su kaynakları (deniz, göl, akarsu vb.) Bulunmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Yaban hayatı bulunmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Tarihi ve kültürel yerler bulunmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Köy, eski yerleşim vb. Yerlerden geçmelidir.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
İdeal bir doğa yürüyüşü parkurunda (sunulan hizmetler açısından);			
Parkurla ilgili eğitici/bilgilendirici levhalar/tabelalar bulunmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Parkura ait rehber/broşür/harita vb. Bilgilendirme araçları olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Dinlenme/mola noktaları düzenlenmiş olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Başlangıç ve bitiş noktaları düzenlenmiş olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Riskli bölgelerde güvenlik tedbirlerinin alınmış olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Seyir noktaları düzenlenmiş olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Çöp konteynerleri olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Tuvalet/duş noktaları bulunmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Kamp alanları düzenlenmiş olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Parkurla ilgili rehberlik hizmetleri olmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Acil durum noktaları bulunmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Yeme içme hizmetleri sunulan yerel işletmeler bulunmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Kullanılabilir (iç, yüzme, temizlik) su kaynakları bulunmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
İdeal bir doğa yürüyüşü parkuru;			
Sadece doğa yürüyüşü amaçlı kullanılmalıdır.	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Doğa yürüyüşü ile aynı zamanda farklı etkinlikler (Motorsuz) için de kullanılmalıdır. (atv, motosiklet, 4x4 turları gibi motorlu araçlar ile yapılan etkinlikler hariç)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)
Doğa yürüyüşü ile aynı zamanda farklı etkinlikler (Motorlu) için de kullanılmalıdır. (atv, motosiklet, 4x4 turları gibi motorlu araçlar ile yapılan etkinlikler dâhil)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)	(1) (2) (3) (4) (5)

EK 11 - Örnek Doğa Yürüyüşü Parkurları

BEYDAĞLARI

ADRASAN- GELİDONYA FENERİ- KARAÖZ

DOĞA YÜRÜYÜŞÜ PARKURLARI

	UZUNLUK	21 km	ZORLUK	★ ★ ★ ★ ☆
	YÜKSEKLİK	407 m. ▲	GÖRSELLİK	★ ★ ★ ★ ★
	SÜRE	4 m. ▼	TEKNİK	★ ★ ★ ☆ ☆
		10-12 s.		

AÇIKLAMA

Parkura ulaşmak için Antalya Kumluca karayolu takip edilir. Yaklaşık 80 km. sonra Adrasan sapağına varılır. Bu sapağtan yaklaşık 10 km. devam edilerek Adrasan'a ulaşılır. Adrasan içerisindeki sahil yolu takip edilerek sahile varılır ve sahilin güney taraftaki sağ ucuna doğru gidilir. Adrasan sahilinin sağ ucundaki toprak yol takip edilerek patika başlangıcına ulaşılır. Patika yol boyu işaretlidir. Patika başlangıcı çoğunlukla ormanlıdır. Parkur inişli-çıkışlı bir yapıdadır. Patika başlangıcından itibaren yaklaşık 4 km. boyunca çıkış yapılır. Bu noktaya varıldığında Suluada manzarası ile karşılaşılır. Yaklaşık 2km.lik iniş etabından sonra tekrar tırmanışa geçilir. Bu tırmanış 4,5 km. civarındadır. Tepe noktaya ulaşıldığında Beş adalar, Taşlık burnu ve Gelidonya feneri manzarası ile karşılaşılır. Bu noktadan sonra inişe geçilerek Gelidonya fenerine ulaşılır. Gelidonya fenerden batıya doğru Karaöz tarafına doğru ilerlenir. Gelidonya fenerinden yaklaşık 3 km. sonra Korsan koyu bulunmaktadır. Bu koyun yakınlarında Melainippan isimli antik kentin kalıntılarına rastlamak mümkündür. Bu noktadan sonra toprak yol takip edilerek. Karaöz'e varılır ve yürüyüş sonlandırılır.

▶ 36°18'00 K - 30° 28'00 D ◀ 36°16'18 K - 30° 24'41 D

ÖZELLİKLER

<ul style="list-style-type: none"> ▶ BAŞLANGIÇ NOKTASI ◀ BİTİŞ NOKTASI ✂ İŞARETLİ PARKUR 🚶 KOLAY ETAP 🚶 ZOR ETAP 👁 GÖRSELLİK 🌳 ZENGİN BİTKİ ÖRTÜSÜ 🏛 TARİHİ/KÜLTÜREL VARLIKLAR 🚰 İÇİLEBİLİR SU 🌊 KULLANILABİLİR SU 🏠 TOPRAK YOL 🅑 OTOPARK 	<ul style="list-style-type: none"> 🏠 YARI-YAPILANDIRILMIŞ PARKUR ✂ BAŞLANGIÇ-BİTİŞ FARKLI 🏠 KONAKLAMA TESİSİ 🍷 YEME-İÇME OLANAKLARI 🏠 YERLEŞİM YERİ 🏠 TESİS 🚽 TUVALET 🚗 ULAŞIM BİLGİLERİ <p>YOL: 95 km (Antalya Merkez- Parkur arası) SÜRE: 1:30 – 2 saat</p>
---	---

BEYDAĞLARI

GÜVER KANYONU

DOĞA YÜRÜYÜŞÜ PARKRULARI

UZUNLUK	10 km	ZORLUK	★☆☆☆☆
YÜKSEKLİK	285 m. ▲ 190 m. ▼	GÖRSELLİK	★★★★★
SÜRE	2,30-3 s.	TEKNİK	★☆☆☆☆

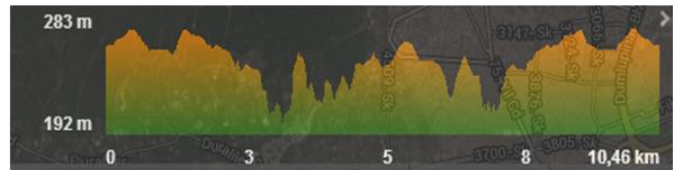

Kaynak: Harita: <http://www.acgigis.com>

AÇIKLAMA

Güver kanyonu, Antalya-Korkuteli karayolunun üzerinde şehir merkezine yaklaşık 30 km uzaklıkta bulunmaktadır. Parkur başlangıcına özel araç veya toplu taşıma ile ulaşılabilir. Parkur düz ve kolay bir parkur olup, görsel kalitesi yüksektir. Yürüyüşe Düzlerçami orman içerisinde başlayarak toprak yol izlenir. Parkur içerisinde eski Alageyik Üretim Çiftliği bulunmaktadır. Bölge Dağ keçisi ve Alageyiğin doğal yaşam alanıdır. Parkur içerisinde bu canlılara ait izler görmek mümkündür. Parkurun tamamı toprak yoldan oluşmaktadır. Yürüyüşe başlandıktan yaklaşık 5 km sonra Güver Kanyonu başlangıcına ulaşılır. Bu noktadan sonra kanyon yolun solunda kalacak şekilde yürümeye devam edilir. Güver Kanyonu yaklaşık 2 km uzunluğunda 30 metre genişliğinde, 115 metre derinliğinde ve yaklaşık 1 milyon yaşındadır. Yol üzerinde 2 adet seyir terası bulunmaktadır. 2. Seyir terasına ulaşıldığında sol koldan gelen Güver kanyonu, sağ koldan gelen Mecene kanyonu birleşerek akan su Konyaaltı Boğaçayına dökülmektedir. 2. Seyir terasına gelindikten sonra toprak yol takip edilerek başlangıç noktasına ulaşılır.

▶ 36°59'02 K - 30°33'50 D

ÖZELLİKLER

▶	BAŞLANGIÇ NOKTASI	🗺️	YAPILANDIRILMIŞ PARKUR
▬	BİTİŞ NOKTASI	↔️	GİDİŞ-DÖNÜŞ
🚶	KOLAY ETAP	👨‍👩‍👧	AİLE İÇİN UYGUN
🏠	VAHŞİ YAŞAM	♿	ENGELLİ BİREYLER İÇİN UYGUN
🌳	ZENGİN BİTKİ ÖRTÜSÜ	🏠	TESİS
🏞️	JEOLOJİK YAPILAR		
👁️	GÖRSELLİK		
🏕️	KAMP ALANI		
🌳	PİKNİK ALANI	🚗	ULAŞIM BİLGİLERİ
🏠	TOPRAK YOL		YOL: 30 km (Antalya Merkez- Parkur arası)
🚻	İÇİLEBİLİR SU		SÜRE: 30 dakika- 1 saat
🚻	TUVALET		

BEYDAĞLARI

KIZLARSİVRİSİ DAĞI (KLASİK PARKUR) - YAZ

DOĞA YÜRÜYÜŞÜ PARKRULARI

UZUNLUK	20 km
YÜKSEKLİK	3070 m. ▲
	1650 m. ▼
SÜRE	10-12 s.

ZORLUK	★★★★☆
GÖRSELLİK	★★★★★
TEKNİK	★★★★☆

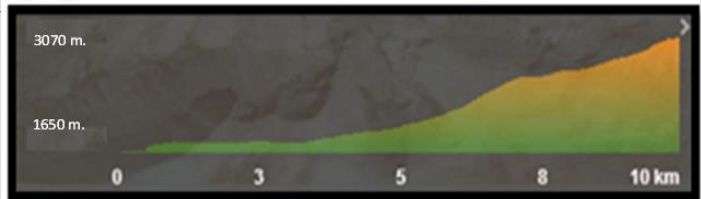

AÇIKLAMA

Kızlarsıvrısı dağı, Antalya'nın Elmalı ilçesinde bulunmaktadır. Parkura ulaşmak için özel araç veya şehirlerarası otobüs tercih edilebilir. Ancak şehirlerarası otobüs ile ancak Elmalı-Sedir araştırma ormanı sapağına kadar ulaşılabilir. Bu noktadan parkur başlangıcına yaklaşık 12 km. mesafe bulunmaktadır. Parkur başlangıcı Sedir Araştırma Ormanı içerisinde bulunmaktadır. Bu bölgeye giriş için izni almak gerekebilir. Parkurun başlangıcında bulunan Sedir ormanı çok az sayıda kalan doğal sedir ormanı özelliği taşımaktadır. Yürüyüşe bu orman içerisinden başlanmaktadır. Kızlarsıvrısı dağı Batı Toros Dağlarının en yüksek zirvesidir.

Çamlıyular mevkiinden yürüyüşe başlayarak toprak yol takip edilir. Yaklaşık 1 km. sonra boğaza ulaşılır. Bu noktada dağ tam karşıda görülmektedir. Dağa doğru toprak yoldan yürüyüşe devam edilir. Yaklaşık 2 km. sonra Petrolplatformu olarak adlandırılan yere gelinir, bu noktada dağa doğru belirgin bir patika görülmektedir. Patika takip edilerek yürüyüşe devam edilir. Yaklaşık 3 km sonra Tek Arduç noktasına ulaşılır. Bu nokta mola için idealdir. Tek Arduçtan sonra dik ve zor bir etap vardır. Yaklaşık 1 km. dik çıkışla 2500m. platosuna ulaşılır. Bu noktadan dağın doğu sırtına doğru yürüterek çarsak hattına ulaşılıp zıveye çıkarılır. Zıve noktasından düzgün hava koşullarında bütün Batı Toros Dağları görülmektedir. Aynı patikadan başlangıç noktasına dönülür. Yaz aylarında sabah erken yürüyüşe başlanması tavsiye edilir.

▶ 36°35'42" K - 30°01'44" D

ÖZELLİKLER

▶	BAŞLANGIÇ NOKTASI	🌿	DOĞAL PARKUR
◀	BİTİŞ NOKTASI	🔄	GİDİŞ-DÖNÜŞ
🏔️	ZİRVE		
🚶	KOLAY ETAP		
🚶	ZOR ETAP		
👁️	GÖRSELLİK		
🌳	ZENGİN BİTKİ ÖRTÜSÜ		
🌿	YABAN HAYATI		
🏕️	KAMP ALANI	🚗	ULAŞIM BİLGİLERİ
🚗	İÇİLEBİLİR SU		YOL: 145 km (Antalya Merkez- Parkur arası)
🏠	TOPRAK YOL		SÜRE: 2 - 2:30 saat

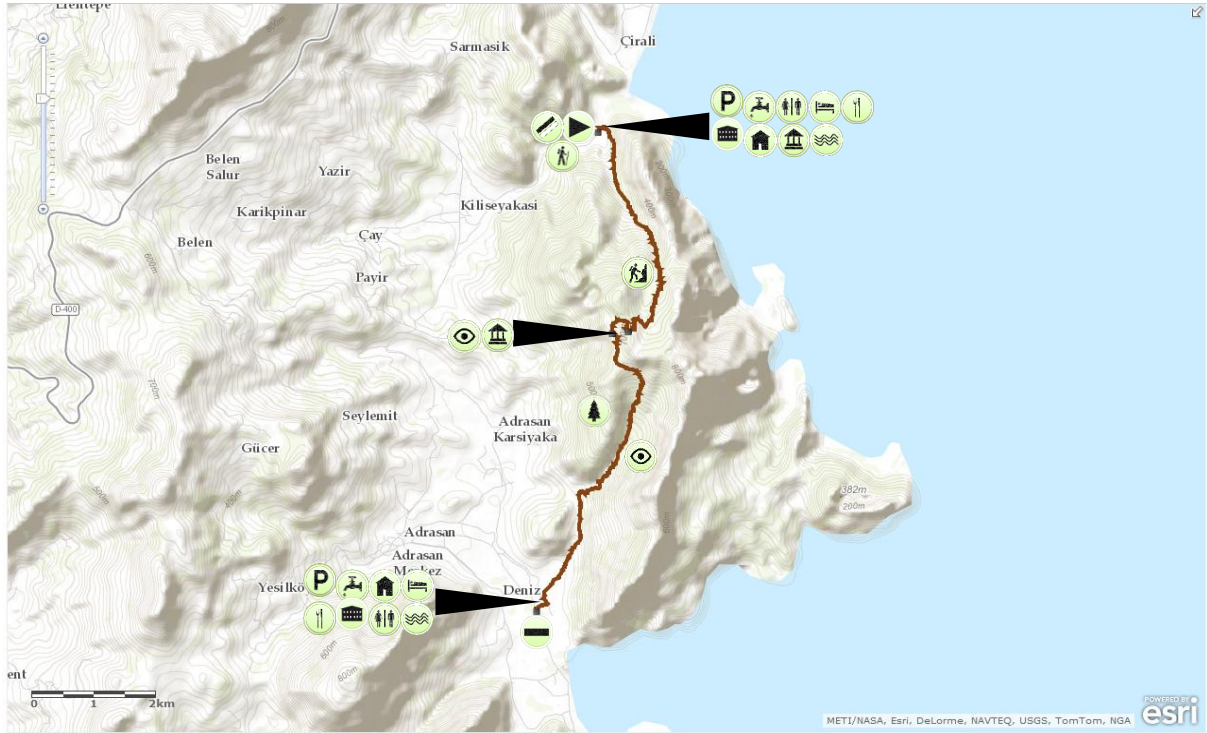
BEYDAĞLARI

OLİMPOS- MUSA DAĞI- ADRASAN

DOĞA YÜRÜYÜŞÜ PARKURLARI

UZUNLUK	13 km	ZORLUK	★★★★☆
YÜKSEKLİK	760 m. ▲	GÖRSELLİK	★★★★☆
SÜRE	10 m. ▼	TEKNİK	★★☆☆☆
	6-7 s.		

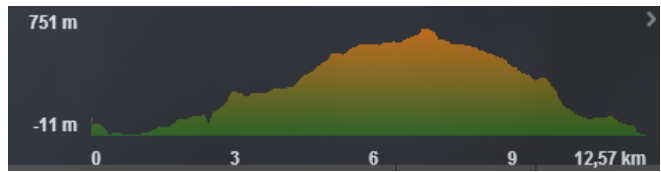
AÇIKLAMA

Parkura ulaşmak için, Antalya- Kumluca karayolu takip edilir. Yaklaşık 73km. sonra Olimpos sapağı bulunmaktadır. Bu sapaktan tabelalar takip edilerek yaklaşık 12 km. sonra Olimpos Antik Kentine ulaşılr. Antik kentin girişinden sağa güney-doğu istikametine doğru antik kent kalıntıları takip edilerek patikaya ulaşılr. Patika çoğunlukla ormanlık ve makiliktir. Patika boyunca hoş kokusu ve ilginç görüntüsü ile Sandal ağacı (Santalum album) bulunmaktadır.

Vadi yatağının sol tarafından ilerleyen patika yaklaşık 4 km. boyunca yükselerek devam etmektedir. Bu etap biraz dik ve yorucudur. Tepe noktaya ulaşıldığında antik kent kalıntıları bulunmaktadır. Bu nokta ve altındaki yaylalık alan mola vermek için uygundur. Bu noktanın oldukça güzel manzarası bulunmaktadır. Mola yerinden sonra patika güneye doğru vadi içerisine doğru ilerlemektedir. Bu noktadan sonra pati çoğunlukla iniştir. Patika boyunca doğal oluşumlu su havuzları bulunmaktadır. Özellikle bahar aylarında bu havuzların içerisinde su bulunmaktadır. Vadi yapısı takip edilerek, patika devam edilir. Patika bitiminde birkaç tane sera bulunmaktadır. Bu seraların arasındaki toprak yoldan geçilerek Adrasan yoluna ulaşılabilir. Ulaşılan nokta Adrasan sahiline yaklaşık 1,7 km.dir.

Parkur başlangıç ve bitişine toplu taşıma ile ulaşmak mümkündür.

▶ 36°23'31'' K - 30° 28'12'' D ■ 36°19'13'' K - 30° 27'32'' D

ÖZELLİKLER

▶	BAŞLANGIÇ NOKTASI	🏠	YARI-YAPILANDIRILMIŞ PARKUR
■	BİTİŞ NOKTASI	🚻	BAŞLANGIÇ-BİTİŞ FARKLI
🗺️	İŞARETLİ PARKUR	🏠	YERLEŞİM YERİ
🚶	KOLAY ETAP	🏠	TESİS
🚶	ZOR ETAP	🏠	YEME-İÇME OLANAKLARI
👁️	GÖRSELLİK	🏠	KONAKLAMA TESİSİ
🌳	ZENGİN BİTKİ ÖRTÜSÜ	🚶	ULAŞIM BİLGİLERİ
🏛️	TARİHİ/KÜLTÜREL VARLIKLAR	🚶	YOL: 85 km (Antalya Merkez- Parkur arası)
🚰	İÇİLEBİLİR SU	🚶	SÜRE: 1:15 – 1:45 saat
🚰	KULLANILABİLİR SU		
🚻	TUVALET		
P	OTOPARK		

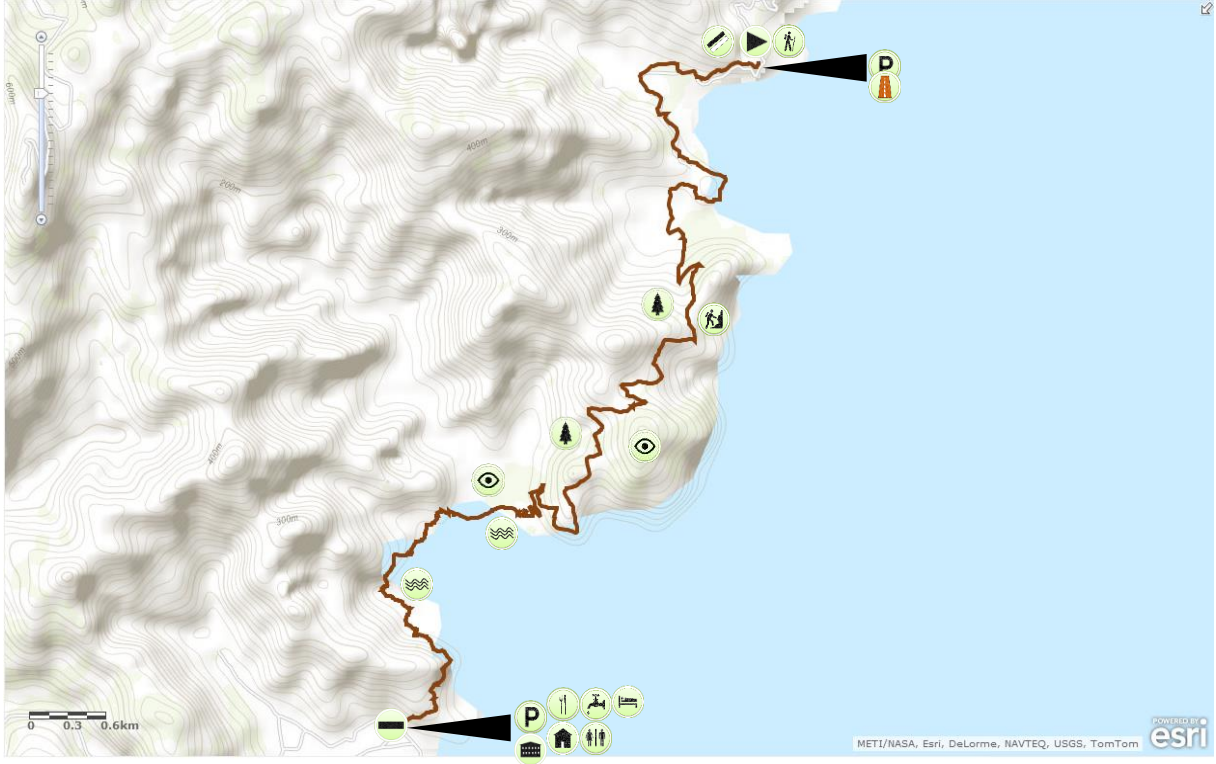
BEYDAĞLARI

TEKİROVA - ÇIRALI

DOĞA YÜRÜYÜŞÜ PARKRULARI

UZUNLUK	13,5 km	ZORLUK	★★★★☆☆
YÜKSEKLİK	227 m. ▲	GÖRSELLİK	★★★★☆☆
SÜRE	1 m. ▼	TEKNİK	★★★☆☆☆
	4-5 s.		

Kaynak Harita: <http://www.arcgis.com>

AÇIKLAMA

Antalya-Tekirova istikametine doğru araç yolu takip edilerek Tekirova'ya varılır. Daha sonra Tekirova'nın içerisinden yaklaşık 5 km. sahil yolu takip edilerek, toprak yolla parkur başlangıcına ulaşılır. Parkur çoğunlukla bu toprak yoldan oluşmaktadır. Tekirova başlangıcından yaklaşık 9 km. boyunca bu toprak yol takip edilerek Korsan Koyuna ulaşılır. Daha sonra sahil takip edilerek patika ile Çıralıya varılarak yürüyüş sonlandırılır. Tekirova- Korsan koyu arasındaki torak yol oldukça inişli çıkışlı bir yapıdadır. Parkur boyunca bir tarafta Tahtalı-Olimpos dağı diğer tarafta deniz manzarası ile parkur görsel kalitesi yüksek bir parkurdur. Parkur başlangıcı ve sonunda araç organizasyonu yok ise yerleşim yerlerine toplu taşımaya ulaşım için fazladan yürünmesi gereklidir. Bu ek mesafelerde hesaba katılırsa parkur yaklaşık 20 km. civarındadır.

▶ 36°28'14" K - 30°30'47" D ◀ 36°25'26" K - 30°28'48" D

ÖZELLİKLER

▶	BAŞLANGIÇ NOKTASI	◀	YARI-YAPILANDIRILMIŞ PARKUR
◀	BİTİŞ NOKTASI	▶	BAŞLANGIÇ-BİTİŞ FARKLI
▶	İŞARETLİ PARKUR	🏠	YERLEŞİM YERİ
🚶	KOLAY ETAP	🏢	TESİS
👁️	GÖRSELLİK	🍴	YEME-İÇME OLANAKLARI
🌳	ZENGİN BİTKİ ÖRTÜSÜ	🛏️	KONAKLAMA TESİSİ
💧	İÇİLEBİLİR SU	🚗	ULAŞIM BİLGİLERİ
🌊	KULLANILABİLİR SU		YOL: 65 km (Antalya Merkez- Parkur arası)
🚽	TUVALET		SÜRE: 50 dk- 1:10 saat
P	OTOPARK		
🛣️	TOPRAK YOL		

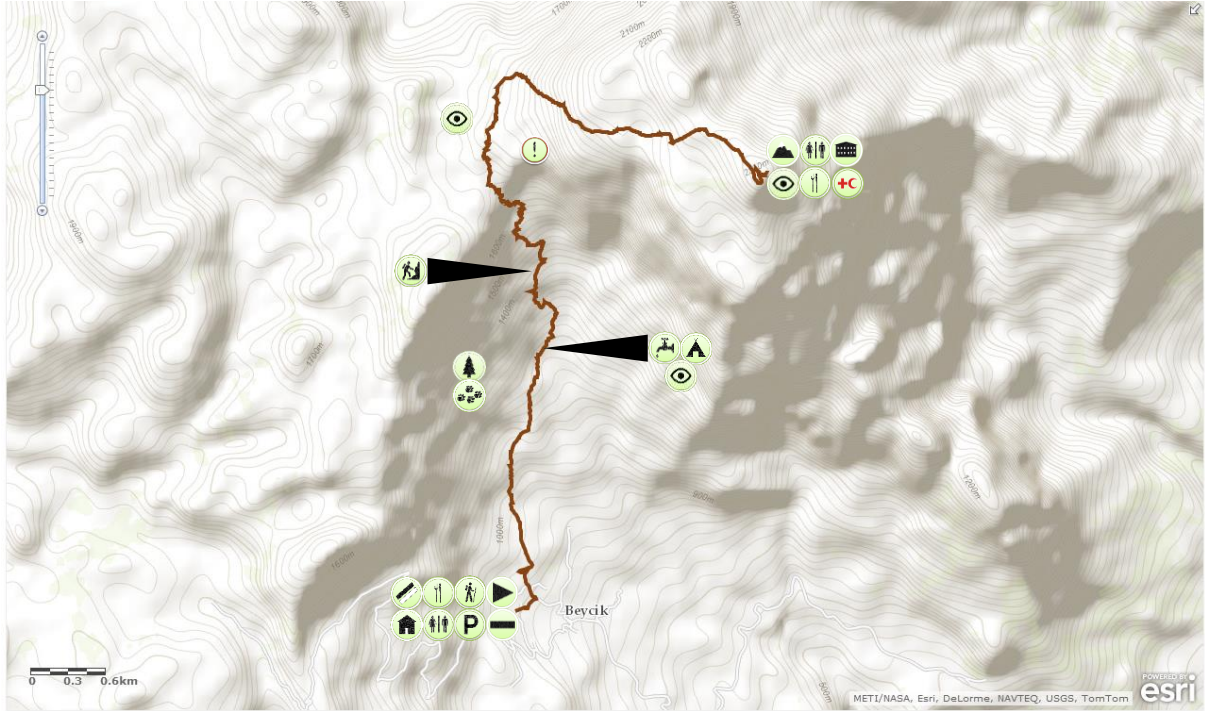
BEYDAĞLARI

TAHTALI DAĞI (KLASİK PARKUR) - YAZ

DOĞA YÜRÜYÜŞÜ PARKRULARI

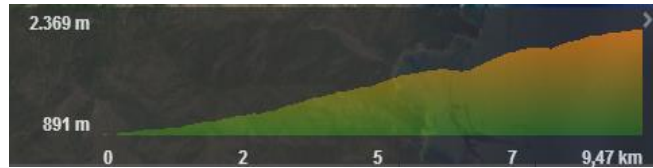
UZUNLUK	19 km	ZORLUK	★★★★☆
YÜKSEKLİK	2366 m. ▲ 890 m. ▼	GÖRSELLİK	★★★★☆
SÜRE	10-12 s.	TEKNİK	★★★★☆

AÇIKLAMA

Tahtalı dağı, Antalya- Kumluca yolu üzerinde bulunmaktadır. Antalya'dan batıya Beydağlarına bakıldığında en sonda görülen dağdır. 2366 m. yükseklikte olan dağın denize uzaklığı 10km. civarındadır. Bu özelliği taşıyan bir dağ olması ile Tahtalı Dağı özel bir dağdır. Beydağları Milli Parkı sınırlarında bulunan Tahtalı dağı hem görsel açıdan, hem yaban hayatı ve zengin bitki örtüsü açısından çok önemli bir kaynaktır. Ayrıca Olimpos Dağı olarak da bilinen Tahtalı dağı mitolojik açıdan da önemlidir. Dağın Klasik rotası Beycik köyünden başlamaktadır. Beycik köyüne özel araçla ulaşmak mümkündür. Parkur işaretlenmiştir. Beycik köyünden Odun deposu yolu istikametinde yürünerek Emzik Çeşme mevkiine varılır. Bu nokta kamp yapmak için uygun bir yerdir ve bu alanda temiz su kaynağı bulunmaktadır. Bu noktadan dağın Batı sırtına doğru orman hattı takip edilir ve sırt hattına ulaşılır. Dağın tam batı sırtına doğru ulaşmak önemlidir sırt hattına ulaşmadan zirveye doğru dönüldüğünde kaybolma riski yüksektir. Dağın tam batısındaki sırt hattı üzerindeki çarşak takip edilerek zirveye varılır. Zirve noktasında Teleferik ve tesis bulunmaktadır. Zirve noktasından güneye bakıldığında Antalya Platosu, batıya dönüldüğünde ise Merkezi Beydağları görülmektedir. Zirve dönüşü aynı patika üzerinden yapılmaktadır. İstenildiği takdirde zirveden teleferik ile dönüş yapılabilir.

▶ 36°30'17 K - 30° 25'11 D

ÖZELLİKLER

▶	BAŞLANGIÇ NOKTASI	🏠	YARI-YAPILANDIRILMIŞ PARKUR
🏠	BİTİŞ NOKTASI	🔄	GİDİŞ-DÖNÜŞ
📍	İŞARETLİ PARKUR	🏠	YERLEŞİM YERİ
🏔️	ZİRVE	🍷	YEME-İÇME OLANAKLARI
🚶	KOLAY ETAP	🏠	TESİS
🚶	ZOR ETAP	🏠	ACİL DURUM NOKTASI
👁️	GÖRSELLİK	⚠️	RİSKLİ GEÇİŞ/BÖLGE
🌳	ZENGİN BİTKİ ÖRTÜSÜ		
🌿	YABAN HAYATI		
🏠	KAMP ALANI	🚗	ULAŞIM BİLGİLERİ
🚰	İÇİLEBİLİR SU		YOL: 70 km (Antalya Merkez- Parkur arası)
🚽	TUVALET		SÜRE: 1 - 1:30 saat
🅑	OTOPARK		

BEYDAĞLARI

TERMESSOS – GÜRKAVAK

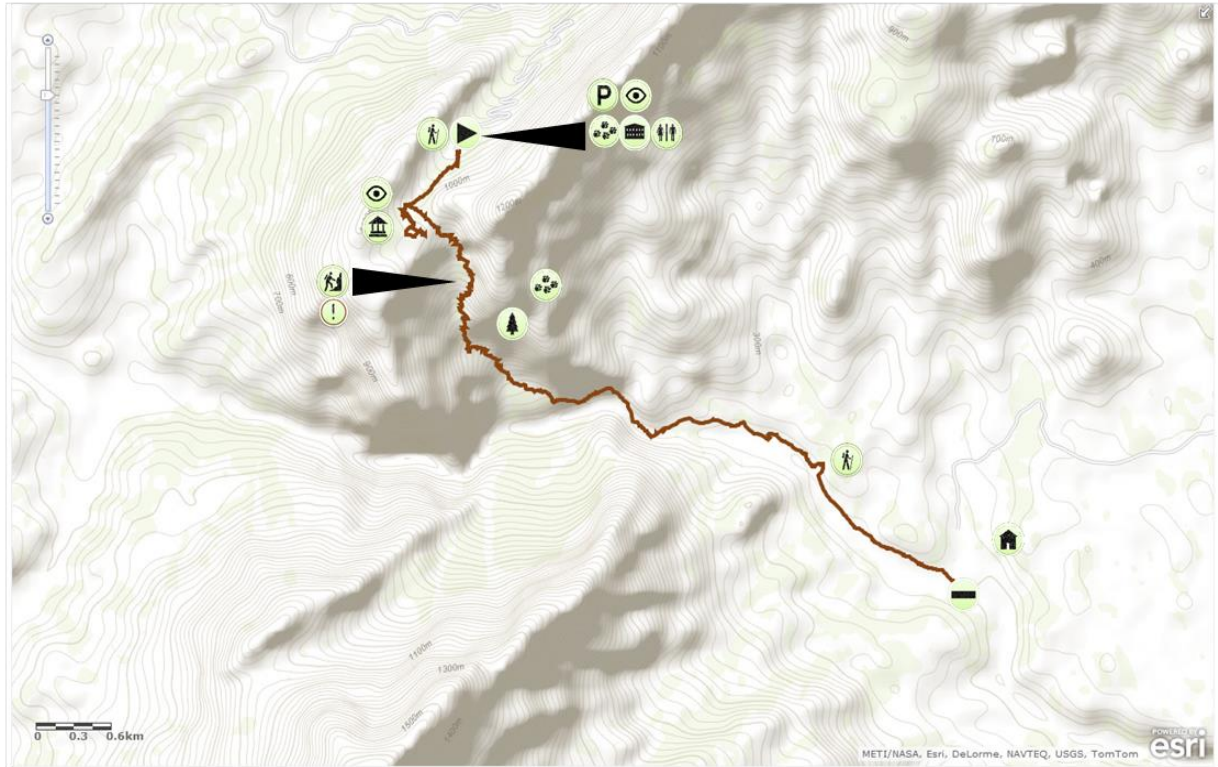
DOĞA YÜRÜYÜŞÜ PARKURLARI

UZUNLUK
YÜKSEKLİK
SÜRE

9 km
1005 m ▲
284 m ▼
4-5 s.

ZORLUK ★★★★★
GÖRSELLİK ★★★★★
TEKNİK ★★★★★

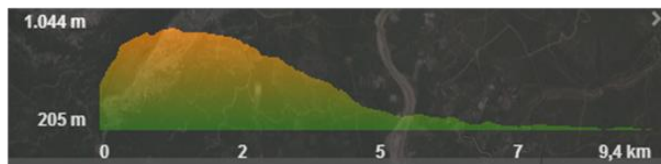

AÇIKLAMA

Termessos Milli Parkı, Antalya- Korkuteli yolu üzerinde bulunmaktadır. Milli park girişi kent merkezine yaklaşık 30 km. uzaktadır. Milli park girişi ücretlidir. Yürüyüşü başlamadan önce milli park girişinde bulunan müze yeri gezilmesi tavsiye edilir. Milli parka ulaştıktan sonra parkur başlangıcına ulaşmak için park alanı içerisinde 9 km. yol gidilmesi gereklidir.

Parkur başlangıcındaki otoparka ulaşıldıktan sonra tabelalar izlenerek yukarı kısımdaki antik kente doğru hareket edilir. Antik kent merkezi ve tiyatrosunun bulunduğu alan mutlaka gezilmelidir. Antik kent alanının tamamı tabelalandırılmıştır. Tiyatroya varıldıktan sonra geri dönülerek hamam ve gymnasium'un olduğu yol ayrımına gelinir. Hamam ve gymnasium'un bulunduğu patika izlenerek güney-güneydoğu yönünde devam edilir. Bu noktadan sonra patika kısmen belirgin ancak işaretli ve tabelalı değildir. Patika Gürkavak vadisine doğru devam eder, vadi tabanına doğru inişe geçildiğinde bazı bölgelerde riskli geçişler içermektedir. Vadi tabanına inildikçe zeytin ağacı ormanları ve kavak ağaçları bulunmaktadır. Vadi tabanı izlenerek, toprak yola ulaşılarak parkur sonlandırılır.

▶ 36°59'18" K - 30°28'04" D ■ 36°57'27" K - 30°30'46" D

ÖZELLİKLER

▶ BAŞLANGIÇ NOKTASI	🏠 YARI-YAPILANDIRILMIŞ PARKUR
■ BİTİŞ NOKTASI	🏠 BAŞLANGIÇ-BİTİŞ FARKLI
🚶 KOLAY ETAP	🏠 YERLEŞİM YERİ
🚶 ZOR ETAP	🏠 TESİS
👁️ GÖRSELLİK	⚠️ RİSKLİ GEÇİŞ/BÖLGE
🌳 ZENGİN BİTKİ ÖRTÜSÜ	
🏛️ TARİHİ/KÜLTÜREL VARLIKLAR	
🌿 YABAN HAYATI	
🚰 İÇİLEBİLİR SU	🚗 ULAŞIM BİLGİLERİ
🚻 TUVALET	YOL: 38 km (Antalya Merkez- Parkur arası)
🅑 OTOPARK	SÜRE: 40 dak. - 1 saat

Ö Z G E Ç M İ Ş

- Adı ve SOYADI** : Güney ÇETİNKAYA
- Doğum Tarihi ve Yeri** : 21.01.1981 - Zonguldak
- Medeni Durumu** : Evli
- Eğitim Durumu**
- Mezun Olduğu Lise** : Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi, 1999, Antalya
- Lisans Diploması** : Akdeniz Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği Bölümü, 2003. Antalya
- Yüksek Lisans Diploması:** Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı, 2008, Antalya
- Tez Konusu** : Milli Parkların Bir Rekreasyon Alanı Olarak Düzenlenmesi ve Yönetilmesi Bir Model Önerisi
- Doktora Diploması** : Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Ana Bilim Dalı, 2014, Antalya
- Tez Konusu** : Doğa Yürüyüşü Parkurlarının Turizm Amaçlı Değerlendirilmesi: Antalya Beydağları Örneği
- Yabancı Dil / Diller** : İngilizce
- Bilimsel Faaliyetler**
- Çetinkaya, G., Dedemen, O., (2013) Golf Turizmine Yönelik Yerel Halkın Algılarının Belirlenmesi: Antalya/Belek Örneği. *Turizm & Araştırma Dergisi (1)*.
- Çetinkaya, G., (2012). Environmental And Ecological Impact of Winter Tourism- *IP Brochure 2012 Students Papers on Winter Tourism - Department of Geography and Regional Science, University of Graz.*
- Çetinkaya, G., (2011) Türkiye'de Rekreasyon Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi:1985-2010 Dönemi. *NWSA-New World Sciences Academy.*
- Çetinkaya, G., Erman, K.,A., Şahan, A., Teke, T. (2013) *Üniversite Personelinin Sportif Rekreatif Etkinliklere Katılım Nedenleri İle Serbest Zaman Tatmin Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Akdeniz Üniversitesi Örneği)*. 12.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi- Denizli

Kaplan, Y., Çetinkaya, G., (2010). *Çocuklar İçin, Bir İletişim ve Toplumsallaşma Aracı Olarak Spor*. I.Uluslararası Çocuk ve Spor Kongresi Kongresi, KKTC.

Kaplan, Y., Çetinkaya, G., (2010). *Özgün ve Örnek Alınan İşlevsel Bir Model: Akdeniz Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Toplumsal Duyarlılık ve Katkı Projeleri*. Uluslararası Herkes İçin Spor ve Spor Turizmi Kongresi, Antalya-Kemer.

Çetinkaya, G., (2010). *Yerel Yönetimlerde Spor Hizmetlerinin İncelenmesi: Antalya Büyükşehir Belediyesi Spor Hizmetleri Şube Müdürlüğü Örneği*. Uluslararası Herkes İçin Spor ve Spor Turizmi Kongresi, Antalya-Kemer.

Çetinkaya, G. (2008). *Termessos Milli Parkının Rekreasyon Potansiyelinin Belirlenmesi*. 10.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi-Bolu.

Hadi, G., Çetinkaya, G., Küçüktopuzlu, F. (2006).*Sporu Bir Yaşam Biçimi Olarak Seçen Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Zaman Kullanım Tercihleri (Akdeniz Üniversitesi) IV.Uluslararası Akdeniz Spor Bilimleri Kongresi, Antalya.*

Çetinkaya, G., Ağyar, E., Dilbaz, K.O., (2007) *Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Doping Konusundaki Bilgi Düzeyleri ve Tutumlarının İncelenmesi (Akdeniz Üniversitesi Örneği) IV.Uluslararası Akdeniz Spor Bilimleri Kongresi, Antalya.*

Çetinkaya, G, Kaplan, Y., (2007) *Öğrencilerinin Spora Yönelmelerinde Ailelerinin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Etkisinin İncelenmesi (Akdeniz Üniversitesi Örneği) IV.Uluslararası Akdeniz Spor Bilimleri Kongresi, Antalya.*

Çetinkaya, G., Tercan, E.(2006). *Akdeniz Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Temel Yaşam Desteği Hakkındaki Bilgi ve Tutumları*. 9.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Muğla.

İş Deneyimi

Akdeniz Üniversitesi Antalya, Araştırma Görevlisi (2005 -)

Explorer (Ermenek, Konya) İple Erişim Uzmanlığı (2004)

Kadirin Ağaç Evleri, Olympos, Antalya. Kaya Tırmanışı,

Trekking, Kanyon, Dağ Bisikleti Rehberliği (2003)

- Stajlar** :
- Antalya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, 2002
 - İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2001
 - Turizm Otelcilik Stajları;
 - Uygulama Oteli (1993)
 - Antalya Öğretmenevi (1993)
 - Hotel Falcon (1995)
 - Club Hotel Sera (1996)
 - OFO Oteli (1997)
- Projeler** :
- Turizm Perspektifinden Kaya Tırmanışı ve Katılımcıların Motivasyonu (Bilimsel Araştırma Projesi)- Devam ediyor
 - Düzelerçamı Yaban Hayatı Ekoturizm Planı-2013-2014
- Çalıştığı Kurumlar** :
- Akdeniz Üniversitesi, Explorer AŞ.
- E-Posta** :
- gcetinkaya@akdeniz.edu.tr